

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ
ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2014

Συντάκτες έκδοσης:

Αργύριος Μπόγλης, Γεώργιος Τρυφωνόπουλος, Δήμος Αναστόπουλος, Άννα Κανελίδου, Αγγελική Δήμα, Αγνή Αναστασιάδη, Κατερίνα Πανταζή, Διαμαντής Αρβανίτης

Επιμέλεια έκδοσης:

Αργύριος Μπόγλης, Συντονιστής Έργου Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α.

Εγκρίθηκε: με την υπ' αριθμ. 1.1/2015 απόφαση του Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης

Άστρος, Ιανουάριος 2015

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013»
«Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστόου»

Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΤΠΑ

ΕΠΠΕΡΑΑ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη

«Κάνουμε τις πράξεις, ζούμε το αποτέλεσμα»

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η έκθεση αυτή χρηματοδοτήθηκε από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α.) του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας» και ειδικότερα του έργου «Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωννα-Υγροτόπου Μουστού». Εκδόθηκε στην ελληνική γλώσσα από το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού, ο οποίος ιδρύθηκε με τον Ν. 2742/1999, όπως συμπληρώθηκε με τον Ν. 3044/2002.

Η πλήρης αναφορά της παρούσας εργασίας είναι: Αργύριος Μπόγλης, Γεώργιος Τρυφωνόπουλος, Δήμος Αναστόπουλος, Άννα Κανελίδου, Αγγελική Δήμα, Αγνή Αναστασιάδη, Κατερίνα Πανταζή, Διαμαντής Αρβανίτης (Συντάκτες έκδοσης). 4^η Έκθεση αναφοράς υλοποίησης του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. και αξιολόγηση εφαρμογής των όρων προστασίας της προστατευόμενης περιοχής Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού.

- Επιτρέπεται η ολική ή μερική αναδημοσίευση κειμένων και χαρτών, μόνο μετά από έγγραφη άδεια του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

[Εισαγωγή](#)

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1](#)

Η Περιοχή Αρμοδιότητας

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2](#)

Οργανωτική Δομή Φορέα Διαχείρισης

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3](#)

Δράσεις ΕΠΠΕΡΑΑ

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4](#)

Παρακολούθηση

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5](#)

Ενημέρωση-Ευαισθητοποίηση

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6](#)

Φύλαξη

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7](#)

Παρακολούθηση εφαρμογής των όρων προστασίας

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8](#)

Γραφείο Διοικητικών Υπηρεσιών

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9](#)

Γραφείο Οικονομικών Υπηρεσιών

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10](#)

Προβλήματα – Προοπτικές

Εισαγωγή

Η παρούσα έκθεση αποτελεί την τέταρτη έκθεση που συντάσσει ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού με σκοπό την αποτύπωση της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των δράσεων που υλοποιεί στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη», καθώς και την αξιολόγηση των όρων προστασίας της προστατευόμενης περιοχής για το έτος 2014.

Αρχικά, παρατίθενται ορισμένα γενικά στοιχεία της περιοχής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης αλλά και του νομοθετικού πλαισίου που την διέπει.

Ακολούθως, αποτυπώνεται η οργανωτική δομή του Φορέα (μέλη Δ.Σ., προσωπικό) και γίνεται μια σύντομη αναφορά στις αρμοδιότητες του, τόσο σύμφωνα με το Ν. 2742/1999, όσο και με την Κ.Υ.Α. 33999/2010 και τροποποίηση αυτής (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013).

Εν συνεχεία, γίνεται εκτενής αναφορά στις δράσεις που περιλαμβάνονται στο εγκεκριμένο από το Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. τεχνικό δελτίο, ανά υποέργο καθώς και ο βαθμός υλοποίησης του κάθε ένα από την ένταξη της Πράξης έως 31/12/2014.

Τέλος, αναλύονται οι δράσεις που έχουν υλοποιηθεί σε αυτό το χρονικό πλαίσιο από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης, στο πλαίσιο του ΥΠΟΕΡΓΟΥ 1 «Πρόγραμμα για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας» (έργο αυτεπιστασίας) και κλείνοντας αναφέρονται συνοπτικά τα διοικητικά προβλήματα του Φορέα.

Κεφάλαιο 1

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού ιδρύθηκε με τους Νόμους 2742/1999 (ΦΕΚ 207Α/7-10-1999) και 3044/2002 (ΦΕΚ 197Α/27-08-2002), με σκοπό τη διοίκηση και διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού. Η συγκρότηση του παρόντος Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης προκύπτει από τις υπ' αριθμ. Υ.Α. 26432/2013 (ΦΕΚ 185/ΥΟΔΔ/25.4.2013) & 44469/24.9.2014 (ΦΕΚ 621/ΥΟΔΔ/9.10.2014), όπως ισχύει.

Ο Φορέας διοικείται από 11μελές Δ.Σ. που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού ΠΕ.Κ.Α. και αποτελείται από εκπροσώπους υπουργείων, της αυτοδιοίκησης, τοπικών φορέων και περιβαλλοντικών οργανώσεων.

Στην περιοχή του Πάρνωνα υπάρχουν περισσότεροι από 20 τύποι οικοτόπων. Μερικοί από αυτούς είναι μοναδικοί ή ιδιαίτερα αξιόλογοι για τον ελλαδικό και τον ευρωπαϊκό χώρο, όπως είναι οι εκτεταμένες δασικές εκτάσεις με μαύρη πεύκη, τα δάση με δενδρόκεδρο στη Μονή Μαλεβής, οι καστανέωνες στην Καστάνιτσα, η λιμνοθάλασσα Μουστού νότια του Άστρους, η χαράδρα του Δαφνώνα κ.ά.

Οι σημαντικότερες περιοχές στον Πάρνωνα είναι οι α) υγροτοπικές ζώνες και οι εκτάσεις με δενδρόκεδρους (πυκνές συστάδες και θαμνολιβαδικές εκτάσεις) β) εκτάσεις που έχουν χαρακτηριστεί ως σημαντικές για την χλωρίδα, οι οποίες είναι αποκλειστικά θαμνολιβαδικές εκτάσεις και γ) οι κορυφές του όρους Πάρνωνα οι οποίες εκτός από θαμνολιβαδικές εκτάσεις περιλαμβάνουν και χορτολιβαδικές εκτάσεις σε ένα μικρό οροπέδιο.

Ο Υγρότοπος Μουστού περιλαμβάνει τους επιμέρους υγροτόπους που παλαιότερα συνδέονταν μεταξύ τους:

- Λιμνοθάλασσα Μουστού
- Χερονήσι (παλιά κοίτη του Βρασιάτη κοντά στον ομώνυμο λόφο)
- Έλος των Κάτω Βερβένων, βόρεια του Παραλίου Άστρους

Και οι τρεις υγρότοποι έχουν σχηματιστεί από την δράση των ποταμών Τάνου και Βρασιάτη και από υπόγεια νερά (καρστικές πηγές). Οι ποταμοί φέρνουν πολλά φερτά, λόγω των μεγάλων κλίσεων των ανατολικών πλαγιών του Πάρνωνα. Τα φερτά δημιούργησαν δέλτα με τις αποθέσεις τους από τα οποία απέμειναν οι σημερινοί υγρότοποι. Η λιμνοθάλασσα του Μουστού δέχεται γλυκά νερά από πηγή και θαλασσινό νερό από το κανάλι. Στην περιοχή φωλιάζουν ορισμένα προστατευόμενα είδη υδρόβιων και στρουθιόμορφων πουλιών αλλά η περιοχή είναι σημαντική κυρίως για την διαχείριση και τη μετανάστευση. Η περιοχή είναι επίσης σημαντική για την βίδα, ένα είδος προτεραιότητας για την Ευρωπαϊκή Ένωση που φαίνεται να αποτελεί έναν (πιθανόν απομονωμένο) βιώσιμο πληθυσμό. Επίσης στην περιοχή του Μουστού και στις γύρω ρεματιές εντοπίζεται το τσακάλι, οικολογικά σημαντικότερο είδος το οποίο αρχίζει να εμφανίζει συρρίκνωση σε περιοχές της Ελλάδας και τον ευρωπαϊκό χώρο γενικότερα.

Ο δρυπώδης άρκευθος (*Juniperus drupacea*) είναι ένα ασιατικό είδος με μοναδική περιοχή εξάπλωσης στην Ευρώπη τις βόρειες πλαγιές του Πάρνωνα. Λόγω της μοναδικότητάς του προστατεύεται σε όλες τις περιοχές εξάπλωσής του.

Στις σημαντικές ζώνες περιλαμβάνονται επίσης και εκτάσεις με ορθοπλαγιές και πλαγιές με πολύ μικρή δενδρώδη ή θαμνώδη κάλυψη, όπως είναι αυτές στην χαράδρα της Έλυνας. Οι εκτάσεις αυτές είναι πολύ σημαντικές καθώς περιλαμβάνουν τέσσερα στενά ενδημικά είδη της χλωρίδας, που απαντούν μόνο σ' αυτήν την περιοχή, και πολλά είδη σπάνιων χασμόφυτων και σημαντικά είδη αρπακτικών πουλιών.

Σημαντικό στοιχείο της προστατευόμενης περιοχής είναι η σπάνια και στενά ενδημική χλωρίδα της, η οποία σε συνδυασμό με την ποικιλία των ιδιαίτερων τύπων οικοτόπων και την μεγάλη ζωική ποικιλότητα της περιοχής αποτελούν βιοτικές παραμέτρους σε ένα μοναδικής ομορφιάς αβιοτικό περιβάλλον που πρέπει να διατηρηθεί και να προστατευτεί από τον Φορέα Διαχείρισης.

Περιοχές NATURA 2000

Η προστατευόμενη περιοχή καταλαμβάνει έκταση 1.140.892 στρεμμάτων και περιλαμβάνει πέντε περιοχές που έχουν ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο «NATURA 2000». (ΕΖΔ: Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, ΖΕΠ: Ζώνες Ειδικής Προστασίας Ορνιθοπανίδας):

- ΕΖΔ - Λιμνοθάλασσα Μουστού (κωδικός: GR 2520003)
- ΕΖΔ - Μονή Ελώνης και Χαράδρα Λεωνιδίου (κωδικός: GR 2520005)
- ΕΖΔ - Κορυφές όρους Πάρνωνα και περιοχή Μονής Μαλεβής (κωδικός: GR 2520006)
- ΕΖΔ - Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαΐδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα & Περιοχή Μονεμβάσιας (κωδικός: GR 2540001)
- ΖΕΠ - Όρη Ανατολικής Λακωνίας (κωδικός: GR 2540007)

Επιπλέον, εντός της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνεται και μία Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (ΣΠΠΕ) της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας.

- ΣΠΠΕ - Όρη Ανατολικής Λακωνίας (κωδικός: GR 123)

Οι περιοχές Natura 2000 που συμπεριλαμβάνονται στα όρια του Φορέα Διαχείρισης καταλαμβάνουν έκταση 596.034 στρέμματα.

Ζωνοποίηση Προστατευόμενης Περιοχής

Η προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού θεσμοθετήθηκε το φθινόπωρο του έτους 2010 με την έκδοση της Κ.Υ.Α. 33999/6.09.2010 (Φ.Ε.Κ. 353 Α.Α.Π.Π./6.09.2010) και τροποποίηση αυτής (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013) και ισχύει βάσει της υπ' αρ. οικ. 81516/968/25.2.2000 απόφασης έγκρισης του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού και το Νόμο 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011) περί «Διατήρησης της Βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις», με σκοπό την προστασία της περιοχής ως εθνική φυσική κληρονομιά. Σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Απόλλωνος του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερονθρών του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού» η προστατευόμενη περιοχή περιλαμβάνει τις εξής ζώνες προστασίας του Ν. 1650/1986:

Α. Περιοχές Απόλυτης προστασίας της Φύσης: εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, βιότοποι ή οικοτόποι σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας ή της άγριας

πανίδας, εκτάσεις που έχουν αποφασιστική θέση στον κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας.

α. Συστάδα Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής (2.I): πρόκειται για την περιοχή γύρω από τη Μονή Μαλεβής και κυρίως νότια αυτής. Εδώ απαντά ένα από τα πιο αξιόλογα δάση με δενδρόκεδρο, όπου έκταση 740 στρ. σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ. 121Δ/1980 έχει κηρυχθεί "Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης".

β. Υγρότοπος Μουστού (2.II): φιλοξενεί πολλά σπάνια, απειλούμενα και προστατευόμενα είδη παρυδάτιων και υδρόβιων πουλιών. Επιπλέον, είναι ο σημαντικότερος και ο μόνος αξιόλογος μεγέθους υγρότοπος στην ανατολική Πελοπόννησο και ο πρώτος που συναντούν προς το βορρά τα μεταναστευτικά πουλιά που ακολουθούν τις ανατολικές ακτές της Ελλάδας.

Σε αυτές τις περιοχές επιτρέπεται μόνο η επιστημονική έρευνα και καμία ανθρώπινη δραστηριότητα που έχει χαρακτήρα περιστασιακής ή μόνιμης παρέμβασης στο φυσικό περιβάλλον.

Β. Περιοχές προστασίας της Φύσης: πρόκειται για εκτάσεις οικολογικής ή βιολογικής σημασίας, στις οποίες προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από δραστηριότητες και επεμβάσεις που είναι δυνατό να μεταβάλλουν ή να αλλοιώσουν τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του. Στην προστατευόμενη περιοχή Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού περιλαμβάνονται οι παρακάτω:

α. Δάση Δενδρόκεδρου Πραστού (3.I): Χαρακτηριστική η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, δασικό είδος το οποίο σχηματίζει γύρω από τον Πραστό πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

β. Δάση Δενδρόκεδρου Αγίου Βασιλείου-Πλατανακίου (3.II): Το κύριο χαρακτηριστικό και των δύο αυτών περιοχών είναι η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, το οποίο σχηματίζει γύρω από τα χωριά πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

γ. Δάση Δενδρόκεδρου Παλαιοχωρίου (3.III): Χαρακτηριστική η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, δασικό είδος το οποίο σχηματίζει γύρω από τα χωριά πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

δ. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Κορυφών Πάρνωνα (3.IV): Πρόκειται για μια μεγάλη, επιμήκη περιοχή με υψόμετρο άνω των 1.500μ., που περιλαμβάνει την κύρια κορυφογραμμή του Πάρνωνα, από τις κορυφές Μαλαβάζο (1.503 μ.) και Μεγάλη Τούρλα (1.935 μ.) στα βόρεια μέχρι την κορυφή Μαδαρή (1.685 μ.) στα νότια. Περιλαμβάνει σπάνια ενδημική χλωρίδα.

ε. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Μαζιάς-Κοντολινάς (3V): Πρόκειται για μόνιμο Καταφύγιο Άγριας Ζωής με σημαντική πανίδα και χλωρίδα, και ένα φαράγγι ιδιαίτερου κάλλους.

στ. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Αγίου Ιωάννη-Ορεινής Μελιγούς (3V.I): Περιοχή ιδιαίτερα σημαντική για την χλωρίδα.

ζ. Περιοχή Χαράδρας Δαφνώνα και Μονών Ελώνης και Σίντζας (3.VII): Περιοχή με μεγάλη γεωμορφολογική αξία και ιδιαίτερα σημαντική για τη χλωρίδα της. Εδώ φυτρώνουν μερικά πολύ σπάνια είδη φυτών και είναι έντονη η παρουσία ορισμένων βραχόφιλων ειδών πουλιών και αρπακτικών.

η. Υγρότοπος Μουστού (4.1): Περιμετρικά της Περιοχής Απολύτου Προστασίας εκτίνεται η ζώνη Προστασίας του Υγροτόπου Μουστού, περιοχή ύψιστης σημασίας για την διατήρηση του υγροτόπου.

Επιτρέπονται αρκετές υφιστάμενες δραστηριότητες, οι οποίες δεν έχουν αρνητικές επιδράσεις στην προστατευόμενη περιοχή.

Γ. Περιοχές Προστασίας Ρεμάτων: Επιμήκεις περιοχές προστασίας κατά μήκος των ρεμάτων Δαφνώνα, Βρασιάτη και Τάνου και εκατέρωθεν των όχθων τους πλάτους 50 μέτρων.

Δ. Οι υπόλοιπες εκτάσεις εκτός των περιοχών Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, των Περιοχών Προστασίας της Φύσης, της ζώνης Προστασίας Μουστου και των περιοχών με εγκεκριμένο σχέδιο πόλης: Πρόκειται για το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής, το οποίο δεν εμπίπτει στην παραπάνω ζωνοποίηση. Περιλαμβάνει οικισμούς ή χωριά με ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον, λόγω της ποιότητας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου.

Επιτρέπονται σχεδόν όλες οι δραστηριότητες με ορισμένες ελάχιστες προϋποθέσεις.

Καταφύγια Άγριας Ζωής

Εντός της προστατευόμενης περιοχής εντοπίζονται συνολικά επτά (7) Καταφύγια Άγριας Ζωής.

- **Κουφοβούνι - Τσικούλιο** (Βαμβακούς - Καστάνιτσας) (~8.000στρ) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 32027/1630 ΦΕΚ 599/Β/19-4-76
- **Άγ. Γεώργιος ή Κάστρο** (Γερακίου) (~5.000 στρ) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 32027/1630 ΦΕΚ 599/Β/19-4-76
- **Μονή Παλαιοπαναγιάς** (Μελιγούς-Κορακοβουνίου-Άστρους) (~7.000 στρ.) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 162614/1852 ΦΕΚ520/Β/8-5-1979
- **Υγροβιότοπος Μουστου** (Μελιγούς και Κορακοβουνίου Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~5.900στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 563 ΦΕΚ329/Β/12-3-2001 (τροποποίηση και ισχύει)
- **Φονεμένοι-Κούτσουρα** (Άγ. Πέτρου Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~6.500στρ.) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 175778/2799 ΦΕΚ566/Β/13-9-1985
- **Κορομηλιάς - Βασκίνας** (Δήμου Νότιας Κυνουρίας) (~12.100στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 630 ΦΕΚ329/Β/13-3-2001 (τροποποίηση και ισχύει)
- **Φαράγγι Μαζιάς** (Καστάνιτσας και Πραστού Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~16.050στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 629 ΦΕΚ329/Β/14-3-2001

Η διαχείριση των Καταφυγίων Άγριας Ζωής στα όρια της Προστατευόμενης Περιοχής Πάρνωνα – Μουστου πραγματοποιείται σύμφωνα με όσα ορίζονται από τις Διατάξεις του Δασικού Κώδικα όπως ισχύει.

Σύμφωνα με την τροποποίηση των διατάξεων του άρθρου 57 του Ν.Δ. 86/1969 του Δασικού Κώδικα οι δραστηριότητες και οι απαγορεύσεις στα καταφύγια άγριας ζωής είναι οι εξής:

- Απαγορεύεται το κυνήγι κάθε ζώου και η καταστροφή κάθε είδους ζώνης με φυσική βλάστηση, των φυτοφρακτών, ή αμμοληψία, η αποστράγγιση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, η ρύπανση των υδατικών πόρων και η ένταξη έκτασης καταφυγίου άγριας ζωής σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων ή εργασιών και ιδίως αλιευτικά έργα, έργα αναδάσμου, τουριστικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις, κατασκηνώσεις, λατομεία μεταλλεία και δρόμοι, αφού προηγουμένως έχει υποβληθεί μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων τύπου Α' και έχει χορηγηθεί έγκριση περιβαλλοντικών όρων.

- Επιτρέπεται η σύλληψη ζώων και η συλλογή φυτών για επιστημονικούς σκοπούς. Η μεταφορά άγριας πανίδας για τον εμπλουτισμό άλλων περιοχών επιτρέπεται και εκτελείται μόνο από τη Δασική Υπηρεσία.
- Καθορίζονται από τη Δασική Υπηρεσία, ειδικά έργα βελτίωσης του βιοτόπου των καταφυγίων άγριας ζωής και έργα ικανοποίησης των οικολογικών τους αναγκών. Επιτρέπεται η τοποθέτηση μπάρας ελέγχου της πρόσβασης σε δασικούς δρόμους που οδηγούν εντός του καταφυγίου, κατά την κρίση του αρμοδίου δασαρχείου. Οι παραβάτες τιμωρούνται με πρόστιμο.

Οριοθέτηση Προστατευόμενης Περιοχής

Η οριοθέτηση της Προστατευόμενης Περιοχής του Πάρνωνα έχει γίνει με τα εξής κριτήρια, τοποθετημένα ιεραρχικά ξεκινώντας από το σημαντικότερο:

- Φυσικό Περιβάλλον (σημαντικοί οικότοποι με βάση την κοινοτική οδηγία 92/43 και το Ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο "Natura 2000").
- Διοικητικό σύστημα (όρια ΟΤΑ Και Συμβουλίων Περιοχής, περιοχές ευθύνης των Δασαρχείων, ΤΟΕΒ και Συνδέσμων ΟΤΑ).
- Τοπογραφία – Υδρολογικό σύστημα (λεκάνες και υπολεκάνες απορροής).
- Σημαντικά αρχαιολογικά – ιστορικά μνημεία.
- Δίκτυο Τεχνικών Υποδομών (επαρχιακοί δρόμοι, προσβάσεις στην περιοχή, υποδομές διαμονής επισκεπτών).
- Χρήσεις γης (θεσμοθετημένες ζώνες π.χ. λατομικές περιοχές)
- Δίκτυο Κοινωνικών Υποδομών (κέντρα εξυπηρέτησης σε τοπικό επίπεδο)
- Οικονομική λειτουργία της περιοχής (τοπικά οικονομικά κέντρα, δραστηριότητες κ.λ.π.)

Περιγραφή Προστατευόμενης Περιοχής

Τύποι οικοτόπων

Η προστατευόμενη περιοχή χαρακτηρίζεται από υψηλή ποικιλότητα τύπων οικοτόπων και βλάστησης με περισσότερους από **20 τύπους οικοτόπων Ευρωπαϊκής σημασίας** (Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας») και **Ελληνικού ενδιαφέροντος** (εκτός Οδηγίας με μεγάλη εθνική σημασία). Συνοπτικά αναφέρονται εδώ οι δασικού χαρακτήρα τύποι οικοτόπων που καλύπτουν σημαντικό ποσοστό της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής.

Εκτός από τις ψηλές κορυφές του όρους Πάρνωνα που είναι γυμνές από δέντρα και δασική βλάστηση (υψόμετρα μεγαλύτερα των 1500 μ.), τα μικτά δάση αειφύλλων σκληροφύλλων και φυλλοβόλων του μεσο- και υπερ- μεσογειακού ορόφου βλάστησης και τα δάση κωνοφόρων του υπερ- και ορεινού- μεσογειακού ορόφου βλάστησης συγκροτούν εκτεταμένα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας. Τα ενδημικά δάση με κέδρους (*Juniperus spp*, τύπος οικοτόπου **9560**), εδώ, στις βόρειες πλαγιές του όρους Πάρνωνα εκπροσωπούνται από τα μοναδικά στην Ελλάδα δάση με *Juniperus drupacea* (δρυπώδης άρκευθος ή δενδρόκεδρο). Τα δάση αυτά, μαζί με τα εκτεταμένα δάση μαύρης πεύκης (*Pinus nigra subsp. nigra*, τύπος οικοτόπου **9530**) συνιστούν οικοτόπους προτεραιότητας για προστασία και διαχείριση με βάση την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, προσδίδοντας υψηλή οικολογική σημασία στην προστατευόμενη περιοχή. Άλλοι αξιόλογοι δασικοί οικότοποι, τόσο οικολογικά, όσο και από την άποψη της ποσοστιαίας κάλυψης του όρους περιλαμβάνουν:

- τα δάση με την ενδημική για την Ελλάδα κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica*, Ελληνικού ενδιαφέροντος τύπος οικοτόπου **951B**),

- τα δάση καστανιάς (*Castanea sativa*, τύπος οικοτόπου **9260**), με κυριότερο το καστανοδάσος στην Καστάνιτσα
- τα δάση χαλεπίου πεύκης (*Pinus halepensis*, τύπος οικοτόπου **9540**),
- τα θερμόφιλα δρυοδάση με διάφορα είδη δρυών (*Quercus* spp., Ελληνικού ενδιαφέροντος τύπος οικοτόπου **924A**),
- τα δάση αειφύλλων σκληροφύλλων με αριά (*Quercus ilex*, τύπος οικοτόπου **9340**) που καλύπτουν τη δεύτερη μεγαλύτερη έκταση στον Πάρνωνα μετά την κεφαλληνιακή ελάτη,
- οι θαμνώνες και τα δάση αειφύλλων σκληροφύλλων με κυρίαρχο είδος το πουρνάρι (*Quercus coccifera*) που αντιστοιχούν στον Ελληνικού ενδιαφέροντος τύπο οικοτόπου **934A**.

Δάση Μαύρης Πεύκης (*Pinus nigra*)

Τα δάση μαύρης πεύκης (*Pinus nigra* subsp. *nigra*), αν και σχετικά κοινά στην Ελλάδα, αποτελούν έναν σχετικά σπάνιο τύπο δασών, με περιορισμένη εξάπλωση στην Ευρώπη. Για τον λόγο αυτό καθώς και για τη μεγάλη γενετική τους ποικιλότητα απολαμβάνουν ιδιαίτερο καθεστώς προστασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα δάση μαύρης πεύκης φιλοξενούν πολλά και σημαντικά είδη φυτών και ζώων, παίζουν σπουδαίο ρόλο στην προστασία των ορεινών εδαφών από τη διάβρωση, ενώ έχουν και οικονομική σημασία λόγω της παραγωγικότητάς τους σε ξύλο υψηλής ποιότητας. Τα δάση μαύρης πεύκης συγκροτούν τον τύπο οικοτόπου προτεραιότητας «(Υπο) Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα» με κωδικό **9530** του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΕ. Αποτελεί τύπο οικοτόπου προτεραιότητας με εξαιρετική αντιπροσωπευτικότητα και διατήρηση καθώς και εξαιρετική συνολική αξία.

Η μαύρη πεύκη είναι δέντρο ύψους 20-40 m, με κορμό ευθυτενή και κόμη στην αρχή πυραμιδοειδή, αργότερα ομπρελοειδή. Συνήθως εμφανίζεται σε υψόμετρο από 500 έως 1600 m και πολλαπλασιάζεται με σπόρους. Το είδος αντέχει σε χαμηλές θερμοκρασίες και χαρακτηρίζεται ως λιτοδίαιτο και ξηρανθεκτικό. Είναι δυνατόν να αναπτυχθεί σε ξερά και άγονα εδάφη και επάνω σε διάφορα είδη πετρωμάτων. Προστατεύει και βελτιώνει το έδαφος.

Η Ελλάδα και άλλες Μεσογειακές χώρες υπέφεραν κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού του έτους 2007 από τις καταστροφικές πυρκαγιές οι οποίες προκάλεσαν σημαντικές καταστροφές σε πολλά μεσογειακά οικοσυστήματα, όπως τα δάση μαύρης πεύκης. Συγκεκριμένα στον Πάρνωνα οι πυρκαγιές έκαψαν μεγάλο ποσοστό της έκτασης των δασών αυτών. Τα δάση μαύρης πεύκης είναι προσαρμοσμένα να αναγεννιούνται εύκολα και άφθονα μετά από έρπουσες πυρκαγιές, ενώ δεν αντέχουν σε επικόρυφες πυρκαγιές, μετά τις οποίες δεν αναγεννιούνται. ο μεγαλύτερος κίνδυνος προκύπτει από το συνδυασμό επικόρυφης πυρκαγιάς και έντονης βόσκησης.

Δάση Δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*)

Στην περιοχή περιμετρικά της Μονής Μαλεβής και σε έκταση 740 στρεμμάτων αυτοφυούς δάσους απαντά, ως κυρίαρχο είδος σε αμιγείς ή μικτές συστάδες με μαύρη πεύκη (*Pinus nigra* J.F. Arnold subsp. *nigra*) και κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica* Loudon), το είδος *Juniperus drupacea* (δρυπώδης άρκευθος ή δενδρόκεδρος).

Η περιοχή έχει ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000 και χαρακτηριστεί ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (2011) με όνομα: Όρος Πάρνωνα και περιοχή Μαλεβής και κωδικό GR2520006.

Πρόκειται για ένα εξαιρετικά ευαίσθητο δασικό οικοσύστημα, το οποίο λόγω της μοναδικότητάς του, με βάση την εθνική νομοθεσία, έχει κηρυχθεί Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (ΦΕΚ 121/Δ/1980). Το είδος *Juniperus drupacea* έχει κηρυχθεί προστατευτέο είδος της αυτοφυούς χλωρίδας της Ελλάδας στην κατηγορία των Σπάνιων και Κινδυνευόντων (ΠΔ 67/1981), ενώ

περιλαμβάνεται και στον Κόκκινο Κατάλογο των Απειλούμενων Ειδών της Διεθνούς Ένωσης για την Προστασία της Φύσης (2006).

Η περιοχή είναι σημαντική για τη μεγάλη βοτανική, οικολογική, και συνολική επιστημονική της αξία και έχει χαρακτηριστεί ως περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (ΚΥΑ 33999/2010). Επίσης, δάση δενδρόκεδρου εμφανίζονται σε μίξη με την ελάτη και με τα αείφυλλα πλατύφυλλα στις περιοχές Πραστού, Κοσμά, Πλατανακίου και Αγ. Βασιλείου.

Δάση Καστανιάς

Η καστανιά (*Castanea sativa*) είναι ένα φυλλοβόλο δέντρο, που μπορεί να ξεπεράσει τα 500 χρόνια ζωής και συχνά αποκτά μεγάλες διαστάσεις (έως 20 μέτρα σε ύψος και πλάτος και διάμετρο κορμού μέχρι ενάμισι μέτρο). Οι καστανεώνες του Πάρνωνα αναπτύσσονται ακριβώς πάνω από το όριο των μεσογειακών θαμνώνων (800 μέτρα περίπου) μέχρι τα 1300-1400 μέτρα. Στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΕ, οι καστανεώνες αναφέρονται ως τύπος οικοτόπου 9260: "Δάση Καστανιάς". Είναι οικοτόπος με εξαιρετική αντιπροσωπευτικότητα και διατήρηση καθώς και εξαιρετική συνολική αξία. Απαντάται στον κυρίως ορεινό όγκο του Πάρνωνα, με κύριες εκτάσεις να εντοπίζονται στην Καστάνιτσα (4000 στρ.), στον Άγιο Πέτρο (τέσσερις συστάδες με συνολική έκταση περίπου 2500 στρ.) και τον Κοσμά (1500 στρ.).

Οι καστανεώνες της Καστάνιτσας, του Κοσμά και του Αγίου Πέτρου βρίσκονται στις γεωργικές περιοχές των Κοινοτήτων και διαχειρίζονται ως δενδροκομικές καλλιέργειες, με μόνη εξαίρεση την Κοινότητα Καστάνιτσας που μια συνεχόμενη έκταση 4000 στρεμμάτων έχει αναγνωριστεί σαν ιδιωτικό δάσος της ολότητας των κατοίκων του χωριού με την αρ. 142480/4-12-1937 Διαταγή του Υπουργείου Γεωργίας (αφορά τον μπροστινό καστανεώνα και τον λόγγο που εκτείνεται πίσω).

Δάση με κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica*)

Στην Ελλάδα απαντούν τρία είδη ελάτης: η κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica*), η λευκή ελάτη (*Abies alba*), καθώς και το υβριδιό τους, η υβριδογενής ελάτη (*Abies borisii-regis*). Στην περιοχή του Πάρνωνα εμφανίζεται η κεφαλληνιακή ελάτη, η οποία είναι ελληνικό ενδημικό είδος και επομένως ο οικοτόπος του είναι μοναδικός και ιδιαίτερα σημαντικός. Συγκεκριμένα, απαντά στην Κεφαλονιά, την Εύβοια και την ηπειρωτική Ελλάδα από την Πελοπόννησο έως τον Όλυμπο και τον Άθωνα, σε περιοχές με υψόμετρο από 600-1600 m. Τα δάση με κεφαλληνιακή ελάτη συγκροτούν τον τύπο οικοτόπου ελληνικού ενδιαφέροντος «Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)» με κωδικό **951B**.

Σε κάθε δέντρο τα άρρενα άνθη είναι συνήθως στα χαμηλότερα κλαδιά, όπου σχηματίζουν ερυθροκάστανες ταξιανθίες (ιούλοι), ενώ τα θήλεα άνθη βρίσκονται στα μεσαία και υψηλότερα κλαδιά, όπου σχηματίζουν, όρθιους κώνους. Τα σπέρματα ωριμάζουν στους κώνους τον Σεπτέμβριο και διασπείρονται τον Οκτώβριο. Η κεφαλληνιακή ελάτη παρουσιάζει το φαινόμενο της πληροκαρπίας, δηλ. της παραγωγής μεγάλου αριθμού σπερμάτων που συμβαίνει μόνο κάθε 3-4 έτη.

Τα δάση με κεφαλληνιακή ελάτη, συγκροτούν αμιγείς συστάδες και μικτές συστάδες με μαύρη πεύκη (*Pinus nigra*) εκεί όπου διασπάται η συγκόμωση της μαύρης πεύκης και εισέρχεται σταδιακά η ελάτη, εκτοπίζοντας τη μαύρη πεύκη. Επίσης, απαντάται σε συστάδες αείφυλλων πλατύφυλλων κατ' άτομο, ένδειξη σταδιακής εγκατάστασής της και σε συστάδες σε μίξη με τον δρυώδη άρκευθο (*Juniperus drupacea*).

Δάση με Πλάτανο (*Platanus orientalis*)

Τα δάση με πλάτανο (*Platanus orientalis*) ή οι πλατανεώνες έχουν ανατολικό - Μεσογειακή εξάπλωση και στην Ευρώπη αποτελούν μια ιδιαιτερότητα των νότιων και δυτικών Βαλκάνιων. Ο πλάτανος

σχηματίζει δάση - στοές κατά μήκος των υδάτινων ρεμάτων, σε ποτάμια διαρκούς και περιοδικής ροής και σε ρεματιές, όπου υπάρχει υπόγειο νερό κοντά στο έδαφος. Στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΕ, τα πλατανοδάση αναφέρονται ως τύπος οικοτόπου με κωδικό 92C0: "Δάση πλάτανου της Ανατολής (*Platanion orientalis*)".

Η οικολογική αξία των δασών με πλάτανο δεν μπορεί και δεν πρέπει να υποεκτιμηθεί, λόγω των παρεχόμενων λειτουργικών ωφελειών που αφορούν: την παρεμπόδιση της διάβρωσης, τη σταθεροποίηση των οχθών, τη συγκρότηση των νερών και των στερεών υλικών, τη διατήρηση της εδαφικής ποιότητας και τη διατήρηση των τοπικών κλιματικών συνθηκών.

Όσον αφορά την βιοποικιλότητα, η αξία τους έχει να κάνει με την παροχή καταφυγίου και κάλυψης (αποτελούν ενδιαίτημα για πολλά ζώα, αλλά επίσης και για υγρόφιλα φυτικά είδη), με τη θέση τους ως διάδρομος σε ανοιχτά άδενδρα τοπία και με την συμβολή τους στο μωσαϊκό χαρακτήρα του τοπίου.

Τα πλατανοδάση εξαρτώνται τουλάχιστον από την παροδική ροή του νερού και είναι έτσι ευαίσθητα στις υδρολογικές αλλαγές (εκτροπές νερού, κατασκευές στις όχθες των ποταμών, ταμιευτήρες) και στην έντονη ρύπανση των υδάτων.

Δρυοδάση του Πάρνωνα

Η πλατύφυλλη δρυς [*Quercus conferta (frainetto)*] καταλαμβάνει μια μεγάλη έκταση η οποία εμπίπτει στα διοικητικά όρια της Κοινότητας Καρυών και εκτείνεται σε μια ζώνη από 950 έως 1250 μ. Η πλατύφυλλη δρυς είναι είδος φυλλοβόλο ύψους έως 35 m. Εμφανίζεται σε όλη την ημιορεινή περιοχή της ηπειρωτικής χώρας από την Πελοπόννησο έως τη Β. Ελλάδα. Στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΕ, τα συγκεκριμένα δρυοδάση αναφέρονται ως τύπος οικοτόπου με κωδικό **9280**: "Δάση οξιάς με πλατύφυλλη δρυ (*Quercus frainetto*)". Τα δρυοδάση του Πάρνωνα αποτελούν οικοτόπο με καλή αντιπροσωπευτικότητα και διατήρηση καθώς και καλή συνολική αξία. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η έκταση 55 στρ. στην Παναγία Σέλα (Κοινότητα Πλατάνου) από σπέρμοφυη πλατύφυλλη δρυ. Η έκταση αυτή έχει προταθεί από το Δασαρχείο Κυνουρίας ως Διατηρητέο Μνημείο Φύσης.

Οι πληροφορίες που υπάρχουν για την περιοχή αναφέρουν ότι το μεγαλύτερο τμήμα της έκτασης της Κοινότητας Καρυών όπως και γειτονικών Δημοτικών Διαμερισμάτων, καλύπτονταν από δρυοδάση τα οποία μετά την απελευθέρωση της χώρας από την Τουρκοκρατία (1821) κατεστράφησαν από πυρκαγιές, αλόγιστες υλοτομίες και έντονη βόσκηση με αποτέλεσμα στη θέση τους να εμφανιστούν τα αείφυλλα πλατύφυλλα (πουρνάρι, ρείκι) καθώς και η αφάνα. Το δρυοδάσος που αναφερόμαστε προήλθε από τεχνητή αναδάσωση η οποία έγινε με πρωτοβουλία ενός κατοίκου των Καρυών και η οποία στηρίχθηκε από την ολότητα των κατοίκων και από τις διοικητικές παρεμβάσεις της Δασικής Υπηρεσίας, όπως έκδοση απαγορευτικών διατάξεων για τη βοσκή κ.λπ.

Η πλατύφυλλη δρυς είναι το πολυτιμότερο και σημαντικότερο είδος δρυός της χώρας μας τόσο για την έκταση που καταλαμβάνουν τα δάση της όσο και για το πολύτιμο ξύλο της ως καυσόξυλο και ως τεχνικό (για υποδομές) και επιπλοποιίας.

Η χλωρίδα του Πάρνωνα

Με την πρώτη ματιά ο Πάρνωνας, με τις «γυμνές» κορυφές του να δεσπόζουν στο τοπίο, φαντάζει «άγονος» και «φτωχός». Στην πραγματικότητα όμως, η περιοχή κρύβει έναν ανεκτίμητο χλωριδικό πλούτο. Η γεωλογική ιστορία της, οι ιδιόμορφες κλιματικές συνθήκες και ο έντονος διαμελισμός της σε πολλές κορυφές, χαράδρες, ορθοπλαγιές, χείμαρρους κλπ., έχουν δημιουργήσει μία εντυπωσιακή ποικιλία οικολογικών συνθηκών, ιδανικών για την ανάπτυξη πολλών και διαφορετικών φυτών.

Στον Πάρνωνα δεν έχει γίνει ακόμα πλήρης και συστηματική καταγραφή των φυτών του. Μέχρι στιγμής, από τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί στα Πανεπιστήμια της Πάτρας και της Κοπεγχάγης, έχει σχηματιστεί ένας κατάλογος με περισσότερα από 900-1.000 είδη και υποείδη φυτών.

Τα ενδημικά φυτά της Ελλάδας που φιλοξενούνται στην περιοχή, σύμφωνα με νεότερα δεδομένα, υπερβαίνουν τα 125. Πολλά από αυτά περιορίζονται στα γεωγραφικά όρια της Πελοποννήσου (ενδημικά της Πελοποννήσου). Μέχρι σήμερα έχουν καταγραφεί 7 αποκλειστικά ενδημικά φυτά του Πάρνωνα, δηλαδή είδη που δεν υπάρχουν σε άλλη περιοχή του πλανήτη. Εκτός αυτών, 5 είδη της χλωρίδας του όρους περιορίζονται στον Πάρνωνα και στα μικρότερα όρη στα νοτιοανατολικά του.

Στα μεγάλα υψόμετρα του όρους Πάρνωνα έχουν καταγραφεί τουλάχιστον 223 είδη φυτών, εκ των οποίων το 20% αποτελούν τα **ενδημικά της Ελλάδας** και το 13% τα **ενδημικά της Βαλκανικής**.

Στην κορυφή Μεγάλη Τούρλα ευρίσκονται τα περισσότερα από τα **ελληνικά ενδημικά του Πάρνωνα** και στην ίδια κορυφή τα 4 από τα 7 τοπικά ενδημικά του όρους.

*Ως **ενδημικά** χαρακτηρίζονται τα φυτά που αναπτύσσονται σε μια ορισμένη περιοχή που έχει περιορισμένη γεωγραφική εξάπλωση.*

Μεγάλος είναι επίσης ο αριθμός των σπάνιων και απειλούμενων φυτικών ειδών του Πάρνωνα. Αρκετά από αυτά προστατεύονται, τουλάχιστον σε θεσμικό επίπεδο, από διεθνείς συμβάσεις, κοινοτικές οδηγίες και το εθνικό δίκαιο. Συνολικά 74 taxa της περιοχής περιλαμβάνονται στο Π.Δ. 67/1981, οπότε θεωρούνται προστατευόμενα είδη.

Φυσικοί σχηματισμοί - τοπίο

Η περιοχή του Πάρνωνα συνδυάζει υψηλής αισθητικής αξίας φυσικά τοπία με αξιόλογα ανθρωπογενή τοπία, όπως οι παραδοσιακοί οικισμοί, οι χώροι των μοναστηριών, το παραδοσιακό αγροτικό τοπίο. Συνολικά, η περιοχή χαρακτηρίζεται από υψηλή τοπιακή αξία η οποία επιβάλλει να προστατευθούν/ διατηρηθούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της από ενδεχόμενες αλλοιώσεις ή καταστροφές.

Στο ενδοδασικό περιβάλλον συναντάται ο χαρακτηριστικός τύπος του στεγασμένου τοπίου που δημιουργείται κάτω από την κομοστέγη του δάσους. Η πυκνότητα της βλάστησης και το περιορισμένο βάθος οπτικής διείσδυσης δίνουν την αίσθηση της απόλυτης επαφής με το φυσικό πλούτο. Στις ξέφωτες θέσεις η απεριόριστη θέα και η κυριαρχία του ορίζοντα μας παραπέμπει στο πανοραμικό τοπίο.

Το πανοραμικό τοπίο που εμφανίζεται σε όλα τα σημεία του χώρου είναι έντονο. Εκεί η θέα είναι ανεπηρέαστη από φυσικά εμπόδια ή υπάρχει μερικώς περιορισμός και επιτρέπεται η επέκταση του βλέμματος σε μεγάλες αποστάσεις και εκτεταμένο πλάτος. Η ποικιλία των λεπτομερειών της βλάστησης, τα μονοπάτια, ο καταγάλανος ουρανός, συνθέτουν το πολύμορφο αυτό τοπίο όπου ο παρατηρητής ανάλογα με την εποχή, το φωτισμό και τη διάθεση δίνει διαφορετική αξία κάθε φορά στα ξεχωριστά στοιχεία που τον περιβάλλουν.

Πανίδα

Η βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής δεν είναι πλήρως γνωστή. Έχουν πραγματοποιηθεί λίγες ερευνητικές εργασίες και ακόμα λιγότερες μελέτες και για συγκεκριμένες μόνο ζωικές ομάδες στη μεγάλη αυτή περιοχή, οπότε και η γνώση μας για την πανιδική σύσταση της περιοχής μόνο ολοκληρωμένη δεν χαρακτηρίζεται. Περισσότερα στοιχεία αναμένεται να δώσουν οι εννιά (9) μελέτες παρακολούθησης των ειδών και τύπων οικοτόπων που πραγματοποιούνται στην

προστατευόμενη περιοχή στο πλαίσιο της Πράξης: Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστού του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Τα μέχρι στιγμής δεδομένα -βιβλιογραφικά και παρατηρήσεις ερευνητών και του προσωπικού του ΦΔ - για την περιοχή παρουσιάζονται ακολούθως:

Θηλαστικά

Στην προστατευόμενη περιοχή εξαπλώνονται 27 είδη θηλαστικών (εκτός των χειροπτέρων), που ανήκουν στις ακόλουθες οικογένειες: Ακανθοχοιρόμορφα (σκαντζόχοιροι), Μυγαλόμορφα (μυγαλές, ασπάλακες), Λαγόμορφα (λαγοί, αγριοκούνελα), Τρωκτικά (ποντικοί, αρουραίοι, τυφλοπόντικες), Σαρκογάγα (τσακάλια, αλεπούδες, κουνάβια, ασβόι, νυφίτσες, κ.ά.) και Αρτιοδάκτυλα (αγριογούρουνα, ζαρκάδια, κ.ά.). Σημαντικότερο είδος η βίδρα (*Lutra lutra*), είδος προτεραιότητας για την ΕΕ, με έναν μικρό πληθυσμό να οριοθετείται στον υγρότοπο του Μουστού. Το τσακάλι (*Canis aureus*), αν και δεν είναι είδος προτεραιότητας, είναι είδος με μεγάλη οικολογική σημασία καθώς είναι ο μεγαλύτερος χερσαίος θηρευτής που επιβιώνει στην Πελοπόννησο και ως παμφάγο και πτωματοφάγο είδος συντελεί στον «καθαρισμό» των βιοτόπων που διαβιεί. Η αγριόγατα (*Felis silvestris*) θεωρείται εξαφανισμένη από την Πελοπόννησο αλλά υπάρχουν ενδείξεις ότι επιβιώνει σε ορισμένες απομονωμένες περιοχές. Από τα είδη των χειροπτέρων, εξαπλώνονται στην περιοχή 22 είδη, με τα 10 από αυτά να είναι είδη προτεραιότητας για την ΕΕ. Η οικολογική σημασία όλων των ειδών νυχτερίδων είναι τεράστια, καθώς αποτελούν βασικό ρυθμιστή των πληθυσμών εντόμων, επιβλαβών και μη.

Πουλιά

Η προστατευόμενη περιοχή παρουσιάζει αξιόλογο ορνιθολογικό ενδιαφέρον που μεταφράζεται σε τουλάχιστον 249 είδη με παρουσία μόνιμη ή εποχική, ενώ κάποια είδη είναι περαστικά κατά τη διάρκεια της μετανάστευσης ή περνούν τυχαία από την περιοχή. Τα 80 από τα είδη αυτά αναφέρονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 97/409, χρίζονται ιδιαίτερης προστασίας. Στον ευρύτερο χώρο του Πάρνωνα εμφανίζεται μια μεγάλη ποικιλία πουλιών κυρίως στρουθιόμορφων, για δε τον υγρότοπο του Μουστού -χρησιμεύοντας ως σημαντικός σταθμός διατροφής και υποστήριξης των μεταναστευόντων πληθυσμών- καταγράφεται πλήθος υδρόβιων και παρυδάτιων ειδών, με σημαντικά τα είδη ερωδιών, πουλάδων, αφρόπαπιων, κ.ά. Οι περισσότεροι βραχώδεις και απομονωμένες περιοχές φιλοξενούν είδη αετών, γερακιών και κουκουβαγιών, όπως ο χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*) ο σπιζαετός (*Hieraaetus fasciatus*), ο πετρίτης (*Falco peregrinus*), ο μπούφος (*Bubo bubo*), κ.ά.

Ερπετά-αμφίβια

Στην προστατευόμενη περιοχή απαντούν 31 διαφορετικά είδη ερπετών. Από τις χελώνες υπάρχουν 6 είδη (2 θαλάσσιες, 2 χερσαίες και 2 των γλυκών νερών) με όλα τα είδη να είναι είδη προτεραιότητας για την ΕΕ, και την χελώνα καρέτα (*Caretta caretta*) να είναι το περισσότερο γνωστό είδος. Τα 12 είδη σαυρών που καταγράφονται στην περιοχή περιλαμβάνουν σαύρες ενδημικές της Πελοποννήσου όπως η μοραϊτόσαυρα (*Algyroides moreoticus*), η γραικόσαυρα (*Hellenolacerta graeca*), η πελοποννησιακή γουστέρα (*Podarcis peloponnesiacus*) και ο οφιόμορος (*Ophiomorus punctatissimus*). Από τα 13 είδη φιδιών που έχουν αναφερθεί για την περιοχή τα 2 είδη είναι προτεραιότητας για την ΕΕ και συγκεκριμένα ο τετράγραμμος (*Elaphe quatuorlineta*) και το σπιτόφιδο (*Zamenis situlus*).

Σε ότι αφορά στα αμφίβια στην περιοχή απαντούν 8 είδη, εκ των οποίων 2 είδη φρύνων και 6 είδη βατράχων, με τα είδη βατράχων να αποτελούν σε ένα βαθμό δείκτες της ποιότητας των εσωτερικών υδάτων της περιοχής.

Ψάρια

Σε ότι αφορά στην ιχθυοπανίδα, στη λιμνοθάλασσα του Μουστου και τις γειτονικές λίμνες απαντούν 12 είδη ψαριών, με το είδος Ζαχαριάς Αλμυρής (*Aphanius almiriensis/fasciatus*) να είναι είδος προτεραιότητας για την ΕΕ και ενδημικό είδος του υγροτόπου. Στα ποτάμια που καταλήγουν στον υγρότοπο ή βρίσκονται στον ορεινό όγκο της προστατευόμενης περιοχής αναφέρονται 6 είδη ψαριών.

Ασπόνδυλα

Τα ασπόνδυλα είναι η πολυπληθέστερη πανιδική ομάδα και η λιγότερο μελετημένη στην προστατευόμενη περιοχή, κυρίως εξαιτίας του τεράστιου εύρους των αντιπροσώπων της. Στο πλαίσιο των προγραμμάτων παρακολούθησης του Φορέα Διαχείρισης, η μελέτη των ασπονδύλων της περιοχής περιορίζεται στα υδρόβια ασπόνδυλα, τα χερσαία γαστερόποδα, τα ορθόπτερα, τα ισόποδα, τα αραχνίδια και τα εδαφόβια κολεόπτερα. Τα μέχρι στιγμής δεδομένα καταγράφουν 31 είδη υδρόβιων ασπονδύλων που περιλαμβάνουν ενδημικά είδη και ένα ενδημικό γένος υδρόβιων γαστεροπόδων! Για τα χερσαία γαστερόποδα αναφέρονται τουλάχιστον 12 είδη ενδημικά του Πάρνωνα και 5 είδη της ΝΑ Πελοποννήσου. Τα υδρόβια έντομα έχουν τουλάχιστον 6 αντιπροσώπους ενδημικούς του Πάρνωνα, ενώ τα μυριάποδα και αραχνίδια - σύμφωνα με τη βιβλιογραφία - πιθανόν να αντιπροσωπεύονται από τουλάχιστον 10 είδη ενδημικά της Ελλάδας, της Πελοποννήσου ή περιοχών αυτής. Τέλος, για τα εδαφικά κολεόπτερα η εξάπλωση τουλάχιστον 14 ειδών ενδημικών της Πελοποννήσου και ενός είδους ενδημικού του Πάρνωνα και ενός είδους προτεραιότητας για την ΕΕ, και για ισόποδα 2 ειδών ενδημικών της Πελοποννήσου και ενός είδους ενδημικού του Πάρνωνα θεωρείται δεδομένη.

Αξιολόγηση του Ανθρωπογενούς Περιβάλλοντος

Οι βιοτικές και αβιοτικές παράμετροι που συνθέτουν ένα προστατευτέο ενδιαίτημα δύνανται να επηρεαστούν από ανθρωπογενείς παράγοντες. Ο τρόπος άσκησης, η ένταση και ο τύπος των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων αποτελούν παράγοντες επίδρασης επί των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος.

Στο χώρο δικαιοδοσίας του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου υπάρχει εύκολη ανθρώπινη πρόσβαση και ποικίλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Κατά τη διάρκεια του χειμώνα παρατηρούνται πλήθος παραβάσεων (π.χ. λαθροθηρία, επιχωμάτωση των υγροτοπικών περιοχών, δόμηση). Κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου, κύρια προβλήματα αποτελούν οι πυρκαγιές, η προσέλευση επισκεπτών κυρίως πλησίον και εντός των υγροτοπικών περιοχών του Φ.Δ.Ο.Π.Υ.Μ., η παράνομη συλλογή τσαγιού και σπάνιων φυτικών ειδών, η κατασκήνωση, η ανεξέλεγκτη κτηνοτροφία, η δόμηση και η παράνομη λατόμηση.

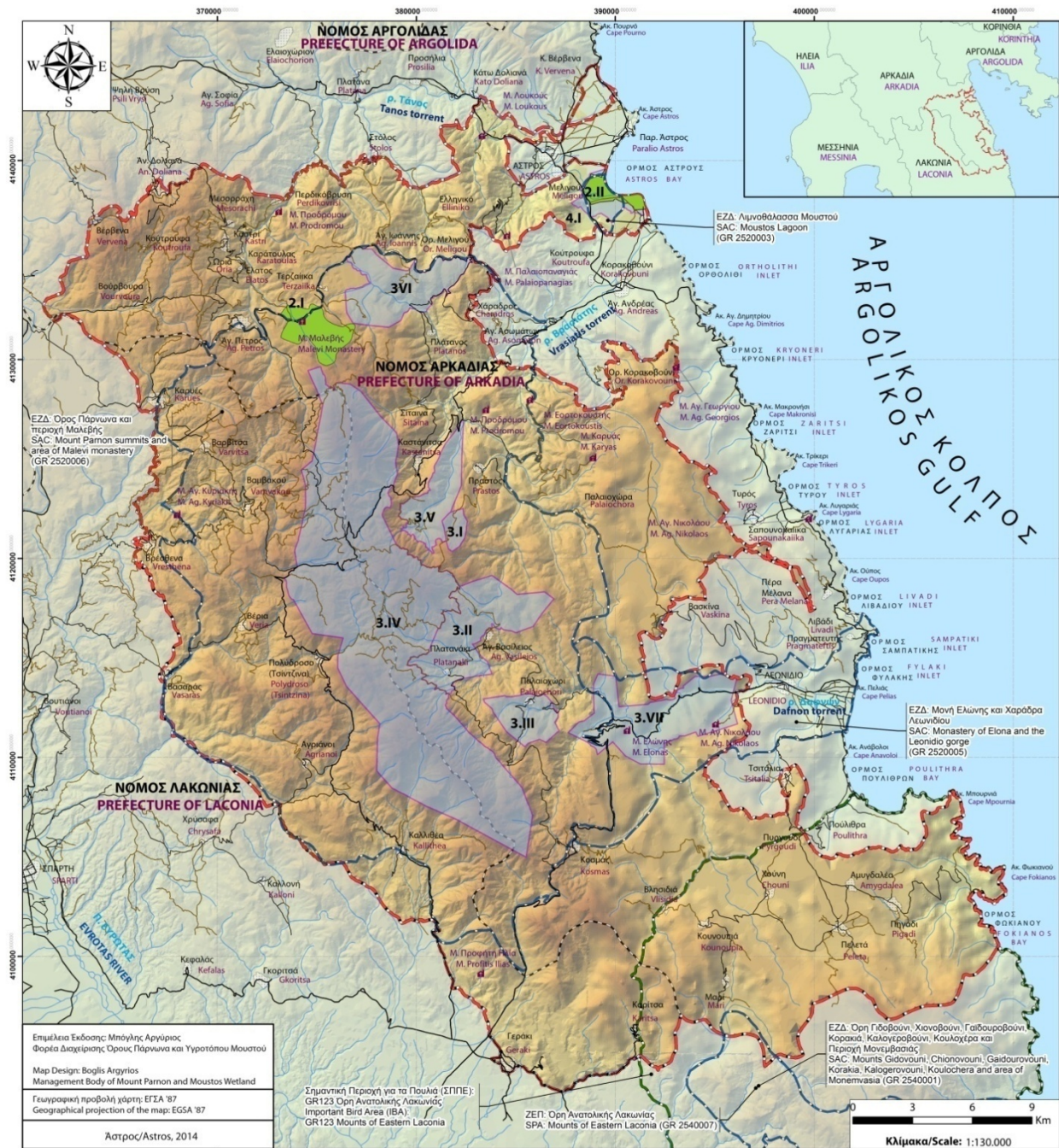
Η ευρύτερη περιοχή του Πάρνωνα παρουσιάζει έντονη επισκεψιμότητα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους καθώς αποτελεί πόλο προσέλευσης αρκετών επισκεπτών θρησκευτικού τουρισμού. Επιπλέον, η μεγάλη οικολογική αξία των υγροτοπικών περιοχών και των μοναδικών δασικών εκτάσεων κατατάσσει την περιοχή στις οικοτουριστικά αναπτυσσόμενες. Καθίσταται προφανές ότι η ευρύτερη περιοχή κατέχει όλα τα εχέγγρα για να αναδειχθεί σε οικοτουριστικό προορισμό, συνδυάζοντας ήπιες μορφές τουρισμού και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και προστασίας.

Η υφιστάμενη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής παρουσιάζει κατακερματισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ των πολυάριθμων αρμοδίων υπηρεσιών και αρχών που εμπλέκονται άμεσα και έμμεσα στα διάφορα επίπεδα και αντικείμενα διαχείρισης της περιοχής. Ο οριζόντιος και κάθετος συντονισμός μεταξύ των αρμοδίων, τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού, όσο και σε επίπεδο

εφαρμογής της διαχείρισης, είναι ανεπαρκής. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Φορέας Διαχείρισης τον Απρίλιο του 2011 στελεχώθηκε με ορισμένο αριθμό ατόμων, μέσω της διαδικασίας που προβλέπεται από τον Α.Σ.Ε.Π., με συμβάσεις ορισμένου χρόνου. Αξιοσημείωτο γεγονός αποτελεί και το περιορισμένο εύρος αρμοδιοτήτων του Φ.Δ., βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας.

Ο Φορέας Διαχείρισης αποσκοπεί στην καταγραφή των ανθρωπογενών πιέσεων που ασκούνται στο προστατευτέο αντικείμενο και μέσω προσήκουσας χάραξης στρατηγικής, θα προβεί στις κατάλληλες ενέργειες και θα λάβει τα κατάλληλα μέτρα ώστε οι προαναφερθείσες πιέσεις να ελαχιστοποιηθούν.

ΕΙΚΟΝΑ 1. ΧΑΡΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ / LEGEND

Περιοχές Προστασίας / Protected Areas

- Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης / Absolute Nature Protection Areas**
 - 2.I Συστάδα Δεδρόκεδρου Μονής Μαλεβής - Forest of *Juniperus drupacea* at Malevi Monastery
 - 2.II Υγροτόπος Μουστού - Moustos Wetland
- Όρια Προστατευόμενης Περιοχής Όρους Πάρνανα & Υγροτόπου Μουστού - Boundaries of the Protected Area of Mount Parnon & Moustos Wetland
- Περιοχές NATURA 2000 / Areas of the NATURA 2000 Network**
 - Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ)/Special Areas of Conservation (SAC): GR 2520003, GR 2520005, GR 2520006, GR 2540001, Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)/Special Protection Area (SPA): GR2540007
 - Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (ΣΠΠΕ): GR123 Όρη Ανατολικής Λακωνίας
 - Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (ΣΠΠΕ): GR123 Όρη Ανατολικής Λακωνίας
- Περιοχές Προστασίας της Φύσης / Nature Protection Areas**
 - 3.I Δάση Δεδρόκεδρου Πραστόυ - Forests of *Juniperus drupacea* at Prastos
 - 3.II Δάση Δεδρόκεδρου Αγ. Βασιλείου - Πλατανακίου - Forests of *Juniperus drupacea* at Agios Vasiliou-Platanaki
 - 3.III Δάση Δεδρόκεδρου Παλαιοχωρίου - Forests of *Juniperus drupacea* at Palaiochori
 - 3.IV Σημαντική Περιοχή Χλωρίδας Κορυφών Πάρνανα - Important flora area at mount Parnon summits
 - 3.V Σημαντική Περιοχή Χλωρίδας Μαζιάς - Κοντολιάς - Important flora area at Mazia-Kontolia
 - 3.VI Σημαντική Περιοχή Χλωρίδας Αγ. Ιωάννη - Όρειν. Μελιγού - Important flora area at Agios Ioannis-Orini Meligou
 - 3.VII Χαράδρα Δαφνώνας & Περιοχή Μονής Ελώνης και Σίντζας - Area of Dafnona gorge and monasteries of Sintza and Elona
 - 4.I Περιοχή Προστασίας Υγροτόπου Μουστού - Moustos Wetland
 - Περιοχές Προστασίας Ρεμάτων (Τάνος, Βρασιάτη, Δαφνώνας) - Torrent Protection Areas (Tanos, Vrasiasis, Dafnos)

Οδικό Δίκτυο / Road Network

- Κύριος Ασφαλτόδρομος / Main Asphalt Road
- Κεντρικός-Δευτερεύων Ασφαλτόδρομος / Main-Secondary Asphalt road
- Κεντρικός-Δευτερεύων Χωματόδρομος / Main-Secondary Dirt Road

Άλλα Στοιχεία:

- Νομοί / Prefectures
- Οικισμοί / Settlements
- Υδρογραφικό Δίκτυο / Drainage Network
- Μοναστήρια / Monasteries

Κεφάλαιο 2

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Με την υπ' αριθμ. Υ.Α. 26432/2013 (ΦΕΚ 185/ΥΟΔΔ/25.4.2013) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, συστάθηκε το Διοικητικό Συμβούλιο του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού και με την υπ' αριθμ. οικ. 44469/24.9.2014 (ΦΕΚ 621/9.10.2014/Υ.Ο.Δ.Δ.) με εντολή Υπουργού Π.Ε.Κ.Α. Απόφαση Γ.Γ. Π.Ε.Κ.Α. ορίστηκε ο Πρόεδρος του Δ.Σ. Η σημερινή σύνθεση του είναι η εξής:

Πρόεδρος: Μήλιος Δημήτριος, ειδικός επιστήμονας, ΤΕ Πολιτικός Μηχανικός Έργων Υποδομής

Αντιπρόεδρος: Χρυσομάλλης Χρήστος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Γραμματέας: Μαχαίρας Παναγιώτης, εκπρόσωπος των Α.Σ. Καστανοπαραγωγών

Τακτικά μέλη:

Σιμάδη Παναγιώτα, εκπρόσωπος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος & Ιονίου

Φωτεινογιαννόπουλος Γεώργιος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας

Σωτηρίου Γεώργιος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων

Ρουμेलιώτης Γεώργιος, εκπρόσωπος της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Γαλάνης Βασίλειος, εκπρόσωπος της ΤΕΔΚ Αρκαδίας

Ατσάλας Ιωάννης, εκπρόσωπος της ΤΕΔΚ Λακωνίας

Τσουκάτος Στυλιανός, εκπρόσωπος της Ενώσεως Ξενοδόχων & Ιδιοκτητών τουριστικών καταλυμάτων Κυνουρίας

Μπούσμπουρας Δημήτριος, εκπρόσωπος Περιβαλλοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων

Αναπληρωματικά μέλη:

Τραϊφόρος Κωνσταντίνος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Ανεζύρης Νικόλαος, εκπρόσωπος της Ενώσεως Ξενοδόχων & Ιδιοκτητών τουριστικών καταλυμάτων Κυνουρίας

Παπαστάθη Ευγενία, εκπρόσωπος της Τ.Ε.Δ.Κ. Λακωνίας

Καχριμάνης Σταύρος, εκπρόσωπος των Α.Σ. Καστανοπαραγωγών

Γιακουμή Ελένη, εκπρόσωπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Σούρσος Παναγιώτης, εκπρόσωπος της Τ.Ε.Δ.Κ. Αρκαδίας

Βουλουμάνος Παναγιώτης, εκπρόσωπος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος και Ιονίου

Λαλουδάκης Δημήτριος, εκπρόσωπος της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Αναγνωστοπούλου Μαρία, ειδικός επιστήμονας

Μητσάκης Σταύρος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας

Δασκαλάκου Ευαγγελία, εκπρόσωπος Περιβαλλοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων

Το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης

Στο πλαίσιο υλοποίησης της πράξης «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. και με βάση το εγκεκριμένο Τεχνικό Δελτίο Προτεινόμενης Πράξης του Φορέα Διαχείρισης, απασχολούνται στις διάφορες Οργανικές Μονάδες του Φορέα Διαχείρισης δεκατέσσερα (14) άτομα. Αναλυτικά το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης αποτελείται από τους (έως 31/12/2014):

Μπόγλης Αργύριος, MSc Δασολόγος: Συντονιστής έργου ΕΠΠΕΡΑΑ

Τρυφωνόπουλος Γεώργιος, PhD Βιολόγος: Υπεύθυνος Τμήματος Προστασίας & Διαχείρισης

Αναστόπουλος Δήμος, MSc Μηχανικός Περιβάλλοντος: Υπεύθυνος Τμήματος Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης

Δήμα Αγγελική, ΠΕ Οικονομολόγος: Υπεύθυνη Γραφείου Οικονομικών Υπηρεσιών

Δημητρακοπούλου Αγγελική, ΠΕ Περιβαλλοντολόγος: Υπεύθυνη Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας/Γραφείου Διοικητικών Υπηρεσιών

Κανελίδου Άννα, MSc Δασολόγος: Τμήμα Προστασίας & Διαχείρισης (Ημερομηνία Πρόσληψης 26-08-2014)

Πανταζή Αικατερίνη, MSc Ξεναγός: Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων, Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας

Αρβανίτης Διαμαντής, ΔΕ Ξεναγός: Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας

Αναστασιάδη Αγνή, ΔΕ Ξεναγός: Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας

Δημάκου Φωτεινή, ΔΕ Φύλακας: Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης

Δημητρακόπουλος Ιωάννης, ΔΕ Φύλακας/Ειδικός δασικής προστασίας: Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης

Κωλέττης Γεώργιος, ΔΕ Φύλακας: Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης

Λυτρίβης Γεώργιος, ΔΕ Φύλακας: Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης

Μάγγος Κωνσταντίνος, ΔΕ Φύλακας/Ειδικός δασικής προστασίας: Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης (Ημερομηνία Πρόσληψης 16-09-2014)

Πλακοκέφαλος Ηλίας, ΔΕ Ειδικός δασικής προστασίας: Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης (Ημερομηνία Παραίτησης 12-05-2014)

Αρμοδιότητες σύμφωνα με το Ν. 2742

Στις αρμοδιότητες των Φορέων διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 15 του Ν. 2742/99 «Χωροταξικός Σχεδιασμός και Αειφόρος Ανάπτυξη» περιλαμβάνονται:

- Η κατάρτιση και η ευθύνη της εφαρμογής των Κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας των προστατευομένων αντικειμένων καθώς και των σχεδίων διαχείρισης.
- Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των κανονιστικών όρων και περιορισμών που επιβάλλονται από την ΚΥΑ 6919/2004, καθώς και των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης.
Στο πλαίσιο αυτό, οι Φορείς διαχείρισης μεριμνούν για την συλλογή, ταξινόμηση και επεξεργασία περιβαλλοντικών στοιχείων και δεδομένων για τις περιοχές ευθύνες τους, καθώς και για την συγκρότηση και λειτουργία σχετικών βάσεων δεδομένων και τεκμηρίωσης, σύμφωνα με τα υπάρχοντα εθνικά πρότυπα.
- Η επικουρία των αρμοδίων διοικητικών και δικαστικών αρχών στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών και πολεοδομικών όρων που ισχύουν ή επιβάλλονται αντιστοίχως για έργα και δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στις περιοχές ευθύνης τους.

- Για το σκοπό αυτόν, οι Φορείς διαχείρισης εισηγούνται ή αναφέρουν προς τις αρμόδιες αρχές τις πράξεις ή παραλείψεις εκείνες που συνιστούν παράβαση των όρων και περιορισμών για τις περιοχές ευθύνης τους.
- Η κατάρτιση μελετών και ερευνών, καθώς και η εκτέλεση τεχνικών ή άλλων έργων που περιλαμβάνονται στο οικείο σχέδιο διαχείρισης και στα αντίστοιχα προγράμματα δράσης και είναι απαραίτητα για την ανάδειξη των προστατευόμενων αντικειμένων που εμπíπτουν στη περιοχή ευθύνης τους. Η κατασκευή, επισκευή και συντήρηση των αναγκαίων έργων υποδομής, καθώς και η προμήθεια του αναγκαίου επιστημονικού και τεχνικού εξοπλισμού για την άσκηση των λειτουργιών διαχείρισης.
- Η ανάληψη εκπόνησης ή εκτέλεσης εθνικών ή ευρωπαϊκών προγραμμάτων και δράσεων σχετικών με την περιοχή ευθύνης τους, τα οποία προάγουν ή προβάλλουν τους σκοπούς διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων.
- Η ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού σε θέματα αναγόμενα στις αρμοδιότητες και σκοπούς των φορέων διαχείρισης, καθώς και στην προστασία ευθύνης τους. Στο πλαίσιο αυτό, οι φορείς διαχείρισης μπορούν να ιδρύουν κέντρα πληροφόρησης στην έδρα των προστατευόμενων αντικειμένων, να διοργανώνουν προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, καθώς και συνέδρια, ημερίδες, επιμορφωτικά σεμινάρια και άλλες ενημερωτικές εκδηλώσεις για την προβολή των στόχων και των επιτευγμάτων της διαχείρισης και να αναλαμβάνουν σχετική εκδοτική δραστηριότητα έντυπης ή και ηλεκτρονικής μορφής.
- Η προώθηση, υποστήριξη, οργάνωση και εφαρμογή οικοτουριστικών προγραμμάτων, η έκδοση αδειών ξενάγησης και η χορήγηση αδειών επιστημονικής έρευνας και τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων εντός των ορίων των προστατευόμενων αντικειμένων, σύμφωνα με τους ειδικούς όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στην ΚΥΑ οριοθέτησης και στον κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής.
- Η διαχείριση δημοσίων εκτάσεων που παραχωρούνται προς τον Φορέα ή μισθώνονται από τον φορέα διαχείρισης κατά τις κείμενες διατάξεις, καθώς και η ενοικίαση ιδιωτικών εκτάσεων που περιλαμβάνονται στην περιοχή ευθύνης τους και η πραγματοποίηση σε αυτές των προβλεπομένων στον οικείο κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας και στο σχέδιο διαχείρισης αναγκαίων παρεμβάσεων.

Αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου

Στην υπ' αριθμ. 51922/2004 (ΦΕΚ 1926/Β/2004) Υπουργική Απόφαση «Έγκριση κανονισμού λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρωνα και Υγροτόπου Μουστού» και την τροποποίηση αυτού (Υ.Α. 48290/2010, ΦΕΚ/1780/Β/12.11.2010), περιγράφονται οι αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης.

Το Δ.Σ. ασκεί τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 15 του Ν. 2742/99 και αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά τη διοίκηση και λειτουργία του Φορέα, τη διάθεση των πόρων του και για κάθε άλλο θέμα που ανάγεται στην εκπλήρωση των σκοπών του Φορέα Διαχείρισης και των άλλων προστατευόμενων αντικειμένων.

Ειδικότερα το Δ.Σ.:

- Εισηγείται προς το ΥΠΕΚΑ τα πενταετή Σχέδια Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων που ανήκουν στην αρμοδιότητα του Φορέα καθώς και τις ανά πενταετία αναθεωρήσεις των όρων προστασίας και του Σχεδίου Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων.
- Εγκρίνει την ετήσια έκθεση αξιολόγησης και εφαρμογής των όρων προστασίας της περιοχής και του Σχεδίου Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων που συντάσσεται από τις υπηρεσίες

του Φορέα και κοινοποιείται στο ΥΠΕΚΑ και στους αρμόδιους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

- Εγκρίνει την τεκμηριωμένη εισήγηση για την κατ' εξαίρεση άμεση τροποποίηση ορισμένων ρυθμίσεων των όρων προστασίας της περιοχής και του Σχεδίου Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων, πριν την ολοκλήρωση της πενταετίας: α) για την αντιμετώπιση έκτακτων γεγονότων που σχετίζονται με την προστασία της περιοχής, β) για την προσαρμογή τους σε υποδείξεις και παρατηρήσεις της ετήσιας έκθεσης αξιολόγησης, γ) για να εκτελεσθούν έργα και μέτρα ιδιαίτερα σημαντικά για την προστασία και διαχείριση της περιοχής.
- Εγκρίνει το ετήσιο πρόγραμμα δράσης και τον ετήσιο οικονομικό προϋπολογισμό του Φορέα.
- Παρακολουθεί και αξιολογεί την υλοποίηση του προγράμματος δράσης και του προϋπολογισμού και αποφασίζει για την τροποποίηση τους.
- Εγκρίνει τον ετήσιο οικονομικό απολογισμό και των απολογισμό δραστηριοτήτων.
- Καταρτίζει και προτείνει, προς τον Υπουργό ΠΕΚΑ, με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, όλους τους κανονισμούς του Φορέα και τις τροποποιήσεις τους.
- Προσλαμβάνει και απολύει το προσωπικό και ασκεί τον πειθαρχικό έλεγχο σε δεύτερο βαθμό.
- Αγοράζει ή μισθώνει τις απαραίτητες εγκαταστάσεις, χώρους και μέσα και προμηθεύεται μηχανές, όργανα, έπιπλα, οχήματα και λοιπό εξοπλισμό που είναι απαραίτητα για τη λειτουργία του Φορέα.
- Καθορίζει την τιμολογιακή πολιτική πώλησης των υλικών, εκδόσεων, δεδομένων, οπτικοακουστικού υλικού και κάθε άλλου πνευματικού προϊόντος που παράγει ή εκμεταλλεύεται ο Φορέας Διαχείρισης, το αντίτιμο εισόδου και ξεναγήσεων ομάδων επισκεπτών, καθώς και το ύψος των αμοιβών από την εκτέλεση ερευνών, μελετών και κάθε είδους υπηρεσιών στα πλαίσια των σκοπών του Φορέα για λογαριασμό τρίτων.
- Εκχωρεί σήματα ποιότητας.
- Καθορίζει τους όρους των διακηρύξεων προμήθειας πραγμάτων, μισθώσεων κ.λπ.
- Εκποιεί ή ανταλλάσσει ακίνητα και τα επιβαρύνει με εμπράγματα δικαιώματα και αποδέχεται κληρονομίες, δωρεές και κληροδοσίες.
- Συνάπτει δάνεια και συμβάσεις με τρίτους.
- Λαμβάνει θέσεις και εκφράζει τις απόψεις του για θέματα που έχουν σχέση με τα προστατευόμενα αντικείμενα αρμοδιότητας του Φορέα.
- Γνωμοδοτεί όποτε ζητείται η γνώμη του από αρμόδιες αρχές.
- Ορίζει τους εκπροσώπους του Φορέα σε κάθε φύσης όργανα, συμβούλια, επιτροπές, κ.λπ. στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
- Συγκροτεί επιτροπές και ομάδες εργασίας.
- Με απόφαση που λαμβάνεται με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνόλου των μελών του, μπορεί να μεταβιβάζει τις αρμοδιότητές του ή αρμοδιότητες του προέδρου του, εκτός από τη λήψη αποφάσεων πολιτικής και στρατηγικής, στον πρόεδρο, σε ένα ή περισσότερα μέλη του και στον διευθυντή.
- Μεριμνά για την εξασφάλιση της δημοσιότητας και διαφάνειας των διαδικασιών λειτουργίας του Φορέα με διάφορα μέτρα, όπως η ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού και φορέων για τον προγραμματισμό και τον προϋπολογισμό των εργασιών του, η δημοσιότητα για τις προσλήψεις προσωπικού, προμήθειες και αναθέσεις μελετών ή έργων.

Αρμοδιότητες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010

Από τον Σεπτέμβριο του 2010 οπότε και εκδόθηκε η Κοινή Υπουργική Απόφαση 33999/2010 «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Τυρού του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερόνθρων του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωνα-Υγροτόπου

Μουστού» (Φ.Ε.Κ. 353/Α.Α.Π./6-9-2010) και τροποποιήσεις αυτής (δυνάμει των Φ.Ε.Κ. 160/Α.Α.Π.Θ./16-6-2011 και Φ.Ε.Κ. 226/Α.Α.Π./15-4-2013), και ισχύει βάσει της υπ' αρ. οικ. 81516/968/25.2.2000 απόφασης έγκρισης του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης όρους Πάρνωννα-υγροτόπου Μουστού και το Νόμο 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011) περί «Διατήρησης της Βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις», με σκοπό την προστασία της περιοχής ως εθνική φυσική κληρονομιά. (Βλ. πλήρες κείμενο στη διεύθυνση <http://www.fdparnonas.gr/management-body/joint-ministerial-decision/>).

Με την παραπάνω απόφαση χαρακτηρίζονται οι Περιοχές Απολύτου Προστασίας της Φύσης και οι Περιοχές Προστασίας της Φύσης καθώς και οι λοιπές περιοχές εντός της προστατευόμενης περιοχής και καθορίζονται οι επιτρεπόμενες χρήσεις και οι δραστηριότητες ανά περιοχή (Βλ. Χάρτες στη διεύθυνση <http://www.fdparnonas.gr/activities/maps/>).

Οι αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. αναφέρονται συνοπτικά παρακάτω:

- Είναι αρμόδιος για την τήρηση και εφαρμογή των όρων και διατάξεων της εν λόγω απόφασης.
- Για ζητήματα που αναφύονται ως προς την υπαγωγή ή μη έργων και δραστηριοτήτων στις διατάξεις της Κ.Υ.Α., αποφαινεται το Δ.Σ του Φορέα Διαχείρισης, μετά από συνεργασία με τις καθ' ύλη αρμόδιες υπηρεσίες και εκδίδεται σχετική διοικητική πράξη Δ.Σ.

Κεφάλαιο 3

ΔΡΑΣΕΙΣ Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» 2007-2013

Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού υπέβαλε πρόταση για χρηματοδότηση στο Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. με τίτλο πράξης «Λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» (Εντάχθηκε βάσει της υπ' αριθ. πρωτ. οικ.182350/29-9-2010 Απόφαση ένταξης) η οποία εν συνεχεία τροποποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2011 με την Πράξη με τίτλο: «Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» (Τροποποιήθηκε βάσει της υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 174046/29.11.2011 Απόφαση τροποποίησης) και τον Μάιο του 2014 με την Πράξη με τίτλο: «Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» (Τροποποιήθηκε βάσει της υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 125765/16.05.2014 Απόφαση τροποποίησης). Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται συνοπτικά η εγκεκριμένη Πράξη (αποτελεί την 2^η τροποποίηση του ΤΔΠΠ) ανά υποέργο και προϋπολογισμό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΠΡΑΞΗ "ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ (2^Η ΤΡΟΠ.ΠΑΡΟΝ ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ)

Κωδ. Υποέργου	Τίτλος Υποέργου	Συνολικός Π/Υ υποέργου
Υ1	Πρόγραμμα για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας	2.142.740,94 €
Υ2	Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χλωρίδας	67.117,49 €
Υ3	Καταγραφή και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων	61.100,00 €
Υ4	Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών θηλαστικών	46.799,04 €
Υ5	Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ασπόνδυλων	60.000,00 €
Υ6	Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών πουλιών	54.612,00 €
Υ7	Καταγραφή και παρακολούθηση ειδών ερπετών και αμφιβίων	31.980,00 €
Υ8	Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ψαριών	35.000,00 €
Υ9	Αξιολόγηση και καταγραφή των ειδών μανιταριών	12.500,00 €
Υ10	Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χειροπτέρων	41.650,26 €
Υ11	Παραγωγή εντύπων & υλικών ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης	75.000,00 €
Υ12	Ολοκλήρωση Έκθεσης Κέντρου Ενημέρωσης Καστάνισας	73.615,50 €
Υ13	Αποκατάσταση κτηρίου στέγασης Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα	600.000,00 €
Υ14	Σχεδιασμός, οργάνωση, παραγωγή & εγκατάσταση της Έκθεσης Ερμηνείας Περιβάλλοντος Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα	79€000,00 €
	ΣΥΝΟΛΟ ΜΕ Φ.Π.Α.	3.381.115,23 €
	Ποσό χωρίς Φ.Π.Α.	2.748.874,17 €
	Φ.Π.Α.	632.241,06 €

Ενέργειες απαραίτητες για την υλοποίηση του Τεχνικού Δελτίου

Στις 26-03-2013 δημοσιεύτηκε η διακήρυξη του Ανοιχτού Διεθνή Διαγωνισμού Παρακολούθησης που περιείχε **Υποέργα 2 έως 10**. Η διακήρυξη, αφορούσε μία ενιαία προκήρυξη που συμπεριλαμβάνει όλα τα υποέργα παρακολούθησης. Στις 13 Μαΐου 2013 έγινε η διενέργεια του διαγωνισμού από την Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού που συστάθηκε με την υπ' αριθμ. 37/2013 απόφαση του ΔΣ του Φορέα Διαχείρισης. Στις 16 Μαΐου 2013 η Επιτροπή έκανε την αξιολόγηση των Τεχνικών Προσφορών του Ανοιχτού Διεθνή Διαγωνισμού και στις 6 Ιουνίου έκανε την αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών και την τελική αξιολόγηση των προσφορών των προσφερόντων. Από τον ανωτέρω έλεγχο κρίθηκε άγονο το τμήμα που αφορούσε το Υποέργο 8, το οποίο και προκηρύχθηκε ως Πρόχειρος Διαγωνισμός (αριθ. πρωτ. 504/05-06-2013) για την επιλογή αναδόχου, στις 26 Ιουνίου 2013 διενεργήθηκε ο διαγωνισμός.

Μετά από όλες τις νόμιμες διαδικασίες ελέγχου δικαιολογητικών και αξιολόγησης τεχνικών και οικονομικών προσφορών και την κατακύρωση των αναδόχων με τις υπ' αριθμ. 47/2013 και 61/2013 (5^ο ΔΣ της 02/07/2013 και 6^ο ΔΣ της 18/07/2013 αντίστοιχα) αποφάσεις του ΔΣ και τα υπ' αριθμ. 109979-109986/10-10-2013 έγγραφα του ΥΠΕΚΑ με τη σύμφωνη γνώμη του για την υπογραφή των συμβάσεων, στις 16 Σεπτεμβρίου 2013 (για το Υποέργο 8), στις 15 Οκτωβρίου 2013 (για τα Υποέργα 2,3,4,5,6,7 και 10) και στις 31 Ιανουαρίου 2014 (για το Υποέργο 9) υπογράφηκαν οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών του Ανοικτού Διεθνούς Διαγωνισμού Παρακολούθησης μεταξύ του ΦΔ και των αναδόχων. Στη συνέχεια οι ανάδοχοι απέστειλαν στο ΦΔ την τροποποίηση του χρονοδιαγράμματος των φάσεων των υπηρεσιών παρακολούθησης, καθώς η προκήρυξη προέβλεπε διάρκεια 30 μηνών για την παροχή των υπηρεσιών, ενώ με την υπογραφή της σύμβασης των 16^η Σεπτεμβρίου 2013, 15^η Οκτωβρίου 2013 και 31^η Ιανουαρίου 2014 και την λήξη των υπηρεσιών την 31^η Οκτωβρίου 2015 η διάρκεια περιορίζεται σε 25.5, 26.5 και 23 μήνες, αντίστοιχα.

Στις 27-06-2014 δημοσιεύτηκε η υπ' αριθμ. 1006 διακήρυξη Πρόχειρου Διαγωνισμού, που αφορούσε την ανάδειξη αναδόχου για την Προμήθεια με τίτλο «Παραγωγή υλικών ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης», το οποίο εντάσσεται στο **Υποέργο 11**. Στις 16 Ιουλίου 2014 πραγματοποιήθηκε η Διενέργεια του Διαγωνισμού από την Επιτροπή Αξιολόγησης του Διαγωνισμού, που συστάθηκε με την υπ' αριθμ. 32/2014 απόφαση του ΔΣ του Φορέα Διαχείρισης, προβαίνοντας στην παραλαβή και αποσφράγιση των προσφορών, τον έλεγχο όσον αφορά την ορθότητα και την πληρότητα των δικαιολογητικών και των τεχνικών προσφορών και, τέλος, την αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών.

Έπειτα από τη σύνταξη του συγκριτικού πίνακα προσφορών και τηρώντας όλες τις νόμιμες διαδικασίες για την κατακύρωση του αναδόχου με την υπ' αριθμ. 111/2014 απόφαση του Δ.Σ (7^ο Δ.Σ τις 11-09-2014), στις 30 Σεπτεμβρίου 2014 υπογράφηκε η σύμβαση παροχής υπηρεσιών του Πρόχειρου Διαγωνισμού μεταξύ του ΦΔ και της Εταιρίας ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ ΑΒΕΕ ΕΚΔΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ. Η προμήθεια αρχίζει από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης και διαρκεί έως τις 31-10-2015, περιλαμβάνοντας τρεις φάσεις παράδοσης των υπό προμήθεια υλικών.

Στις 25-06-2014 δημοσιεύτηκε η υπ' αριθμ. 977 διακήρυξη Πρόχειρου Διαγωνισμού, που αφορούσε την ανάδειξη αναδόχου για την ανάθεση παροχής υπηρεσιών με τίτλο «Ολοκλήρωση Έκθεσης Κέντρου Ενημέρωσης Καστάνιτσας» στο πλαίσιο υλοποίησης του **Υποέργου 12**. Στις 11 Ιουλίου 2014 πραγματοποιήθηκε η Διενέργεια του Διαγωνισμού από την Επιτροπή Αξιολόγησης του Διαγωνισμού, που συστάθηκε με την υπ' αριθμ. 32/2014 απόφαση του ΔΣ του Φορέα Διαχείρισης, προβαίνοντας στην παραλαβή και αποσφράγιση των προσφορών, τον έλεγχο όσον αφορά την ορθότητα και την πληρότητα των δικαιολογητικών και των τεχνικών προσφορών και, τέλος, την αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών.

Έπειτα από τη σύνταξη του συγκριτικού πίνακα προσφορών και τηρώντας όλες τις νόμιμες διαδικασίες για την κατακύρωση του αναδόχου με την υπ' αριθμ. 130/2014 απόφαση του Δ.Σ (8^ο Δ.Σ τις 23-10-2014), στις 6 Οκτωβρίου 2014 υπογράφηκε η σύμβαση παροχής υπηρεσιών του Πρόχειρου Διαγωνισμού μεταξύ του ΦΔ και της Μελετητικής Κατασκευαστικής Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης Τέτραγκον. Η παροχή υπηρεσιών αρχίζει από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης και διαρκεί έως τις 30-10-2015, περιλαμβάνοντας δύο φάσεις παράδοσης των τμημάτων του έργου, βημιαίας διάρκειας έκαστη.

Με το υπ' αριθμ. 132315/29-10-2014 έγγραφο της Διαχειριστικής Αρχής διατυπώθηκε η σύμφωνη γνώμη για την δημοπράτηση του **Υποέργου 13** "Αποκατάσταση κτηρίου στέγασης του Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα".

Βάσει της από 20.12.2013 Προγραμματικής Σύμβασης του άρθρου 22 του Ν. 3614/2007 μεταξύ του ΦΔ και της Αναπτυξιακής Πάρνωνα η υλοποίηση του Υποέργου 13 θα γίνει από την Αναπτυξιακή Πάρνωνα.

Με την υπ' αριθμ. 2753/12-12-2014 (α.π. Αναπτυξιακής Πάρνωνα) διακήρυξη αναμένεται να δημοπρατηθεί το έργο στις 13-01-2015, ημέρα Τρίτη και ώρα 10:00 και το σύστημα υποβολής προσφορών είναι το σύστημα «προσφοράς επί μέρους ποσοστών έκπτωσης κατά ομάδες τιμών της Υπηρεσίας με έλεγχο ομαλότητας των επί μέρους ποσοστών έκπτωσης» του άρθρου 6 του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2010-2014

Εγκεκριμένος Π/Υ	Δαπάνες 2010	Δαπάνες 2011	Δαπάνες 2012	Δαπάνες 2013	Δαπάνες 2014	Υπόλοιπο προς υλοποίηση	Ποσοστιαία υλοποίηση 2010-2014
3.381.115,23 €	58.341,38 €	271.932,72 €	444.698,57 €	344.371,98 €	586.149,87 €	1.675.620,72 €	50,40 %

Ακολουθεί περιγραφή του εγκεκριμένου Τεχνικού Δελτίου ανά Υποέργο.

ΥΠΟΕΡΓΟ 1: Πρόγραμμα για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας

Το Υποέργο 1 υλοποιείται με την μέθοδο της αυτεπιστασίας. Αποτελείται από τέσσερα Πακέτα Εργασίας.

Πακέτο Εργασίας 1: Προστασία και διατήρηση των ειδών, χλωρίδας, πανίδας και των τύπων οικοτόπων

Το ΠΕ 1 περιλαμβάνει τις δράσεις της Φύλαξης, τον σχεδιασμό των δράσεων Προστασίας & Διαχείρισης, την υποστήριξη των Υποέργων 2-10 που αφορούν την Καταγραφή και Παρακολούθηση των ειδών της προστατευόμενης περιοχής, την «Παρακολούθηση φυσικοχημικών παραμέτρων των υδάτων της λιμνοθάλασσας του Μουστου», την «Επιστημονική αναγνώριση και αποτύπωση των επιμέρους μονάδων της Λιμνοθάλασσας Μουστου και των λοιπών υγροτόπων του Οικολογικού Πάρκου και της ευρύτερης παράκτιας ζώνης του» καθώς και τον «Εξοπλισμό Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα και Ολοκλήρωση Έκθεσης Κέντρου Ενημέρωσης Καστάνιτσας».

Κατά το έτος 2013 ολοκληρώθηκε το έργο «Επιστημονική αναγνώριση και αποτύπωση των επιμέρους μονάδων της Λιμνοθάλασσας Μουστού και των λοιπών υγροτόπων του Οικολογικού Πάρκου και της ευρύτερης παράκτιας ζώνης του», με την ορθή παραλαβή των παραδοτέων.

Στις 8 Οκτωβρίου 2014 υπογράφηκε η Σύμβαση μεταξύ του ΦΔ και του Αναδόχου για την υλοποίηση του έργου «Παρακολούθηση φυσικοχημικών παραμέτρων των υδάτων της λιμνοθάλασσας του Μουστού», η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί στις 30 Οκτωβρίου 2015.

Όλες οι απαραίτητες προμήθειες υποστήριξης των δράσεων του ΦΔ, πραγματοποιήθηκαν μέχρι και το τέλος του 2014.

Πακέτο Εργασίας 2: Ενημέρωση - Ευαισθητοποίηση

Το ΠΕ 2 αφορά το σύνολο των δράσεων προώθησης του ΕΠΠΕΡΑΑ, και την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας σχετικά με την προστασία της βιοποικιλότητας και την ανεκτίμητη αξία της προστατευόμενης περιοχής. Περιλαμβάνει δράσεις δημοσιότητας και προβολής του προγράμματος, δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, διοργάνωση ημερίδων σχετικών με την προώθηση της προστατευόμενης περιοχής και δράσεις οργάνωσης εθελοντών.

Η προστατευόμενη περιοχή του Όρους Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού λόγω του ότι καταλαμβάνει έκταση 1.140.892 στρεμμάτων κυρίως δασικού τύπου, περιλαμβάνει πολυάριθμα ιστορικά χωριά των οποίων οι κάτοικοι αναπτύσσουν δραστηριότητες που θα πρέπει να εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου. Κατά συνέπεια λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι στο χώρο της προστατευόμενης περιοχής υπάρχει έντονη ανθρώπινη δραστηριότητα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους (κτηνοτροφία, γεωργία, δενδροκομία, μελισσοκομία, συλλογή βοτάνων, λατόμηση μαρμάρων, υπηρεσίες τουρισμού, περιορισμένη βιομηχανική παραγωγή), πέραν των επισκεπτών που δέχεται κυρίως τις τουριστικές περιόδους, και το γεγονός ότι η ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού είναι ανεπαρκής σε θέματα προστασίας των περιοχών ευθύνης του ΦΔΟΠΥΜ, δημιουργούνται προβλήματα ακατάλληλης συμπεριφοράς.

Η δράση αυτή λοιπόν καθίσταται απαραίτητη προκειμένου οι κάτοικοι και οι επισκέπτες του όρους Πάρνωνα-Υγροτόπου Μουστού να εξοικειωθούν με την ιδέα της προστατευόμενης περιοχής, με τους κανονισμούς και τους όρους που τη διέπουν, με τους στόχους που τίθενται α) για την προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς και β) για τη βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής, και να αποκτήσουν ενημέρωση και εκπαίδευση προς όφελος της προστασίας και της πρόληψης.

Ο Φορέας Διαχείρισης μέσω της υλοποίησης αυτής της δράσης στοχεύει επίσης στην ενίσχυση των συμμετοχικών διαδικασιών. Παράλληλα, θα γίνει προσέγγιση όλων των συναρμόδιων υπηρεσιών, των τοπικών συλλόγων και των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην προστατευόμενη περιοχή για την από κοινού υλοποίηση των στόχων που τίθενται από το διαχειριστικό σχέδιο της προστατευόμενης περιοχής. Τέλος, θα γίνει προσπάθεια προώθησης των προτάσεων οικοτουρισμού που θα προτείνει ο ΦΔ μέσω επιτόπιων επισκέψεων σε στοχευμένες ομάδες πληθυσμού και με μικρές εκδηλώσεις που θα διοργανώνονται είτε αποκλειστικά από τον ΦΔ είτε σε συνεργασία με τους τοπικούς συλλόγους ή/και την τοπική αυτοδιοίκηση.

Η αναγκαιότητα της δράσης αυτής εντοπίζεται στη γενικότερη προσπάθεια που έχει ξεκινήσει ο ΦΔ για την ενίσχυση της συμμετοχικότητας και της υιοθέτησης ενός εξωστρεφούς χαρακτήρα που αφουγκράζεται τις ανάγκες, τις προτάσεις και τις ιδέες της τοπικής και όχι μόνο κοινωνίας.

Πακέτο Εργασίας 3: Λήψη των αναγκαίων μέτρων διατήρησης και των κανονιστικών, διοικητικών ή συμβατικών μέτρων

Το ΠΕ 3 περιλαμβάνει δράσεις που αφορούν την παρακολούθηση της εφαρμογής του κανονιστικού πλαισίου που διέπει τον Φορέα Διαχείρισης, την αναθεώρηση του υπάρχοντος διαχειριστικού σχεδίου και την μετατροπή της ισχύουσας Κοινής Υπουργικής Απόφασης σε Προεδρικό Διάταγμα χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής. Για την ορθή υλοποίηση των Π.Ε. 3.1 και 3.2 κρίθηκε απαραίτητη η τεχνική βοήθεια εμπειρογνώμονα για την αναθεώρηση τόσο του Διαχειριστικού Σχεδίου (έχει υλοποιηθεί με το Ε.Π.ΠΕΡ. και δεν έχει εγκριθεί από Υ.Π.Ε.Κ.Α.), καθώς και τη σύνταξη του Σχεδίου προεδρικού Διατάγματος.

Κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική η μετατροπή της Κ.Υ.Α. σε Π.Δ., έτσι ώστε ο Φορέας Διαχείρισης να αποκτήσει ένα ισχυρό εργαλείο για την ολοκληρωμένη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος. Μετά την έκδοση της Κ.Υ.Α. 33999/2010 (ΦΕΚ/353/ΑΑΠ/6-9-2010) και τροποποίηση αυτής (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013), όπου έγινε ο καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων της προστατευόμενης περιοχής Όρους Πάρνωννα-Υγροτόπου Μουστού, είναι αναγκαία η μετατροπή της σε Π.Δ.. Η Κ.Υ.Α. έχει διάρκεια ζωής δύο έτη, με την πάροδο των οποίων θα πρέπει να έχει εκδοθεί το Π.Δ.. Αναφέρεται πως έχει παρέλθει το χρονικό διάστημα των 2 ετών και το αντίστοιχο διάστημα ενός έτους που αφορά στην παράταση ισχύος της Κ.Υ.Α. με την έκδοση της υπ' αριθμ. 24817/2013 (ΦΕΚ 156/ΑΑΠ/10-5-2013), και οι διατάξεις της Κ.Υ.Α. είναι σε ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 5γ του Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011).

Το αναθεωρημένο Διαχειριστικό Σχέδιο θα συνταχθεί από το επιστημονικό προσωπικό του ΦΔ σε συνεργασία με τη **νομικό σύμβουλο** και αναμένεται να κατατεθεί για αξιολόγηση από το Τ.Δ.Φ.Π. του Υ.Π.Ε.Κ.Α., πριν την λήξη της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου.

Πακέτο Εργασίας 4: Διαχείριση – Υποστήριξη του προγράμματος

Το ΠΕ 4 αφορά κυρίως την υποστήριξη της λειτουργίας του προγράμματος προστασίας.

Πραγματοποιήθηκε η πρόσληψη δώδεκα (12) ατόμων με τη διαδικασία πρόσληψης του ΑΣΕΠ, προκειμένου να στηρίξουν στο Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. το ήδη υπάρχον προσωπικό, που μέχρι τότε αποτελούσαν δύο άτομα. Η αναγκαιότητα για επαρκή στελέχωση ήταν ένας από τους βασικούς στόχους του Φορέα. Με τις παραιτήσεις της κας Βαξεβανίδου Ζ. (Δασολόγος) και του κ. Πλακοκέφαλου Η. (Φύλακας) ο ΦΔ προέβη σε ανακοίνωση πρόσληψης προσωπικού με τη διαδικασία πρόσληψης του ΑΣΕΠ, σε αντικατάσταση των ανωτέρω.

Επιπλέον, εντός του 2014 διεξήχθησαν οι εξής διαγωνισμοί, οι οποίοι αναφέρονται περιληπτικά στον παρακάτω πίνακα και αφορούν και άλλα Πακέτα Εργασίας:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ/ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2010-2014

Τίτλος διαγωνισμού	Αριθμός Διαδικτυακής Ανάρτησης (ΑΔΑ)
Προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος	
Προμήθεια Επιπρόσθετου Εξοπλισμού παρακολούθησης	ΒΙΗΗ46Ψ8ΒΞ-3ΨΤ
Προμήθεια Αυτόματων Φωτογραφικών Μηχανών καταγραφής πανίδας	ΒΙΞΞ46Ψ8ΒΞ-Η1Λ
Προμήθεια Ι.Χ. οχήματος 4Χ4	ΒΙΞΞ46Ψ8ΒΞ-ΧΔΙ
Υπηρεσίες παρακολούθησης ποιοτικών παραμέτρων στην ευρύτερη περιοχή του Υγροτόπου Μουστού	717846Ψ8ΒΞ-Α0Χ
Προμήθεια ατομικού εξοπλισμού προστασίας εθελοντών δασοπυρόσβεσης	ΩΙ3Π46Ψ8ΒΞ-ΑΡ9
Πρόχειροι διαγωνισμοί	
Παραγωγή Ταινιών και Ραδιοτηλεοπτικών Μηνυμάτων	ΒΙΦΔ46Ψ8ΒΞ-ΩΟΕ
Διοργάνωση Ενημερωτικών Ημερίδων	7ΘΧ446Ψ8ΒΞ-ΕΛΟ

Παράλληλα στο συγκεκριμένο ΠΕ περιλαμβάνονται και οι λειτουργικές δαπάνες του προγράμματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ 1 ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2010-2014

Εγκεκριμένος Π/Υ	Δαπάνες 2010	Δαπάνες 2011	Δαπάνες 2012	Δαπάνες 2013	Δαπάνες 2014	Υπόλοιπο προς υλοποίηση	Ποσοστιαία υλοποίηση 2010-2014 για το Υ1
2.142.740,94 €	58.341,38 €	271.932,72 €	444.698,57 €	344.371,98 €	409.503,99 €	613.892,31 €	71,40 %

ΥΠΟΕΡΓΟ 2: Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χλωρίδας

Το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών αφορά στην αρτιότερη καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χλωρίδας της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού, κατά την υλοποίηση της πράξης «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ» στο πλαίσιο του υποέργου 2 του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. που συγχρηματοδοτείται από ΕΤΠΑ.

Σκοπός του προγράμματος εποπτείας των ειδών χλωρίδας είναι η καταγραφή, η εποπτεία και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης όλων των ειδών χλωρίδας των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ. και τα Σπάνια, Ενδημικά και Απειλούμενα (ΣΕΑ) φυτικά είδη και υποείδη των περιοχών Natura 2000. Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν: α) η εξάπλωση και εύρος εξάπλωσης, β) Η κατάσταση του πληθυσμού (μέγεθος, δομή και δυναμική πληθυσμού), γ) Η ποιότητα και η έκταση των ενδιαιτημάτων, και δ) Οι επιδράσεις – πιέσεις – απειλές (προοπτικές διατήρησης).

Για την υλοποίηση του προγράμματος του, ο Ανάδοχος θα βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με το Φ.Δ., και τον ανάδοχο του έργου «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» του Τμήματος Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α.

Αντικείμενα του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθηση των ειδών χλωρίδας αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) με εργασίες πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επανααξιολόγηση (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης των ειδών χλωρίδας για την περίοδο 2012-2015 σύμφωνα με το άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/Ε.Ε., με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την 3η Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.
- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικειμένου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας «άλλων ειδών», απειλές, κ.λπ.)
- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της Ε.Ε. και μετά από συνεννόηση με τους Φορείς Διαχείρισης και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α., για περιοχές απαραίτητες για τη χλωρίδα.
- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των ειδών χλωρίδας ανά Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Τ.Κ.Σ.) ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί.

- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά Τ.Κ.Σ. ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών χλωρίδας.
- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη των προγραμμάτων εποπτείας.
- Η συνεχής επικοινωνία με το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης: «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» για την καλύτερη επίτευξη του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών χλωρίδας.
- Εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού στη μεθοδολογία καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών χλωρίδας.

ΥΠΟΕΡΓΟ 3: Καταγραφή και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων

Το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών αφορά στην αρτιότερη καταγραφή και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, κατά την υλοποίηση της πράξης «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ» στο πλαίσιο του υποέργου 3 του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. που συγχρηματοδοτείται από ΕΤΠΑ.

Στο αντικείμενο της εν λόγω δράσης περιλαμβάνεται η καταγραφή, η εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης και η παρακολούθησή της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων της Οδηγίας 92/43 και άλλων σημαντικών οικοτόπων.

Η δράση αυτή είναι απαραίτητη για την εκτίμηση της κατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος στην περιοχή ευθύνης του Φορέα, αποτελεί δε απαραίτητο εργαλείο για το βέλτιστο σχεδιασμό των μέτρων διαχείρισης της περιοχής, σκοπός των οποίων, μεταξύ άλλων είναι και η εξασφάλιση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης, η ανόρθωση ή/και η αποκατάσταση των τύπων οικοτόπων της Οδηγίας 92/43/Ε.Ε.

Με το παρόν υποέργο θα σχεδιαστεί και θα εφαρμοστεί ένα σύστημα επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) σε τοπικό επίπεδο (στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού), το οποίο θα είναι ενταγμένο σε ένα εθνικού επιπέδου σύστημα παρακολούθησης ειδών και οικοτόπων, το οποίο θα εφαρμοστεί την περίοδο 2007-2012 (άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.). Με το έργο αυτό θα διασφαλιστεί η εποπτεία και η εφαρμογή ενός συστήματος επαναξιολόγησης (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης οικοτόπων.

Ταυτόχρονα, θα τροφοδοτήσει την 3η Εθνική Αναφορά-Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ. (περίοδο αναφοράς 2007-2012 - άρθρο 17 της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.) με δεδομένα παρακολούθησης (field monitoring data) και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης (field data on conservation status assessment) οικοτόπων, ως αποτέλεσμα εργασιών πεδίου.

Ευρύτερα, η δράση παρακολούθησης θα συμβάλει και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων διαχείρισης - διατήρησης που έχουν εφαρμοστεί στις περιοχές ευθύνης-αρμοδιότητας των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.

Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων (έντυπο αναφοράς εποπτείας σύμφωνα με το άρθρο 11, για τους τύπους οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.) θα χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθες παράμετροι:

- Έκταση (area) και εύρος εξάπλωσης (range),

- Δομές και λειτουργίες του τύπου οικοτόπου (πληρότητα ειδικών δομικών και λειτουργικών στοιχείων του τύπου οικοτόπου),
- Τυπικά είδη (πληρότητα παρουσίας τυπικών ειδών οικοτόπου),
- Επιδράσεις - πιέσεις - απειλές (προοπτικές διατήρησης).

Ο Ανάδοχος θα παραδώσει επιπλέον, μια επικαιροποιημένη έκδοση της βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα του παρόντος προγράμματος παρακολούθησης σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικειμένου του (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας other species, απειλές κ.λπ.) καθώς και προτάσεις για επέκταση του Δικτύου, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο με βάση τα κριτήρια της Ε.Ε. και κατόπιν συνεννόησης με το Φ.Δ. Επίσης, θα προτείνει ικανοποιητικές τιμές αναφοράς, καθώς και στόχους διατήρησης των τύπων οικοτόπων ανά Τ.Κ.Σ. ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα παρακολουθηθεί, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησής τους σε κάθε μια περιοχή. Τέλος, θα παραδώσει τα πρωτόκολλα και τη διαδικασία παρακολούθησης της επόμενης διαχειριστικής περιόδου.

Για την υλοποίηση του έργου του, ο Ανάδοχος θα βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με το Φ.Δ. και τον ανάδοχο του έργου «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» του Τμήματος Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α.

Πεδίο εφαρμογής του προγράμματος παρακολούθησης αποτελούν όλοι οι χερσαίοι τύποι οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ. που απαντούν στην περιοχή αρμοδιότητας του Φ.Δ. καθώς και οι εθνικής σημασίας τύποι οικοτόπων.

Αντικείμενα του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των τύπων οικοτόπων αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός συστήματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) με εργασίες πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επαναξιολόγηση (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων για την περίοδο 2012-2015 σύμφωνα με το άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/Ε.Ε., με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την 3η Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.
- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικειμένου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας «άλλων ειδών», απειλές, κ.λπ.).
- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της Ε.Ε. και μετά από συνεννόηση με τους Φορείς Διαχείρισης και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α.
- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των τύπων οικοτόπων ανά Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Τ.Κ.Σ.) ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί.
- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά Τ.Κ.Σ. ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων.
- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη των προγραμμάτων εποπτείας.
- Η συνεχής επικοινωνία με το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης: «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» για την καλύτερη επίτευξη του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των τύπων οικοτόπων.

- Εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού στη μεθοδολογία καταγραφής και παρακολούθησης των τύπων οικοτόπων

ΥΠΟΕΡΓΟ 4: Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών θηλαστικών

Το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών αφορά στην αρτιότερη καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων) της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, κατά την υλοποίηση της πράξης «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ» στο πλαίσιο του υποέργου 1 του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. που συγχρηματοδοτείται από ΕΤΠΑ.

Σκοπός του προγράμματος εποπτείας των ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων) είναι η καταγραφή, η εποπτεία και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων) των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ., πλην όσων χαρακτηρίζονται ως θαλάσσια είδη (κητώδη, μεσογειακή φώκια), και όσων εμφανίζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον (ενδημικά Βαλκανικής χερσονήσου, Ελλάδας ή τοπικά ενδημικά, προστατευόμενα από διεθνείς συνθήκες ή την εθνική νομοθεσία). Επιπλέον, περιλαμβάνεται και το είδος *Vormela peregusna*, το οποίο εντάχθηκε στην Οδηγία 92/43/Ε.Ο.Κ. από την ένταξη της Βουλγαρίας – Ρουμανίας και των λοιπών χωρών στην Ε.Ε.

Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν : α) Η εξάπλωση και το εύρος εξάπλωσης, β) Η κατάσταση του πληθυσμού (μέγεθος, δομή και δυναμική πληθυσμού), γ) Η ποιότητα και η έκταση των ενδιαιτημάτων, και δ) Οι επιδράσεις – πιέσεις – απειλές (προοπτικές διατήρησης).

Αντικείμενα του προγράμματος καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων) αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) με εργασίες πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επαναξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων) για την περίοδο 2011-2015 σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/Ε.Ο.Κ., με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την 3η Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.
- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικειμένου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας «άλλων ειδών», απειλές, κ.λπ.).
- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της Ε.Ε. και μετά από συνεννόηση με τους Φορείς Διαχείρισης και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α., για περιοχές απαραίτητες για τα ασπόνδυλα.
- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων) ανά Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Τ.Κ.Σ.) ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί.
- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά Τ.Κ.Σ. ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων).
- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη των προγραμμάτων εποπτείας.
- Η συνεχής επικοινωνία με το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης: «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των

μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» για την καλύτερη επίτευξη του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων).

- Εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού στη μεθοδολογία καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων).
- Ειδικότερα για τα είδη της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ. *Canis aureus* και (Παράρτημα V) *Lutra lutra* (Παραρτήματα II/IV), η παρακολούθηση θα περιλαμβάνει και την τηλεπαρακολούθηση μέσω της τοποθέτησης ραδιοπομπών σε άτομα των δύο ειδών στην περιοχή του Υγροτόπου Μουστού.

ΥΠΟΕΡΓΟ 5:Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ασπόνδυλων

Το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών αφορά στην αρτιότερη καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ασπονδύλων της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, κατά την υλοποίηση της πράξης «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ» στο πλαίσιο του υποέργου 1 του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. που συγχρηματοδοτείται από ΕΤΠΑ.

Σκοπός του προγράμματος εποπτείας των ειδών ασπονδύλων είναι η καταγραφή, η εποπτεία και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών ασπονδύλων: λεπιδόπτέρων, κολεόπτέρων, οδοντογνάθων, ορθοπτέρων, ισοπόδων, αραχνιδίων, και χερσαίων μαλακίων, των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ. και όσων εμφανίζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον (ενδημικά Βαλκανικής χερσονήσου, Ελλάδας ή τοπικά ενδημικά, προστατευόμενα από διεθνείς συνθήκες ή την εθνική νομοθεσία). Σημειώνεται ότι θα πρέπει να διερευνηθεί η ύπαρξη του είδους *Catoptra thrips* (= *Paracossulus thrips*), που ενσωματώθηκε στα παραρτήματα της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ. μετά την ένταξη της Βουλγαρίας – Ρουμανίας και των λοιπών χωρών, και το οποίο δεν έχει ενσωματωθεί στην κατάλογο παρουσίας στην Ελλάδα.

Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν : α) Η εξάπλωση και το εύρος εξάπλωσης, β) Η κατάσταση του πληθυσμού (μέγεθος, δομή και δυναμική πληθυσμού), γ) Η ποιότητα και η έκταση των ενδιαιτημάτων, και δ) Οι επιδράσεις – πιέσεις – απειλές (προοπτικές διατήρησης).

Αντικείμενα του προγράμματος καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ασπονδύλων αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) με εργασίες πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επαναξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών ασπονδύλων για την περίοδο 2011-2015 σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/Ε.Ο.Κ., με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την 3η Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.
- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικειμένου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας «άλλων ειδών», απειλές, κ.λπ.).
- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της Ε.Ε. και μετά από συνεννόηση με τους Φορείς Διαχείρισης και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α., για περιοχές απαραίτητες για τα ασπόνδυλα.
- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των ειδών ασπονδύλων ανά Τόπος Κοινοτικής Σημασίας (Τ.Κ.Σ.) ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί.

- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά Τ.Κ.Σ. ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών ασπονδύλων.
- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη των προγραμμάτων εποπτείας.
- Η συνεχής επικοινωνία με το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης: «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» για την καλύτερη επίτευξη του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών ασπονδύλων.
- Εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού στη μεθοδολογία καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών ασπονδύλων.

ΥΠΟΕΡΓΟ 6:Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών πουλιών

Το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών αφορά στην αρτιότερη καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών πτηνών της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, κατά την υλοποίηση της πράξης «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ» στο πλαίσιο του υποέργου 1 του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. που συγχρηματοδοτείται από ΕΤΠΑ.

Σκοπός του προγράμματος εποπτείας των ειδών πτηνών είναι η καταγραφή, η εποπτεία και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης όλων των ειδών πτηνών του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 2009/147/Ε.Ε. που απαντώνται στην Ελλάδα, καθώς και τα μεταναστευτικά είδη που μπορούν να αποτελέσουν είδη χαρακτηρισμού των Ζ.Ε.Π.. Από τα παραπάνω έχουν εξαιρεθεί όσα είδη απαντώνται στην Ελλάδα ως τυχαία ή ως αποκλειστικά διερχόμενα, ενώ περιλαμβάνονται τα είδη *Perdix perdix* και *Phasianus colchicus*, ως είδη εθνικού ενδιαφέροντος, που περιλαμβάνονται στο ελληνικό Κόκκινο Βιβλίο ως απειλούμενα.

Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν : α) Η εξάπλωση και το εύρος εξάπλωσης, β) Η κατάσταση του πληθυσμού (μέγεθος, δομή και δυναμική πληθυσμού), γ) Η ποιότητα και η έκταση των ενδιαιτημάτων, και δ) Οι επιδράσεις – πιέσεις – απειλές (προοπτικές διατήρησης).

Αντικείμενα του προγράμματος καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών πτηνών αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) με εργασίες πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επαναξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών πτηνών για την περίοδο 2011-2015 σύμφωνα με την Οδηγία 2009/147/Ε.Ε., με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 2009/147/Ε.Ε.
- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικειμένου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας «άλλων ειδών», απειλές, κ.λπ.).
- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της Ε.Ε. και μετά από συνεννόηση με τους Φορείς Διαχείρισης και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α., για περιοχές απαραίτητες για τα πτηνά.
- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των ειδών πτηνών ανά Ζώνη Ειδικής Προστασίας (Ζ.Ε.Π.) ή ομάδα Ζ.Ε.Π. που θα μελετηθεί.

- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά Ζ.Ε.Π. ή ομάδα Ζ.Ε.Π. που θα μελετηθεί, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών πτηνών.
- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη των προγραμμάτων εποπτείας.
- Η συνεχής επικοινωνία με το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης: «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» για την καλύτερη επίτευξη του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών πτηνών.
- Εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού στη μεθοδολογία καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών πτηνών.

ΥΠΟΕΡΓΟ 7: Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών αμφιβίων και ερπετών

Το αντικείμενο των παρεχόμενων Υπηρεσιών αφορά στην αρτιότερη καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών αμφιβίων και ερπετών της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, κατά την υλοποίηση της πράξης «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ» στο πλαίσιο του υποέργου 1 του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. που συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ.

Σκοπός του προγράμματος εποπτείας των ειδών αμφιβίων και ερπετών είναι η καταγραφή, η εποπτεία και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης όλων των ειδών αμφιβίων και ερπετών των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ., και όσων εμφανίζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον (ενδημικά Βαλκανικής χερσονήσου, Ελλάδας ή τοπικά ενδημικά, προστατευόμενα από διεθνείς συνθήκες ή την εθνική νομοθεσία).

Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν: α) Η εξάπλωση και το εύρος εξάπλωσης, β) Η κατάσταση του πληθυσμού (μέγεθος, δομή και δυναμική πληθυσμού), γ) Η ποιότητα και η έκταση των ενδιατημάτων, και δ) Οι επιδράσεις – πιέσεις – απειλές (προοπτικές διατήρησης).

Αντικείμενο των Υπηρεσιών καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών αμφιβίων και ερπετών αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) μέσω εργασίας πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επαναξιολόγηση (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης των ειδών αμφιβίων και ερπετών για την περίοδο 2011-2015 σύμφωνα με το άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ., με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την 3η Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.
- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του Αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικείμενου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας «άλλων ειδών», απειλές, κ.λπ.).
- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της Ε.Ε. και μετά από συνεννόηση με την Αναθέτουσα Αρχή και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α., για περιοχές απαραίτητες για τα αμφίβια και ερπετά.

- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των ειδών αμφιβίων και ερπετών ανά Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Τ.Κ.Σ.) ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί.
- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά Τ.Κ.Σ. ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών αμφιβίων και ερπετών.
- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη των προγραμμάτων εποπτείας.
- Η συνεχής επικοινωνία με την Αναθέτουσα Αρχή, καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης: «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων», ο οποίος πρόκειται να αναδειχθεί από τον διαγωνισμό που έχει προκηρύξει το Υ.Π.Ε.Κ.Α. για την καλύτερη επίτευξη του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών αμφιβίων και ερπετών.
- Η εκπαίδευση του προσωπικού της Αναθέτουσας Αρχής στη μεθοδολογία καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών αμφιβίων και ερπετών.

ΥΠΟΕΡΓΟ 8: Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ψαριών

Το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών αφορά στην αρτιότερη καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ψαριών της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού, κατά την υλοποίηση της πράξης «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ» στο πλαίσιο του υποέργου 1 του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. που συγχρηματοδοτείται από ΕΤΠΑ.

Σκοπός του προγράμματος εποπτείας των ειδών ψαριών είναι η καταγραφή, η εποπτεία και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης όλων των ειδών ψαριών των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ., του είδους *Pungitius hellenicus* Stephanidis, 1971 (το οποίο χαρακτηρίζεται στην Ελλάδα ως κρισίμως κινδυνεύον). Τέλος, σημειώνεται ότι για τα είδη *Eudontomyzon spp.*, *Barbus plebejus*, *Cobitis taenia*, η Ε.Ε. έχει εκφράσει επιστημονική επιφύλαξη ως προς την επαρκή κάλυψή τους από Τόπους Κοινοτικής Σημασίας.

Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν : α) Η εξάπλωση και εύρος εξάπλωσης, β) Η κατάσταση του πληθυσμού (μέγεθος, δομή και δυναμική πληθυσμού), γ) Η ποιότητα και η έκταση των ενδιαιτημάτων, και δ) Οι επιδράσεις – πιέσεις – απειλές (προοπτικές διατήρησης).

Αντικείμενα του προγράμματος καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ψαριών αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) μέσω εργασίας πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επαναξιολόγηση (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης των ειδών ψαριών για την περίοδο 2011-2015 σύμφωνα με το άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/Ε.Ε., με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την 3η Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.
- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικείμενου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας «άλλων ειδών», απειλές, κ.λπ.).
- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της Ε.Ε. και μετά από συνεννόηση με τους Φορείς Διαχείρισης

και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α., για περιοχές απαραίτητες για τα ψάρια.

- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των ειδών ψαριών ανά Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Τ.Κ.Σ.) ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί.
- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά Τ.Κ.Σ. ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών ψαριών.
- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη των προγραμμάτων εποπτείας.
- Η συνεχής επικοινωνία με το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης: «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» για την καλύτερη επίτευξη του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών ψαριών.
- Εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού στη μεθοδολογία καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών ψαριών.

ΥΠΟΕΡΓΟ 9: Καταγραφή και αξιολόγηση των ειδών μανιταριών

Το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών αφορά στην αξιολόγηση και καταγραφή των ειδών μανιταριών του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, κατά την υλοποίηση της πράξης «Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» στο πλαίσιο του υποέργου 1 του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. που συγχρηματοδοτείται από ΕΤΠΑ.

Σκοπός του προγράμματος εποπτείας των ειδών μανιταριών είναι η καταγραφή και η αξιολόγηση των ειδών μανιταριών. Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση των ειδών θα χρησιμοποιηθούν: α) Η εξάπλωση και το εύρος εξάπλωσης, β) Η ποιότητα και η έκταση των ενδιαιτημάτων και γ) Ο τύπος οικοτόπων.

Αντικείμενα του προγράμματος αξιολόγησης και καταγραφής των ειδών μανιταριών αποτελούν:

- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα καταγραφής που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη των προγραμμάτων εποπτείας.
- Η συνεχής επικοινωνία με το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού για την καλύτερη επίτευξη του προγράμματος αξιολόγησης και καταγραφής των ειδών μανιταριών.
- Η εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού στη μεθοδολογία αξιολόγησης και καταγραφής των ειδών μανιταριών.

ΥΠΟΕΡΓΟ 10: Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χειροπτέρων

Το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών αφορά στην αρτιότερη καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χειροπτέρων της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, κατά την υλοποίηση της πράξης «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ» στο πλαίσιο του υποέργου 1 του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. που συγχρηματοδοτείται από ΕΤΠΑ.

Σκοπός του προγράμματος εποπτείας των ειδών χειροπτέρων είναι η καταγραφή, η εποπτεία και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης όλων των ειδών χειροπτέρων των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.

Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν : α) η εξάπλωση και εύρος εξάπλωσης, β) Η κατάσταση του πληθυσμού (μέγεθος, δομή και δυναμική πληθυσμού), γ) Η ποιότητα και η έκταση των ενδιαιτημάτων, και δ) Οι επιδράσεις – πιέσεις – απειλές (προοπτικές διατήρησης).

Αντικείμενα του προγράμματος καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χειροπτέρων αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) με εργασίες πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επαναξιολόγηση (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης των ειδών χειροπτέρων για την περίοδο 2011-2015 σύμφωνα με το άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/Ε.Ε., με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την 3η Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.
- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικειμένου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας «άλλων ειδών», απειλές, κ.λπ.).
- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της Ε.Ε. και μετά από συνεννόηση με τους Φορείς Διαχείρισης και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α., για περιοχές απαραίτητες για τα χειρόπτερα.
- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των ειδών χειροπτέρων ανά Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Τ.Κ.Σ.) ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί.
- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά Τ.Κ.Σ. ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών χειροπτέρων.
- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη των προγραμμάτων εποπτείας.
- Η συνεχής επικοινωνία με το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης: «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» για την καλύτερη επίτευξη του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών χειροπτέρων.
- Εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού στη μεθοδολογία καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών χειροπτέρων.

ΥΠΟΕΡΓΟ 11: Παραγωγή εντύπων & υλικών ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης

Η πληροφόρηση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ομάδων επισκεπτών, των κατοίκων της περιοχής και των εμπλεκόμενων φορέων, σε θέματα που αφορούν στην οικολογική και ιστορική-πολιτιστική αξία της περιοχής, αλλά και στη συνεπαγόμενη ανάγκη προστασίας και διατήρησης της βιοποικιλότητας και των φυσικών και πολιτισμικών αξιών της προστατευόμενης περιοχής, μπορεί να βασιστεί σε μεγάλο βαθμό στην παραγωγή και την κατάλληλη χρήση και διανομή ποικίλου υλικού ενημέρωσης. Το υποέργο αφορά την παραγωγή και έκδοση έντυπου ενημερωτικού υλικού σχετικό με την προστατευόμενη περιοχή, καθώς επίσης την παραγωγή υλικών προβολής και προώθησης.

Το υποέργο περιλαμβάνει τα ακόλουθα παραδοτέα:

- Οικοτουριστικός οδηγός Πάρνωνα-Μουστού σε δύο γλώσσες (ελληνικά, αγγλικά) σε 3.000 αντίτυπα.
- Βιβλίο με τίτλο "Το Αλφαβητάρι του Πάρνωνα" σε 3.000 αντίτυπα.

- Φυλλάδιο με τα μέτρα προστασίας σε 10.000 αντίτυπα.
- Έγχρωμος «Οδηγός χλωρίδας Πάρνωνα - Μουστού» στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα, σε 3.000 αντίτυπα.
- Έγχρωμος χάρτης της προστατευόμενης περιοχής, στα ελληνικά και αγγλικά, σε 3.000 αντίτυπα.
- Ενημερωτικό έγχρωμο εγχειρίδιο σε δύο γλώσσες (ελληνικά και αγγλικά) και 2 εκδόσεις (1 για παιδιά και 1 για ενήλικες), με τίτλο «Προστατευόμενη Περιοχή Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού», σε 2.500 αντίτυπα.
- Έγχρωμο φυλλάδιο ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης για τους κατοίκους της προστατευόμενης περιοχής σε 3.000 αντίτυπα
- Υλικό προώθησης και προβολής (αυτοκόλλητα, μπλουζάκια, τσάντες, καπέλα κ.λπ.) τα οποία θα διανέμονται δωρεάν σε ειδικές ομάδες στόχους (παιδιά, συνέδρους, επίσημους καλεσμένους) με σκοπό την προώθηση, προβολή και ενημέρωσή τους

ΥΠΟΕΡΓΟ 12: Ολοκλήρωση Έκθεσης Κέντρου Ενημέρωσης Καστάνιτσας

Αφορά στην υλοποίηση των κάτωθι:

Α. Εγκατάσταση έκθεσης στο υπόγειο του κτηρίου με θέμα την ανάδειξη της σχέσης ανθρώπου και φύσης

Η καλή κατάσταση διατήρησης της φύσης στον Πάρνωνα οφείλεται, σε μεγάλο βαθμό, στην αλληλεπίδραση του ανθρώπου με αυτήν, μέσα από μια καθημερινή, μακροχρόνια σχέση, που από το μακρινό παρελθόν φαίνεται πως βασιζόταν στον σεβασμό των αναγκών ανθρώπου και φύσης. Η σοφία της διαχείρισης των φυσικών πόρων (καστανιώνων, σχιστολιθικών πλακών και ασβεστολιθικών πετρωμάτων κ.α.) από τους κατοίκους της ορεινής περιοχής αποδεικνύεται από το πόσο εναρμονισμένα ζούσαν με τη φύση από τα βάθη της ιστορίας τους. Η πλευρά του φυσικού περιβάλλοντος προβάλλεται στην υπάρχουσα έκθεση του Κέντρου Ενημέρωσης στο ισόγειο του κτηρίου. Ο σκοπός του υποέργου αυτού είναι, μέσω εγκατάστασης συμπληρωματικής έκθεσης στον ανεκμετάλλευτο χώρο του υπογείου, να αναδείξει και την άλλη πλευρά της προστασίας, την παρουσία του ανθρώπου στην περιοχή της Καστάνιτσας αλλά και στον Πάρνωνα συνολικά, προσπαθώντας παράλληλα να απεικονίσει γλαφυρά το μήνυμα ότι αυτή η σοφία διαχείρισης του παρελθόντος, μπορεί να συνεχίσει, με άλλους ίσως τρόπους, στο παρόν και στο μέλλον, έτσι ώστε το θετικό αποτέλεσμα της αगाστής συνύπαρξης του ανθρώπου με τη φύση επί χιλιάδες χρόνια, να διατηρηθεί τώρα αλλά και στο μέλλον.

Σε αυτήν την αίθουσα του ισογείου, αλλά και στο υπόγειο θα γίνει προσπάθεια να παρουσιασθεί και να αναδειχθεί το παραπάνω μήνυμα της δυνατότητας για την αιφορική συνύπαρξη ανθρώπου και φύσης.

Ο εμπλουτισμός των εκθεμάτων του Κέντρου Ενημέρωσης θα ολοκληρώσει τα μηνύματα που ο Φορέας διαχείρισης αλλά και η τοπική κοινωνία ένθερμα επιθυμεί να μεταδώσει στους επισκέπτες του, συνεισφέροντας έτσι στην πληρέστερη ενημέρωση και μεγαλύτερη ευαισθητοποίησή τους. Επιπλέον, το Κέντρο Ενημέρωσης, θα καταστεί ελκυστικότερο και ακόμη πιο επισκέψιμο από όσο είναι σήμερα (7.070 επισκέπτες για τα έτη 2011-2013).

Η μελέτη στην οποία βασίστηκε η ολοκλήρωση της Έκθεσης του Κ.Ε. Καστάνιτσας υλοποιήθηκε στα πλαίσια του έργου "Στήριξη του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού" του Χρηματοδοτικού Προγράμματος του Πράσινου Ταμείου «Στήριξη Φορέων Προστατευόμενων Περιοχών 2012» και βάρυνε τις πιστώσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού Εξόδων του Πράσινου Ταμείου, οικονομικού έτους 2012. Αναλυτικά οι επεμβάσεις περιγράφονται στην επισυναπτόμενη μελέτη.

Η έκθεση αυτή και οι οποιοσδήποτε παρεμβάσεις συμβούν στο πλαίσιο αυτής στο κτήριο, θα βρίσκονται σε αρμονία (αισθητική, εννοιολογική, κατασκευαστική, λειτουργική) με τις λοιπές εκθέσεις που λειτουργούν στα 3 Κ.Ε. της περιοχής.

Β. Συμπλήρωση έκθεσης ισογείου και αναβάθμιση χώρου προβολών και συζητήσεων

Θα κατασκευαστεί νέο εκθεματικό υλικό, όπου θα συμπεριλαμβάνονται η παρουσίαση των περιπατητικών διαδρομών της ευρύτερης περιοχής της Καστάνιτσας, ένα μικρό αφιέρωμα στα πετρώματα και ορυκτά του Πάρνωνα και στα ενδημικά φυτά της περιοχής, παραστατικά ομοιώματα ειδών πανίδας και μια εισαγωγική ενότητα στην έκθεση που θα δημιουργηθεί στο υπόγειο.

Γ. Μικροεπεμβάσεις τεχνικού χαρακτήρα

Θα γίνει αλλαγή των banners που σκιάζουν τα παράθυρα σε κάποιες θέσεις, ώστε να προστεθεί μηχανισμός αναδίπλωσης.

Όπως φαίνεται από τα παραπάνω, οι προτεινόμενες ενέργειες είναι μικρής έκτασης, προσαρμόζονται πλήρως στην υπάρχουσα δομή της έκθεσης, χωρίς να αλλοιώνουν στοιχεία της κατασκευής της, τουναντίον σκοπό έχουν να συμβάλλουν στη λειτουργική, αλλά και αισθητική της αναβάθμιση.

Η αίθουσα του ισογείου που βρίσκεται στα βόρεια της κεντρικής εισόδου του κτηρίου του Κέντρου Ενημέρωσης Καστάνιτσας, επιφάνειας 50 τ.μ., σήμερα λειτουργεί υποτυπωδώς ως χώρος ομιλιών και συζητήσεων. Διαθέτει ελάχιστο εξοπλισμό (30 καρέκλες καφενείου), επικοινωνεί άμεσα με τον χώρο υποδοχής, αλλά επιπρόσθετα έχει δική του, αυτόνομη είσοδο, δίπλα στην κεντρική. Ο χώρος είναι άρτια κατασκευασμένος οικοδομικά, όπως άλλωστε και ολόκληρο το κτήριο. Η αξιοποίησή του, ως αίθουσας προβολών, παρουσιάσεων, ομιλιών, σεμιναρίων, ακόμη και εκπαιδευτικών προγραμμάτων, αλλά και ως μόνιμου, μικρού αλλά περιεκτικού εκθεσιακού χώρου, θα συντελέσει στην ολοκληρωμένη λειτουργία του Κέντρου. Θα το καταστήσει ακόμη πιο ζωντανό κύτταρο του χωριού, έναν ακόμη δυναμικό πόλο έλξης κατοίκων και επισκεπτών, έναν ζωντανό χώρο επικοινωνίας του φορέα διαχείρισης με αυτούς. Η άριστη σχέση που διατηρεί ο φορέας διαχείρισης με την κοινωνία της Καστάνιτσας εγγυάται τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού του Κ.Ε.

Όλες οι δράσεις του υποέργου, όπως περιγράφηκαν, είναι σύμφωνες με τις κατηγορίες των πράξεων της Πρόσκλησης 9.1 του ΕΠΠΕΡΑΑ (**έργα ανάδειξης των περιοχών και προσέλκυσης επισκεπτών**) και πρόκειται να ολοκληρώσουν, εννοιολογικά και λειτουργικά, το Κέντρο Ενημέρωσης της Καστάνιτσας.

ΥΠΟΕΡΓΟ 13: Αποκατάσταση κτηρίου στέγασης Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα

Αφορά στις εργασίες που απαιτείται να απαιτείται να πραγματοποιηθούν στο ιστορικό κτήριο του πρώην Δημοτικού Σχολείου Βασκίνας (βρίσκεται στο κέντρο του Παραδοσιακού οικισμού Λεωνιδίου), ώστε να αποκατασταθεί και να αποτελέσει τη βέλτιστη υποδομή για την εγκατάσταση του Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα.

Ο Φορέας Υλοποίησης έχει ήδη προβεί σε εκπόνηση μελέτης σχετικά με την βέλτιστη προτεινόμενη λύση, προκειμένου σε αυτό να εγκατασταθεί το Κέντρο Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα. Λόγω του ειδικού Αρχιτεκτονικού Χαρακτήρα του κτηρίου, οι προτεινόμενες επεμβάσεις περιορίστηκαν στις απολύτως αναγκαίες για τη συντήρηση του κτηρίου και την

βελτίωση της λειτουργικότητάς του, για την υποδοχή του Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα.

ΥΠΟΕΡΓΟ 14: Σχεδιασμός, οργάνωση, παραγωγή & εγκατάσταση Έκθεσης Ερμηνείας Περιβάλλοντος Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα

Το υποέργο αφορά στη δημιουργία (σχεδιασμός, οργάνωση, παραγωγή και εγκατάσταση) έκθεσης ερμηνείας περιβάλλοντος με βασικό θέμα την ανάδειξη του χλωριδικού πλούτου της προστατευόμενης περιοχής του Όρους Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού. Η έκθεση και οι παράλληλες δράσεις ενημέρωσης για τη χλωριδική αξία της Προστατευόμενης Περιοχής θα ενισχύει τους στόχους της περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του Φορέα Διαχείρισης.

Αντικείμενα του υποέργου είναι:

- Θεματική και χωροταξική οργάνωση έκθεσης. Περιλαμβάνει: τη θεματολογία της έκθεσης και την τεκμηρίωσή της, τη ροή της θεματολογίας σε σχέση και με τη ροή των επισκεπτών (η ροή των επισκεπτών παρουσιάζεται σε κάτοψη κλίμακας 1:50), τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για την παρουσίαση της θεματολογίας και το συσχετισμό τους, την περιγραφή των επιμέρους υλικών που θα χρησιμοποιηθούν (είδος του υλικού των εκθεματικών επιφανειών, ειδικός φωτισμός κ.λπ), τις κατόψεις με προτάσεις τοποθέτησης εκθεμάτων και εξοπλισμού (κλιμ. 1:50) και τις προτάσεις ενδεικτικών όψεων εκθεματικών επιφανειών (κλιμ. 1:20).
- Ο σχεδιασμός, η οργάνωση, η κατασκευή και η εγκατάσταση έκθεσης ερμηνείας περιβάλλοντος και ειδικότερα των προθηκών, του εποπτικού υλικού και σχολιασμού των εκθεμάτων, των αναπαραστάσεων, των διοραμάτων και όλων των μουσειογραφικών μέσων, συμπεριλαμβανομένου του ειδικού φωτισμού. Ο μόνιμος εκθεσιακός χώρος θα περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο: 60 τετραγωνικά μέτρα εκθεματικών επιφανειών, 120 τεμάχια φωτογραφιών, 5 αναπαραστάσεις, 2 διοράματα.
- Η παραγωγή και εγκατάσταση διαδραστικών εφαρμογών για το μόνιμο εκθεσιακό χώρο. Περιλαμβάνει: Διαδραστική εφαρμογή σε οθόνη αφής και 2 διαδραστικά θέματα (interactive rom's)

Κεφάλαιο 4

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

ΠΕ1

Οι εργασίες-δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης. Το Τμήμα στελεχώνεται από:

- Γεώργιο Τρυφωνόπουλο, Ph.D Βιολόγος/ Υπεύθυνος Τμήματος,
- Άννα Κανελίδου, M.Sc. Δασολόγος – Περιβαλλοντολόγος

Επικουρούν οι:

- Αργύριος Μπόγλης, M.Sc. Δασολόγος - Περιβαλλοντολόγος / Συντονιστής Έργου ΕΠΠΕΡΑΑ.
- Δήμος Αναστόπουλος, M.Sc. Μηχανικός Περιβάλλοντος,

Οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2014 και σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης είναι οι ακόλουθες:

Λειτουργίες σχεδιασμού/ προγραμματισμού/ παρακολούθησης/ αξιολόγησης της διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής

Προκειμένου να προχωρήσει ο Φορέας Διαχείρισης στην υλοποίηση των δράσεων του τεχνικού δελτίου για το ΕΣΠΑ, έλαβε υπόψη τις κατευθύνσεις και τους στόχους του προγράμματος, προκειμένου να υπάρχει η απαιτούμενη συμβατότητα και τελικά η δυνατότητα χρηματοδότησής τους. Ο γενικός στόχος του Ε.Π. Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη για την περίοδο 2007-2013 συνοψίζεται στην ανάσχεση της απώλειας και στην προστασία της βιοποικιλότητας μέσω της επίτευξης και διατήρησης ικανοποιητικής κατάστασης των οικοτόπων και των πληθυσμών των απειλούμενων και κινδυνευόντων ειδών και περιοχών οικολογικού ενδιαφέροντος.

Βασικό στοιχείο του γενικού στόχου είναι η «Προστασία και διατήρηση απειλούμενων ειδών, χλωρίδας, πανίδας και οικοτόπων στην προστατευόμενη περιοχή του Φορέα Διαχείρισης».

Με βάση τα προηγούμενα, βασική προϋπόθεση της προστασίας και διατήρησης των απειλούμενων ειδών χλωρίδας, πανίδας και οικοτόπων είναι η πλήρης γνώση της βιοποικιλότητας της κάθε ομάδας στην προστατευόμενη περιοχή του Φορέα Διαχείρισης. Στην περιοχή ευθύνης του Φορέα έχουν πραγματοποιηθεί δύο (2) μελέτες: α. Η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη Όρους Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστού που εκπονήθηκε το 2000 με τίτλο "Πρόγραμμα αντιμετώπισης ειδικών περιβαλλοντικών προβλημάτων και συστήματος λειτουργίας και διαχείρισης του όρους Πάρνωνα - υγροτόπου Μουστού (Οικολογικό Πάρκο)", σύμφωνα με το κεφ. Δ' του Ν. 1650/86 (ΦΕΚ Α' 160) και του πίν. 4 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης 69269/5387/1990 (ΦΕΚ Β' 678) και β. Η «Εκπόνηση προγράμματος παρακολούθησης της πανίδας της προστατευόμενης περιοχής Οικολογικού Πάρκου Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού» που πραγματοποιήθηκε το 2008, στα πλαίσια του Υποέργου 3 «Εκπόνηση προγράμματος παρακολούθησης» του Έργου «Έργα διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής Όρους Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστού και λειτουργία ΦΔ», που χρηματοδοτήθηκε από το 3ο ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ" που συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.) και από εθνικούς πόρους.

Οι δύο μελέτες, αν και παραθέτουν στοιχεία πανιδικά και χλωριδικά, αυτά θεωρούνται ελλιπή (η πρώτη μελέτη δεν τεκμηριώνει την παρουσία των αναφερθέντων ειδών, ενώ η δεύτερη εστιάζει κυρίως στην ορνιθοπανίδα). Συμπερασματικά, εκτός από την Τάξη των Πτηνών και σε πολύ μικρότερο βαθμό αυτής των ερπετών, είναι διαθέσιμα ελάχιστα έως και μηδενικά στοιχεία για άλλες ομάδες ζώων, αλλά και για τον χλωριδικό πλούτο και των πλούτο των οικοτόπων στην προστατευόμενη περιοχή.

Για τους προαναφερθέντες λόγους, και με σκοπό την καταγραφή και αξιολόγηση της βιοποικιλότητας των φυσικών βιοτόπων, προγραμματίστηκαν και σχεδιάστηκαν επισκέψεις πεδίου στην προστατευόμενη περιοχή του Φορέα Διαχείρισης. Οι επισκέψεις πεδίου περιελάμβαναν διαφορετικούς τύπους οικοτόπων της προστατευόμενης περιοχής, σε όλη σχεδόν την περιοχή αυτή.

Λειτουργίες έρευνας/ παρακολούθησης/ τεκμηρίωσης/ αξιολόγησης

Με βάση τον προηγούμενο προγραμματισμό, πραγματοποιήθηκε εργασία στην προστατευόμενη περιοχή του Φορέα Διαχείρισης. Οι εργασίες πεδίου επικεντρώθηκαν είτε σε καταγραφές της βιοποικιλότητας ομάδων, κυρίως ζώων, είτε είχε περισσότερο στοχευμένες δράσεις, π.χ. καταγραφή βιοποικιλότητας σπηλαίων. Οι δράσεις που σχετίζονται με την παρακολούθηση/ τεκμηρίωση/ αξιολόγηση αλλά και προστασία συχνά γίνονται με τη συνεργασία φορέων όπως με διεθνή ερευνητικά κέντρα για διευκόλυνση ερευνητών σε εργασίες πεδίου στην Π.Π. και μη κυβερνητικές οργανώσεις (Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, WWF, ANIMA, Ορειβατικούς Συλλόγους, Honeyguide Holidays). Στα πλαίσια της συνεργασίας με ερευνητικά κέντρα και ιδρύματα, χορηγήθηκαν άδειες επιστημονικής έρευνας σε ημεδαπούς και αλλοδαπούς ερευνητές για μελέτες και συλλογή δειγμάτων στην Π.Π.

Συγκεκριμένα έγιναν οι ακόλουθες δράσεις καταγραφής:

Καταγραφές προστατευόμενης περιοχής Φορέα Διαχείρισης

Η εργασία πεδίου για το 2014 πραγματοποιήθηκε μεταξύ 28 Ιανουαρίου και 19 Δεκεμβρίου. Πραγματοποιήθηκαν καταγραφές πεδίου σε 84 ημέρες από το προσωπικό του Τμήματος. Οι καταγραφές έγιναν στις περισσότερες περιπτώσεις σε συνεργασία με τις ομάδες έργου των αναδόχων των προγραμμάτων παρακολούθησης, όσο και μόνο από το προσωπικό του Τμήματος, καλύπτοντας το μεγαλύτερο τμήμα της προστατευόμενης περιοχής και πάντα σύμφωνα με τις ιδιαίτερες απαιτήσεις το κατά περίπτωση παρακολουθούμενου αντικειμένου (π.χ. χειρόπτερα, πτηνά, κ.ο.κ.).

ΕΙΚΟΝΑ2. ΑΤΟΜΟ ΔΕΝΤΡΟΓΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΕΙΔΟΥΣ *MALPOLON INSIGNITUS* ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

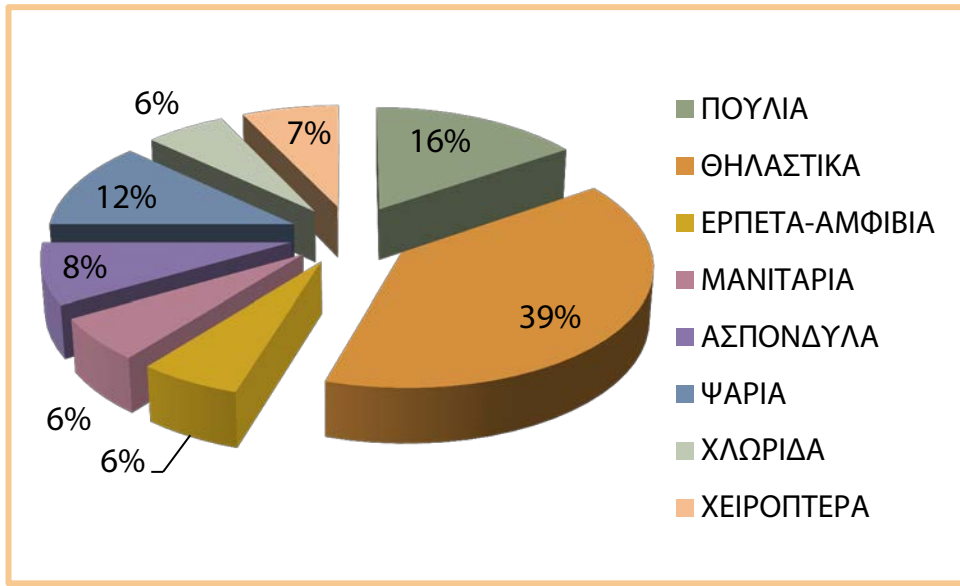
ΕΙΚΟΝΑ3. ΑΤΟΜΟ ΧΕΙΡΟΠΤΕΡΟΥ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ *RHINOLOPHUS* ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Οι καταγραφές πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια όλων των μηνών του χρόνου καθώς οι διαφορετικές ομάδες εμφανίζουν και διαφορετικές περιόδους που χαρακτηρίζονται ως βέλτιστες για την καταγραφή και παρακολούθησή τους. Οι περισσότερες ημέρες πεδίου, περίπου το 39% του συνόλου των ημερών αφορούσαν στα θηλαστικά με τα πουλιά να ακολουθούν (16%) (Εικ. 4). Οι ημέρες πεδίου που «δαπανήθηκαν» σε κάθε ομάδα από το προσωπικό του Τμήματος σχετίζονται με και με τη δυνατότητά του να βοηθήσει σε κάθε υποέργο παρακολούθησης. Συγκεκριμένα, η προμήθεια των αυτόματων φωτογραφικών μηχανών καταγραφής πανίδας από το Φορέα επιτρέπει

στο προσωπικό να κινηθεί αυτόνομα για τις καταγραφές θηλαστικών βοηθούμενο από την εξαιρετική του γνώση της προστατευόμενης περιοχής σε συνδυασμό με τη γνώση για τις οικολογικές απαιτήσεις κάθε ζωικής ομάδας, βοηθώντας στη βελτιστοποίηση των προσπαθειών καταγραφής της βιοποικιλότητας και επικουρώντας σε μεγάλο βαθμό στο υποέργο καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών θηλαστικών. Αντίθετα, οι εξειδικευμένες γνώσεις και ο μέγιστος βαθμός εξειδίκευσης των ερευνητών που απαιτούνται για την παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και μανιταριών της προστατευόμενης περιοχής δεν επιτρέπουν μια αντίστοιχα σημαντική βοήθεια από το προσωπικό.

ΕΙΚΟΝΑ 4. ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΠΕΔΙΟΥ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ

ΕΙΚΟΝΑ 5. ΕΜΕΣΜΑΤΑ ΑΡΠΑΚΤΙΚΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ ΚΑΙ ΚΡΑΝΙΑ ΜΙΚΡΟΠΘΗΛΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟ ΤΟΠΟΘΕΣΙΕΣ ΠΛΗΣΙΟΝ ΤΟΥ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Καταγραφές πανίδας με αυτόματες φωτογραφικές μηχανές

Οι αυτόματες φωτογραφικές μηχανές καταγραφής πανίδας που έγιναν δωρεά στο Φορέα από την ταξιδιωτική ομάδα Honey Guide Holidays (Μεγ. Βρετανία) μαζί με δέκα (10) μηχανές που προμηθεύτηκε μέσα στο 2014 ο ΦΔ στο πλαίσιο της υλοποίησης του Υποέργου 1, τοποθετήθηκαν σε διάφορες τοποθεσίες της Π.Π. από το προσωπικό του τμήματος. Τα σημεία κάθε τοποθεσίας επιλέγονταν με βάση βιοδηλωτικά σημάδια θηλαστικών και με βάση την εμπειρία του επιστημονικού προσωπικού σε θέματα πανίδας. Οι μηχανές τοποθετήθηκαν για δύο μεγάλες χρονικές περιόδους, από τις 14 Μαΐου μέχρι τις 19 Αυγούστου και από τις 4 Νοεμβρίου μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου για συνεχόμενα 24ωρα διαστήματα καταγραφής στις επιλεγμένες τοποθεσίες καταγραφής. Ανά τακτά χρονικά διαστήματα γινόταν έλεγχος των μηχανών για αλλαγή των μπαταριών και των καρτών μνήμης με τα καταγεγραμμένο υλικό (φωτογραφίες και βίντεο - Εικ.6). Τα αποτελέσματα των καταγραφών χρησιμοποιούνται για την συμπλήρωση της ζωογεωγραφίας της πανίδας των θηλαστικών στην προστατευόμενη περιοχή του Φορέα και κοινοποιήθηκαν στον ανάδοχο του υποέργου της καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών θηλαστικών.

ΕΙΚΟΝΑ 6. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΤΟΜΟΥ ΑΓΡΙΓΟΥΡΟΥΝΟΥ (ΑΡΙΣΤΕΡΑ) ΚΑΙ ΚΟΥΝΑΒΙΩΝ (ΔΕΞΙΑ) ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΥΤΟΜΑΤΕΣ ΜΗΧΑΝΕΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΠΑΝΙΔΑΣ

Καταγραφές πανίδας σπηλαίων προστατευόμενης περιοχής Φορέα Διαχείρισης

Τα σπήλαια είναι ιδιόμορφα, κλειστά και ευαίσθητα οικοσυστήματα. Για τη διαμόρφωσή τους χρειάστηκαν εκατομμύρια χρόνια και για τη δημιουργία του σπηλαιοδιάκοσμου τους εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια ομοίως. Η βιοποικιλότητα ενός οικοσυστήματος εξαρτάται κυρίως από και τις σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ των ειδών, που συχνά έχει σαν αποτέλεσμα την επικράτηση μικρών απομονωμένων πληθυσμών ειδών που είναι περισσότερο ευαίσθητοι σε δημογραφικά και περιβαλλοντικά προβλήματα και είναι παγκοσμίως μοναδικοί (ενδημικά είδη).

Ειδικότερα για τα σπήλαια της περιοχής ευθύνης του Φορέα αλλά και για τα σπήλαια που βρίσκονται εκτός ευθύνης του Φορέα αλλά σε γειτονικές περιοχές, το προσωπικό του Φορέα ξεκίνησε την καταγραφή και μελέτη τη βιοποικιλότητά τους, καθώς δεν έχουν μελετηθεί καθόλου μέχρι στιγμής και υπάρχουν επιστημονικά δεδομένα που πιθανολογούν για την ύπαρξη ειδών ενδημικών σε κάποια από αυτά. Μεταξύ του 2011 και 2013 καταγράφηκαν δεδομένα για επτά (7) σπήλαια και καταβόθρες της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης. Μέσα στο 2014 έχουν γίνει τέσσερις (4) επισκέψεις και έχουν καταγραφεί από το προσωπικό του Τμήματος άλλα τέσσερα (4) σπήλαια της Π.Π. Οι προηγούμενες καταγραφές αφορούν σε σπήλαια που χωροθετούνται στη Νότια Κυνουρία, ενώ τα τέσσερα τελευταία σπήλαια που καταγράφηκαν βρίσκονται σε τοποθεσίες της Βόρειας Κυνουρίας (Εικ. 7). Στις περιπτώσεις που η πρόσβαση ήταν δυνατή, έγιναν πανιδικές καταγραφές και συλλέχθηκαν από 2 άτομα σπηλαιόβιων ορθοπτέρων του γένους *Dolichopoda*, γένος με μεγάλο

ποσοστό ενδημισμού σε σπήλαια του Ελλαδικού χώρου που έχουν καταγραφεί και μελετηθεί. Οι γενετικές και μορφολογικές αναλύσεις των δειγμάτων από σπήλαια της προστατευόμενης περιοχής αναμένεται να δώσουν σημαντικά αποτελέσματα και πιθανότατα και νέα είδη καθώς τα σπήλαια και κατ' επέκταση και τα δείγματα των ορθοπτέρων-κατοίκων τους δεν έχουν μελετηθεί ακόμα επιστημονικά. Τα δείγματα διατηρούνται σε απόλυτη αιθανόλη για περαιτέρω επιστημονική μελέτη από ερευνητές που θα συνεργαστούν με το Φορέα Διαχείρισης. Τα πιο δύσκολα προσβάσιμα σπήλαια θα μελετηθούν στο προσεχές διάστημα με τη χρήση του κατάλληλου εξοπλισμού ασφαλείας του Φορέα.

ΕΙΚΟΝΑ 7. Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΠΗΛΑΙΟΥ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ

Δημιουργία/συντήρηση σχετικών βάσεων δεδομένων και βιβλιοθήκης.

Τα δεδομένα της εργασίας πεδίου καταγράφηκαν σε φύλλα εργασίας EXCEL με στοιχεία ημερομηνίας παρατήρησης/συλλογής, ακριβής τοποθεσίας παρατήρησης/συλλογής (με χρήση συσκευής καταγραφής γεωγραφικού στίγματος), η επιστημονική ονομασία του καταγεγραμμένου είδους, ο αριθμός των παρατηρηθέντων ατόμων, καθώς και ο τύπος του ευρήματος καταγραφής. Δεδομένου ότι η ζωογεωγραφία της προστατευόμενης περιοχής του ΦΔ είναι πολύ λίγο γνωστή, σε περιπτώσεις που τα νεκρά ζωικά ευρήματα (των αμφιβίων και κυρίως των ερπετών) ήταν σε καλή κατάσταση, αυτά συλλέχθηκαν, αποθηκεύτηκαν σε κατάλληλες συνθήκες για να επεξεργαστούν κατάλληλα και να συμπεριληφθούν στη δημιουργηθείσα «Συλλογή Μουσειακών Δειγμάτων Ερπετών-Αμφιβίων της Προστατευόμενης Περιοχής του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα-Υγροτόπου Μουστού».

Μέσα στο 2011 συλλέχθηκαν περίπου 35 δείγματα ερπετών. Η συλλογή του 2012 μεγάλωσε τον αριθμό της συλλογής ερπετών σε 56 δείγματα και με το τέλος του 2013 η συλλογή περιλαμβάνει 80 δείγματα. Το προσωπικό του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης χρησιμοποίησε το υλικό αυτό και μετά από κατάλληλη επεξεργασία το ενέταξε στη «Συλλογή Ερπετών του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα-Υγροτόπου Μουστού» που δημιουργήθηκε με το υλικό της περιοχής ευθύνης του Φορέα. Η συλλογή αυτή χρησιμοποιείται από τα Τμήματα Προστασίας & Διαχείρισης και

Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας σε παρουσιάσεις σε μαθητές σχολείων και επισκέψεις μαθητών στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους για την κατανόηση και ενημέρωση για τη βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής.

Επιπλέον, συνεχίζεται η συλλογή ιστών από νεκρά άτομα σπανίων και απειλούμενων ζώων της περιοχής ευθύνης του Φ.Δ. Μέχρι στιγμής έχει συλλεχθεί υλικό κυρίως από νεκρά άτομα τσακαλιού που βρέθηκαν σκοτωμένα στην Π.Π. Το 2012 συλλέχθηκαν τέσσερα δείγματα τσακαλιού. Το 2013 συλλέχθηκαν δύο επιπλέον δείγματα. Το 2014 τα νέα δείγματα τσακαλιού έφτασαν τα οκτώ (8) με το σύνολο των δειγμάτων να φτάνει τα δεκατέσσερα (14). Το τσακάλι αποτελεί το μεγαλύτερο επίγειο θηρευτή της Πελοποννήσου, επιτελεί ένα πολύ σημαντικό οικολογικό ρόλο στα οικοσυστήματα των περιοχών που διαβιεί, είναι πλέον απειλούμενο είδος εξαιτίας τις προκατάληψης του ανθρώπου εναντίον του. Οι περιοχές που εξαπλώνεται είναι απομακρυσμένες μεταξύ τους, χωρίς δίοδους επικοινωνίας και δυνατότητα «ανάμιξης των γενετικών δεξαμενών» των υποπληθυσμών του. Η συλλογή και διατήρηση των ιστών σε καθαρή αιθανόλη μπορεί να βοηθήσει μελλοντικές γενετικές μελέτες της δημογραφικής δομής του πληθυσμού του τσακαλιού στον υγρότοπο του Μουστού ώστε να προταθούν μέτρα για την επιβίωσή του. Στο πλαίσιο της συνεργασίας του Φορέα με ερευνητικά ιδρύματα της Ελλάδας και του εξωτερικού, στάλθηκαν δείγματα ιστού νεκρών τσακαλιών στο «Μουσείο και Ινστιτούτο Ζωολογίας» (Museum & Institute of Zoology PAS) της Πολωνίας που έχει αναλάβει τις γενετικές αναλύσεις των δειγμάτων του πανελληνίου προγράμματος ανίχνευσης της γενετικής ταυτότητας του τσακαλιού (*Canis aureus*).

Στα σπάνια και απειλούμενα είδη της Π.Π. που έχουν βρεθεί νεκρά και έχουν συλλεχθεί ιστοί περιλαμβάνονται συλλογές προηγούμενων ετών:

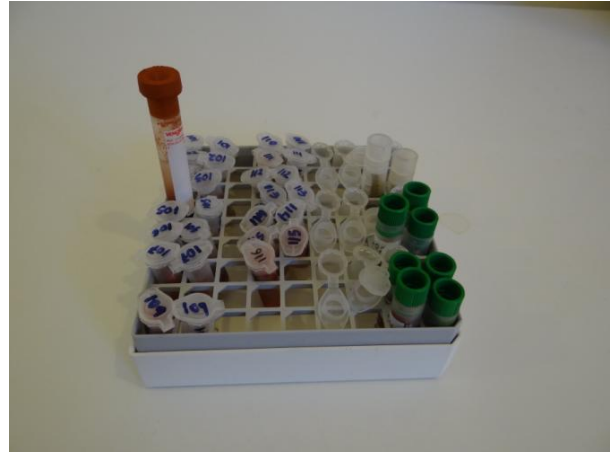
A) Το 2013 συλλέχθηκαν δύο δείγματα από νεκρά άτομα ζαρκαδιού που βρέθηκαν στην Π.Π. Τα δείγματα αυτά είναι χρήσιμα καθώς θα βοηθήσουν στη διευκρίνιση της προέλευσης των πληθυσμών των ζαρκαδιών στην περιοχή ευθύνης του Φ.Δ. Η προέλευση της παρουσίας του είδους αυτού στην περιοχή μας και γενικότερα στην Πελοπόννησο σε άγρια κατάσταση δεν έχει εξακριβωθεί. Το είδος εξαπλώνεται από τη βόρεια Ελλάδα μέχρι και τη Στερεά Ελλάδα ενώ από την Πελοπόννησο εξαφανίστηκε στις αρχές του 20ου αιώνα. Η σημερινή παρουσία άγριων πληθυσμών στην περιοχή προφανώς οφείλεται είτε σε διαφυγές από εκτροφεία της Πελοποννήσου είτε από απελευθέρωση ατόμων μέσω ιδιωτικής πρωτοβουλίας χωρίς επίσημη μελέτη, σχεδιασμό και έγκριση από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς.

B) Δύο δείγματα από νεκρά άτομα βίδρας συλλέχθηκαν μέσα στο 2013. Τα άτομα αυτά δεν βρέθηκαν στην Π.Π. αλλά στην γειτονική περιοχή της Νέας Κίου Αργολίδας. Παρόλα αυτά οι ιστοί είναι πολύτιμοι καθώς συγκρινόμενοι με δείγματα που θα συλλεχτούν από άτομα του υγροτόπου Μουστού στο πλαίσιο της υπηρεσίας «Καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών θηλαστικών» του Φ.Δ. θα επιτρέψουν τη σύγκριση των πληθυσμών των δυο περιοχών, με προεκτάσεις στις προοπτικές διατήρησής τους.

Σε συνέχεια των «διασώσεων» ειδών της άγριας πανίδας της Προστατευόμενης Περιοχής που πραγματοποιήθηκαν τα προηγούμενα έτη (διάσωση θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, λευκού πελαργού *Ciconia ciconia*, τσαχτοσκινιά *Ardea cinerea*, γερακίνας *Buteo buteo*, τσακαλιού *Canis aureus*, ξεφτεριού *Accipiter nisus*, μπούφου *Bubo bubo*, ξεφτεριού *Accipiter nisus*, κίσσας *Garrulus glandarius*, λαγού *Lepus europaeus*, ασημόγλαρου *Larus cachinnans*, τσίχλας *Turdus philomelos*, γερακίνας *Buteo buteo*, πετρίτη *Falco peregrinus* και οχιάς *Vipera ammodytes*) με την συντριπτική πελειονότητά τους να μεταφέρονται στην ANIMA για περίθαλψη, στο 2014 το Τμήμα κατέγραψε πέντε (5) ακόμα διασώσεις στο ενεργητικό του σε συνεργασία με άτομα άλλων Τμημάτων. Συγκεκριμένα, συλλήφθηκαν και, αφού δέχθηκαν τις πρώτες βοήθειες, αποστάλθηκαν στο Σύλλογο Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής (ANIMA) και στο Σύλλογο για την Προστασία της

Θαλάσσιες Χελώνας ΑΡΧΕΛΩΝ για πλήρη ανάρρωση τα ακόλουθα: μύχος *Puffinus yelkouan*, μικροσκοκινιάς *Ixobrychus minutus*, τσακάλι *Canis aureus*, μπούφος *Bubo bubo* και χελώνα καρέτα *Caretta caretta*.

ΕΙΚΟΝΑ 8. Η ΠΡΟΘΗΚΗ ΜΕ ΤΑ ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΕΡΠΕΤΩΝ ΤΟΥ ΦΔΟΠΥΜ (ΑΡΙΣΤΕΡΑ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΙΣΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΖΩΩΝ(ΔΕΞΙΑ)

Σήμανση περιοχής με απειλούμενους κρίνους της θάλασσας (*Pancratium maritimum*)

Στο αποκορύφωμα των φετινών θερινών διακοπών, τα κάτασπρα λουλούδια του «κρίνου της θάλασσας» (*Pancratium maritimum*), ανθίζουν και ευωδιάζουν μεταξύ άλλων και εν τω μέσω της ακτής «Πόρτες Μελιγούς» στην Αρκαδία. Ο Φορέας Διαχείρισης απογράφοντας τον πληθυσμό του στην Περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης του υγροτόπου Μουστού, με έκπληξη διαπίστωσε την κίνηση αυτοκινήτων πάνω σε έναν από τους μεγαλύτερους και πυκνότερους πληθυσμούς της περιοχής. Παράλληλα, ο Φορέας δέχτηκε καταγγελία δύο ευαίσθητων κατοίκων οι οποίοι είχαν επισημάνει το πρόβλημα και κατόπιν τούτων, την Τετάρτη 13/8/2014 ο Φορέας προέβη σε σήμανση της περιοχής με ταινία και ενημερωτικές ταμπέλες με πληροφορίες για αυτό το τόσο σημαντικό και πλέον σπάνιο φυτό.

ΕΙΚΟΝΑ 9. ΣΗΜΑΝΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕ ΚΡΙΝΟΥΣ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ (*PANCRATIUM MARITIMUM*)

ΕΙΚΟΝΑ 10. ΣΗΜΑΝΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕ ΚΡΙΝΟΥΣ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ (*PANCRATIUM MARITIMUM*)

Ο «κρίνος της θάλασσας» αποτελεί ένα από τα ομορφότερα φυτά των αμμωδών παραλιών και ενώ εμφανίζει πολλούς πληθυσμούς στη Μεσόγειο είναι λιγότερο διαδεδομένος σε άλλα τμήματα της Ευρώπης. Ανθίζει το καλοκαίρι - συνήθως από τα μέσα Ιουλίου, μέχρι τα τέλη Αυγούστου, ενώ το Σεπτέμβριο τελειώνει η ανθοφορία του - συχνά χωρίς φύλλα, με λευκά αρωματικά άνθη που ξεκινούν από έναν υπόγειο βολβό. Ο οικότοπος του είναι η χαλαρή άμμος στις αμμώδεις παραλίες και στους αμμόλοφους των αμμοθινών, σε άμεση γειτνίαση με τη θάλασσα και παράγει συχνά πυκνές συστάδες.

Ορισμένοι πληθυσμοί του, σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας, έχει παρατηρηθεί ότι συρρικνώνονται, καθώς η απρόσεκτη τουριστική αξιοποίηση των παραλιών μπορεί να έχει δυσμενείς επιπτώσεις στα φυτά. Στο Μουστό, το *Pancratium* δεν είναι πολύ διαδεδομένο και ο πληθυσμός του χρειάζεται εποπτεία, ώστε να μην υποχωρήσει περαιτέρω.

Συλλογή σπόρων και μοσχευμάτων δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*)

Κατόπιν την αιτήσεως αδείας επιστημονικής έρευνας της Αναπληρώτριας Καθηγήτριας του ΤΕΙ Καβάλας, Τμήμα Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος κα Θεοδώρα Μέρου, σχετικά με αποστολή καρπών και μοσχευμάτων του Δρυπώδη Αρκεύθου (*Juniperus drupacea*) από το αυτοφυές δάσος στην περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης της Συστάδας Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής, προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης πραγματοποίησε συλλογή των δειγμάτων του προαναφερόμενου είδους.

Η συλλογή των σπόρων πραγματοποιήθηκε για δεύτερη φορά, λόγω τις ιδιαιτερότητας των καρπών του είδους *Juniperus drupacea* που είναι ιδιαίτερα δύσκολη η διάρρηξη τους και βλάστηση τους.

Η έρευνα θα αφορά τη διερεύνηση του αγενούς και εγγενούς πολλαπλασιασμού του είδους *Juniperus drupacea*. Πιο συγκεκριμένα, ο κύριος στόχος της είναι να καθορίσει τις καλύτερες τεχνικές για τη βλάστηση των σπόρων και των μοσχευμάτων και να αξιολογήσει τη βιωσιμότητα των αρτιφύτρων. Σκοπός της έρευνας είναι η αξιολόγηση της δυνατότητας τεχνητών αναδασώσεων του είδους.

Οι παράμετροι που θα μελετηθούν είναι:

Α. βάρος των σπόρων, χειρισμοί για την αφαίρεση του λήθαργου, ρυθμός βλάστησης, επιβίωση των αρτιφύτρων.

Β. Φύτρωση μοσχευμάτων με τη χρήση αυξητικών ορμονών, επιβίωση αρτιφύτρων.

Επιστημονική αναγνώριση και αποτύπωση των επιμέρους μονάδων της λιμνοθάλασσας Μουστού και των λοιπών υγροτόπων του οικολογικού πάρκου και της ευρύτερης ζώνης του.

Σύμφωνα με την από 18 Νοεμβρίου 2011 υπογραφείσα Σύμβαση και το χρονοδιάγραμμα αυτής ολοκληρώθηκαν μέσα στον Ιανουάριο 2013 οι συμβατικές υποχρεώσεις του Αναδόχου με την παράδοση των ακολούθων:

- **Παραδοτέο 1.** Έκθεση αποτελεσμάτων των εργασιών που εκτελέστηκαν κατά το 1ο επτάμηνο υλοποίησης του έργου. (Σε ηλεκτρονική μορφή).
- **Παραδοτέο 2.1.** Έκθεση με τίτλο «Φυτοκοινωνιολογική έρευνα του υγροτοπικού συμπλέγματος του Οικολογικού Πάρκου Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού και της ευρύτερης περιοχής του». (Σε ηλεκτρονική μορφή και σε ένα έντυπο αντίγραφο).
- **Παραδοτέο 2.2.** Έκθεση με τίτλο «Επιστημονική αναγνώριση των ορίων του υγροτοπικού συμπλέγματος του Οικολογικού Πάρκου Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού και της ευρύτερης περιοχής του» συνοδευόμενη από χάρτες ορίων του υγροτοπικού συμπλέγματος, επιμέρους υγροτοπικών μονάδων, χρήσεων/καλύψεων γης και αλλαγών. (Σε ηλεκτρονική μορφή και σε ένα έντυπο αντίγραφο).
- **Παραδοτέο 2.3.** Έκθεση με τίτλο «Λειτουργίες και Αξίες του υγροτοπικού συμπλέγματος του Οικολογικού Πάρκου Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού και της ευρύτερης περιοχής του». (Σε ηλεκτρονική μορφή και σε ένα έντυπο αντίγραφο).
- **Παραδοτέο 2.4.** Έκθεση με τίτλο «Έκθεση πεπραγμένων σε θέματα συνεργασίας με τον Φορέα Διαχείρισης επί κατευθύνσεων και προτεραιοτήτων ως προς τη διατήρηση του υγροτοπικού συμπλέγματος του Οικολογικού Πάρκου Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού και της ευρύτερης περιοχής του». (Σε ηλεκτρονική μορφή και σε ένα έντυπο αντίγραφο).
- **Παραδοτέο 2.5.** Τα υφιστάμενα δεδομένα και τα πρωτογενή δεδομένα της εργασίας πεδίου καταχωρημένα σε πίνακες κατάλληλης δομής και μορφής.
- **Παραδοτέο 2.6.** Τα διανυσματικά δεδομένα σε μορφή shape files.
 - 2.6.2.** Όρια υγροτοπικού συμπλέγματος προς τη χέρσο, επιμέρους υγροτοπικές μονάδες, χρήσεις/κάλυψη γης στη χέρσο (σε περιφερειακή ζώνη 200 μ) σε κλίμακα 1:5.000 για το τρέχον έτος: 1 shape file για όλη την περιοχή με ελάχιστα πεδία: κλάση υγροτοπικής μονάδας, κλάση χρήσης/κάλυψης γης, έκταση, περίμετρος, σχόλια ταξινόμησης
 - 2.6.3.** Επιμέρους υγροτοπικές μονάδες του υγροτοπικού συμπλέγματος και χρήσεις/κάλυψη γης στη χέρσο (περιφερειακή ζώνη 200 μ) σε κλίμακα 1:5000, περίπου 10 έτη πριν: 1 shape file για όλη την περιοχή με ελάχιστα πεδία: κλάση υγροτοπικής μονάδας, κλάση χρήσης/κάλυψης γης, έκταση, περίμετρος, σχόλια ταξινόμησης.
 - 2.6.4.** Χρήσεις/κάλυψη γης και υγροτοπικοί τύποι Ραμσαρ του συνόλου της περιοχής μελέτης σε κλίμακα 1:25000 για το τρέχον έτος: 1 shape file για όλη την περιοχή με ελάχιστα πεδία: κλάση χρήσης/κάλυψης γης και τύπος Ραμσάρ, έκταση, περίμετρος, σχόλια ταξινόμησης.
 - 2.6.5.** Χρήσεις/κάλυψη γης και υγροτοπικοί τύποι Ραμσαρ του συνόλου της περιοχής μελέτης σε κλίμακα 1:25000 για περίπου 10 έτη πριν: 1 shape file για όλη την περιοχή με ελάχιστα πεδία: κλάση χρήσης/κάλυψης γης και τύπος Ραμσάρ, έκταση, περίμετρος, σχόλια ταξινόμησης.
 - 2.6.6.** Χρήσεις/κάλυψη γης του συνόλου της περιοχής μελέτης σε κλίμακα από 1:25000 έως και 1:50000 για περίπου 30 έτη: 1 shape file για όλη την περιοχή με ελάχιστα πεδία: κλάση χρήσης/κάλυψης γης και τύπος Ραμσάρ, έκταση, περίμετρος, σχόλια ταξινόμησης.

- 2.6.7.** Χάρτης αλλαγών για περίοδο 10 ετών του υγροτοπικού συμπλέγματος σε κλίμακα 1:5000: 1 shape file με ελάχιστα πεδία: κλάση αλλαγής, έκταση, περίμετρος, σχόλια.
 - 2.6.8.** Χάρτης αλλαγών για περίοδο 10 ετών του συνόλου της περιοχής σε κλίμακα 1:25000: 1 shape file με ελάχιστα πεδία: κλάση αλλαγής, έκταση, περίμετρος, σχόλια.
 - 2.6.9.** Χάρτης αλλαγών για περίοδο 30 ετών του συνόλου της περιοχής σε κλίμακα από 1:25000 έως και 1:50000: 1 shape file για όλη την περιοχή με ελάχιστα πεδία: κλάση αλλαγής, έκταση, περίμετρος, σχόλια.
- **Παραδοτέο 2.7.** Εκπαιδευτικό υλικό και αποτελέσματα προγράμματος κατάρτισης.

Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 58/21-1-2013 Πρωτόκολλο Ποιοτικής και Ποσοτικής Παραλαβής της αρμόδιας Επιτροπής Παραλαβής και την υπ' αριθμ. 6 (28/2/2013) απόφαση της 1^{ης} συνεδρίασης του Δ.Σ. του φορέα διαχείρισης, τα παραδοτέα εξετάστηκαν και κρίθηκαν πως είναι τα σωστά.

Παρακολούθηση φυσικοχημικών παραμέτρων των υδάτων της λιμνοθάλασσας του Μουστού

Κατόπιν δημοσιοποίησης της εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την επιλογή αναδόχου για την υπηρεσία "Παρακολούθηση φυσικοχημικών παραμέτρων των υδάτων της λιμνοθάλασσας του Μουστού" συμβασιοποιήθηκε η παροχή υπηρεσιών στις 08.09.2014. Στις υποχρεώσεις του Αναδόχου συγκαταλέγονται Φυσικοχημικές Αναλύσεις νερού για την παρακολούθηση παραμέτρων και Μελέτη παρακολούθησης ποιοτικών παραμέτρων. Για τις αναλύσεις οι θέσεις δειγματοληψίας που ορίζονται είναι τέσσερις (4) ενώ η συχνότητα είναι ανά τέσσερις (4) μήνες (16 δειγματοληψίες & αναλύσεις).

Σε συνεργασία με τον ανάδοχο του υποέργου 8 «Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ψαριών» οριστικοποιήθηκαν οι θέσεις δειγματοληψίας στην Περιοχή Απολύτου Προστασίας «Υγρότοπος Μουστού» και κοινοποιήθηκαν στον ανάδοχο της υπηρεσίας "Παρακολούθηση φυσικοχημικών παραμέτρων των υδάτων της λιμνοθάλασσας του Μουστού". Έχει ήδη πραγματοποιηθεί η πρώτη (06.10.2014) από τις τέσσερις προγραμματισμένες δειγματοληψίες.

Συμπεράσματα περιόδου 2014

Οι δράσεις της παρακολούθησης έχουν δύο κατευθύνσεις: α) δράσεις που πραγματοποιούνται από το προσωπικό του Φορέα, και β) δράσεις που πραγματοποιούνται από αναδόχους του Διεθνούς Διαγωνισμού Παρακολούθησης, υπό την εποπτεία του προσωπικού του Φορέα,.

Στην πρώτη περίπτωση, το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης, αξιοποιώντας τόσο τη γνώση του επιστημονικού προσωπικού του όσο και τον διαθέσιμο εξοπλισμό που διαθέτει πλέον ο Φορέας μέσω των προμηθειών που πραγματοποιήθηκαν, μέσα στο 2014 κατέγραψε δεδομένα από την Προστατευόμενη Περιοχή τα οποία - στις περιπτώσεις που αυτό είναι δυνατό - συνοδεύονται και από την αντίστοιχη φωτογραφική τεκμηρίωση. Οι καταγραφές αφορούν στην πλειονότητά τους πανιδικά δεδομένα και κυρίως καταγραφές ερπετών και θηλαστικών. Η ευκολία αναγνώρισης και ανεύρεσης των ζωικών ομάδων των θηλαστικών και των ερπετών συμβάλλουν στην αυξανόμενη γνώση της ζωογεωγραφίας τους στην περιοχή ευθύνης του Φορέα.

Στη δεύτερη περίπτωση, η υλοποίηση των έργων παρακολούθησης των ειδών και τύπων οικοτόπων από τους αναδόχους των εννιά (9) υποέργων θα δώσουν δεδομένα που θα συμβάλουν στην καταγραφή όλης ή μεγάλου μέρους της βιοποικιλότητας της περιοχής και κατ' επέκταση και σωστή διαχείριση, προστασία και διατήρηση του μοναδικού πανιδικού και χλωριδικού κεφαλαίου της. Με τη λήξη των υπηρεσιών στις 31 Οκτωβρίου του 2015, θα έχει πραγματοποιηθεί διάστημα

παρακολούθησης λίγο μεγαλύτερο των δύο ετών, σαφώς μικρότερο των τριών (3) ετών, το οποίο και θεωρείται επιστημονικά οριακά επαρκές για την διεξαγωγή παρακολούθησης. Παρόλα αυτά, στην πλειονότητα των επισκέψεων των ομάδων έργου των αναδόχων στην Π.Π. για εργασία πεδίου, προσωπικό του Φορέα συμμετέχει ώστε να τεκμηριωθεί η εκτέλεση του φυσικού αντικειμένου των υποέργων από τους αναδόχους, αλλά και να πραγματοποιηθεί –όσο το δυνατόν- η εκπαίδευση του προσωπικού στις τεχνικές καταγραφής και παρακολούθησης, ώστε να είναι ικανό να συνεχίσει –στο μέτρο του δυνατού- την παρακολούθηση των ειδών και τύπων οικοτόπων μετά το πέρας του παρόντος χρηματοδοτικού προγράμματος.

Κεφάλαιο 5

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

ΠΕ2

Οι εργασίες -δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας. Το Τμήμα στελεχώνεται από:

- Αγγελική Δημητρακοπούλου, ΠΕ Περιβαλλοντολόγος, Υπεύθυνη Τμήματος
- Αγνή Αναστασιάδη, α/α Υπεύθυνη Τμήματος και Υπεύθυνη Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου¹.
- Κατερίνα Πανταζή, ΤΕ Ξεναγός, Υπεύθυνη δημοσίων σχέσεων & Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους
- Διαμαντής Αρβανίτης, ΔΕ Ξεναγός, Υπεύθυνος Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνισσας.

Αναγκαιότητα των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης

Η περιβαλλοντική ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού αλλά και των επισκεπτών της περιοχής, σε θέματα που συνδέονται με την προστασία του φυσικού πλούτου της προστατευόμενης περιοχής, αποτελεί ένα βασικό εργαλείο για αλλαγή της αντίληψης που βλέπει τον άνθρωπο ως απόλυτο κυρίαρχο και για διαμόρφωση νέων ηθικών αξιών του ανθρώπου σε σχέση με το περιβάλλον.

Η αναγκαιότητα των δράσεων αυτών έγκειται στην κατανόηση της κοινά αποδεκτής αντίληψης ότι ο άνθρωπος αποτελεί μέρος της φύσης και επομένως πρέπει να σέβεται τη φύση και να μεριμνά για την αρμονική συμβίωσή του με αυτήν.

Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστου, έχοντας ως στόχο την παραπάνω αρχή, προσελκύει επισκέπτες τους οποίους πληροφορεί για τις αξίες και τις φυσικές λειτουργίες της περιοχής και τους καθοδηγεί ώστε να γνωρίσουν από κοντά τον Πάρνωννα χωρίς να βλάψουν τα ευαίσθητα φυσικά οικοσυστήματα της προστατευόμενης περιοχής.

Αρμοδιότητες Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας Σύμφωνα με το Ν. 2742/1999

Στις αρμοδιότητες του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας των φορέων διαχείρισης σύμφωνα με τις παρ. 7 & 8 του άρθρου 15 του Ν. 2742/99 «Χωροταξικός Σχεδιασμός και Αειφόρος Ανάπτυξη» περιλαμβάνονται:

- Η ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού σε θέματα αναγόμενα στις αρμοδιότητες και σκοπούς των φορέων διαχείρισης, καθώς και στην προστασία της περιοχής ευθύνης τους. Στο πλαίσιο αυτό, οι φορείς διαχείρισης μπορούν να ιδρύουν κέντρα

Με την υπ' αρ. 120/2014 Απόφαση Δ.Σ., ορίζεται η κα Αγνή Αναστασιάδη ως α/α Υπεύθυνη Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας, από την 3^η Φεβρουαρίου 2014, ημερομηνία έναρξης της αναρρωτικής άδειας της κας Αγγελικής Δημητρακοπούλου, μέχρι και την επιστροφή στην εργασία της.

πληροφόρησης στην έδρα των προστατευόμενων αντικειμένων, να διοργανώνουν προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, καθώς και συνέδρια, ημερίδες, επιμορφωτικά σεμινάρια και άλλες ενημερωτικές εκδηλώσεις για την προβολή των στόχων και των επιτευγμάτων της διαχείρισης και να αναλαμβάνουν σχετική εκδοτική δραστηριότητα έντυπης ή και ηλεκτρονικής μορφής.

- Η προώθηση, υποστήριξη, οργάνωση και εφαρμογή οικοτουριστικών προγραμμάτων, η έκδοση αδειών ξενάγησης και η χορήγηση αδειών επιστημονικής έρευνας και τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων εντός των ορίων των προστατευόμενων αντικειμένων, σύμφωνα με τους ειδικούς όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στην ΚΥΑ οριοθέτησης και στον κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής.

Δράσεις δημοσιότητας και διάχυσης της ενημέρωσης

Στο πλαίσιο υποστήριξης των δράσεων ενημέρωσης του κοινού, πραγματοποιήθηκαν ενέργειες και δράσεις που είχαν ως στόχο την πληροφόρηση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ομάδων επισκεπτών, των κατοίκων της περιοχής και των εμπλεκόμενων φορέων, σε θέματα που αφορούν στην οικολογική και ιστορική - πολιτιστική αξία της περιοχής, αλλά και στη συνεπαγόμενη ανάγκη προστασίας και διατήρησης της βιοποικιλότητας και των φυσικών και πολιτισμικών αξιών της προστατευόμενης περιοχής.

Έχοντας ως εφόδια τη γνώση και την εμπειρία που αποκόμισε το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης από τις προηγούμενες χρονιές, προέβη σε ποικίλες δράσεις ευαισθητοποίησης του κοινού μέσω κατάλληλα προγραμματισμένων ενεργειών προβολής και ενημέρωσης. Η στρατηγική που ακολουθήθηκε, βασίστηκε στο εγκεκριμένο Σχέδιο Δράσης που εκπονήθηκε το 2014, έχοντας ως επιδίωξη την προώθηση των δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης που εντάσσονται στην πράξη με τίτλο: «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ 2007-2013». Αντικείμενο υλοποίησης του σχεδίου ήταν:

Σχέδιο Δράσης

Το έτος 2014 ο Φορέας Διαχείρισης προχώρησε στην υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης που είχαν συμπεριληφθεί στο εγκεκριμένο Σχέδιο Δράσης, με την υπ' αριθμ. 14/2014 απόφαση του ΔΣ. Η ανάγκη για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών πληροφόρησης και ενημέρωσης του τοπικού πληθυσμού που αφορούν στην προστατευόμενη περιοχή, καθώς επίσης η ενίσχυση της αποδοτικότητας και η βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης, θα αποτελέσουν τον βασικό στόχο για την οργάνωση και κατάρτιση του νέου Σχεδίου Δράσης για το έτος 2015. Δεδομένης της δυναμικότητας του ετήσιου Σχεδίου Δράσης το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας είναι σε θέση να το προσαρμόζει ή/και να το μεταβάλλει ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες, τις προβλέψεις αλλά και τον σχεδιασμό των νέων δράσεων που προκύπτουν κατά τη διάρκεια του έτους.

Πληροφοριακές πινακίδες και πίνακες

Ο Φορέας Διαχείρισης το 2014 εκπόνησε με επιτυχία το έργο **«Προμήθεια, μεταφορά και εγκατάσταση πληροφοριακών πινακίδων και πινάκων εντός της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα - υγροτόπου Μουστού»**. Ειδικότερα, ολοκλήρωσε έργο που αφορούσε στον σχεδιασμό και εγκατάσταση περίπου εκατό πληροφοριακών πινακίδων

διαφόρων τύπων (κατεύθυνσης, απαγόρευσης, ενημέρωσης, οριοθέτησης και επεξήγησης θέας) σε διάφορα επιλεγμένα σημεία της προστατευόμενης περιοχής.

Ο σκοπός του έργου είναι οι πινακίδες να πληροφορούν τον επισκέπτη για τη σημαντική βιοποικιλότητα και τα ευαίσθητα φυσικά οικοσυστήματα της περιοχής. Όλες οι πινακίδες τοποθετήθηκαν εντός της προστατευόμενης περιοχής Πάρνωννα-Μουστού. Η επιμέλεια των κειμένων έγινε με την ευθύνη του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης, ενώ η γραφιστική επιμέλεια των πινακίδων έγινε από τον Ανάδοχο του έργου με την καθοδήγηση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης. Τα κείμενα και οι φωτογραφίες που χρησιμοποιήθηκαν ως ενημερωτικό υλικό των πινακίδων, προήλθαν από το αρχαικό υλικό του Φορέα Διαχείρισης, αλλά και από τη συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες, Φορείς/ Οργανισμούς για τη χλωρίδα, την πανίδα και τους τύπους οικοτόπων, από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Το περιεχόμενο των πινακίδων, υποβλήθηκε σε ειδική επεξεργασία, ούτως ώστε να γίνεται κατανοητό από το ευρύ κοινό.

Επίσης, στις 31.10.2014 τοποθετήθηκε στο πανοραμικό σημείο της λιμνοθάλασσας Μουστού (θέση στάθμευσης) από τον Φορέα Διαχείρισης, μια ενημερωτική πινακίδα δύο όψεων, η οποία φέρει το χάρτη της προστατευόμενης περιοχής (όψη α') με ειδικό υπόμνημα για τη ζωοποίησή της (περιοχές προστασίας, περιοχές Natura 2000 κ.λπ.) καθώς και τον κώδικα καλής συμπεριφοράς των επισκεπτών (όψη β') σε δύο γλώσσες (ελληνικά – αγγλικά), προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της ανεπαρκούς σήμανσης, ως προς το καθεστώς προστασίας.

Έντυπο πληροφοριακό υλικό

Ο Φορέας Διαχείρισης ανέθεσε βάσει της από 30 Σεπτεμβρίου 2014 σύμβασης (Α/Α 33) στην εταιρεία «ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ ΑΒΕΕ ΕΚΔΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» την προμήθεια με τίτλο **«Παραγωγή υλικών ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης»**, για την υλοποίηση του Υποέργου 11 της Πράξης «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού» του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π. «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ 2007-2013». Η συνολική διάρκεια υλοποίησης του έργου είναι η περίοδος από 30.09.2014 έως 31.10.2015.

Το ανατεθέν έργο έχει ιδιαίτερη σημασία για την ανάδειξη της φυσικής ομορφιάς, της οικολογικής αξίας και των αξιόλογων πολιτισμικών γνωρισμάτων που απαντούν στην προστατευόμενη περιοχή, αλλά και της συνεπαγόμενης ανάγκης προστασίας και διατήρησης της βιοποικιλότητας και της φυσικής κληρονομιάς.

Το έργο στο σύνολό του αφορά στην παραγωγή και προμήθεια ενημερωτικών φυλλαδίων, υλικού προώθησης και προβολής, ενημερωτικού εγχειρίδιου και βιβλίου, οδηγιών χλωρίδας και

εναλλακτικού τουρισμού, καθώς και χαρτών της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.

Κατά το 2014 προωθήθηκαν στον Ανάδοχο κείμενα και φωτογραφικό υλικό που αφορούσαν στην προστατευόμενη περιοχή με τη συνεργασία όλων των τμημάτων του Φορέα Διαχείρισης. Στο πλαίσιο υλοποίησης της προμήθειας απαιτήθηκε για την παροχή ενημερωτικού υλικού και η συνεργασία από ειδικούς επιστήμονες, Φορείς/ Οργανισμούς καθώς και εγγεγραμμένους εθελοντές του Φορέα Διαχείρισης από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Στα μέσα του μηνός Δεκεμβρίου 2014 δόθηκε η εντολή εκτύπωσης για το υλικό προώθησης και προβολής (Αφίσες, Σετ με ξυλομπογιές, Αυτοκόλλητα με το λογότυπο του Φορέα Διαχείρισης, Τετράδια, Επιτραπέζια ημερολόγια), για το Φυλλάδιο ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης για τους κατοίκους της Προστατευόμενης Περιοχής Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού καθώς και για το Φυλλάδιο με τα μέτρα προστασίας «Προστατευόμενης Περιοχής Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού». Οι προμήθειες αυτές, παραδόθηκαν διαδοχικά στην έδρα του Φορέα Διαχείρισης στο Άστρος, στις 22.12.2014 και στις 24.12.2014 αντίστοιχα, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες προδιαγραφές.

Η υλοποίηση της προμήθειας με τίτλο «Παραγωγή υλικών ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης» βρίσκεται σε εξέλιξη και η επικοινωνία με τον ανάδοχο απαιτείται σε τακτική βάση.

Ταινίες και ραδιοτηλεοπτικά μηνύματα

Ο Φορέας Διαχείρισης ανέθεσε βάσει της από 15 Σεπτεμβρίου 2014 σύμβασης (Α/Α 32) για την ανάθεση της υπηρεσίας στην εταιρεία «ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ Ε.Π.Ε.» με τίτλο «Παραγωγή ταινιών και ραδιοτηλεοπτικών μηνυμάτων», που αφορά στην υλοποίηση τμήματος του Υποέργου 1 της Πράξης «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π. «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ 2007-2013». Η συνολική διάρκεια υλοποίησης του έργου είναι η περίοδος από 09.09.2014 έως 31.10.2015.

Εντός του 2014 ολοκληρώθηκε επιτυχώς η παραλαβή των παραδοτέων της Α΄ Φάσης του έργου «Παραγωγή ταινιών και ραδιοτηλεοπτικών μηνυμάτων» τα οποία αφορούσαν στα εξής:

- Πλάνο προεργασίας-προπαραγωγής.
- Απολογισμός εργασιών διμήνου.
- Δύο (2) σχέδια σεναρίου ραδιοφωνικού σποτ από τα οποία επιλέχθηκε το ένα (1).
- Επιλογή από το υλικό των πρώτων γυρισμάτων.

Η υλοποίηση της υπηρεσίας με τίτλο «Παραγωγή ταινιών και ραδιοτηλεοπτικών μηνυμάτων», βρίσκεται σε εξέλιξη και η επικοινωνία με τον ανάδοχο απαιτείται σε τακτική βάση.

Διαμόρφωση μικρού βοτανικού κήπου στον περιβάλλοντα χώρο του ΚΠΕ Καστάνιτσας

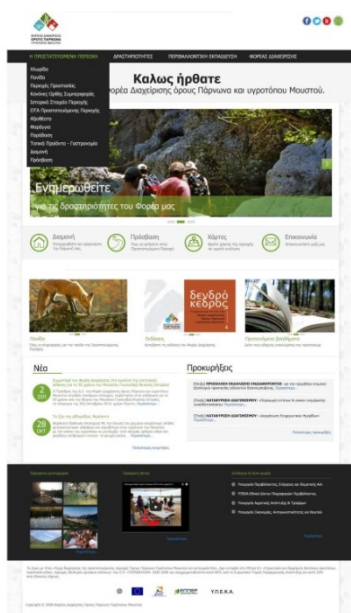
Έχει προβλεφθεί από τον Φορέα Διαχείρισης η δημιουργία μικρού βοτανικού κήπου στον περιβάλλοντα χώρο του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας.

Κατά το 2014 πραγματοποιήθηκαν ενέργειες που αφορούσαν στη διενέργεια διαγωνισμού για την απευθείας ανάθεση παροχής «Υπηρεσιών διαμόρφωσης κήπου». Η υλοποίηση του έργου αφορά στη φύτευση αντιπροσωπευτικών ειδών από την πλούσια και σπάνια χλωρίδα του Πάρνωννα.

Το έργο βρίσκεται σε εξέλιξη και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του πρώτου τετραμήνου του 2015.

Δικτυακός τόπος

Για την καλύτερη προβολή του Φορέα Διαχείρισης στο διαδίκτυο υλοποιήθηκε έργο που αφορούσε στο σχεδιασμό και την κατασκευή μιας νέας δυναμικής ιστοσελίδας – ιστοτόπου η οποία έγινε σύμφωνα με τα τελευταία web.2 standards και τα διεθνή πρότυπα - προδιαγραφές.

Σκοπός του έργου η καλύτερη προβολή των δράσεων του Φορέα Διαχείρισης αλλά και η βελτιστοποίηση της προβολής της ιστοσελίδας σε φορητές συσκευές με έμφαση στα πολυμέσα (εικόνες - βίντεο κτλ).

Επιδίωξη του Φορέα Διαχείρισης είναι ο συνεχής εμπλουτισμός και η ενημέρωση του ανανεωμένου δικτυακού τόπου [www.fdrarnonas.gr], προκειμένου οι ενδιαφερόμενοι χρήστες του διαδικτύου να βρίσκουν επικαιροποιημένες πληροφορίες για τις υλοποιούμενες δράσεις του Φορέα αλλά και οτιδήποτε άλλο σχετίζεται με αυτόν.

Έτσι, ο χρήστης μπορεί να βρίσκει πολλές και χρήσιμες πληροφορίες για την προστατευόμενη περιοχή, όπως τα είδη χλωρίδας και πανίδας που φιλοξενεί, το καθεστώς

προστασίας που τη διέπει, το ρόλο του Φορέα Διαχείρισης και τα έργα/ δράσεις που αυτός υλοποιεί στην περιοχή αρμοδιότητάς του, χάρτες σε υψηλή ανάλυση, ανακοινώσεις, βίντεο και άλλες χρήσιμες πληροφορίες που επικαιροποιούνται τακτικά για την ορθή και έγκυρη ενημέρωση των επισκεπτών της ιστοσελίδας.

Δελτία Τύπου

Η δημοσιότητα είναι ο σημαντικότερος και ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού, αλλά και της ευρείας προβολής της προστατευόμενης περιοχής. Επίσης, λειτουργεί και ως ένα ισχυρό «εργαλείο» για την οικοδόμηση του ενδιαφέροντος και την αποδοχή του θεσμού της ορθής διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής. Ένα ενημερωτικό

δελτίο τύπου είναι ένα από τα βασικά εργαλεία που έχει στη διάθεσή του ο Φορέας Διαχείρισης προκειμένου να απευθυνθεί στο ευρύ κοινό.

Με στόχο την επικοινωνία με άτομα ή/και ομάδες με κοινά περιβαλλοντικά ενδιαφέροντα, αποστάλθηκαν κατά το 2014 συνολικά ενενήντα πέντε (95) δελτία τύπου, τα οποία συνοδεύονταν κατά το πλείστον των περιπτώσεων από πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό [ταινίες μικρής διάρκειας (video), φωτογραφίες, κ.λπ]. Επίσης, προωθήθηκε σε εβδομαδιαία βάση (κάθε Παρασκευή), καθ' όλη τη διάρκεια του έτους η καθιερωμένη ενημερωτική ενότητα του Φορέα Διαχείρισης με θέμα το «Ζώο της εβδομάδας».

Επιπλέον, στο πλαίσιο της παρακολούθησης της διάχυσης-κυκλοφορίας των δελτίων τύπων στα ηλεκτρονικά και έντυπα ΜΜΕ, πραγματοποιείται και η σχετική αποδελτίωσή τους. Μέσω της διαδικασίας αυτής όλα τα δημοσιευμένα δελτία εντοπίζονται και αρχειοθετούνται ηλεκτρονικούς ή/και έντυπους φακέλους προκειμένου να είναι εύκολα προσβάσιμα από όλα τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης. Με τη μέθοδο αποδελτίωσης αξιολογείται παράλληλα το αναγνωστικό ενδιαφέρον και η ανταπόκριση των αναγνωστών σε κάθε δημοσίευση του Φορέα Διαχείρισης.

Παρακάτω παραθέτουμε σε σύντομη μορφή τα δημοσιευμένα δελτία τύπου κατά τίτλο και ημερομηνία δημοσίευσης:

1. 03/01/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Ασβός (*Meles meles*).
2. 10/01/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Καλαμόκιρκος (*Circus aeruginosus*).
3. 15/01/2014 Ο Φορέας Διαχείρισης σας προσκαλεί σε εκδήλωση παρατήρησης μεταναστευτικών πουλιών στον υγρότοπο Μουστού.
4. 17/01/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Αλκυόνα (*Alcedo atthis*).
5. 21/01/2014 Newsletter 3^{ου} τετραμήνου 2013.
6. 22/01/2014 Εκδήλωση παρατήρησης υδρόβιων πουλιών μαζί με μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις στον υγρότοπο Μουστού.
7. 24/01/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Σταχτοτσικνιάς (*Ardea cinerea*).
8. 28/01/2014 Απολογισμός δράσεων ενημέρωσης ευαισθητοποίησης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα & Υγροτόπου Μουστού για το 2013.
9. 31/01/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Αλεπού (*Vulpes vulpes*).
10. 03/02/2014 Εθελοντικός καθαρισμός στον υγρότοπο Μουστού για τον εορτασμό της «Παγκόσμιας Ημέρας Υγροτόπων».
11. 07/02/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Κορμοράνος (*Phalacrocorax carbo*).
12. 10/02/2014 Απολογισμός του 1ου για φέτος καθαρισμού ακτής στον υγρότοπο Μουστού.
13. 14/02/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Χρυσαιτός (*Aquila chrysaetos*).
14. 21/02/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Λαγός (*Lepus europaeus*).
15. 28/02/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Αγριογούρουνα (*Sus scrofa*).
16. 7/03/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Πετρίτης (*Falco peregrinus*).
17. 14/03/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Νυφίτσα (*Mustela nivalis*).
18. 18/03/2014 Απελευθέρωση άγριων πουλιών στο Λεωνίδιο Ν. Κυνουριάς
19. 21/03/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Γερακίνα (*Buteo buteo*).
20. 27/03/2014 Με μαθητές του Λεωνιδίου η απελευθέρωση γερακίνων που διοργάνωσε ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωννα υγροτόπου Μουστού.
21. 28/03/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Πετροκούναβο (*Martes foina*).
22. 01/04/2014 Πρόσκληση σε εθελοντικό καθορισμό στις Καρυές Λακωνίας - Let's Do It 2014.
23. 02/04/2014 Ο Φορέας Διαχείρισης καλωσορίζει την άνοιξη και τα χελιδόνια!

24. 03/04/2014 Μηνιαίος απολογισμός δράσεων του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.
25. 04/04/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Σπιτόφιδο (*Zamenis situlus*).
26. 08/04/2014 Πραγματοποιήθηκε ο εθελοντικός καθορισμός στις Καρυές Λακωνίας με αφορμή την καμπάνια Let's Do It.
27. 11/04/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Ασπάλακας του Stankovic (*Talpa stankovici*).
28. 30/04/2014 Το έργο LIFE+ ΦΥΣΗ LIFE07 NAT/GR/000286 συμμετέχει στο πρώτο Ευρωπαϊκό Βραβείο Natura 2000.
29. 02/05/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Κρασπεδοχελώνα (*Testudo marginata*).
30. 09/05/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Λευκοτσικνιάς (*Egretta garzetta*).
31. 16/05/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Οχιά (*Vipera ammodytes*).
32. 20/05/2014 Ο Φορέας Διαχείρισης προσκαλεί όλους τους πολίτες να λάβουν μέρος σε εθελοντικούς καθαρισμούς στην προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωνα.
33. 23/05/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Ερημόφιδο (*Eryx jaculus*).
34. 30/05/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Ελαφοκάνθαρος (*Lucanus cervus*).
35. 2/06/2014 Δράσεις του Φορέα Διαχείρισης στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Βιοποικιλότητας.
36. 03/06/2014 1^ο εκπαιδευτικό σεμινάριο εθελοντών του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.
37. 04/06/2014 Εθελοντικός καθορισμός στον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος.
38. 05/06/2014 Επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης και δράσεις ευαισθητοποίησης με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα της Χελώνας.
39. 06/06/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Νερόφιδο (*Natrix natrix*).
40. 11/06/2014 Γιορτή Κερασιών, Νερών και Ερώτων στον Πλάτανο Κυνουρίας με τη συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού.
41. 12/06/2014 Εθελοντικοί καθαρισμοί από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».
42. 13/06/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Γιγάντια νυχτοπεταλούδα-παγώνι (*Saturnia pyri*).
43. 16/06/2014 Αγώνας υπεραπόστασης 70 χλμ. «ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ» στον Πάρνωνα.
44. 20/06/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Φιδαιτός (*Circaetus gallicus*).
45. 25/06/2014 Δραστηριότητες Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος.
46. 26/06/2014 Συνάντηση στον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας με τοπικούς φορείς για την προετοιμασία της διοργάνωσης του αγώνα «ΤΟ ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ».
47. 27/06/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Σαΐτα (*Platycephalus najadum*).
48. 04/07/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Μπούφος (*Bubo bubo*).
49. 11/07/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Λαφιιάτης (*Elaphe quatuorlineata*).
50. 18/07/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Ρινόλοφος του Blasius (*Rhinolophus blasii*).
51. 18/07/2014 Αγώνας υπεραπόστασης 70 χλμ. «ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ» στον Πάρνωνα.
52. 22/07/2014 Ο αγώνας «ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ» ένωσε τα χωριά του Πάρνωνα.
53. 25/07/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Κουκουβάγια (*Athene noctua*).
54. 29/07/2014 Περιβαλλοντικές δραστηριότητες στη ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ στην Καστάνιτσα Αρκαδίας από τον Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού.
55. 01/08/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Δεντρογαλιά (*Hierophis gemonensis*).

56. 06/08/2014 Θερινές διασώσεις από το Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.
57. 08/08/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Μεγάλος νυκτοβάτης (*Nyctalus lasiopterus*).
58. 13/08/2014 Σήμανση περιοχής με απειλούμενους κρίνους της θάλασσας από το Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.
59. 19/08/2014 Ολοκληρώθηκαν οι εκδηλώσεις της Γιορτής του Δάσους στην Καστάνιτσα Αρκαδίας με την συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού.
60. 22/08/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Τυτώ (*Tyto alba*).
61. 29/08/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Αλογάκι της Παναγίας (*Mantis religiosa*).
62. 05/09/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Αγιόφιδο (*Telescopus fallax*).
63. 12/09/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Τρανόσαυρα (*Lacerta trilineata*).
64. 15/09/2014 Εθελοντικός Καθαρισμός στην Παραλία Κάτω Βερβένων (Θέση Παλιόχανο) την Κυριακή 21 Σεπτεμβρίου.
65. 19/09/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Λιβελλούλα (Τάξη Οδοντόγναθα).
66. 23/09/2014 Με επιτυχία η εθελοντική δράση καθαρισμού ακτής στην Παραλία Κάτω Βερβένων Δήμου Β. Κυνουρίας.
67. 24/09/2014 Ολοκλήρωση του έργου "Σχεδιασμός και εγκατάσταση πληροφοριακών πινακίδων εντός της προστατευόμενης περιοχής του Πάρνωνα.
68. 25/09/2014 Newsletter 2^{ου} τετραμήνου 2014.
69. 26/09/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Τρανονυχτερίδα (*Eptesicus serotinus*).
70. 29/09/2014 Πανευρωπαϊκή Γιορτή των Πουλιών 2014 στον υγρότοπο Μουστού.
71. 03/10/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Πορφυροτσικνιάς (*Ardea purpurea*).
72. 07/10/2014 «Γιορτή των πουλιών 2014» μια ιδανική ευκαιρία για μικρούς και μεγάλους να ζήσουν συναρπαστικές στιγμές κοντά στη φύση στον υγρότοπο Μουστού!
73. 10/10/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Βαλτοχελώνα (*Emys orbicularis*).
74. 15/10/2014 Γιορτή Καστάνου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
75. 17/10/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Φιδόσαυρα (*Pseudopus apodus*).
76. 22/10/2014 Κλιμάκιο του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού πραγματοποίησε συναντήσεις εργασίας με τοπικούς φορείς του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας.
77. 23/10/2014 Δράσεις Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού για την «Εβδομάδα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης» και την «Παγκόσμια Ημέρα των Ζώων».
78. 24/10/2014 Συνεδρίαση Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού και διεξαγωγή συσκέψεων εργασίας.
79. 24/10/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Δενδρομυωξός (*Dryomys nitedula*).
80. 30/10/2014 Δράσεις του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού στη Γιορτή Καστάνου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
81. 30/10/2014 Κλιμάκιο του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού πραγματοποίησε συναντήσεις εργασίας με υπηρεσιακούς παράγοντες.
82. 31/10/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Νερόκοτα (*Gallinula chloropus*)
83. 03/11/2014 Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού στα εγκαίνια της επετειακής έκθεσης για τα 50 χρόνια του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας!
84. 07/11/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Μυωξός (*Glis glis*).
85. 14/11/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Φαλαρίδα (*Fulica atra*).

86. 19/11/2014 Επανάταξη τσακαλιού στην προστατευόμενη περιοχή του υγροτόπου Μουστού!
87. 21/11/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Πεταλούδα «τίγρης της πεδιάδας» (*Danaus chrysippus*).
88. 27/11/2014 Πρόσκληση σε διημερίδα/συνάντηση εργασίας με θέμα «Οικοτουρισμός: μοχλός ανάπτυξης της περιοχής μας».
89. 28/11/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Ετροuscoμυγαλίδα (*Suncus etruscus*).
90. 05/12/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Σπιζαετός (*Hieraetus fasciatus*).
91. 09/12/2014 Μήνυμα αισιοδοξίας και συνεργασίας μετά την ολοκλήρωση των εργασιών της Διημερίδας/συνάντησης εργασίας με θέμα «Οικοτουρισμός, μοχλός ανάπτυξης για την περιοχή μας» του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού στον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας.
92. 12/12/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Χουχουριστής (*Strix aluco*).
93. 16/12/2014 Εκπαιδευτική επίσκεψη του Δημοτικού Σχολείου Βερβένων στο Δάσος της Μαλεβής στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Βουνού.
94. 19/12/2014 Το ζώο της εβδομάδας: Σπηλαιόβιες ακρίδες του γένους *Dolichopoda* (*Dolichopoda* spp.).
95. 22/12/2014 Ευχές Χριστουγέννων.

Ανακοινώσεις – Αναρτήσεις στην ιστοσελίδα

Τα δελτία τύπου και οι ανακοινώσεις που αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Φορέα Διαχείρισης αφορούν, ως επί των πλείστων, σε θέματα σχετικά με επισκέψεις και ξεναγήσεις μεμονωμένων/ομάδων επισκεπτών στην προστατευόμενη περιοχή, επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης σε Σχολεία Α΄/Βάθμιας και Β΄/Βάθμιας Εκπαίδευσης από στελέχη του Φορέα, περίθαλψη και αποστολή τραυματισμένων ζώων που εντοπίζονται στην προστατευόμενη περιοχή σε Κέντρα Περίθαλψης Άγριων Ζώων, καθώς επίσης και τη συμμετοχή του Φορέα σε διάφορες τοπικές γιορτές και εκδηλώσεις.

Κατά την διάρκεια του έτους έχουν αναρτηθεί στην επίσημη ιστοσελίδα του Φορέα Διαχείρισης [www.fdrapnonas.gr] σαράντα ανακοινώσεις οι οποίες παρουσιάζονται παρακάτω κατά μήνα/ημερομηνία και θέμα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ 2014

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
08/01/2014 Έγκριση Αίτησης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα – Υγροτόπου Μουστού για την Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία
23/1/2014 Επίσκεψη Β' & Γ' Τάξεων ΕΠΑΛ Άστρους στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους
31/1/2014 Ενημερωτική επίσκεψη του Φορέα Διαχείρισης στο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Πέτρου Αρκαδίας.
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
2/2/2014 Επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Γυμνάσιο Άστρους
13/2/2014 Επίσκεψη της Γ' & Δ' τάξης του Δημοτικού Σχολείου Άστρους στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους
14/2/2014 Ενημερωτική επίσκεψη του Φορέα Διαχείρισης στο Δημοτικό Σχολείο Τυρού Αρκαδίας.
24/2/2014 Καθαρισμός στο ρέμα της Λεπίδας στον Πλάτανο Κυνουρίας από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης.

26/2/2014 Παρουσιάσεις περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος στο Δημοτικό Σχολείο Άστρους
ΜΑΡΤΙΟΣ
13/3/2014 Επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης σε δύο Σχολεία της προστατευόμενης περιοχής
13/3/2014 Η περιβαλλοντική ομάδα της Γ΄ Γυμνάσιου Άστρους με ομάδα φιλοξενούμενων Ισπανών μαθητών στην προστατευόμενη περιοχή Πάρνωνα – Μουστού
14/3/2014 Το 5ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους και στον υγρότοπο Μουστού
18/3/2014 1η Ενημερωτική συνάντηση για το πρόγραμμα εθελοντισμού του Φορέα Διαχείρισης στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους.
ΑΠΡΙΛΙΟΣ
1/4/2014 Το 2ο Δημοτικό Σχολείο Άργους επισκέφθηκε τον υγρότοπο Μουστού και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους
10/4/2014 Νέες φωλιές για τα χελιδόνια από τους μικρούς μαθητές!
ΜΑΪΟΣ
6/5/2014 Πεζοπόροι από τον Όμιλο Φίλων Βουνού και Θάλασσας ξεναγήθηκαν στο ΚΠΕ Καστάνιτσας και στην Προστατευόμενη Περιοχή του Πάρνωνα.
9/5/2014 Καθαρισμός όχθων υγροτόπου Μουστού με το σκάφος του Φορέα Διαχείρισης και κόψιμο ξερών χορταριών
9/5/2014 Επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Δημοτικό Σχολείο Βλαχοκερασιάς
27/5/2014 Ανακοινώθηκαν οι νικητές των πρώτων βραβείων Natura 2000
28/5/2014 Περίθαλψη τραυματισμένου μπούφου.
ΙΟΥΝΙΟΣ
17/6/2014 Ξενάγηση ομάδας επαγγελματιών ζαχαροπλαστών στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου και στη Μονή Μαλεβής.
26/6/2014 Μετρήσεις στο Μουστό από το ΕΠΑΛ Άστρους στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος Hydrobot.
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ
4/9/2014 Διασώσεις τραυματισμένων ζώων
11/9/2014 Διάσωση τραυματισμένου φιδαιτού
18/9/2014 Περίθαλψη τραυματισμένου πορφυροτσικνιά
25/9/2014 (18 & 25/09/2014) Ξενάγηση επισκεπτών στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους
ΟΚΤΩΜΒΡΙΟΣ
3/10/2014 Συμμετοχή σε διημερίδα του Φορέα Διαχείρισης Υγροτόπων Κοτυχίου Στροφυλιάς με θέμα «Καλές Πρακτικές στη διαχείριση και Παρακολούθηση Προστατευόμενων Περιοχών» στην Πάτρα.
3/10/2014 Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Comenius στον Κοσμά Αρκαδίας
20/10/2014 2ο εκπαιδευτικό σεμινάριο εθελοντών του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
3/11/2014 Ξεναγήσεις ομάδων επισκεπτών στην προστατευόμενη περιοχή
5/11/2014 Ξενάγηση του 1 ^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ναυπλίου στην προστατευόμενη περιοχή (Β' και Γ' τάξη)
6/11/2014 Ξενάγηση του 1 ^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ναυπλίου στην προστατευόμενη περιοχή (Ε' και ΣΤ'

τάξη)
10/11/2014 Ξενάγηση του Δημοτικού Σχολείου Αγίου Πέτρου Αρκαδίας στο δάσος με δενδρόκεδρο της μονής Μαλεβής και στο ΚΠΕ Αγίου Πέτρου
10/11/2014 Συνάντηση εργασίας του Προέδρου ΦΔΟΠΥΜ με τον Δήμαρχο Β. Κυνουρίας και τον Πρόεδρο της τοπικής κοινότητας Αγίου Πέτρου Κυνουρίας
10/11/2014 Ξενάγηση του Καλλιτεχνικού Σχολείου Ash in Art στον υγρότοπο Μουστού και στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους
13/11/2014 Εκπαιδευτική επίσκεψη του Δημοτικού Σχολείου και Νηπιαγωγείου Δολιανών στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας.
17/11/2014 Επίσκεψη του Δημοτικού Σχολείου Βλαχοκερασιάς στην προστατευόμενη περιοχή και στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους
19/11/2014 Παρουσίαση για τα σπάνια φυτά του Πάρνωνα και φύτευση αρωματικών φυτών στο 2 ^ο Νηπιαγωγείο Άστρους
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
2/12/2014 Ξενάγηση ομάδας επισκεπτών του Φυσιολατρικού Ομίλου Νίκαιας και συνάντηση εργασίας για την Ολοκλήρωση της έκθεσης στο ΚΠΕ Καστάνιτσας.
18/12/2014 Νέος δικτυακός τόπος του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας/ Ελληνικού Κέντρου Βιοτόπων – Υγροτόπων (ΕΚΒΥ)
18/12/2014 Επίσκεψη του Δημοτικού Σχολείου Παραλίου Άστρους στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους

Newsletter

Ο Φορέας Διαχείρισης προωθεί προς τις επαφές του καθώς επίσης και αναρτά στην ιστοσελίδα του σε σχετική ενότητα [<http://www.fdparnonas.gr/activities/newsletter/>], ένα ενημερωτικό ηλεκτρονικό φυλλάδιο τύπου Newsletter κάθε τέσσερις μήνες, που έχει ως περιεχόμενο τη σύνοψη όλων των δράσεων του Φορέα για την εκάστοτε χρονική περίοδο. Η σύνταξη και η επιμέλεια των κειμένων του Newsletter γίνεται από τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης. Τα κείμενα κατανέμονται σε ενότητες ανάλογα με το περιεχόμενό τους (Δράσεις Επόπτευσης/ Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης, Δράσεις Προστασίας & Διαχείρισης, Δράσεις Πληροφόρησης Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας, Λοιπές περιβαλλοντικές δράσεις, Δράσεις εκτός ΕΠΠΕΡΑΑ, κ.λπ.).

Για το έτος 2014 εκδόθηκαν αντίστοιχα τρία ηλεκτρονικά φυλλάδια (Newsletter), ένα για κάθε τετράμηνο του έτους τα οποία αποστάλθηκαν ηλεκτρονικά σε τοπικά και περιφερειακά ΜΜΕ καθώς επίσης και στις υπόλοιπες επαφές του Φορέα Διαχείρισης (Οργανισμοί, Φορείς, Υπουργεία/ Υπηρεσίες, Εθελοντές, κ.λπ.).

Κοινωνική δικτύωση

Οι σελίδες κοινωνικής δικτύωσης του Φορέα Διαχείρισης στο facebook: [<https://www.facebook.com/fdparnonas>] και στο twitter [<https://twitter.com/@fdparnona>], παρακολουθούνται σε καθημερινή βάση και ενημερώθηκαν με κείμενα, φωτογραφίες και βίντεο από τις δράσεις που πραγματοποιήθηκαν από το Φορέα Διαχείρισης κατά το έτος 2014.

Επίσης, συνεχίστηκε η ενημέρωση των καναλιών του Φορέα Διαχείρισης στο YouTube [<http://www.youtube.com/channel>] και στο vimeo [<http://vimeo.com/parnonas>] με βίντεο που αφορούσαν στις δράσεις του Φορέα Διαχείρισης κατά το 2014.

Κατά το έτος 2014, παρήχθησαν τα ακόλουθα βίντεο, τα οποία στη συνέχεια ο Φορέας Διαχείρισης ανάρτησε στα κανάλια που διαθέτει:

1. Το ζώο της εβδομάδας: Ασβός (*Meles meles*)
2. Απολογισμός του πρώτου για φέτος καθαρισμού ακτής στον υγρότοπο Μουστού.
3. Εκδήλωση απελευθέρωσης γερακίνων στο Λεωνίδιο
4. Απελευθέρωση γερακίνας - Λεωνίδιο 2014
5. Απολογισμός δράσεων Μαρτίου 2014 του ΦΔ Πάρνωνα - Μουστού
6. Το ζώο της εβδομάδας: Σπιτόφιδο (*Zamenis situlus*)
7. Let's do it Greece - Καρυές Λακωνίας 2014
8. Το ζώο της εβδομάδας: Ερημόφιδο (*Eryx jaculus*)
9. Το ζώο της εβδομάδας: Νερόφιδο (*Natrix natrix*)
10. Γιορτή Κερασιών 2014 - Πλάτανος Κυνουρίας
11. Μεσόγειος SOS 2014
12. Ο αγώνας «ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ» ένωσε τα χωριά του Πάρνωνα.
13. Διάσωση μικρού τσακαλιού 2014.
14. Διάσωση χελώνα καρέτα 2014.
15. Σήμανση περιοχής με απειλούμενους κρίνους της θάλασσας από το Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.
16. Ολοκληρώθηκαν οι εκδηλώσεις της Γιορτής του Δάσους στην Καστάνιτσα Αρκαδίας με την συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού.
17. Με επιτυχία η εθελοντική δράση καθαρισμού ακτής στην Παραλία Κάτω Βερβένων Δήμου Β. Κυνουρίας.
18. Πανερωπαϊκή Γιορτή Πουλιών 2014 στον υγρότοπο Μουστού.
19. Γιορτή Καστάνου 2014 - Καστάνιτσα Αρκαδίας.
20. Γιορτή Καστάνου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
21. Goulandris 2014.
22. Το ζώο της εβδομάδας: Φαλαρίδα.
23. Επανεένταξη τσακαλιού στην προστατευόμενη περιοχή του υγροτόπου Μουστού.
24. Διημερίδα Αγίου Πέτρου.

Αλληλογραφία

Με γνώμονα την ανάδειξη της προστατευόμενης περιοχής, την προβολή των δράσεων και την ενίσχυση της επικοινωνίας με το κοινό, ο Φορέας Διαχείρισης έχει δημιουργήσει ειδική διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (press@fdparnonas.gr) την οποία διαχειρίζεται και ελέγχει καθημερινά το προσωπικό του Τμήματος Πληροφόρησης Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας.

Συμμετοχή σε ηλεκτρονικές πλατφόρμες για πρακτική άσκηση φοιτητών

Μέσω την εγγραφής του Φορέα Διαχείρισης στον κόμβο ΑΤΛΑΣ βεβαιώθηκε ότι μπορεί να συμμετέχει πλέον στο «Σύστημα Κεντρικής Υποστήριξης της Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών ΑΕΙ» ως Φορέας Υποδοχής. Επίσης έχει πραγματοποιηθεί η εγγραφή του φορέα στην πλατφόρμα του Πανεπιστημίου Αιγαίου ΟΠΣ. Ως φορέας υποδοχής, θα έχει τη δυνατότητα από την ενότητα αυτή να αναρτά τις θέσεις πρακτικής άσκησης που προσφέρει, να περιγράφει αναλυτικά τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές κάθε θέσης κ.λπ.

Για το 2014 ο φορέας εισήγαγε στο σύστημα ΑΤΛΑΣ τις θέσεις πρακτικής άσκησης που επιθυμούσε να διαθέσει στα Πανεπιστήμια και ΤΕΙ της χώρας.

Διανομή Ερωτηματολογίων

Στο πλαίσιο του έργου «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του όρους Πάρνωνα και υδροτόπου Μουσου» (ΕΠΠΕΡΑΑ 2007-2013) δημιουργήθηκαν: α) το «Ερωτηματολόγιο επισκεπτών» και β) το «Ερωτηματολόγιο κατοίκων». Σκοπός των ερωτηματολογίων είναι η καταγραφή της γνώμης των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής, αλλά και της τοπικής κοινωνίας, αναφορικά με τη λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης στην προστατευόμενη περιοχή, το καθεστώς προστασίας, τα προβλήματα που προκύπτουν από τα διαχειριστικά μέτρα, το ενδιαφέρον των επισκεπτών για την περιοχή, τις προσφερόμενες υπηρεσίες της, κ.ά.

Το «Ερωτηματολόγιο επισκεπτών» διανεμήθηκε στους επισκέπτες που της προστατευόμενης περιοχής και συμπληρώνονταν συνήθως μετά την ξενάγησή τους στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης ή στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής. Το «Ερωτηματολόγιο κατοίκων» διανεμήθηκε στο ευρύ κοινό της περιοχής, προκειμένου να συλλεχθούν πληροφορίες για το επίπεδο της γνώσης που υπάρχει στην τοπική κοινωνία για το ρόλο, τις αρμοδιότητες, τη λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης, αλλά και για τη σχέση του με τους κατοίκους της περιοχής, για τις δράσεις που υλοποιεί κλπ.

Όλα ανεξαιρέτως τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν κατά το 2014 στο πλαίσιο εκδηλώσεων που υλοποίησε ο Φορέας Διαχείρισης και συμπληρώθηκαν από επισκέπτες και κατοίκους της περιοχής.

Βιογραφικό Φορέα Διαχείρισης

Η τακτική ενημέρωση του βιογραφικού του Φορέα Διαχείρισης κάθε φορά που πραγματοποιείται κάποια δράση περιβαλλοντικού χαρακτήρα είναι μία από τις πάγιες εργασίες του Φορέα Διαχείρισης. Η εργασία αυτή ακολουθήθηκε πιστά κατά το έτος 2014. Το βιογραφικό μπορεί να διανεμηθεί επικαιροποιημένο, όποτε αυτό κριθεί αναγκαίο, και να αποτελέσει έναν πλήρη ενημερωτικό οδηγό για τον πολίτη σε ζητήματα σχετικά με τις υλοποιούμενες δράσεις στην προστατευόμενη περιοχή.

Ημερολόγιο Δράσεων

Το ημερολόγιο δράσεων του Τμήματος Πληροφόρησης, είναι ένα βοηθητικό αρχείο που δημιουργήθηκε για την κάλυψη των αναγκών παρακολούθησης των δράσεων του τμήματος, όπου καταγράφονται οι μελλοντικές προγραμματισμένες δραστηριότητες που χρήζουν οργάνωσης. Σκοπός της δημιουργίας του αποτέλεσε η ενίσχυση της προσπάθειας για αποτελεσματικότερη οργάνωση και συντονισμό των ενεργειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης. Στο ημερολόγιο δράσεων έχει πρόσβαση και δικαίωμα ενημέρωσης, όλο το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης. Η εργασία ενημέρωσης του Ημερολογίου ακολουθήθηκε καθ' όλη της διάρκειας του 2014.

Φωτογραφικό υλικό

Για την οργάνωση, τήρηση αλλά και διαχείριση του φωτογραφικού αρχείου των δράσεων, ο Φορέας Διαχείρισης έχει προμηθευτεί δύο μονάδες αποθήκευσης (σκληρός δίσκος) με σκοπό την ασφαλή αρχειοθέτηση αλλά και τη μελλοντική αξιοποίησή του φωτογραφικού και βιντεοσκοπικού υλικού,

καθώς συνοδεύει τα δελτία τύπου και εμπλουτίζει τις παρουσιάσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης που προβάλλονται στο πλαίσιο των περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων που υλοποιεί ο Φορέας Διαχείρισης.

Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης

Το περιεχόμενο του παρόντος κειμένου αποτελεί την αποτύπωση των δράσεων και ενεργειών του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας κατά το έτος 2014, για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των κατοίκων και των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής και της κοινωνίας γενικότερα. Οι δράσεις ενημέρωσης αφορούν επιγραμματικά στα παρακάτω:

- προσέλκυση και γνωριμία της τοπικής κοινωνίας αλλά και του ευρέως κοινού με την προστατευόμενη περιοχή, μέσω της διαρκούς προβολής των δράσεων του Φορέα Διαχείρισης σε αυτήν (αποστολή δελτίων τύπου, συνεντεύξεις σε τοπικά και περιφερειακά ΜΜΕ, ενημέρωση μέσω κοινωνικής δικτύωσης του Φορέα σε facebook και Twitter, ενημέρωση καναλιών σε Youtube και Vimeo).
- διοργάνωση δράσεων ευαισθητοποίησης με αφορμή, ημέρες με παγκόσμιο περιβαλλοντικό ενδιαφέρον και τοπικές γιορτές οικισμών που βρίσκονται εντός της χωρικής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης.
- ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας και του ευρέως κοινού για την αξία της προστατευόμενης περιοχής, μέσω ξεναγήσεων επισκεπτών, παραγωγής ενημερωτικών φυλλαδίων και λοιπού πληροφοριακού υλικού, κατασκευής και τοποθέτησης ενημερωτικών πινακίδων, παραγωγής και μετάδοσης τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών μηνυμάτων, παραγωγής ταινιών κ.λπ.
- συμμετοχή των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης σε δράσεις κατάρτισης – επιμόρφωσης.
- συμμετοχή των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης σε συνέδρια – ημερίδες ενημερωτικού χαρακτήρα.

Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης μαθητών

Το Πρόγραμμα αποσκοπεί, στην προώθηση της γνώσης, της ευαισθητοποίησης καθώς και της άμεσης επαφής των μαθητών με τη βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής αλλά και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων πειραματισμού και διερευνητικής σκέψης με αντικείμενο το φυσικό περιβάλλον.

Τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης αξιοποίησαν πλήρως το υπάρχον υλικό του Προγράμματος Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης μαθητών, αλλά και αυτό που παρήχθη από το προσωπικό του εντός του 2014, για την ενημέρωση των σχολικών ομάδων στους χώρους των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής.

Η επικοινωνία του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας με τα σχολεία όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης γίνεται στην αρχή κάθε σχολικού έτους για τον προγραμματισμό και την οργάνωση περιβαλλοντικών επισκέψεων στην προστατευόμενη περιοχή. Προκειμένου ο Φορέας Διαχείρισης να προβεί στην υλοποίηση του προγράμματος περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης αιτήθηκε:

A. για το σχολικό έτος 2013-2014 με την υπ' αριθ. 937/05-09-2013 επιστολή του προς το αρμόδιο τμήμα περιβαλλοντικής αγωγής υγείας και περιβαλλοντικής αγωγής της διεύθυνσης συμβουλευτικού επαγγελματικού προσανατολισμού και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων Α/βάθμιας και Β/βάθμιας εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας τη χορήγηση της σχετικής άδειας επίσκεψης, η οποία και εγκρίθηκε με το υπ' αριθ. 132822/Γ7/19-09-2013 έγγραφο.

B. για το σχολικό έτος 2014-2015 με την υπ' αριθ. 1318/25-08-2014 επιστολή του προς το ανωτέρω αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Παιδείας, τη χορήγηση της σχετικής άδειας επίσκεψης, η οποία και εγκρίθηκε με το υπ' αριθ. 144653/Γ7/12-09-2014 έγγραφο.

Εν συνεχεία, αποστάλθηκαν επιστολές προς τους Υπευθύνους Σχολικών Δραστηριοτήτων Α'βάθμιας και Β'βάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Αρκαδίας και του Νομού Λακωνίας, προκειμένου να ενημερωθούν και να διαβιβάσουν το σχετικό ενημερωτικό σημείωμα προς όλες τις σχολικές μονάδες της αρμοδιότητάς τους, αναφορικά με 1) τη δυνατότητα επίσκεψης περιβαλλοντικής ενημέρωσης από στελέχη του Φορέα Διαχείρισης εντός των σχολικών αιθουσών και 2) τη δυνατότητα υλοποίησης επισκέψεων των σχολείων στην προστατευόμενη περιοχή ούτως ώστε:

α) να γνωρίσουν τα αξιόλογα οικολογικά και πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής,

β) να ενημερωθούν για το ρόλο του Φορέα Διαχείρισης στην προστατευόμενη περιοχή,

γ) να μάθουν για τις Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, Περιοχές Προστασίας της Φύσης, περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 και τα Τοπία Φυσικού Κάλλους,

δ) να πληροφορηθούν για τα σπάνια και ενδημικά φυτά και την αξιολογή πανίδα του Πάρνωνα, καθώς επίσης τις τοποθεσίες με ιδιαίτερο ιστορικό, θρησκευτικό και αρχαιολογικό ενδιαφέρον.

Παρουσιάσεις σε σχολεία εντός και πλησίον της προστατευόμενης περιοχής

Κατά το έτος 2014, εφαρμόστηκε το πρόγραμμα επισκέψεων περιβαλλοντικής ενημέρωσης μαθητών σε σχολικές μονάδες που βρίσκονται εντός αλλά και πλησίον της προστατευόμενης περιοχής. Περίπου **1.107** μαθητές και εκπαιδευτικοί παρακολούθησαν θεματικές παρουσιάσεις στις αίθουσες των σχολικών τους μονάδων οι οποίες παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 6) κατά ημερομηνία, Σχολείο, τίτλο παρουσίασης και αριθμό μαθητών.

ΠΙΝΑΚΑΣ6. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΤΟΥΣ 2014

Ημερομηνία	Σχολείο	Τίτλος παρουσίασης	Αριθμός μαθητών
30/01/2014	Δημοτικό Αγ. Πέτρου	«Θηλαστικά του Πάρνωνα»	6
03/02/2014	Γυμνάσιο Άστρους	«Protected Area of mount Parnon & Moustos wetland με παράλληλη προβολή της ταινίας «The travelling seed»	25
14/02/2014	Δημοτικό Τυρού	1) «Τα ενδημικά φυτά του Πάρνωνα» 2) «Τα φαράγγια του Πάρνωνα»	70
26/02/2014	Δημοτικό Άστρους	1) «Τα σπάνια φυτά του Πάρνωνα και η χρήση τους στην κηποτεχνία». 2) «Η αξία του νερού». 3) «Η οικολογική αξία του ορεινού οικοσυστήματος του Πάρνωνα στην προστατευόμενη περιοχή «Πάρνωνα-Μουστού».	150

		4) «Τα ερπετά του Πάρνωνα: οι παρεξηγημένοι ευεργέτες του ανθρώπου».	
11/03/2014	Νηπιαγωγείο Βερβένων	«Τα ενδημικά φυτά του Πάρνωνα και η χρήση τους στην κηποτεχνία».	27
12/03/2014	Γυμνάσιο Τυρού	«Τα ενδημικά φυτά του Πάρνωνα και η χρήση τους στην κηποτεχνία».	40
21/03/2014	ΕΠΑΛ Λεωνιδίου	Παρουσίαση γερακίνας (<i>Buteo buteo</i>).	40
21/03/2014	Δημοτικό Λεωνιδίου	Παρουσίαση γερακίνας (<i>Buteo buteo</i>).	200
21/03/2014	Γυμνάσιο Λεωνιδίου	Παρουσίαση γερακίνας (<i>Buteo buteo</i>) (υπαίθρια παρουσίαση).	70
04/04/2014	Νηπιαγωγείο Αγίου Αντρέα	«Υποδεχόμαστε την Άνοιξη και τα χελιδόνια».	17
04/04/2014	Δημοτικό Καρυών	Εθελοντικός καθαρισμός στο πλαίσιο της καμπάνιας «Let's do it».	20
10/04/2014	Νηπιαγωγείο Παρ. Άστρους	«Υποδεχόμαστε την Άνοιξη και τα χελιδόνια».	22
08/05/2014	Νηπιαγωγείο και Δημοτικό Βλαχοκερασιάς	1) «Τα δάση της μαύρης πεύκης στον Πάρνωνα και η αποκατάστασή τους μετά την πυρκαγιά της 23/7/2007». 2) «Το δέντρο της καστανιάς».	45
29/05/2014	Δημοτικό Άστρους	«Χελώνες... οι απόγονοι των δεινοσαύρων».	30
30/05/2014	Δημοτικό Βερβένων	«Παγκόσμια Ημέρα Βιοποικιλότητας».	85
03/06/2014	Δημοτικό Βερβένων	«Χελώνες... οι απόγονοι των δεινοσαύρων».	17
04/06/2014	Δημοτικό Αγ. Πέτρου	«Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος».	7
05/06/2014	Δημοτικό Αγ. Αντρέα	«Χελώνες... οι απόγονοι των δεινοσαύρων».	16
05/06/2014	Δημοτικό Αγ. Αντρέα	«Χελώνες... οι απόγονοι των δεινοσαύρων».	45
17/10/2014	Δημοτικό Άστρους	«Ζώα που απαντούν στη προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου».	160
18/11/2014	2 ^ο Νηπιαγωγείο Άστρους	«Τα σπάνια φυτά του Πάρνωνα».	15
Σύνολο			1.107

Ξεναγήσεις μαθητών στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής

Η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των μαθητών για την προστασία του περιβάλλοντος και ιδιαίτερα για την προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου αποτελεί μία από τις βασικές προτεραιότητες του Φορέα Διαχείρισης. Για τον λόγο αυτό πραγματοποιήθηκαν ξεναγήσεις σχολείων, τόσο στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, όσο και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής. Κατά τη διάρκεια των επισκέψεων περιβαλλοντικής ενημέρωσης των σχολείων - παράλληλα με την επίσκεψη των μαθητών στα κέντρα πληροφόρησης - υλοποιήθηκαν σε αρκετές περιπτώσεις εκπαιδευτικές δραστηριότητες στη φύση, όπως περιήγηση μικρής διάρκειας σε επιλεγμένα πεζοπορικά μονοπάτια καθώς επίσης και παρατήρηση-αναγνώριση άγριας ορνιθοπανίδας.

Ο αριθμός των μαθητών και των συνοδών εκπαιδευτικών που ξεναγήθηκαν, κατά τη διάρκεια του έτους 2014, στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και περιηγήθηκαν εντός της προστατευόμενης περιοχής, ήταν περίπου **800 άτομα**. Σε κάθε ένα από τα τρία Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, υπάρχουν εκθέσεις ερμηνείας περιβάλλοντος, όπου εκεί οι μαθητές ενημερώθηκαν από τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης για το ρόλο και τις αρμοδιότητές του, την πλούσια πανίδα, χλωρίδα και τους σημαντικούς τύπους οικοτόπων της προστατευόμενης περιοχής, καθώς και για το καθεστώς προστασίας της περιοχής το οποίο είναι απαραίτητο για την ορθολογική διαχείρισή της.

Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους: Οι επισκέπτες μαθητές και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν για τον υγρότοπο Μουστού, ο οποίος αποτελεί τον μεγαλύτερο σε μέγεθος, αλλά και πιο αξιόλογο υγρότοπο στην ανατολική πλευρά της Πελοποννήσου και για τον σημαντικό ρόλο, την αξία και τις λειτουργίες του αναφορικά με τη χρήση του ως σταθμό ξεκούρασης και ανεφοδιασμού των πουλιών κατά τις μεταναστεύσεις. Επίσης, οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να μεταβούν στον υγρότοπο του Μουστού και να αναγνωρίσουν τα είδη της άγριας ορνιθοπανίδας με τη βοήθεια και την καθοδήγηση του εξειδικευμένου προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης, τη χρήση έντυπων οδηγών παρατήρησης πουλιών και κατάλληλου εξοπλισμού παρακολούθησης (κιάλια, τηλεσκόπια). Η ξενάγηση, εφόσον οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν, συνδυαζόταν με πεζοπορία σε πεζοπορικό μονοπάτι που εφάπτεται του υγροτόπου Μουστού.

Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου: Οι επισκέπτες μαθητές και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν για τη μεγάλη οικολογική και επιστημονική αξία του δάσους με Δρυπώδη άρκευθο στην περιοχή της μονής Μαλεβής πλησίον του Αγίου Πέτρου Αρκαδίας, όπου μία έκταση 740 στρ. σύμφωνα με το ΦΕΚ 121Δ/1980 έχει κηρυχθεί «Διατηρητέο μνημείο της φύσης». Οι μαθητές γνώρισαν μέσα από την ξενάγηση τα σπάνια και ενδημικά φυτά του Πάρνωνα, τους οικοτόπους και την προστατευόμενη πανίδα της περιοχής, καθώς και τους ενδιαφέροντες γεωλογικούς σχηματισμούς που είναι ιδιαίτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα της περιοχής. Η ξενάγηση, εφόσον οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν, συνδυαζόταν με περιήγηση στο πεζοπορικό μονοπάτι που βρίσκεται μέσα στο δάσος με Δρυπώδη άρκευθο ή δενδρόκεδρο πλησίον της μονής Μαλεβής.

Κέντρο περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας: Οι επισκέπτες μαθητές και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν για την προστατευόμενη περιοχή με έμφαση στη μακρόχρονη παρουσία του ανθρώπου στον Πάρνωνα, για τα φυσικά μνημεία της περιοχής, για την αρχιτεκτονική της Καστάνιτσας και τα κυριότερα αξιοθέατα της, την καλή προσαρμογή του στις τοπικές συνθήκες, την επίδρασή του στα φυτά και τα ζώα, καθώς την ανάγκη διατήρησης της φυσικής και της πολιτιστικής κληρονομιάς του Πάρνωνα. Επίσης, πληροφορήθηκαν για βασικές οικολογικές και βιολογικές έννοιες και στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής. Η ξενάγηση, εφόσον οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν, συνδυαζόταν με μια βόλτα μέσα στον οικισμό της Καστάνιτσας που έχει χαρακτηριστεί ως Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους και από το 1967 έχει ανακηρυχθεί Παραδοσιακός – Διατηρητέος Οικισμός με ιδιαίτερη φυσική και αρχιτεκτονική ομορφιά, στην εκκλησία της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, στα ερείπια του Βυζαντινού Πύργου που βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του χωριού με πανοραμική θέα, αλλά και με περιήγηση σε μονοπάτια που διασχίζουν το περίφημο, από άποψη φυσικής ομορφιάς, καστανόδασος.

Οι επισκέψεις – ξεναγήσεις πραγματοποιήθηκαν χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση των επισκεπτών και διαμορφώθηκαν ανάλογα με τις ηλικίες και τα ενδιαφέροντα της ομάδας. Περιελάμβαναν μία ή περισσότερες από τις κάτωθι δραστηριότητες:

Α. Ξεναγήση στα κέντρα πληροφόρησης, στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους με εκθεματικές επιφάνειες και ενημερωτικό υλικό, για μια συνολική παρουσίαση της προστατευόμενης περιοχής.

Β. Θεματικές παρουσιάσεις για την προβολή της προστατευόμενης περιοχής με έμφαση στους κύριους τύπους οικοτόπων, στα προστατευόμενα είδη χλωρίδας και πανίδας με συγκεκριμένες αναφορές στο τσακάλι, στη βίδα, ή στα σπάνια, ενδημικά φυτά του Πάρνωνα, αλλά και σε θέματα του ευρύτερου φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος της προστατευόμενης περιοχής.

Γ. Περιήγηση στην προστατευόμενη περιοχή, σε ειδικά επιλεγμένες διαδρομές, για γνωριμία με τους 20 τύπους οικοτόπων, μερικοί από τους οποίους είναι μοναδικοί, όπως η περιοχή του δάσους με Δρυώδη άρκευθο γύρω από την μονή Μαλεβής στον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας, που έχει κηρυχθεί από το 1980 «Διατηρητέο μνημείο της φύσης», ή είναι ιδιαίτερα αξιόλογοι για τον ελλαδικό και τον ευρωπαϊκό χώρο, όπως οι παράκτιοι υγρότοποι με προεξάρχουσα τη λιμνοθάλασσα Μουστού, οι εκτεταμένοι καστανώνες και τα δάση της μαύρης πεύκης.

Δ. εκπαιδευτικές δραστηριότητες που στόχευαν στη γνωριμία με τη φύση, όπως πεζοπορίες σε μονοπάτια της προστατευόμενης περιοχής και παρατήρηση - αναγνώριση ειδών της ορνιθοπανίδας στον υγρότοπο του Μουστού.

Επιπλέον, για χρήση στην τάξη και για την προετοιμασία των μαθητών πριν την επίσκεψη στην προστατευόμενη περιοχή, υπήρχε η δυνατότητα να αποσταλεί πληροφοριακό υλικό από τη βιβλιοθήκη του Φορέα Διαχείρισης (σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή) για τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό, καθώς και δραστηριότητες σε φύλλα εργασίας για τους μαθητές (Δημοτικού & Γυμνασίου).

Οι ξεναγήσεις ολοκληρώνονταν με εποικοδομητική συζήτηση μεταξύ των μαθητών, των εκπαιδευτικών και των ξεναγών σχετικά για την προστατευόμενη περιοχή.

Συνοπτικά, οι επισκέψεις στην προστατευόμενη περιοχή των σχολικών ομάδων κατά το έτος 2014 περιγράφονται στον παρακάτω Πίνακα (πίνακας 7) κατά ημερομηνία, Σχολείο, θέση ξεναγής και αριθμό μαθητών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ – ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΕΤΟΥΣ 2014

Ημερομηνία	Σχολείο (τάξεις)	Θέση ξεναγής	Αριθμός μαθητών
23/01/2014	ΕΠΑΛ Άστρους (β' και γ')	ΚΠΕ Άστρους	70
13/02/2014	Δημοτικό Άστρους (γ' και δ')	ΚΠΕ Άστρους	60
13/03/2014	Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου Άστρους με Ισπανούς μαθητές του σχολείου Itaca της Σεβίλλης	Δάσος Μονής Μαλεβής Υγροτόπος Μουστού	40
14/03/2014	5 ^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου	ΚΠΕ Άστρους, υγροτόπος Μουστού	90
01/04/2014	2 ^ο Δημοτικό Άργους	ΚΠΕ Άστρους, υγροτόπος Μουστού	40
21/10/2014	ΕΠΑΛ Άστρους	ΚΠΕ Άστρους	96

04/11/2014	1° Δημοτικό Ναυπλίου (β' και γ' τάξη)	ΚΠΕ Άστρους, υγροτόπος Μουστού	50
04/11/2014	1° Δημοτικό Σχολείο Ναυπλίου (ε' και στ' τάξη)	ΚΠΕ Καστάνιτσας	55
06/11/2014	Δημοτικό Αγίου Πέτρου	Δάσος Μονής Μαλεβής, ΚΠΕ Αγ. Πέτρου	6
09/11/2014	Καλλιτεχνικό Σχολείο Ενηλίκων από 20 έως 40 ετών	ΚΠΕ Άστρους, υγροτόπος Μουστού	50
12/11/2014	Δημοτικό και Νηπιαγωγείο Δολιανών	ΚΠΕ Καστάνιτσας	45
14/11/2014	Δημοτικό Βλαχοκερασίας	ΚΠΕ Άστρους, υγροτόπος Μουστού	38
15/12/2014	Δημοτικό Βερβένων	Δάσος Μονής Μαλεβής, ΚΠΕ Αγ. Πέτρου	110
18/12/2014	Δημοτικό Παραλίου Άστρους	ΚΠΕ Άστρους	50
Σύνολο			800

Ξεναγήσεις ομάδων επισκεπτών

Στα τρία Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης (Άστρους, Άγιου Πέτρου και Καστάνιτσας Αρκαδίας) υλοποιούνται προγράμματα ξεναγήσης και είναι επισκέψιμα εργάσιμες ημέρες, αλλά και σαββατοκύριακα και αργίες κατόπιν ραντεβού, για απλές επισκέψεις ή επισκέψεις ομάδων. Οι επισκέψεις πραγματοποιούνται χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση και διαμορφώνονται ανάλογα με τις ηλικίες και τα ενδιαφέροντα των ομάδων.

Για την καταγραφή των επισκεπτών τηρείται ειδικό ηλεκτρονικό αρχείο (βιβλίο επισκεπτών) σε κάθε Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης. Τα κέντρα κατά τη διάρκεια του έτους 2014 δέχθηκαν συνολικά περίπου **2.578 επισκέπτες** (μεμονωμένους και ομάδες) οι οποίοι ξεναγήθηκαν στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους τους.

Πέραν των μεμονωμένων επισκεπτών και των μαθητών, παρακάτω παρουσιάζονται οι προγραμματισμένες επισκέψεις που πραγματοποιήθηκαν από ομάδες εντός της προστατευόμενης περιοχής κατά τη διάρκεια του έτους και αφορούσαν α) ξεναγήσεις στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, β) περιήγηση στην προστατευόμενη περιοχή, ή γ) ξεναγήση σε Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στη συνέχεια επίσκεψη στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής για παρατήρηση και γνωριμία με τη φύση.

1. Εκδήλωση παρατήρησης υδρόβιων πουλιών μαζί με Μεσοχειμωνιάτικες Καταμετρήσεις στον υγροτόπο Μουστού, Σάββατο 18 Ιανουαρίου 2014.

Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού διοργάνωσε το Σάββατο 18 Ιανουαρίου 2014, την πρώτη εκδήλωση παρατήρησης και αναγνώρισης υδρόβιων πουλιών στον υγροτόπο του Μουστού. Αρκετοί επισκέπτες παρατήρησαν διάφορα είδη πουλιών και ενημερώθηκαν για την εξέχουσα σημασία του υγροτόπου Μουστού για την ορνιθοπανίδα σε ολόκληρη την περιοχή του Πάρνωνα. Μικροί και μεγάλοι, συμμετέχοντας στη δράση αυτή εξοικειώθηκαν στην παρατήρηση και την αναγνώριση μεγαλόσωμων υδρόβιων πτηνών. Παράλληλα, στο πλαίσιο των Μεσοχειμωνιάτικων Καταμετρήσεων Υδροβίων Πουλιών (ΜΕΚΥΠ) το υγροτοπικό σύμπλεγμα του Μουστού «σαρώθηκε» προκειμένου να καταγραφούν οι υδρόβιοι πληθυσμοί των πουλιών στις περιοχές α) λιμνοθάλασσα Μουστού, β) υγρότοπο Χερωνησίου, γ) εκβολή του Τάνου ποταμού, δ) υγρότοπο περιοχής Ατσίγγανου και ε) έλος των Κάτω Βερβένων.

2. Επίσκεψη πεζοπόρων από τον Όμιλο Φίλων Βουνού και Θάλασσας στο ΚΠΕ Καστάνιτσας και στην προστατευόμενη περιοχή την Κυριακή 04 Μαΐου 2014.

Τριάντα πεζοπόροι του Ομίλου Φίλων Βουνού και Θάλασσας Βούλας Αττικής ξεναγήθηκαν στον παραδοσιακό οικισμό της Καστάνιτσας. Αρχικά επισκέφθηκαν τον Βυζαντινό Πύργο του Καψαμπέλη που βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του χωριού και στην συνέχεια το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας. Η περιήγηση των πεζοπόρων στην προστατευόμενη περιοχή του Πάρωνα ξεκίνησε το Σάββατο 3 Μαΐου με πεζοπορία στο πανέμορφο από φυσικής ομορφιάς φαράγγι του Λούλουγκα που βρίσκεται στην Σίταινα Κυνουρίας. Το πρωί της Κυριακής οι πεζοπόροι περπάτησαν το μονοπάτι που οδηγεί στους καταρράκτες της Λεπίδας στον Πλάτανο Κυνουρίας. Την οργάνωση και τον προγραμματισμό των πεζοπορικών διαδρομών είχε ο Πολιτιστικός Σύλλογος Καστάνιτσας με την συμμετοχή προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρωνα και Υγροτόπου Μουστού.

3. Επίσκεψη ομάδας επαγγελματιών ζαχαροπλαστών στο ΚΠΕ Αγίου Πέτρου και στο δάσος με δενδρόκεδρο στη μονή Μαλεβής το Σάββατο 14 Ιουνίου 2014.

Ομάδα επισκεπτών περίπου εβδομήντα (70) ατόμων ξεναγήθηκαν στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου. Οι επισκέπτες αποτελούσαν μέρος μιας συνολικά μεγάλης ομάδας από επαγγελματίες του χώρου της ζαχαροπλαστικής, οι οποίοι παραβρέθηκαν στην Τρίπολη στο πλαίσιο τριήμερου Πανελληνίου Συνεδρίου Ζαχαροπλαστικής. Η περιβαλλοντική ενημέρωση επικεντρώθηκε κυρίως στη γνωριμία τους με την προστατευόμενη περιοχή αλλά και στις αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης σε αυτή καθώς τα άτομα της ομάδας προέρχονταν από διάφορες περιοχές της χώρας. Για την καλύτερη διεξαγωγή της ξενάγησης αξιοποιήθηκε τόσο η τρισδιάστατη μακέτα του Κέντρου όσο και το πλούσιο φωτογραφικό υλικό της αίθουσας ερμηνείας περιβάλλοντος που βρίσκεται σε αυτό. Η ξενάγηση συνεχίστηκε μέσα στο πούλμαν καθώς η ξεναγός του Κέντρου συνόδευσε τους επισκέπτες προς την Μονή Μαλεβής που βρίσκεται το δάσος του σπάνιου είδους δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*).

4. Επίσκεψη πολιτικής ηγεσίας στο ΚΠΕ Άστρος την Πέμπτη 18 Σεπτεμβρίου 2014.

Ο Υφυπουργός Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, κ. Κωσταντινόπουλος Ο., καθώς και ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας ΕΠΠΕΡΑΑ του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής κ. Μαμαλούγκας Ν., βρέθηκαν στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρος, όπου και ξεναγήθηκαν στο περιθώριο της επίσκεψής τους στην περιοχή για την υπογραφή του προσυμβατικού ελέγχου του έργου των δικτύων του Βιολογικού Καθαρισμού του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας.

5. Επίσκεψη Ελλήνων και Ιρλανδών μουσικών στο ΚΠΕ Άστρος την Πέμπτη 25 Σεπτεμβρίου 2014.

Ομάδα ντόπιων Ελλήνων και Ιρλανδών μουσικών επισκέφθηκαν την περιοχή και ξεναγήθηκαν από την ξεναγό του Φορέα Διαχείρισης στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρος. Η ξενάγηση πραγματοποιήθηκε στην αγγλική γλώσσα μετά από συνάντηση των μουσικών με το Δήμαρχο και στελέχη της τοπικής αυτοδιοίκησης του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας. Η ξενάγηση ολοκληρώθηκε με ανταλλαγή αναμνηστικών και συζήτηση με τους επισκέπτες από το εξωτερικό γύρω από θέματα που αφορούν στο φυσικό περιβάλλον και στη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής.

6. Επίσκεψη ομάδας οργανωμένων επισκεπτών από Αθήνα στο ΚΠΕ Καστάνιτσας την Κυριακή 02 Νοεμβρίου 2014.

Περίπου 130 άτομα από την Αθήνα πραγματοποίησαν ημερήσια εκδρομή στον παραδοσιακό οικισμό της Καστάνιτσας και επισκέφθηκαν το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας. Στους χώρους του Κέντρου το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχθηκε τους εκδρομείς και τους ενημέρωσε για την ιστορία και την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική του χωριού, για τις περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης, για τα φυσικά μνημεία του Πάρνωνα καθώς επίσης και για την Τσακωνική διάλεκτο.

7. Επίσκεψη ομάδας οργανωμένων επισκεπτών από τη Μεσσηνία στην προστατευόμενη περιοχή του υγροτόπου Μουστου την Κυριακή 02 Νοεμβρίου 2014.

Η ομάδα των πενήντα (50) περίπου ατόμων, που προερχόταν κυρίως από την πόλη της Καλαμάτας, ενημερώθηκε για την ιδιαίτερα σημαντική βιοποικιλότητα που απαντά ο υγρότοπος Μουστου καθώς φιλοξενεί κατά την περίοδο του φθινοπώρου αρκετά και διαφορετικά είδη υδρόβιων και παρυδάτιων πουλιών. Οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να χρησιμοποιήσουν τον εξοπλισμό παρακολούθησης του Φορέα Διαχείρισης όπως κιάλια, τηλεσκόπια και οδηγό αναγνώρισης, για να θαυμάσουν τα είδη άγριας ορνιθοπανίδας του υγροτόπου.

8. Επίσκεψη ομάδας Αιγαιοπελαγίτων επισκεπτών από την Μεσσηνία στην προστατευόμενη περιοχή του υγροτόπου Μουστου την Κυριακή 23 Νοεμβρίου 2014.

Η ομάδα των τριάντα (30) περίπου ατόμων Αιγαιοπελαγίτων που προερχόταν κυρίως από την πόλη της Καλαμάτας, ενημερώθηκε για την ιδιαίτερα σημαντική βιοποικιλότητα που απαντά ο υγρότοπος καθώς φιλοξενεί κατά την περίοδο του φθινοπώρου αρκετά και διαφορετικά είδη υδρόβιων και παρυδάτιων πουλιών. Οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να χρησιμοποιήσουν τον εξοπλισμό παρακολούθησης του Φορέα Διαχείρισης, για να αναγνωρίσουν τα είδη της άγριας ορνιθοπανίδας που βρίσκονται στον υγρότοπο. Τέλος οι επισκέπτες ενημερώθηκαν για το καθεστώς προστασίας της περιοχής καθώς και για τις αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης.

9. Επίσκεψη ομάδας επισκεπτών του Φυσιολατρικού Ομίλου Νίκαιας στο ΚΠΕ Καστάνιτσας το Σάββατο 29 Νοεμβρίου 2014.

Στους χώρους του Κέντρου το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχθηκε τους δέκα πέντε (15) περίπου εκδρομείς και τους ενημέρωσε για την ιστορία και την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική του χωριού, για τις περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης, για τα φυσικά μνημεία του Πάρνωνα καθώς επίσης και για την Τσακωνική διάλεκτο.

Στον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 8) αποτυπώνονται συνοπτικά οι οργανωμένες ξεναγήσεις των ομάδων επισκεπτών στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της Προστατευόμενης Περιοχής κατά το έτος 2014, κατά ημερομηνία, προέλευση/ αριθμό επισκεπτών, θέση ξεναγής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 8. ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΤΟΥΣ 2014

Ημερομηνία	Επισκέπτης	Θέσης ξεναγής	Αριθμός επισκεπτών
18/01/2014	Επισκέπτες εκδήλωσης παρατήρησης υδρόβιων πουλιών	Υγρότοπος Μουστου	50
04/05/2014	Όμιλος Φίλων Βουνού και Θάλασσας	ΚΠΕ Καστάνιτσας,	30

		φαράγγι Λούλουγκα	
14/06/2014	Ομάδα επαγγελματιών ζαχαροπλαστών	ΚΠΕ Αγ. Πέτρου, δάσος δενδρόκεδρου	70
18/09/2014	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Αστρους	5
25/09/2014	Ομάδα Ελλήνων και Ιρλανδών μουσικών	ΚΠΕ Αστρους	5
02/11/2014	Ομάδα οργανωμένων επισκεπτών από την Αθήνα	ΚΠΕ Καστάνισσας	130
02/11/2014	Ομάδα οργανωμένων επισκεπτών από τον Ν. Μεσσηνίας	Υγρότοπο Μουστού	50
23/11/2014	Ομάδα οργανωμένων επισκεπτών (Σύλλογος Αιγαιοπελαγιτών) από τον Ν. Μεσσηνίας	Υγρότοπο Μουστού	30
29/11/2014	Ομάδα επισκεπτών Φυσιολατρικού Ομίλου Νίκαιας	ΚΠΕ Καστάνισσας	15
Σύνολο			385

Εκδηλώσεις – δράσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης

Ο Φορέας Διαχείρισης κατά την διάρκεια του έτους 2014 συμμετείχε σε διάφορες περιβαλλοντικές εκδηλώσεις και δράσεις οι οποίες συνοπτικά ήταν οι ακόλουθες:

1. Εκδήλωση παρατήρησης υδρόβιων πουλιών μαζί με μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις στον υγρότοπο Μουστού

Το Σάββατο 18 Ιανουαρίου 2014, διοργανώθηκε εκδήλωση παρατήρησης και αναγνώρισης υδρόβιων πουλιών στον υγρότοπο του Μουστού. Παράλληλα, στο πλαίσιο των Μεσοχειμωνιάτικων Καταμετρήσεων Υδροβίων Πουλιών (ΜΕΚΥΠ) το υγροτοπικό σύμπλεγμα του Μουστού «σαρώθηκε» προκειμένου να καταγραφούν οι υδρόβιοι πληθυσμοί των πουλιών στις περιοχές α) λιμνοθάλασσα Μουστού, β) υγρότοπο Χερωνησίου, γ) εκβολή του Τάνου ποταμού, δ) υγρότοπο περιοχής Ατσίγγανου και ε) έλος των Κάτω Βερβένων. Αρκετοί επισκέπτες παρατήρησαν διάφορα είδη πουλιών και ενημερώθηκαν για την εξέχουσα σημασία του υγροτόπου Μουστού για την ορνιθοπανίδα σε ολόκληρη την περιοχή του Πάρνωνα. Τα αποτελέσματα της καταμέτρησης αφορούσαν κυρίως σε υδρόβια και παρυδάτια είδη μεταναστευτικών πουλιών που διαχειμάζουν ή κάνουν ολιγοήμερη στάση στον υγρότοπο Μουστού για ξεκούραση και ανεφοδιασμό. Συνολικά η φετινή καταμέτρηση αφορούσε σε δέκα εννέα (19) διαφορετικά είδη πουλιών ο πληθυσμός των οποίων ξεπέρασε συνολικά τα 890 άτομα.

2. Καθαρισμός ακτής στον υγρότοπο Μουστού στο πλαίσιο της «Παγκόσμιας Ημέρας Υγροτόπων»

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων, πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη 06 Φεβρουαρίου 2014 δράση καθαρισμού ακτής στην περιοχή Απόλυτης Προστασίας του υγροτόπου Μουστού, σε τμήμα της ακτής από την εκβολή του Βαυαρικού καναλιού έως την περιοχή του Χερωνησίου.

Σκοπός της εν λόγω δράσης ήταν η απομάκρυνση του σωρού σκουπιδιών που είχε σωρευτεί στην παραλία μετά την κακοκαιρία που έπληξε την περιοχή τον Δεκέμβριο του 2013. Μέρος του προσωπικού του φορέα διαχείρισης και τρεις υπάλληλοι του Τμήματος Καθαριότητας του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας κατάφεραν να απομακρύνουν από την περιοχή περισσότερες από πενήντα (50) μεγάλες σακούλες απορριμμάτων με κυρίαρχο για άλλη μια φορά το πλαστικό.

3. Εκδήλωση απελευθέρωσης γερακίνων με τη συμμετοχή μαθητών από σχολεία του Λεωνιδίου

Σε συνεργασία με το Σύλλογο Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής (ANIMA) διοργανώθηκε απελευθέρωση τεσσάρων γερακίνων (*Buteo buteo*) που μεταφέρθηκαν στη θέση Μετόχι Αγίου Χαραλάμπους στο Λεωνίδιο Αρκαδίας με σκοπό την επανένταξή τους στη φύση. Τα άγρια πτηνά είχαν περισυλλεχθεί τραυματισμένα και φιλοξενούνταν στις εγκαταστάσεις της ANIMA, όπου αποθεραπεύθηκαν και ήταν υγιή να αφεθούν ελεύθερα για επανένταξη στο φυσικό τους περιβάλλον.

Συγκεκριμένα, την Παρασκευή 21 Μαρτίου 2014, περίπου 350 άτομα παρευρέθησαν στην εκδήλωση στον προαύλιο χώρο του Αγίου Χαραλάμπους. Στο σύνολο τους ήταν κυρίως μαθητές και εκπαιδευτικοί από το Δημοτικό, Γυμνάσιο και ΕΠΑΛ Λεωνιδίου. Οι απελευθερώσεις πραγματοποιήθηκαν από την εκπρόσωπο της ANIMA κα Αλευρά Καίτη με τη συμμετοχή τεσσάρων μαθητών που επιλέχθηκαν μετά από κλήρωση. Νωρίτερα, στελέχη του Φορέα Διαχείρισης ενημέρωσαν τους μαθητές, εντός των σχολικών αιθουσών, για τα σημαντικά είδη άγριας ορνιθοπανίδας που απαντώνται στην προστατευόμενη περιοχή και διένειμαν φυλλάδια με χρήσιμες οδηγίες για την τήρηση ορθής συμπεριφοράς σε αυτήν. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης κληρώθηκαν επίσης αναμνηστικά δώρα του φορέα διαχείρισης για ακόμα έξι τυχερούς μαθητές.

4. Συμμετοχή στην εκδήλωση «Αρκαδικό Πανηγύρι» στο Ηράκλειο Αττικής

Στις 23 Μαρτίου 2014 ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στην εκδήλωση «Αρκαδικό Πανηγύρι» που διοργανώθηκε από το Σύλλογο Αρκαδών Ηρακλείου Αττικής, υπό την Αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού στην κεντρική πλατεία της 25ης Μαρτίου - Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, Ηρακλείου Αττικής. Στελέχη του Φορέα Διαχείρισης επιμελήθηκαν για την εκδήλωση αυτή τέσσερα poster διαστάσεων 1,70 x 1,10 με πληροφορίες και φωτογραφική απεικόνιση του φυσικού πλούτου που διαθέτει η προστατευόμενη περιοχή με σκοπό την ανάδειξή της.

5. Κατασκευή χελιδονοφωλιών σε νηπιαγωγεία με αφορμή την εκδήλωση «Χελιδονίσματα» (4 & 10/04/2014)

Η εκδήλωση «Χελιδονίσματα» υλοποιείται κάθε χρόνο με το συντονισμό της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα υλοποιήθηκε σε δύο νηπιαγωγεία της περιοχής του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, δεδομένου ότι η δράση αυτή συνδεόταν με το έργο και τις δράσεις που υλοποιούσαν ήδη την περίοδο εκείνη εντός του σχολείου. Συγκεκριμένα, κατασκευάστηκαν συνολικά δώδεκα (12) χελιδονοφωλιές, από τους μικρούς μαθητές ανά ομάδες, σε συνδυασμό με την παρουσίαση «Υποδεχόμαστε την Άνοιξη και τα χελιδόνια», την Παρασκευή 4 Απριλίου 2014 σε 17 μαθητές του Νηπιαγωγείου Αγίου Ανδρέα, και τη Πέμπτη 10 Απριλίου 2014 σε 22 μαθητές του Νηπιαγωγείου Παραλίου Άστρους. Τα υλικά της εκδήλωσης (πηλός, χάρτινα κουτιά και φωτοτυπίες με ενημερωτικό υλικό και πατρόν χελιδονοφωλιάς), καλύφθηκαν από τις πιστώσεις του Φορέα Διαχείρισης στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης.

6. Εθελοντικός καθαρισμός στις Καρυές Λακωνίας με αφορμή την καμπάνια Let's Do It.

Διοργανώθηκε και υλοποιήθηκε για τρίτη συνεχόμενη χρονιά η εθελοντική εκστρατεία «Let's Do It – Greece» την Παρασκευή 4 Απριλίου 2014. Στόχος, ο καθαρισμός μέσα σε μία μόνο ημέρα φυσικών περιοχών και αξιόλογων οικοσυστημάτων σε όλη την Ελλάδα με την ενεργοποίηση πολιτών και φορέων. Η δράση διοργανώθηκε από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης και υλοποιήθηκε με τη συμμετοχή των μαθητών του Δημοτικού Σχολείου και Νηπιαγωγείου Καρυών Λακωνίας. Στους μικρούς μαθητές μοιράστηκαν γάντια και σακούλες απορριμμάτων.

Ο καθαρισμός ξεκίνησε από το Δημοτικό Σχολείο, συνεχίστηκε εντός του οικισμού και ολοκληρώθηκε στα Πλατάνια Μενελάου που βρίσκονται στην είσοδο του οικισμού. Το σύνολο των απορριμμάτων ήταν για άλλη μια χρονιά οι πλαστικές σακούλες, κουτάκια αλουμινίου, μπουκάλια, καπάκια, αποτσίγαρα κ.α.

Με τον συνεχή προγραμματισμό παρόμοιων δράσεων, δίδεται έμφαση από τον Φορέα Διαχείρισης στο θέμα της ανάδειξης της αξίας της Προστατευόμενης Περιοχής προκειμένου να προωθηθεί η συμμετοχή των πολιτών, της τοπικής κοινωνίας και των εμπλεκόμενων φορέων, στην προστασία της.

7. Καθαρισμός όχθων υγροτόπου Μουστού με το σκάφος του Φορέα Διαχείρισης και κόψιμο ξερών χορταριών

Την Τετάρτη 7 Μαΐου 2014 πραγματοποιήθηκε καθαρισμός εντός της προστατευόμενης περιοχής υγροτόπου Μουστού προκειμένου να αντιμετωπιστεί για άλλη μια φορά το μεγάλο πρόβλημα των σκουπιδιών στην περιοχή απολύτου προστασίας της λιμνοθάλασσας.

Συγκεκριμένα καθαρίστηκαν οι όχθες περιμετρικά της λιμνοθάλασσας και μικρό τμήμα του βαυαρικού καναλιού.

Ο καθαρισμός πραγματοποιήθηκε με το σκάφος του Φορέα Διαχείρισης στο οποίο συλλέχθηκε πλήθος σκουπιδιών που αφορούσε κυρίως σε πλαστικά, συσκευασίες και σακούλες απορριμμάτων, μπουκάλια (πλαστικά, γυάλινα και αλουμίνιου), πλαστικά υποδήματα και δίχτυα. Την έκπληξη έκαναν τμήματα μεταλλικών σωλήνων που αποσύρθηκαν από τον πυθμένα του υγροτόπου. Παράλληλα με τον καθαρισμό των όχθων του υγροτόπου, την ίδια μέρα, κόπηκαν και απομακρύνθηκαν τα ξερά χορτάρια πλησίον της πηγής καθώς και στο πανοραμικό σημείο της λιμνοθάλασσας.

Στον καθαρισμό συμμετείχαν συνολικά οκτώ μέλη του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης, καθώς επίσης δύο εθελοντές του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας EVS με τίτλο «Διατήρηση, ενημέρωση και παρακολούθηση στην προστατευόμενη περιοχή Πάρνωννα – Μουστού» από την Γαλλία και την Πορτογαλία, οι οποίοι παρέμειναν στην περιοχή έως τις 30 Ιουλίου 2014, και δύο εθελοντές από την Ολλανδία οι οποίοι καλύπτοντας οι ίδιοι τα προσωπικά τους έξοδα (μετακινήσεις, διαμονή και διατροφή), παρέμειναν στην περιοχή και προσέφεραν εθελοντική εργασία μέχρι το τέλος του Μάη.

8. Αποτίμηση κατάστασης μονοπατιού και καταγραφή των ειδών πανίδας και χλωρίδας του στο πλαίσιο της «Παγκόσμιας Ημέρας Βιοποικιλότητας»

Την Πέμπτη 22 Μαΐου 2014 πραγματοποιήθηκε διάσχιση κυκλικού πεζοπορικού μονοπατιού που ξεκινούσε και κατέληγε στη Σίταινα Κυνουρίας μέσω του φαραγγιού του Λούλουγκα και του Κάστρου της Ζάγγολης, από πέντε (5) μέλη του προσωπικού και πέντε (5) εθελοντές του Φορέα Διαχείρισης, συνοδευόμενοι από δύο (2) κατοίκους της Σίταινας. Η διάσχιση πραγματοποιήθηκε με αφορμή την «Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος» με σκοπό την καταγραφή της κατάστασής του ώστε να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες συντήρησής του ούτως

ώστε το κοινό να είναι σε θέση να θαυμάσει τη βιοποικιλότητα της περιοχής μέσω του μονοπατιού αυτού. Η διάσχιση του φαραγγιού είχε συνολική διάρκεια περίπου έξι ώρες και κατά τη διαδρομή παρατηρήθηκαν και καταγράφηκαν διάφορα είδη αμφιβίων, ερπετών, πτηνών, ασπονδύλων και χλωρίδας.

9. Δράση δεντροφύτευσης και περιβαλλοντική ενημέρωση στο Δημοτικό Σχολείο Βερβένων στο πλαίσιο της «Παγκόσμιας Ημέρας Βιοποικιλότητας»

Την Παρασκευή 30 Μαΐου 2014 τρία (3) μέλη του προσωπικού και πέντε (5) εθελοντές του Φορέα Διαχείρισης συμμετείχαν σε δεντροφύτευση που πραγματοποιήθηκε στα Βέρβεννα Αρκαδίας. Η δράση διοργανώθηκε από το Δημοτικό Σχολείο Βερβένων και σε αυτή συμμετείχαν ενεργά ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων του Σχολείου καθώς και αρκετοί κάτοικοι της περιοχής. Η φύτευση των δενδρυλλίων έγινε στην είσοδο του χωριού καθώς και στον προαύλιο χώρο του παλιού

Δημοτικού Σχολείου. Στο τέλος της δεντροφύτευσης ακολούθησε ενημερωτική παρουσίαση από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης με τίτλο «Τα σπάνια φυτά του Πάρνωννα».

10. Επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης και δράσεις ευαισθητοποίησης με αφορμή την «Παγκόσμια Ημέρα της Χελώνας»

Στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Χελώνας, η οποία γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 23 Μαΐου, ο Φορέας επέλεξε έναν πρωτότυπο εκπαιδευτικό τρόπο για να τιμήσει τις χελώνες, διοργανώνοντας παρουσιάσεις στη γαλλική γλώσσα σε τρία Δημοτικά Σχολεία της προστατευόμενης περιοχής, στο πλαίσιο της διδασκαλίας των Γαλλικών. Οι επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης που πραγματοποιήθηκαν, αφορούσαν στην παρουσίαση με τίτλο «Χελώνες, οι απόγονοι των δεινοσαύρων» και περιλάμβαναν μεταξύ άλλων πληροφορίες για όλα τα είδη χελωνών (χερσαίες, θαλάσσιες και των γλυκών νερών) που απαντώνται στην προστατευόμενη περιοχή.

Στελέχη του προσωπικού καθώς και ένας εθελοντής του Φορέα Διαχείρισης καταγόμενος από τη Γαλλία στο πλαίσιο επίσκεψής του μέσω της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας, υλοποίησαν τις επισκέψεις στα Δημοτικά Σχολεία σύμφωνα με το παρακάτω πρόγραμμα:

- Στις 29 Μαΐου 2014, σε 30 μαθητές της Έ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Άστρους,
- Στις 3 Ιουνίου 2014, σε 17 μαθητές της Έ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Βερβένων και
- Στις 7 Ιουνίου 2014 στους 55 περίπου μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Αγίου Ανδρέα. Η παρουσίαση αυτή συνδυάστηκε με δράση καθαρισμού ακτής στην υγροτοπική περιοχή Χερωνησίου.

Το ειδικό πρόγραμμα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, παρουσιάστηκε με τη χρήση πλούσιου και διασκεδαστικού οπτικοακουστικού υλικού, σε απλή και εύληπτη γαλλική γλώσσα με αντίστοιχη μετάφραση στα ελληνικά στο πλαίσιο της διδασκαλίας των γαλλικών, προσαρμοσμένο κατάλληλα στην ηλικία των μαθητών του Δημοτικού (Τάξεις Ε΄ & ΣΤ΄), επισημαίνοντας τη διαρκή απειλή και τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν τα διάφορα είδη χελωνών από τις ανθρώπινες δραστηριότητες.

11. Εθελοντικός καθορισμός στον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος

Στο πλαίσιο της «Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος» την Πέμπτη 04 Ιουνίου 2014, πραγματοποιήθηκε επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Πέτρου Αρκαδίας η οποία συνδυάστηκε με εθελοντικό καθαρισμό εντός του οικισμού του Αγίου Πέτρου. Στους μικρούς μαθητές μοιράστηκαν γάντια και σακούλες απορριμμάτων. Ο καθαρισμός ξεκίνησε από το Δημοτικό Σχολείο, συνεχίστηκε στα σοκάκια του χωριού και ολοκληρώθηκε στον Πύργο του Τρικαλίτη.

12. Εθελοντικοί καθαρισμοί στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο»

Για 6^η συνεχόμενη χρονιά ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωννα & υγροτόπου Μουστου, συμμετείχε στην πανελλαδική εκστρατεία «Καθαρίστε τη Μεσόγειο», μία πρωτοβουλία εθελοντικών καθαρισμών παράκτιων και άλλων φυσικών περιοχών, η οποία τελεί υπό τον συντονισμό του Δικτύου ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS. Για την φετινή χρονιά, υλοποιήθηκε ένα διήμερο πρόγραμμα εθελοντικών καθαρισμών σε δύο διαφορετικές φυσικές περιοχές της προστατευόμενης περιοχής του Πάρνωννα.

Συγκεκριμένα οι εθελοντικοί καθαρισμοί έλαβαν χώρο στο Παράλιο Άστρος (Παραλία Ατσιγγανος) την Παρασκευή 23 Μαΐου 2014 και στο Λεωνίδιο (Παραλία Πλάκα) την Πέμπτη 5 Ιουνίου 2014.

Στον καθαρισμό του Λεωνιδίου συμμετείχαν περίπου διακόσιοι μικροί μαθητές του Δημοτικού Σχολείου, του Νηπιαγωγείου αλλά και εκπαιδευτικοί, ενώ ο καθαρισμός του Παραλίου Άστρους πραγματοποιήθηκε με ξένους εθελοντές. Σύμφωνα με την εικόνα που αποτυπώθηκε στα ειδικά φύλλα καταγραφής απορριμμάτων, τα οποία κλήθηκαν να συμπληρώνουν κατά τη διάρκεια των εθελοντικών καθαρισμών, τα σκουπίδια που

επιβαρύνουν κυρίως τις φυσικές περιοχές και τις θάλασσες είναι κυρίως από πλαστικό. Επίσης, συλλέχθηκαν συσκευασίες αναψυκτικών από αλουμίνιου, καλαμάκια, γόπες τσιγάρων αλλά και μεταλλικά κομμάτια και σπασμένα τζάμια.

13. Συμμετοχή στην Γιορτή Κερασιών, Νερών και Ερώτων στον Πλάτανο Κυνουρίας

Ο παραδοσιακός οικισμός του Πλατάνου στον Πάρνωνα το Σάββατο 7 Ιουνίου 2014 αποτέλεσε πόλο έλξης για εκατοντάδες επισκέπτες το τριήμερο του Αγίου Πνεύματος από διάφορα μέρη της Ελλάδας. Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε για πρώτη φορά ενεργά στην «Γιορτή Κερασιών, Νερών και Ερώτων» και οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν παρουσίαση με θέμα «Πλάτανος, ένας ιδιαίτερος παραδοσιακός οικισμός στην Προστατευόμενη Περιοχή του Πάρνωνα» στο προαύλιο χώρο της εκκλησίας της Αγίας Άννας από τον ξεναγό του Φορέα. Η παρουσίαση έκανε αναφορά στον σημαντικό ρόλο του Φορέα Διαχείρισης στην διατήρηση της βιοποικιλότητας στην Προστατευόμενη Περιοχή του Πάρνωνα, για την ιστορία και τα αξιοθέατα του Πλατάνου αλλά και για τις ποικιλίες των κερασιών που συναντάμε στον περιοχή και τα οφέλη τους στην υγεία.

14. Μετρήσεις στο Μουστό σε μαθητές του ΕΠΑΛ Άστρους στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος Hydrobot

Την Τετάρτη 25 Ιουνίου 2014 μέλη του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης, πέντε (5) μαθητές του ΕΠΑΛ Άστρους και δύο υπεύθυνοι καθηγητές βρέθηκαν στον υγρότοπο Μουστού προκειμένου να πραγματοποιήσουν μετρήσεις διαύγειας, πίεσης και θερμοκρασίας του νερού, στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος Hydrobot. Πρόκειται για ένα εκπαιδευτικό – ερευνητικό πρόγραμμα στο οποίο συμμετέχουν οι τάξεις Β΄ Πληροφορικής και Γ΄ Ηλεκτρολόγων, από την αρχή της σχολικής χρονιάς, σε συνεργασία με το Ίδρυμα Ευγενίδου και το εργαστήριο Sea Grant του Τεχνολογικού Ινστιτούτου Μασαχουσέτης (MIT).

Το πρόγραμμα έχει ως στόχο να κινήσει το ενδιαφέρον των μαθητών για τις επιστήμες, την τεχνολογία και τις εφαρμογές τους. Αφορά τη θαλάσσια ρομποτική και είναι βασισμένο στο SeaPerch μέσω του οποίου εκπαιδεύονται οι καθηγητές και με τη σειρά τους εκπαιδεύουν τους μαθητές τους, στην κατασκευή ενός υποβρύχιου ROV (remotely operated vehicle – τηλεκατευθυνόμενου οχήματος). Οι μετρήσεις της

ομάδας του ΕΠΑΛ Άστρους προήλθαν από δύο σημεία της υγροτοπικής περιοχής, από την πηγή της λιμνοθάλασσας καθώς και από το κέντρο της με τη βοήθεια του σκάφους του Φορέα Διαχείρισης.

Στην επίσημη ιστοσελίδα του προγράμματος [http://hydrobots.gr/index/hydrosensor_total.php] υπάρχει αναρτημένο το σύστημα συλλογής θαλάσσιων μετρήσεων που έχουν λάβει τα υδρορομπότ από τα διάφορα μέρη της Ελλάδος, με στόχο την αξιοποίηση και την εξαγωγή πολύτιμων επιστημονικών συμπερασμάτων για το θαλάσσιο περιβάλλον της χώρας μας.

15. Συμμετοχή στη διοργάνωση του αγώνα υπεραπόστασης «ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ» που διεξήχθη σε χωριά του Πάρνωνα

Στις 19 Ιουλίου 2014 διεξήχθη με μεγάλη επιτυχία ο αγώνας υπεραπόστασης «Κρόνιον Πέρασμα» που πραγματοποιήθηκε για πρώτη χρονιά στον Πάρνωνα με 117 συμμετέχοντες δρομείς από όλη την Ελλάδα και την Κύπρο. Ο αγώνας είχε αφετηρία και τερματισμό τον Αγ. Πέτρο Αρκαδίας καλύπτοντας μια κυκλική απόσταση 70 χλμ. μέσα από τα χωριά Βαμβακού, Βαρβίτσα, Καρυές και Βούρβουρα. Το Κρόνιον Πέρασμα «Τρέξιμο στο

ιερό βουνό του Κρόνου, του πατέρα των θεών» διοργανώθηκε από τον Φορέα Διαχείρισης, τον Οργανισμό Νεολαίας και Αθλησης του Δήμου Σπάρτης, τον Δήμο Σπάρτης, τον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας, την τοπική κοινότητα Αγ. Πέτρου και τους τοπικούς φορείς, τον ιστότοπο www.ultrarunning.gr, τον Αθλητικό Σύλλογο Καρυών «Ο Καρυάτης», τον Α.Σ. Βουρβούρων και τον Πολιτιστικό Σύλλογο Περιστερίου Λακωνίας, με την ευγενική συμμετοχή του Συλλόγου Α.Π.Σ. Απόλλων Δυτ. Αττικής ως τεχνικός σύμβουλος του αγώνα. Ο Φορέας Διαχείρισης ως συνδιοργανωτής, ανέλαβε μέρος της επικοινωνίας του αγώνα με τα ΜΜΕ, τις διοικητικές εργασίες προετοιμασίας καθώς και την υποχρέωση της οργάνωσης και της στελέχωσης δύο σταθμών ανεφοδιασμού των αθλητών.

Το Κρόνιον Πέρασμα πραγματοποιήθηκε εξολοκλήρου σε μία περιοχή απείρου φυσικού κάλλους, περνώντας μεταξύ άλλων κάτω από έλατα, πλατάνια και πεύκα, με συνέπεια οι δρομείς να τρέξουν κατά το μεγαλύτερο μέρος της διαδρομής υπό σκιά. Ο αγώνας ολοκληρώθηκε ύστερα από περίπου δέκα ώρες, με μια συγκινητική τελετή για τους εννέα πρώτους αθλητές στις κατηγορίες ανδρών και γυναικών, καθώς και την απονομή βραβείων και αναμνηστικών σε όλους τους συμμετέχοντες. Ο Φορέας έλαβε τιμητική διάκριση από την Οργανωτική Επιτροπή του αγώνα για τη συνδρομή του στη διοργάνωση.

16. Συμμετοχή στις εκδηλώσεις της «Γιορτής του Δάσους» στην Καστάνιτσα Αρκαδίας

Η «Γιορτή του Δάσους» διοργανώθηκε για 7^η συνεχή χρονιά από τις 10 έως και τις 17 Αυγούστου 2014 από τον Μορφωτικό και Φυσιολατρικό Σύλλογο των Απανταχού Καστανισσιωτών. Η εκδήλωση είχε ως κύριο στόχο την προστασία του δάσους και την περιβαλλοντική αφύπνιση πολιτών και φορέων.

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε ενεργά με προβολή παρουσίας για τις καστανιές του Πάρνωνα, την Τρίτη 12

Αυγούστου 2014 στην Πλατεία Καταδρομέα Σ. Κουρούνη στην Καστάνιτσα, με περιβαλλοντικές δραστηριότητες και ομαδικά παιχνίδια στην κεντρική πλατεία του χωριού και ξεναγήσεις επισκεπτών στους χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας καθ' όλη τη διάρκεια των ημερών της Γιορτής. Κατά την διάρκεια των εκδηλώσεων κληρώθηκαν αναμνηστικά δώρα στα παιδιά με το λογότυπο του Φορέα Διαχείρισης, όπως καπέλα, σημειωματάρια κ.ά. ενώ επίσης τοποθετήθηκαν κάδοι για ανακυκλώσιμα υλικά σε κεντρικά σημεία του χωριού.

17. Διοργάνωση εθελοντικής δράσης καθαρισμού ακτής στην Παραλία Κάτω Βερβένων Δήμου Β. Κυνουρίας

Με επιτυχία και αρκετή συμμετοχή κατοίκων διοργανώθηκε την Κυριακή 21 Σεπτεμβρίου 2014 εθελοντικός καθαρισμός τμήματος της παραλίας Κάτω Βερβένων που περιλαμβάνεται στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού. Ο καθαρισμός συνδιοργανώθηκε από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωννα & υγροτόπου Μουστού και την Ελληνική Ένωση Προστασίας Θαλασσίου

Περιβάλλοντος – HELMEPA, στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Εθελοντικού Καθαρισμού Ακτών 2014 (Δευτέρα 15 Σεπτεμβρίου) και του Μήνα Εθελοντικής Δράσης για το Θαλάσσιο Περιβάλλον (20 Σεπτεμβρίου έως 20 Οκτωβρίου 2014).

Ο καθαρισμός κάλυψε όλο το παραλιακό τμήμα που βρίσκεται στα όρια της Τοπικής Κοινότητας Βερβένων και συγκεντρώθηκε μεγάλος όγκος απορριμμάτων κατά κύριο λόγο πλαστικά και γυάλινα μπουκάλια, αποσιγάρα, χαρτιά, σακούλες αλλά και αλουμινένιες συσκευασίες αναψυκτικών, καλαμάκια, κ.α.

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε με επτά άτομα του προσωπικού και δύο ξένους εθελοντές που βρίσκονταν στην περιοχή στο πλαίσιο του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας που υλοποίησε για το 2014 ο Φορέας Διαχείρισης. Σημαντική ήταν η συμμετοχή του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας με το προσωπικό καθαριότητας, του Πολιτιστικού Συλλόγου Κάτω Βερβένων «Η Ομόνοια», της Τοπικής Κοινότητας Βερβένων και αρκετοί κάτοικοι κυρίως από τα Κάτω Βέρβεννα αλλά και τις γύρω περιοχές. Αξίζει να σημειωθεί και η εθελοντική συμμετοχή στον καθαρισμό από ξένους λουόμενους που βρίσκονταν εκείνη την ώρα στην παραλία.

18. Διοργάνωση της «Πανευρωπαϊκής Γιορτής πουλιών 2014» στον υγρότοπο Μουστού με παρατήρηση πουλιών και περιβαλλοντικές δραστηριότητες για παιδιά με τη συνεργασία της Ε.Ο.Ε.

Κάθε χρόνο το πρώτο σαββατοκύριακο του Οκτωβρίου διοργανώνεται στην Ευρώπη η Πανευρωπαϊκή Γιορτή των Πουλιών (EuroBirdwatch), με πρωτοβουλία της Birdlife International, που αφιερώνει τη δράση της στα πουλιά και το περιβάλλον. Ο Φορέας Διαχείρισης για 3^η συνεχόμενη χρονιά διοργάνωσε, με

ελεύθερη συμμετοχή του κοινού και σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, την Κυριακή 05 Οκτωβρίου 2014, εκδήλωση στον υγρότοπο Μουστου που περιελάμβανε εξόρμηση για παρατήρηση πουλιών, περιβαλλοντικό εργαστήριο χειροτεχνίας για τα παιδιά, ενημέρωση για τη μετανάστευση των πουλιών και άλλες συναφείς δραστηριότητες.

Στόχος της διοργάνωσης ήταν η διάδοση της σημαντικότητας προστασίας περιοχών όπου φωλιάζουν και αναπαράγονται τα μεταναστευτικά πουλιά και οι χώροι όπου σταματούν για τροφή και ξεκούραση, καθώς και οι μεταναστευτικές τους διαδρομές. Το βασικό θέμα της φετινής διοργάνωσης ήταν τα μεταναστευτικά πουλιά και οι βιότοποί τους. Η προστατευόμενη περιοχή του υγροτόπου Μουστου αποτελεί σημείο διέλευσης πουλιών, που ήδη αρχίζουν το «υπέροχο ταξίδι της μετανάστευσης» προς νότο, σε αναζήτηση κατάλληλων περιοχών για να περάσουν το χειμώνα.

Από τις 10:00 το πρωί έως τις 14:00 το μεσημέρι ο Φορέας Διαχείρισης προσέφερε στο ευρύ κοινό τον ειδικό εξοπλισμό παρακολούθησης που διαθέτει (20 ζεύγη κιαλιών, 4 τηλεσκόπια και οδηγοί αναγνώρισης ορνιθοπανίδας) δίδοντας έτσι μια μοναδική ευκαιρία στους επισκέπτες να απολαύσουν τη φύση και να ενημερωθούν για τα σπάνια και προστατευόμενα είδη που φιλοξενούνται στον υγρότοπο. Στην εκδήλωση συμμετείχε πλήθος κόσμου, κάτοικοι της περιοχής αλλά και επισκέπτες, καθώς και μια εικοσαμελής ομάδα του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού από την Τρίπολη Αρκαδίας.

Στο πλαίσιο της φετινής Γιορτής των πουλιών καταμετρήθηκε ο πληθυσμός είκοσι πέντε διαφορετικών υδρόβιων, παρυδάτιων και άλλων ειδών πτηνών.

19. Δράση δενδροφύτευσης στο πλαίσιο της «Εβδομάδας Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης 2014» στο Δημοτικό Σχολείο του Άστρους

Στο πλαίσιο της «Εβδομάδας Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης» υλοποιήθηκε την Παρασκευή 10 Οκτωβρίου 2014, δράση φύτευσης αρωματικών και καλλωπιστικών φυτών στον κήπο του Δημοτικού Σχολείου Άστρους. Η φύτευση πραγματοποιήθηκε σε τρεις ομάδες των δύο τάξεων και συνολικά φυτεύτηκαν είκοσι πέντε (25) αρωματικά και καλλωπιστικά φυτά αλλά και αρκετοί βολβοί λουλουδιών, στους κήπους που περιβάλλουν το Σχολείο. Στη δράση φύτευσης συμμετείχαν έξι άτομα από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης, όλοι οι εκπαιδευτικοί του σχολείου αλλά και οι εκατόν πενήντα περίπου μαθητές του.

Η δράση συνεχίστηκε και την Παρασκευή 17 Οκτωβρίου 2014, οπότε και οι μαθητές των τάξεων Γ΄ έως και ΣΤ΄ με την καθοδήγηση των δασκάλων τους, τη συμμετοχή δύο στελεχών και δύο εθελοντών της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας από την Ιταλία και την Πολωνία, φύτεψαν διάφορα κηπευτικά είδη, δημιουργώντας έτσι έναν καινούργιο λαχανόκηπο τον οποίο και δεσμεύτηκαν να φροντίζουν για την υπόλοιπη διάρκεια του σχολικού έτους.

20. Συμμετοχή με περιβαλλοντικές δράσεις και ενημέρωση στη «Γιορτή Καστάνου» στην Καστάνιτσα Αρκαδίας

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε για 4^η συνεχή χρονιά στη Γιορτή Καστάνου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας, το Σαββατοκύριακο 25 και 26 Οκτωβρίου 2014. Μια γιορτή που διοργανώνεται για 31^η χρονιά από τον Μορφωτικό και Φυσιολατρικό Σύλλογο των Απανταχού Καστανισιωτών και αποτελεί πλέον την μεγαλύτερη εκδήλωση προβολής τοπικών προϊόντων και λαϊκής παράδοσης στον Πάρνωνα.

Το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης και τρεις ξένοι εθελοντές, υποδέχθηκαν εκατοντάδες επισκέπτες στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας οι οποίοι είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για τη σημαντική βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής, τα φυσικά μνημεία, την διαχρονική συνύπαρξη του ανθρώπου με την φύση, την αρχιτεκτονική του χωριού αλλά και για τις δράσεις που υλοποιεί ο Φορέας μέσω οπτικοακουστικού υλικού που προβάλλονταν στους χώρους του Κέντρου καθ' όλη την διάρκεια του διημέρου.

Παράλληλα στον υπόγειο χώρο του κέντρου ενημέρωσης πραγματοποιήθηκαν περιβαλλοντικές δραστηριότητες και κατασκευές με βάση το κάστανο για τα μικρά παιδιά σε συνεργασία με τον Μορφωτικό Σύλλογο της Καστάνιτσας. Επίσης, οι επισκέπτες της γιορτής ενημερώθηκαν μέσω παρουσιάσεων για τον ρόλο του Φορέα Διαχείρισης, τον παραδοσιακό οικισμό της Καστάνιτσας και την Τσακωνική διάλεκτο.

21. Συμμετοχή στα εγκαίνια της επετειακής έκθεσης για τα 50 χρόνια του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης με τη συνοδεία τεσσάρων στελεχών, παρέστησαν στην εκδήλωση για τα 50 χρόνια από την ίδρυση του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, την Πέμπτη 30 Οκτωβρίου 2014. Πρόκειται για τα εγκαίνια της επετειακής έκθεσης «Ανακαλύψτε την Άγνωστη Ελλάδα – Προστατευόμενες Περιοχές NATURA 2000» στην οποία ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε με φωτογραφικό υλικό συγκεκριμένων προδιαγραφών από την προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού. Σε μια κοίλη οθόνη μήκους δέκα μέτρων προβάλλονταν οι φωτογραφίες είκοσι επιλεγθεισών φυσικών περιοχών της χώρα μας, ενώ σε μικρότερες οθόνες η πανίδα και η χλωρίδα τους. Παράλληλα, με τη χρήση διαδραστικής οθόνης αφής, που περιελάμβανε τα ονόματα των περιοχών που έχουν υπαχθεί στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο Natura 2000, υποδεικνύονταν με λείζερ η ακριβής τους θέση σε τρισδιάστατο χάρτη. Την έκθεση πλαισίωναν δείγματα ζώων και φυτών από τις συλλογές του Μουσείου, ενώ ακούγονταν ήχοι από τη φύση. Η έκθεση πρόκειται να διαρκέσει έως το τέλος του 2015.

22. Συμμετοχή στη δράση επανένταξης τσακαλιού στην προστατευόμενη περιοχή του υγροτόπου Μουστού

Την Παρασκευή 14 Νοεμβρίου 2014 πραγματοποιήθηκε η επανένταξη στη φύση ενός ενήλικου θηλυκού τσακαλιού στην ευρύτερη περιοχή του υγροτόπου Μουστού. Το τσακάλι είχε βρεθεί το καλοκαίρι σε κοντινή περιοχή, χτυπημένο από αυτοκίνητο. Οι εθελοντές της ANIMA μετέβησαν επί τόπου, μετά από πρόσκληση τοπικού κτηνιάτρου που έδωσε στο ζώο τις πρώτες βοήθειες. Έμεινε στο Σταθμό της ANIMA όσο χρειάστηκε για τη νοσηλεία του και για τις απαραίτητες διαγνωστικές εξετάσεις και κατόπιν μεταφέρθηκε σε ειδικό μη επισκέψιμο χώρο στο Αττικό Ζωολογικό Πάρκο. Στον ίδιο χώρο έχουν φιλοξενηθεί άλλα δύο τσακάλια που έχει χειρισθεί η ANIMA και έχουν ήδη επανενταχτεί.

Στο ζώο τοποθετήθηκε πομπός και μεταφέρθηκε στην περιοχή του Άστρους από τις εγκαταστάσεις του Αττικού Ζωολογικού Πάρκου προκειμένου να επανενταχθεί στη φύση, από τον ιδρυτή του Πάρκου κ. Ζαν-Ζάκ Λεσουέρ, την εκπρόσωπο της ANIMA κα Αλευρά Καίτη και το μέλος της επιστημονικής ομάδας του Υποέργου «Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών θηλαστικών» που υλοποιεί ο Φορέας, PhD βιολόγο Γιαννάτο Γιώργο.

Η άφιξή τους στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους συνέπεσε με προγραμματισμένη ξενάγηση του Δημοτικού Σχολείου Βλαχοκερασιάς, κατά τη διάρκεια της οποίας οι μικροί μαθητές είχαν την μοναδική ευκαιρία να παρατηρήσουν από κοντά το ενήλικο τσακάλι πριν την επανένταξη του στη φύση. Το ζώο μεταφέρθηκε σε τοποθεσία της περιοχής Απόλυτης Προστασίας της Φύσης του υγροτόπου Μουστού, περιοχή με καταγεγραμμένες αγέλες τσακαλιών, όπου και απελευθερώθηκε.

Ο πομπός που είχε τοποθετηθεί στο τσακάλι κατά την παραμονή του στο Αττικό Ζωολογικό Πάρκο, μετέδιδε από την πρώτη στιγμή το στίγμα της τοποθεσίας όπου κινείται το ζώο. Το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης ανέλαβε το έργο της συνεχούς παρακολούθησης του ζώου με σκοπό την εξαγωγή χρήσιμων επιστημονικών συμπερασμάτων σχετικά με την οικολογία του.

23. Συμμετοχή στη «Γιορτή κυνηγού» στον Άγιο Πέτρο Κυνουρίας

Το Σάββατο 29 Νοεμβρίου 2014 διοργανώθηκε για πρώτη φορά στον Άγιο Πέτρο Κυνουρίας η «Γιορτή του Κυνηγού» από τον Σύλλογο Αγιοπετριτών Αττικής. Ο Φορέας Διαχείρισης παρέιχε στους διοργανωτές τον εξοπλισμό προβολής για τις ανάγκες των παρουσιάσεων και συμμετείχε στην εκδήλωση με προβολή παρουσίασης από τον Πρόεδρο του Δ.Σ. του Φορέα κ. Μήλιο Δημήτρη με θέμα «Η ορθολογική διαχείριση του πληθυσμού του αγριόχοιρου». Η εκδήλωση επίσης περιελάμβανε εδέσματα από κατοίκους και επαγγελματίες της περιοχής και μεζέδες μαγειρεμένοι από σεφ της Λέσχης Αρχιμαγείρων Ελλάδος.

24. Υλοποίηση διημερίδας/συνάντησης εργασίας στον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας με θέμα: «Οικοτουρισμός, μοχλός ανάπτυξης για την περιοχή μας»

Υλοποιήθηκε διημερίδα/συνάντηση εργασίας με θέμα «Οικοτουρισμός, μοχλός ανάπτυξης για την περιοχή μας» στις 03 και 04 Δεκεμβρίου 2014 στον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας.

Κατά τη διάρκεια της διημερίδας τέθηκαν αρκετά ερωτήματα σχετικά με τις δυνατότητες ανάπτυξης του τουριστικού προϊόντος της προστατευόμενης περιοχής, τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα, τους τρόπους και το είδος ανάπτυξης που θέλουμε και χρειάζεται η περιοχή σε σχέση με τις μεθόδους προστασίας της. Αρκετές και οι απαντήσεις και οι προτάσεις που διατυπώθηκαν από τοπικούς φορείς και κατοίκους της περιοχής.

Συμπέρασμα από την παραπάνω συνάντηση εργασίας η πρόθεση όλων να συνεργαστούν για να δομήσουν ένα όραμα, ένα σχέδιο δράσης και, τελικά, να συμβάλουν στη διατύπωση πολύ συγκεκριμένων προτάσεων για έργα και επενδύσεις συμβατές με το πνεύμα και το γράμμα της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης και της προστασίας του τόπου.

25. Με αφορμή την «Παγκόσμια Ημέρα Βουνού» διοργάνωση εκπαιδευτικής επίσκεψης του Δημοτικού Σχολείου Βερβένων στο Δάσος της Μαλεβής και στο ΚΠΕ Αγίου Πέτρου

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Βουνού, τη Δευτέρα 15 Δεκεμβρίου 2014, το Δημοτικό Σχολείο Βερβένων με τους περίπου 110 μαθητές και τη συνοδεία εκπαιδευτικών, πραγματοποίησαν περιβαλλοντική επίσκεψη αρχικά στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου και στη συνέχεια στο Δάσος της Μονής Μαλεβής. Στην περιοχή περιμετρικά της Μονής και σε έκταση 740 στρ. αυτοφύεται ο δρυπώδης άρκευθος ή

δενδρόκεδρος (*Juniperus drupacea*). Οι μικροί μαθητές ενημερώθηκαν για τη μεγάλη οικολογική και πολιτιστική αξία του μοναδικού αυτού δάσους, καθώς από όλη την Ευρώπη και την Ελλάδα, απαντάται μόνο στην περιοχή αυτή, η οποία εκτός από περιοχή Natura 2000 και περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, είναι κηρυγμένη ως «Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης» από το 1980.

Παρακάτω (Πίνακας 10) παρουσιάζονται συνοπτικά οι περιβαλλοντικές δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης που πραγματοποιήθηκαν εντός του 2014 ανά μήνα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 10. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΤΟΥΣ 2014

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
Εκδήλωση παρατήρησης υδρόβιων πουλιών μαζί με μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις στον υγρότοπο Μουστού.
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
Καθαρισμός ακτής στον υγρότοπο Μουστού στο πλαίσιο της «Παγκόσμιας Ημέρας Υγροτόπων».

ΜΑΡΤΙΟΣ
Εκδήλωση απελευθέρωσης γερακίνων με τη συμμετοχή μαθητών από σχολεία του Λεωνιδίου.
Συμμετοχή με 4 rosters 170x110 στην εκδήλωση «Αρκαδικό Πανηγύρι» στο Ηράκλειο Αττικής.
ΑΠΡΙΛΙΟΣ
Κατασκευή χελιδονοφωλιών σε νηπιαγωγεία με αφορμή την εκδήλωση «Χελιδονίσματα».
Εθελοντικός καθαρισμός στις Καρυές Λακωνίας με αφορμή την καμπάνια “Let’s Do It”.
ΜΑΪΟΣ
Καθαρισμός όχθων υγροτόπου Μουστού με το σκάφος του Φορέα Διαχείρισης και κόψιμο ξερών χορταριών.
Αποτίμηση κατάστασης μονοπατιού και καταγραφή των ειδών πανίδας και χλωρίδας του στο πλαίσιο της «Παγκόσμιας Ημέρας Βιοποικιλότητας».
Δράση δεντροφύτευσης και περιβαλλοντική ενημέρωση στο Δημοτικό Σχολείο Βερβένων στο πλαίσιο της «Παγκόσμιας Ημέρας Βιοποικιλότητας».
Επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης και δράσεις ευαισθητοποίησης με αφορμή την «Παγκόσμια Ημέρα της Χελώνας».
Εθελοντικοί καθαρισμοί στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».
ΙΟΥΝΙΟΣ
Επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης και δράσεις ευαισθητοποίησης με αφορμή την «Παγκόσμια Ημέρα της Χελώνας».
Εθελοντικός καθορισμός στον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας στο πλαίσιο της «Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος».
Εθελοντικοί καθαρισμοί στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».
Συμμετοχή στην Γιορτή Κερασιών, Νερών και Ερώτων στον Πλάτανο Κυνουρίας.
Μετρήσεις στο Μουστό σε μαθητές του ΕΠΑΛ Άστρους στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος Hydrobot.
ΙΟΥΛΙΟΣ
Συμμετοχή στη διοργάνωση του αγώνα υπεραπόστασης «ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ» που διεξήχθη σε χωριά του Πάρνωνα.
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
Σήμανση περιοχής με απειλούμενους κρίνους της θάλασσας (<i>Pancretium maritimum</i>).
Συμμετοχή στις εκδηλώσεις της «Γιορτής του Δάσους» στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ
Εθελοντική δράση καθαρισμού ακτής στην Παραλία Κάτω Βερβένων Δήμου Β. Κυνουρίας.
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
«Πανευρωπαϊκή Γιορτή πουλιών 2014» στον υγρότοπο Μουστού με παρατήρηση πουλιών και περιβαλλοντικές δραστηριότητες για παιδιά με τη συνεργασία της Ε.Ο.Ε.
Δράση δεντροφύτευσης στο πλαίσιο της «Εβδομάδας Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης 2014» στο Δημοτικό Σχολείο του Άστρους.

Συμμετοχή με περιβαλλοντικές δράσεις και ενημέρωση στη «Γιορτή Καστάνου» στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
Συμμετοχή στα εγκαίνια της επετειακής έκθεσης για τα 50 χρόνια του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας.
ΝΟΕΜΒΡΙΟ
Δράση επανένταξης τσακαλιού στην προστατευόμενη περιοχή του υγροτόπου Μουστού.
«Γιορτή κυνηγού» στον Άγιο Πέτρο Κυνουρίας.
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
Υλοποίηση διημερίδας/συνάντησης εργασίας στον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας με θέμα: «Οικοτουρισμός, μοχλός ανάπτυξης για την περιοχή μας».
Επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης Δημοτικού Σχολείου Βερβένων στο Δάσος της Μαλεβής και στο ΚΠΕ Αγίου Πέτρου στο πλαίσιο της «Παγκόσμιας Ημέρας Βουνού».

Συμμετοχή προσωπικού σε συνέδρια-ημερίδες και συναντήσεις εργασίας

Συνάντηση στον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας με τοπικούς φορείς για την προετοιμασία της διοργάνωσης του αγώνα ΤΟ ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ».

Την Κυριακή 22 Ιουνίου 2014 δύο στελέχη του Φορέα Διαχείρισης βρέθηκαν στον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας και συναντήθηκαν με τοπικούς φορείς του Αγίου Πέτρου για την προετοιμασία του αγώνα ΤΟ ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ «Τρέξιμο στο ιερό βουνό του Κρόνου, του πατέρα των θεών».

Η συνάντηση εργασίας για την καλύτερη προετοιμασία της διοργάνωσης αφορούσε κυρίως στη χωροθέτηση των σταθμών ανεφοδιασμού των αθλητών, στην ανάθεση αρμοδιοτήτων και στην οργάνωση υλικού για τον αγώνα (βραβεία νικητών, αναμνηστικά αθλητών και εθελοντών, αφίσες και φυλλάδια ενημέρωσης, προμήθειες των σταθμών ανεφοδιασμού κ.λπ.). Στη συνάντηση ορίστηκαν τα ακόλουθα μέλη της Οργανωτικής Επιτροπής: Πρόεδρος ο κ. Καράτζαλης Λεωνίδα εκπρόσωπος του Οργανισμού Νεολαίας και Άθλησης του Δήμου Σπάρτης, και Γραμματέας ο κ. Κοκότας Δημήτριος Πρόεδρος της τοπικής κοινότητας Αγ. Πέτρου.

Ο Φορέας Διαχείρισης ως συνδιοργανωτής του ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ, ανέλαβε μέρος της επικοινωνίας του αγώνα με τα ΜΜΕ, τις διοικητικές εργασίες προετοιμασίας, καθώς και την υποχρέωση της οργάνωσης και της στελέχωσης δύο σταθμών ανεφοδιασμού των αθλητών, στις θέσεις Βαρβίτσα και Βούρβουρα.

Συνάντηση εργασίας στην τοπική κοινότητα Αγίου Πέτρου Κυνουρίας

Την Πέμπτη 06 Νοεμβρίου 2014 πραγματοποιήθηκε συνάντηση εργασίας του νέου Προέδρου του Δ.Σ. του Δημήτριου Μήλιο, με τον Δήμαρχο και τον Πρόεδρο του Δ.Σ. Βόρειας Κυνουρίας κ. Παναγιώτη Μαντά και κ. Δημήτριο Κατσή, αντίστοιχα, και με τον Πρόεδρο της τοπικής κοινότητας Αγίου Πέτρου Κυνουρίας κ. Δημήτριο Κόκοτα. Στη συνάντηση εργασίας παραβρέθηκε και η α/α Υπεύθυνη του Τμήματος Πληροφόρησης και του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου κα Αγνή Αναστασιάδη. Σκοπός της σύσκεψης η από κοινού συνεργασία σε θέματα προβολής και υλοποίησης κοινών δράσεων του Φορέα Διαχείρισης με τον Δήμο Β. Κυνουρίας. Στο πλαίσιο αυτό αποφασίστηκε η διεξαγωγή διημερίδας/συνάντησης εργασίας για τους ξενοδόχους

της προστατευόμενης αλλά και ευρύτερης περιοχής στην αίθουσα συμβουλίων της τοπικής κοινότητας του Αγίου Πέτρου Κυνουρίας στις 03 και 04 Δεκεμβρίου 2014.

Συνάντηση εργασίας για το έργο «Ολοκλήρωση της Έκθεσης στο ΚΠΕ Καστάνιτσας»

Το Σάββατο 29 Νοεμβρίου 2014 πραγματοποιήθηκε συνάντηση εργασίας στην αίθουσα του ΚΠΕ Καστάνιτσας μεταξύ του Υπευθύνου του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας, κ. Διαμαντή Αρβανίτη, της Υπεύθυνης του έργου κα Άννα Κανελίδου και μελών του Πολιτιστικού Συλλόγου Καστάνιτσας, του Προέδρου της Τοπικής Κοινότητας κ. Θεόδωρο Πεφάνη και εκπροσώπων της αναδόχου εταιρίας του έργου «Ολοκλήρωση Έκθεσης Κέντρου Ενημέρωσης Καστάνιτσας» (Υποέργο 12). Το έργο αφορά στην εγκατάσταση έκθεσης στο υπόγειο του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας με θέμα την ανάδειξη της σχέσης ανθρώπου και φύσης και σε επεμβάσεις/συμπληρώσεις στους χώρους της υπάρχουσας έκθεσης και αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί στις 30.10.2015.

Συμμετοχή σε Διεθνή Ημερίδα του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας με θέμα «Κλιματική Αλλαγή: Παρελθόν, Παρόν και Μέλλον» στην Αθήνα.

Δύο στελέχη του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού παρακολούθησαν ενημερωτική διεθνή ημερίδα με θέμα «Κλιματική Αλλαγή: Παρελθόν, Παρόν και Μέλλον» στις 21/11/2014 στην Αθήνα. Η ημερίδα διοργανώθηκε από το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας. Για το συντονισμό της ημερίδας υπεύθυνη ήταν η κα. Ξοπλάκη Έλενα, καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Justus – Leibig Giessen στη Γερμανία.

Η ημερίδα αφορούσε την παρουσίαση διαλέξεων από διακεκριμένους επιστήμονες - εκπροσώπους πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων της Ελλάδας και του εξωτερικού (Βέλγιο, Γερμανία, Φινλανδία) που παρουσίασαν θέματα σχετικά με την Κλιματική Αλλαγή, την εξελιγή και τις επιπτώσεις της στα χερσαία και υδάτινα οικοσυστήματα, με σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού.

Συμμετοχή στην ημερίδα εργασίας "Μελέτες Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα, 3η Εθνική Έκθεση του Άρθρου 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΚ", Αμφιθέατρο Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Αθήνα

Κατόπιν πρόσκλησης της Σύμπραξης Γραφείων Μελετών ENVECO A.E. – ΟΜΙΚΡΟΝ Ε.Π.Ε. – ΚΑΡΟΛΙΔΗΣ Θ. –ΦΥΣΕΛΙΑΣ Σ. ως ανάδοχος του έργου «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» σε συνεργασία με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ, στελέχη του ΦΔ παραβρέθηκαν στη Ημερίδα Εργασίας "Μελέτες Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα, 3η Εθνική Έκθεση του Άρθρου 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΚ", που πραγματοποιήθηκε στο Αμφιθέατρο Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Αθήνα.

Στην Ημερίδα Εργασίας, όπου συμμετείχαν εκπρόσωποι όλων των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και οι Ανάδοχοι των Κάθετων Έργων Παρακολούθησης (Τα έργα που αφορούν όλη την Ελληνική Επικράτεια, εκτός των περιοχών αρμοδιότητας των ΦΔΠΠ), έγινε εκτενής ενημέρωση και συζήτησε σε θέματα τόσο επιστημονικά όσο και οργανωτικά για τις δράσεις εποπτείας τύπων οικοτόπων και ειδών που θα υλοποιηθούν, πιθανώς για πρώτη φορά σε τέτοια ευρεία κλίμακα, στα επόμενα 2 έτη.

Συμμετοχή στην ημερίδα με θέμα: «Διάλογος για την οργάνωση και λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Διοίκησης και Διαχείρισης των Προστατευόμενων Περιοχών», Αμφιθέατρο Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Αθήνα

Κατόπιν πρόσκλησης της Γενικής Γραμματείας Υ.Π.Ε.Κ.Α., η Πρόεδρος του ΔΣ του Φορέα και στελέχη του ΦΔ παραβρέθηκαν στη Ημερίδα με θέμα: «Διάλογος για την οργάνωση και λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Διοίκησης και Διαχείρισης των Προστατευόμενων Περιοχών».

Με αφορμή την Ημερίδα, ξεκίνησε υπό τον υπουργό Περιβάλλοντος κ.Γιάννη Μανιάτη ο διάλογος για τη δημιουργία ενός νέου πλαισίου για το Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών, ο οποίος θα διαρκέσει ως το φθινόπωρο του 2014.

Στην διάρκεια της Ημερίδας συστάθηκαν και πραγματοποιήθηκαν Συναντήσεις 4 θεματικών ομάδων διαλόγου:

- α. Πηγές χρηματοδότησης-οικονομική βιωσιμότητα συστήματος,
- β. Εργαλεία Διαχείρισης τις προστατευόμενες περιοχές
- γ. Αρχιτεκτονική του Συστήματος
- δ. Σύγκλιση συστημάτων εποπτείας-φύλαξης, προστασίας και διαχείρισης

ευθύνη της κάθε ομάδας και με το πέρας της περιόδου που θα διαρκέσει ο διάλογος να υποβάλλουν πρόταση σχετικά με την θεματική τους.

Συμμετοχή στην 1^η συνεδρίαση της Ολομέλειας του Εθνικού Περιβαλλοντικού Δικτύου (Ε.ΠΕ.ΔΙ.) του ΥΠΕΚΑ, και στην κοινή συνεδρίαση του Ε.ΠΕ.ΔΙ. με το ENEA ((European Network of Environmental Authorities – Managing Authorities / ENEA-MA)

Ο Φορέας Διαχείρισης εκπροσωπήθηκε με τον Συντονιστή έργου Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. στην 1^η συνεδρίαση της Ολομέλειας του Εθνικού Περιβαλλοντικού Δικτύου (Ε.ΠΕ.ΔΙ.) η οποία διοργανώθηκε στις 14 Μαΐου 2014, στο πλαίσιο της Ελληνικής Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ στις 15 Μαΐου 2014 πραγματοποιήθηκε κοινή συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Περιβαλλοντικών και Διαχειριστικών Αρχών (ENEA-MA) και του Εθνικού Περιβαλλοντικού Δικτύου.

Η συνεδρίαση της 14^{ης} Μαΐου 2014 άρχισε με την παρουσίαση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Περιβαλλοντικών και Διαχειριστικών Αρχών, από τον κο Γεώργιο Κρεμλή (Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής), ο οποίος έκανε και ειδική αναφορά σε θέματα υποβολής και έγκρισης προγραμμάτων, στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2014-2020.

Στην Συνεδρίαση εγκρίθηκε και το αναθεωρημένο Σχέδιο Κανονισμού Λειτουργίας του Δικτύου.

Στην Κοινή Συνεδρίαση της 15^{ης} Μαΐου 2014 παρουσιάστηκαν από εκπροσώπους Κρατών - Μελών καλές πρακτικές περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων σε Προστατευόμενες Περιοχές μέσω Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Επίσης, έγινε ενημέρωση των συμμετεχόντων για το στάδιο εγκρίσεως των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Κρατών – Μελών σχετικά με την νέα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020.

Παρακολούθηση Διημερίδας με θέμα: Καλές πρακτικές στη Διαχείριση και Παρακολούθηση Προστατευόμενων περιοχών

Στις 29 και 30 Σεπτεμβρίου 2014 η Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων του Φορέα Διαχείρισης και του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους κα Κατερίνα Πανταζή, μεταξύ άλλων στελεχών του Φορέα Διαχείρισης, συμμετείχε στις εργασίες τις διημερίδας με θέμα: Αποτελέσματα Διαβούλευσης και Παράδοση του Έργου «Καλές Πρακτικές στη Διαχείριση και Παρακολούθηση Προστατευόμενων Περιοχών», στο ξενοδοχείο ΑΣΤΗΡ στην Πάτρα η οποία διοργανώθηκε από το Φορέα Διαχείρισης υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς.

Σκοπός διεξαγωγής της διημερίδας ήταν η παρουσίαση του έργου των Φορέων Διαχείρισης στο ευρύτερο κοινό, και η ευκαιρία ανταλλαγής καλών πρακτικών, ιδεών και προβληματισμών μεταξύ των υπαλλήλων των Φορέων Διαχείρισης.

Επιμόρφωση προσωπικού

Συμμετοχή στο σεμινάριο "Χρηματοδότηση NATURA 2000: Περισσότερες και καλύτερες ευκαιρίες κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020". Διοργάνωση WWF ΕΛΛΑΣ, σε συνεργασία με το ΥΠΕΚΑ

Η περιβαλλοντική οργάνωση WWF Ελλάς, σε συνεργασία με το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, διοργάνωσαν, την Τρίτη 21 Ιανουαρίου 2014, στο ξενοδοχείο ΑΜΑΛΙΑ (Αθήνα), το σεμινάριο: *Χρηματοδότηση NATURA 2000: Περισσότερες και καλύτερες ευκαιρίες κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020.*

Στελέχη του Φορέα Διαχείρισης παραβρέθηκαν στο εν λόγω σεμινάριο, εκπροσωπώντας το ΦΔ. Το σεμινάριο εντάσσεται στο έργο «Βελτίωση της απορρόφησης των ευρωπαϊκών κονδυλίων για τις περιοχές Natura 2000» (ENV.B.3/SER/2012/0020) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αποτελεί μια από τις σημαντικές δράσεις του προγράμματος καθώς στοχεύει στην ενημέρωση αναφορικά με τις δυνατότητες χρηματοδότησης του δικτύου Natura 2000, προσαρμοσμένη στις ανάγκες του κάθε κράτους-μέλους. Απευθυνόταν σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, ώστε μέσα από μια καλύτερη κατανόηση των δυνατοτήτων χρηματοδότησης να αξιοποιηθούν περισσότερα και πιο αποδοτικά τα κονδύλια που διατίθενται από το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2014-2020.

Στο σεμινάριο παρουσιάστηκε η επικαιροποιημένη έκδοση του τεχνικού οδηγού «Χρηματοδότηση του δικτύου Natura 2000» καθώς και το εργαλείο αξιολόγησης της κάλυψης των αναγκών του δικτύου Natura 2000 από τα σχεδιαζόμενα επιχειρησιακά προγράμματα.

Παρακολούθηση επιμορφωτικών προγραμμάτων του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης, Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης

Με βάση τις ανάγκες του Φορέα Διαχείρισης για την υλοποίηση της Πράξης του ΕΠΠΕΡΑΑ, τις συνεχείς αλλαγές που έχει επιφέρει το μνημόνιο και τον εκσυγχρονισμό των ηλεκτρονικών συστημάτων παρακολούθησης τωβ έργων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, κρίθηκε αναγκαία η επιμόρφωση του προσωπικού σε εξειδικευμένα πεδία.

Με δεδομένα τα ανωτέρω στελέχη του Φορέα Διαχείρισης παρακολούθησε τα παρακάτω επιμορφωτικά προγράμματα του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης, ΕΚΔΔΑ:

- 5ήμερο επιμορφωτικό πρόγραμμα με τίτλο **Διεθνή λογιστικά πρότυπα**. Αθήνα, 17/10/2014-21/10/2014.
- 3ήμερο επιμορφωτικό πρόγραμμα με τίτλο **Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων: Διαδικασίες έγκρισης, χρηματοδότησης & παρακολούθησης**. Αθήνα, 24/11/2014-26/11/2014.
- 5ήμερο επιμορφωτικό πρόγραμμα με τίτλο **Εφαρμογές τηλεπισκόπησης-φωτοπερμηνείας και γεωχωρικών δεδομένων στη Δημόσια Διοίκηση**. Αθήνα, 24/11/2014-28/11/2014.
- 3ήμερο επιμορφωτικό πρόγραμμα με τίτλο **Εκπαίδευση στις Ηλεκτρονικές Δημόσιες Συμβάσεις (ΕΣΗΔΗΣ)**. Αθήνα, 9/12/2014-11/12/2014.

Συνεργασίες

Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχή εκπόνηση των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του Φορέα Διαχείρισης, είναι η καλή συνεργασία με διάφορους φορείς (τοπικούς, εκπαιδευτικούς κ.ά.) που έχουν άμεση σχέση με το αντικείμενο των δραστηριοτήτων του. Σε περιπτώσεις συνδιοργάνωσης δράσεων περιβαλλοντικού χαρακτήρα στην προστατευόμενη περιοχή με άλλον φορέα ή υπηρεσία, το προσωπικό του Τμήματος πραγματοποίησε άμεσα όλες τις απαραίτητες επαφές/ συνεννοήσεις και με θετική διάθεση προκειμένου να επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή συνεργασία.

Πολύ αποδοτική υπήρξε η συνεργασία με τους υπεύθυνους σχολικών δραστηριοτήτων των Νομών της Περιφέρειας Πελοποννήσου (Αρκαδίας, Λακωνίας, Αργολίδας, Κορινθίας και Μεσσηνίας). Μέσω αυτής της συνεργασίας, το Τμήμα παρείχε άμεσα πληροφοριακό υλικό σε μαθητές, εκπαιδευτικούς και συλλόγους γονέων και κηδεμόνων, οπότε αυτό κρίνονταν απαραίτητο, αναφορικά με τις περιβαλλοντικές δράσεις που υλοποιούσε, ούτως ώστε με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνθηκε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο άρτια συνεργασία και τακτική επικοινωνία μαζί τους.

Ημερίδες

Η διοργάνωση των ημερίδων έχουν ως στόχο τη γνωριμία του ευρύτερου κοινού με την πανίδα, τη χλωρίδα και τους φυσικούς οικοτόπους της προστατευόμενης περιοχής. Η ενέργεια αυτή κρίνεται απαραίτητη σε μια προσπάθεια ενημέρωσης και επιμόρφωσης του πληθυσμού και των επισκεπτών γύρω από θέματα αναγόμενα στην προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας και των σημαντικών φυσικών οικοσυστημάτων της προστατευόμενης περιοχής.

Ο Φορέας Διαχείρισης, ως το τέλος του προγράμματος Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. 2007-2013, πρόκειται να πραγματοποιήσει δύο θεματικές ημερίδες και μία διημερίδα, που θα έχουν ως στόχο τη γνωριμία του ευρύτερου κοινού με τη βιοποικιλότητα και τα σημαντικά φυσικά οικοσυστήματα της προστατευόμενης περιοχής.

Ο Φορέας Διαχείρισης ανέθεσε βάσει της από 09 Σεπτεμβρίου 2014 σύμβασης (Α/Α 31) την ανάθεση της υπηρεσίας στην εταιρεία «ΑΦΟΙ ΤΕΡΖΗ Ο.Ε.» με τίτλο «Διοργάνωση Ενημερωτικών Ημερίδων», που αφορά στην υλοποίηση τμήματος του Υποέργου 1 της Πράξης «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού» του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π. «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ 2007-2013». Η συνολική διάρκεια υλοποίησης του έργου είναι η περίοδος από 09.09.2014 έως 31.10.2015.

Το έργο περιλαμβάνει την πλήρη ανάληψη από εξωτερικό συνεργάτη της διοργάνωσης μίας (1) διημερίδας/workshop, και δύο (2) θεματικών ημερίδων σε θέματα που ενδεικτικά αφορούν στην ενημέρωση και επιμόρφωση του τοπικού πληθυσμού και των επισκεπτών γύρω από θέματα αναγόμενα στην προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Στην προώθηση των ήπιων οικονομικών δραστηριοτήτων για τη δημιουργία μιας βιώσιμης οικονομίας προς όφελος των τοπικών κοινωνιών συμβατής με την προστασία και τη βιώσιμη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής, μέσω της ανταλλαγής επιστημονικών απόψεων αλλά και της ανάδειξης των καλών πρακτικών εφαρμογής σε άλλες προστατευόμενες περιοχές. Στα συμπεράσματα και στα αποτελέσματα από την υλοποίηση του έργου.

Εντός του 2014 υλοποιήθηκε μέρος του έργου «Υπηρεσίες Διοργάνωσης Ενημερωτικών Ημερίδων» με τη διεξαγωγή της προγραμματισμένης διημερίδας/συνάντησης εργασίας με θέμα «Οικοτουρισμός, μοχλός ανάπτυξης για την περιοχή μας» στον Άγιο Πέτρο Κυνουρίας. Κατά τη διάρκεια των εργασιών της διημερίδας παρουσιάστηκαν και διατυπώθηκαν συγκεκριμένες προτάσεις για έργα και επενδύσεις συμβατές τόσο με την ήπια τουριστική ανάπτυξη της περιοχής όσο και με την προστασία του περιβάλλοντος.

Εντός του 2015 και μέχρι το τέλος Οκτωβρίου, πρόκειται να υλοποιηθούν οι υπόλοιπες δύο ημερίδες του Φορέα Διαχείρισης με τις οποίες και ολοκληρώνεται το έργο. Ενδεικτικός χρόνος διοργάνωσης θα είναι για:

- Την πρώτη ημερίδα το α' εξάμηνο του 2015.
- Την δεύτερη ημερίδα το β' εξάμηνο του 2015 και όχι πέραν τις 30η Οκτωβρίου 2015.

Πρώθηση της συμμετοχικής διαδικασίας - Εθελοντισμός

Ο Φορέας Διαχείρισης μέσω ανοικτού καλέσματος σε τοπικούς φορείς και ντόπιους κατοίκους που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα εθελοντισμού που υλοποιεί στο πλαίσιο του προγράμματος Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. 2007-2013, έχει δημιουργήσει (έως και τον Δεκέμβριο 2014) μία ομάδα εθελοντών εξήντα τεσσάρων μελών, με σκοπό την παρακολούθηση, την προστασία και την ανάδειξη της βιοποικιλότητας της προστατευόμενης περιοχής.

Στις 17 Μαρτίου 2014, πραγματοποιήθηκε η πρώτη ενημερωτική συνάντηση για το πρόγραμμα εθελοντισμού με το οποίο στην ουσία ενεργοποιήθηκαν οι εγγεγραμμένοι εθελοντές του Φορέα Διαχείρισης. Οι συμμετέχοντες εθελοντές ενημερώθηκαν από τους τρεις υπεύθυνους τμημάτων του Φορέα (υπεύθυνο Τμήματος Επόπτευσης/Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης, υπεύθυνο Τμήματος

Προστασίας & Διαχείρισης και υπεύθυνη Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας,) για τις δράσεις που υλοποιεί ο Φορέας Διαχείρισης για την προστασία, διαχείριση, επίτευξη και ανάδειξη της προστατευόμενης περιοχής. Επίσης ενημερώθηκαν πως για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος, έχουν προβλεφθεί μεταξύ άλλων, τόσο η υλοποίηση σεμιναρίων εκπαίδευσης, όσο και η ενεργός συμμετοχή της ομάδας εθελοντών στις περιβαλλοντικές δράσεις που διοργανώνει ο Φορέας Διαχείρισης. Στην πορεία, προγραμματίστηκαν και υλοποιήθηκαν δύο εκπαιδευτικά σεμινάρια.

Το πρώτο διήμερο σεμινάριο με θέμα «*Δασοπροστασία - Δασοπυρόσβεση και Προσανατολισμός*» υλοποιήθηκε την πρώτη μέρα στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους και αφορούσε στην ενημέρωση των συμμετεχόντων εθελοντών γύρω από τις βασικές έννοιες εκπαίδευσης εθελοντών πυροσβεστών, όπως είναι μεταξύ άλλων, οι τρόποι διάδοσης της θερμότητας και κατάσβεσης πυρκαγιών, τα διαθέσιμα μέσα κατάσβεσης και οι βασικές ενέργειες κατά την κατάσβεση, η αναζήτηση αιτιών πυρκαγιάς και ο τρόπος εκτίμησης ζημιών. Έγινε παρουσίαση των αναπνευστικών συσκευών καθώς και διαφόρων τύπων πυροσβεστήρων καθώς και του τρόπου χρήσης τους. Προβλήθηκαν ταινίες ντοκιμαντέρ και έγινε συζήτηση γύρω από τις καταστροφικές πυρκαγιές του 2007 οι οποίες προκάλεσαν σημαντικές καταστροφές σε πολλά οικοσυστήματα της Μεσογείου. Κατά την δεύτερη ημέρα του σεμιναρίου, η ομάδα των εθελοντών επισκέφτηκε καμένη έκταση, στη θέση Σαββανάς Αρκαδίας, όπου και έγινε η παρουσίαση του υδροφόρου οχήματος και του τρόπου χειρισμού του ειδικού πυροσβεστικού εξοπλισμού που αυτό φέρει, από το προσωπικό της Υπηρεσίας του Πυροσβεστικού Κλιμακίου. Επίσης, έγινε παρουσίαση της χρήσης χαρτών και του χειρισμού συσκευών εντοπισμού γεωγραφικών συντεταγμένων (GPS) ως προς τον προσανατολισμό στο πεδίο και αναπτύχθηκε το θέμα της απαραίτητης συνεργασίας με τον τοπικό πληθυσμό σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.

Το δεύτερο σεμινάριο με θέμα: «*Τρόποι καταγραφής και παρακολούθησης των πληθυσμών των ειδών ερπετών και αμφιβίων*» εστίασε στα ενδημικά, προστατευόμενα και απειλούμενα είδη που απαντούν στην προστατευόμενη περιοχή. Βασικός εισηγητής του σεμιναρίου ήταν ο Επίκουρος Καθηγητής Ζωικής Ποικιλότητας του Τομέα Ζωολογίας - Θαλάσσιας Βιολογίας του Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών Παναγιώτης Παφίλης, μαζί με την Δρ Παναγιώτα Μαραγκού (PhD Βιολόγο, συντονίστρια επιστημονικής τεκμηρίωσης και υποστήριξης WWF Ελλάς). Την ίδια μέρα πραγματοποιήθηκε και η προγραμματισμένη επίσκεψη σε επιλεγμένο σημείο της περιοχής. Στους συμμετέχοντες εθελοντές παρουσιάστηκαν διάφορες μέθοδοι και εργαλεία που χρησιμοποιούνται στις εργασίες πεδίου για την καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών αμφιβίων και ερπετών.

Για την καλύτερη οργάνωση και ενεργοποίηση της ομάδας των εθελοντών του Φορέα Διαχείρισης, με την υπ' αριθμ. 442/01-04-2014 πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, πραγματοποιήθηκε η προμήθεια του εξοπλισμού εθελοντών που αφορούσε σε:

- Προμήθεια ψηφιακών φωτογραφικών μηχανών (20 τεμ.)
- Προμήθεια κυαλιών (20 τεμ.)

Επίσης, υπογράφηκε η από τις 24.12.2014 σύμβαση (Α/Α 35) για την προμήθεια «Ατομικού Εξοπλισμού Προστασίας Εθελοντών Δασοπυρόσβεσης» που αφορούσε σε:

- Γυαλιά προστασίας (5 τεμ.)

- Μάσκα ημίσειας προσώπου (5 τεμ.)
- Τσαντάκι Α΄ Βοηθειών ζώνης (14 τεμ.)
- Σφυρίχτρα με κορδόνι (14 τεμ.)
- Σακίδιο πλάτης (14 τεμ.)
- Επαναφορτιζόμενος φακός κεφαλής (5 τεμ.)
- Γάντια γενικής χρήσης (10 τεμ.)
- Αντιανεμικά αδιάβροχα τζάκετ (10 τεμ.)

Στο πλαίσιο της προώθησης της συμμετοχικής διαδικασίας και συγκεκριμένα των εθελοντικών δράσεων που αναπτύσσει ο Φορέας Διαχείρισης μέσω του Προγράμματος της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας - ΕΕΥ (European Voluntary Service - EVS) με τίτλο ««Διατήρηση, ενημέρωση και παρακολούθηση στην Προστατευόμενη Περιοχή όρους Πάρωνα και υγροτόπου Μουστου» φιλοξενήθηκαν συνολικά για το 2014, πέντε εθελοντές από το εξωτερικό. Επιπλέον, φιλοξενήθηκαν δύο εθελοντές οι οποίοι κάνοντας ένα ταξίδι σε διάφορες φυσικές περιοχές της Ευρώπης προκειμένου να προσφέρουν εθελοντική εργασία, επέλεξαν τον Φορέα Διαχείρισης για τη διεύρυνση του γνωστικού τους πεδίου. Στους εθελοντές της ΕΕΥ από το εξωτερικό προστέθηκε και ένας τρίτος, καλύπτοντας ο ίδιος μέρος από τα προσωπικά του έξοδα (μετακινήσεις, διαμονή και διατροφή), έχοντας ολοκληρώσει τις πτυχιακές του σπουδές με αντικείμενο τη Βιολογία. Ο εθελοντής αυτός είχε σαν κύριο αντικείμενο εργασίας το έργο της καταγραφής και παρακολούθησης ειδών θηλαστικών και συγκεκριμένα εργάστηκε για το διάστημα δύο περίπου μηνών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του τσακαλιού στην προστατευόμενη περιοχή.

Ανάμεσα στο αντικείμενο απασχόλησης όλων των εθελοντών ήταν η ενεργή συμμετοχή τους στο έργο παρακολούθησης ειδών και τύπων οικοτόπων της προστατευόμενης περιοχής, η εμπλοκή τους στον τομέα της φύλαξης για παράνομες δραστηριότητες, στον τομέα των δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης αλλά και η επικουρία τους σε άλλες καθημερινές εργασίες των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης. Όλοι ανεξαιρέτως οι εθελοντές επιλέχθηκαν από αρμόδια Επιτροπή ώστε να έχουν το κατάλληλο γνωστικό υπόβαθρο (σε άμεση σχέση με το αντικείμενο του Φορέα Διαχείρισης) προκειμένου να εμπλακούν στις δράσεις του και να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στον τομέα του περιβάλλοντος.

Συμπεράσματα Περιόδου 2014

Μολονότι η οικονομική κρίση συνέβαλε εν μέρει στη μείωση των σχολικών εκδρομών σε ολόκληρη τη χώρα, με συνέπεια τη μείωση της επισκεψιμότητας και στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, η αποδοτική συνεργασία με τους υπεύθυνους των σχολικών δραστηριοτήτων αλλά και με τους υπεύθυνους των σχολικών μονάδων, είχε ως αποτέλεσμα την ικανοποιητική ανταπόκριση τους στην υλοποίηση περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων τόσο εντός των σχολικών αιθουσών όσο και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής.

Ειδικότερα, λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, μέσω της συχνής τόσο γραπτής όσο και προφορικής επικοινωνίας των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης με τα Σχολεία, επιτεύχθηκε ικανοποιητική συμμετοχή σχολικών μονάδων στο προγράμματα περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης μαθητών που υλοποιεί ο Φορέας Διαχείρισης. Ενώ, το ενδιαφέρον των Σχολείων να υποδεχτούν το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης στις σχολικές αίθουσες προκειμένου να προβάλλουν θέματα σχετικά με την προστατευόμενη περιοχή, συνεχίστηκε καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, παρουσιάστηκε μείωση των σχολικών επισκέψεων στην προστατευόμενη περιοχή και στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης.

Προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της μείωσης των σχολικών επισκέψεων στην προστατευόμενη περιοχή και κατόπιν της έγκρισης του ΤΔΠΠ του Φορέα Διαχείρισης, πρόκυψε η δυνατότητα κάλυψης των εξόδων μετακίνησης δύο σχολικών μονάδων προκειμένου να επισκεφτούν τόσο την προστατευόμενη περιοχή όσο και τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, αμέσως μετά την έναρξη του σχολικού έτους 2014-2015. Η δυνατότητα της κάλυψης των εξόδων μεταφοράς μαθητών επιλεγμένων σχολικών μονάδων που χωροθετούνται εντός και πλησίον της προστατευόμενης περιοχής πρόκειται να αξιοποιηθεί και κατά το έτος 2015. Ως εκ τούτου, ο στόχος που έχει θέσει ο Φορέας Διαχείρισης για αύξηση των επισκέψεων σχολικών μονάδων τόσο στην προστατευόμενη περιοχή όσο και στα τρία Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, προβλέπεται να έχει επιθυμητά αποτελέσματα στο άμεσο μέλλον.

Η επικοινωνία με την τοπική κοινωνία και η συμβολή του Φορέα Διαχείρισης στη διαμόρφωση φιλοπεριβαλλοντικών αντιλήψεων αλλά και η συνεισφορά του στην απόκτηση και ανάπτυξη νέων προτύπων συμπεριφοράς των πολιτών, είναι υψίστης σημασίας. Για τον λόγο αυτό επιδιώχθηκε η διοργάνωση πληθώρας δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης (π.χ. διοργάνωση ή/και συμμετοχή σε εκδηλώσεις περιβαλλοντικού χαρακτήρα, συμμετοχή σε τοπικές γιορτές, εθελοντικοί καθαρισμοί, κ.ά.) οι οποίες προβλήθηκαν από όλα τα διαθέσιμα μέσα του Φορέα Διαχείρισης, με απώτερο στόχο την αλλαγή της κουλτούρας του τοπικού πληθυσμού σε σχέση με την επαφή που έχει με το φυσικό περιβάλλον. Σημαντικό πόρισμα αυτής της προσπάθειας είναι ότι ενισχύθηκε το ενδιαφέρον των πολιτών για την αξία της προστατευόμενης περιοχής, το οποίο βεβαιώνεται από την αύξηση της συμμετοχής τους στις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης που υλοποιήθηκαν κατά την περίοδο του έτους.

Γενικότερα, το βασικό συμπέρασμα που εξάγεται από τις αναφορές του παρόντος Κεφαλαίου είναι ότι το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας, προσεγγίζει ολοένα και περισσότερο τους στόχους που έχει θέσει καθώς και κάθε άλλη συναφή προς τους σκοπούς του αρμοδιότητα.

Κεφάλαιο 6

ΦΥΛΑΞΗ

ΠΕ1

Οι εργασίες -δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Τμήματος Επόπτευσης / Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης. Το Τμήμα στελεχώνεται ως εξής:

- Δήμος Αναστόπουλος, M.Sc. Μηχανικός Περιβάλλοντος, Υπεύθυνος Τμήματος
- Φωτεινή Δημάκου, Φύλακας
- Ιωάννης Δημητρακόπουλος, Ειδικός Δασικής Προστασίας / Φύλακας
- Γεώργιος Λυτρίβης, Φύλακας
- Γεώργιος Κωλέττης, Φύλακας
- Κωνσταντίνος Μάγγος, Ειδικός Δασικής Προστασίας / Φύλακας

Επικουρούν οι:

- Αργύριος Μπόγλης, M.Sc. Δασολόγος - Περιβαλλοντολόγος
- Γεώργιος Τρυφωνόπουλος, Ph.D Βιολόγος
- Άννα Κανελίδου, M.Sc. Δασολόγος - Περιβαλλοντολόγος

Οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2014 και σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του Τμήματος Επόπτευσης / Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης είναι οι ακόλουθες:

Γενική περιγραφή φύλαξης

Σκοπός της φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής είναι η μεγαλύτερη δυνατή προστασία της περιοχής, για την καταπολέμηση των παράνομων δραστηριοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και κυρίως για την πρόληψη και την αποτροπή τους και αποτελεί βασική αρμοδιότητα του Φορέα.

Λόγω της ανεπάρκειας του θεσμικού πλαισίου του Φορέα, παρόλο που έχει εκδοθεί η Κ.Υ.Α. χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής, το προσωπικό φύλαξης δεν έχει τη δυνατότητα να διενεργεί ελέγχους, και η φύλαξη ουσιαστικά περιορίζεται στην παρατήρηση, στην σύσταση και στην άμεση ειδοποίηση των αρμόδιων, για έλεγχο, υπηρεσιών.

Τόσο για τους ορεινούς όγκους όσο και για την υγροτοπική περιοχή, ο Φορέας Διαχείρισης με τα μέσα που διαθέτει έφτασε γενικά σε ένα πάρα πολύ ικανοποιητικό επίπεδο φύλαξης/προστασίας λόγω του ότι σε αυτό συνέβαλε η συνεχής εποπτεία, ενημέρωση, καθοδήγηση και συνεργασία των φυλάκων με όλα τα θεσμοθετημένα όργανα φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής, όπως:

- Πυροσβεστική Υπηρεσία
- Δασική Υπηρεσία
- Θηροφυλακή
- Αστυνομία

Τμήμα Επόπτευσης / Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης

Τα μέσα που χρησιμοποίησε το Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης κατά την περίοδο του έτους 2014 ήταν:

α) Ένα αγροτικό όχημα και δύο φύλακες στο Άστρος

β) Ένα αγροτικό όχημα και δύο φύλακες στον Άγιο Πέτρο

γ) Ένα αγροτικό όχημα και ένας φύλακας στο Λεωνίδιο

Κάθε όχημα και κάθε βάρδια περιλαμβάνει ένα οδηγό και σε ειδικές περιπτώσεις δύο υπαλλήλους. Ακολουθείται πρόγραμμα διαδρομών

που συντάσσει ο Υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης / Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης.

Η προμήθεια σύγχρονου και αξιόπιστου εξοπλισμού επέτρεψε να παρέχονται πλέον στο πεδίο αναβαθμισμένες υπηρεσίες. Ο εξοπλισμός κάθε οχήματος είναι:

- Ένα σταθερό και ένα φορητό ασύρματο, οι οποίοι χρησιμοποιούν τις συχνότητες των δύο Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Αρκαδίας και Λακωνίας ανάλογα με την περιοχή στην οποία βρίσκονται (Αρκαδία ή Λακωνία). Οι ασύρματοι παραμένουν ανοικτοί καθ' όλη τη διάρκεια της βάρδιας, στην ανάλογη συχνότητα της περιοχής που βρίσκονται. Με αυτό τον τρόπο είναι πιο άμεση η επέμβαση της πυροσβεστικής υπηρεσίας και του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης.
- Ένα βυτίο πυρόσβεσης χωρητικότητας 500 λίτρων και μάνικες πυρόσβεσης.
- Κιάλια, φακό, εργαλειοθήκη, αλυσοπρίονο, φωτογραφική μηχανή, αυτόματη κάμερα, φορητό GPS, οδηγό αναγνώρισης πουλιών/ φυτών/ ερπετών, ένα βίντσι (εργάτης), αντιολισθητικές αλυσίδες κ.α.
- Γαλότσες και ολόσωμες αδιάβροχες φόρμες.
- Αναλυτικοί χάρτες της περιοχής.
- Υπηρεσιακό κινητό τηλέφωνο.

Κατά τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας συμπληρώνονται τα εξής έντυπα:

- **Δελτίο Κίνησης Οχήματος:** όπου καταγράφονται οι διαδρομές με τις χιλιομετρικές αποστάσεις, η ημέρα κίνησης και η αντιστοίχιση του τιμολογίου βενζίνης. Παραδίδεται στον υπεύθυνο φύλαξης και αποστέλλεται μαζί με τα Μηνιαία δελτία δήλωσης δαπανών και τα αντίστοιχα τιμολόγια βενζίνης. Σημειώνεται ότι το όχημα κίνησης είναι είτε του Φορέα Διαχείρισης είτε ιδιωτικό όχημα.
- **Φύλλο Καταγραφής** Συμβάντων Φύλαξης (Βιβλίο Συμβάντων): όπου καταγράφονται οι διαδρομές με τα διανυθέντα χιλιόμετρα και τυχόν παρατηρήσεις του υπαλλήλου. Χρησιμοποιείται για την Ετήσια Έκθεση Πεπραγμένων Φύλαξης και αποτελεί παραδοτέο της φύλαξης.
- **Δελτίο Παρακολούθησης:** όπου καταγράφονται τα βιοτικά δεδομένα που εντοπίζονται και μαρκάρονται με το GPS, ώστε να υπάρχει επικουρία του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης.

Ο υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης/ Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης είναι συνοπτικά αρμόδιος για:

- την κατάρτιση των **Μηνιαίων Προγραμμάτων Φύλαξης**, τα οποία αποτελούν το πρόγραμμα βαρδιών κάθε υπαλλήλου στη φύλαξη. Τα Μηνιαία Προγράμματα αποστέλλονται στην Επιθεώρηση Εργασίας μηνιαίως προς έγκριση.
- Την κατάρτιση του **Εβδομαδιαίου Προγράμματος Φύλαξης**, στο οποίο καταγράφονται αναλυτικά οι διαδρομές κάθε υπαλλήλου. Υποχρεούται επίσης να το αποστέλλει σε κάθε συνεργαζόμενη υπηρεσία (πυροσβεστική, δασαρχείο κλπ), ώστε να γνωρίζουν οι αρμόδιες οι υπηρεσίες ποια σημεία εποπτεύονται καθημερινά.

- Συμπληρώνει πριν από κάθε κίνηση οχήματος την **Διαταγή Πορείας**, όπου αναγράφονται η ημερομηνία κίνησης, η αιτιολογία της κίνησης, και οι επιβαίνοντες στο όχημα. Αποστέλλεται μαζί με το Δελτίο Κίνησης Οχήματος και το αντίστοιχο τιμολόγιο βενζίνης στην Διαχειριστική Αρχή.
- Την σύνταξη του **Δελτίου Αυτοψίας**, σε περίπτωση εντοπισμού παράβασης, με επισύναψη φωτογραφικής τεκμηρίωσης
- Την παραπομπή των σημαντικότερων αυτοψιών – καταγγελιών προς το Τμήμα Προστασίας & Διαχείρισης με σκοπό τη σύνταξη επιστολών και καταγγελιών.
- Συγκεντρώνει μηνιαίως τα Φύλλα Καταγραφής Συμβάντων Φύλαξης, τα οποία αρχειοθετούνται ανά μήνα ως Μηνιαίο Βιβλίο Συμβάντων και χρησιμοποιούνται στην σύνταξη της Ετήσιας Έκθεσης Πεπραγμένων Φύλαξης.
- Σύνταξη Ετήσιας Έκθεσης πεπραγμένων φύλαξης.
- Συνεργασία με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες.
- Τήρηση του φωτογραφικού αρχείου φύλαξης.

Καταγραφή παράνομων δραστηριοτήτων

Πυρκαγιές

Η πρόληψη των πυρκαγιών αποτελεί βασική αρμοδιότητα των φυλάκων του Φορέα Διαχείρισης τόσο στις ορεινές περιοχές του Πάρνωνα όσο και στις πεδινές. Η περίοδος επικινδυνότητας για τις πυρκαγιές ξεκινάει από αρχές Μαΐου και λήγει τέλος Οκτωβρίου. Κατά τους μήνες αυτούς διαμορφώνεται κατάλληλα ο εξοπλισμός των οχημάτων φύλαξης με βυτία πυρόσβεσης, χωρητικότητας 500 λίτρων νερού και μάνικες κατάσβεσης.

Οι φύλακες είχαν καθημερινή και συνεχή επαφή με την Πυροσβεστική Υπηρεσία (Αρκαδίας και Λακωνίας), μέσω ασυρμάτων, και έτσι κατάφερναν να ειδοποιούν έγκαιρα σε περίπτωση φωτιάς καθώς και να επικουρούν την Πυροσβεστική Αρκαδίας ή Λακωνίας στο έργο της, περιπολώντας σε περιοχές που δεν υπήρχαν περιπολίες της υπηρεσίας. Στα περισσότερα περιστατικά η κατάσβεση γινόταν από κοινού, και σε αρκετά γινόταν αποκλειστικά από τους φύλακες του Φορέα Διαχείρισης. Οι εργαζόμενοι του Τμήματος Επόπτευσης, στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, εργάζονταν υπερωριακά ώστε να βοηθούν την Πυροσβεστική Υπηρεσία στις κατασβέσεις των πυρκαγιών.

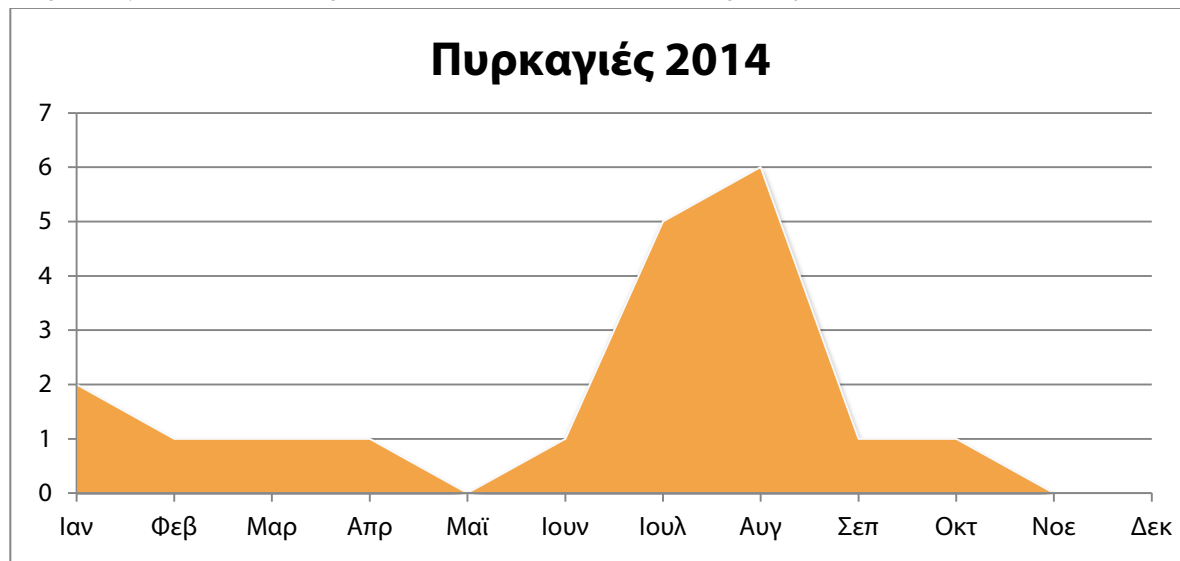
ΕΙΚΟΝΑ 11. ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ ΕΤΟΥΣ 2014 (ΚΑΛΙΘΕΑ ΛΑΚΩΝΙΑΣ, ΥΓΡΟΤΟΠΟΣ ΜΟΥΣΤΟΥ)

Την περίοδο του 2014, συμμετείχαν σε 19 (δέκα εννέα) κατασβέσεις σε δασικά και υγροτοπικά οικοσυστήματα. Τα αίτια των παραπάνω πυρκαγιών ήταν, τις περισσότερες φορές από αμέλεια κτηνοτρόφων και ιδιωτών, ενώ ελάχιστες θεωρήθηκαν ως εμπρησμός.

Συγκριτικά με το 2013 (31 κατασβέσεις), τα περιστατικά ήταν αρκετά πιο μειωμένα, αλλά της ίδιας χαμηλής έντασης.

ΕΙΚΟΝΑ 12. ΜΗΝΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 2014

Στο παραπάνω γράφημα απεικονίζεται η συχνότητα των περιστατικών κατά τη διάρκεια του έτους.

Τα κρούσματα που συγκεντρώνονται στους ανοιξιάτικους και φθινοπωρινούς μήνες είναι κυρίως λόγω του ότι το κύριο επάγγελμα του τοπικού πληθυσμού είναι η ελαιοπαραγωγή και κατά τους μήνες εκείνους γίνεται η συλλογή των καρπών, τα κλαδέματα των δένδρων και το κάψιμο των κλαδιών. Τα περιστατικά κατά το μήνα Αύγουστο οφείλονται στις πολύ υψηλές θερμοκρασίες που επικράτησαν στην περιοχή και ευνόησαν τον οποιοδήποτε παράγοντα, έτσι ώστε να δημιουργηθεί εστία πυρκαγιάς.

Η άψογη συνεργασία με το Πυροσβεστικό Σώμα Αρκαδίας και Λακωνίας, επέφερε σημαντικότερα αποτελέσματα στην αποτροπή και άμεση επέμβαση στα περιστατικά πυρκαγιών που είχαμε κατά τη θερινή περίοδο του 2014, με αποτέλεσμα οι εκτάσεις αυτών, να είναι ιδιαίτερα περιορισμένες.

Συλλογή τσαγιού και ειδών χλωρίδας

Σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. υπ. αριθμ. 33999/2010, δεν επιτρέπεται η συλλογή φυτών χωρίς ειδική άδεια από το αρμόδιο Δασαρχείο. Στα φυτά αυτά κατατάσσονται κυρίως το τσάι (*Sideritis clandestina*) του Πάρνωννα, η ρίγανη (*Origanum onites*) καθώς και άλλα τοπικά ενδημικά είδη της περιοχής.

Το Δασαρχείο Σπάρτης είναι αρμόδιο για την περιοχή του Πάρνωννα που φύεται το τσάι. Οι φύλακες του Φ.Δ. προσπάθησαν να αποτρέψουν την αλόγιστη συλλογή και εμπορία του και με την αλλαγή του ωραρίου τους κατά τη περίοδο συγκομιδής του – μήνες Μάιος με Ιούλιο – αλλά και με συγκεκριμένα εβδομαδιαία δρομολόγια, στις περιοχές του Πάρνωννα όπου φύεται.

Κατά τα έτη 2013 & 2014 η παρέμβαση σε σχέση με την συγκεκριμένη δραστηριότητα, ήταν πιο αποτελεσματική από ότι το 2012, λόγω του σωστού προγραμματισμού δρομολογίων και ωραρίου, αλλά και της συνεργασίας με τα αρμόδια Δασαρχεία.

Απόρριψη απορριμμάτων και στερεών αποβλήτων - Επιχωματώσεις

Πλήθος χώρων ανεξέλεγκτης απόθεσης απορριμμάτων αλλά και στερεών αποβλήτων καταγράφηκαν από τους φύλακες του Φορέα Διαχείρισης σε όλη την έκταση της προστατευόμενης

περιοχής. Για την ακρίβεια καταγράφηκαν 27 περιστατικά εναπόθεσης στερεών αποβλήτων και απορριμμάτων. Για τις περιπτώσεις των αποθέσεων στερεών αποβλήτων ή απορριμμάτων, έγιναν έγγραφα για ενέργεια προς τις αρμόδιες υπηρεσίες για 7 περιπτώσεις.

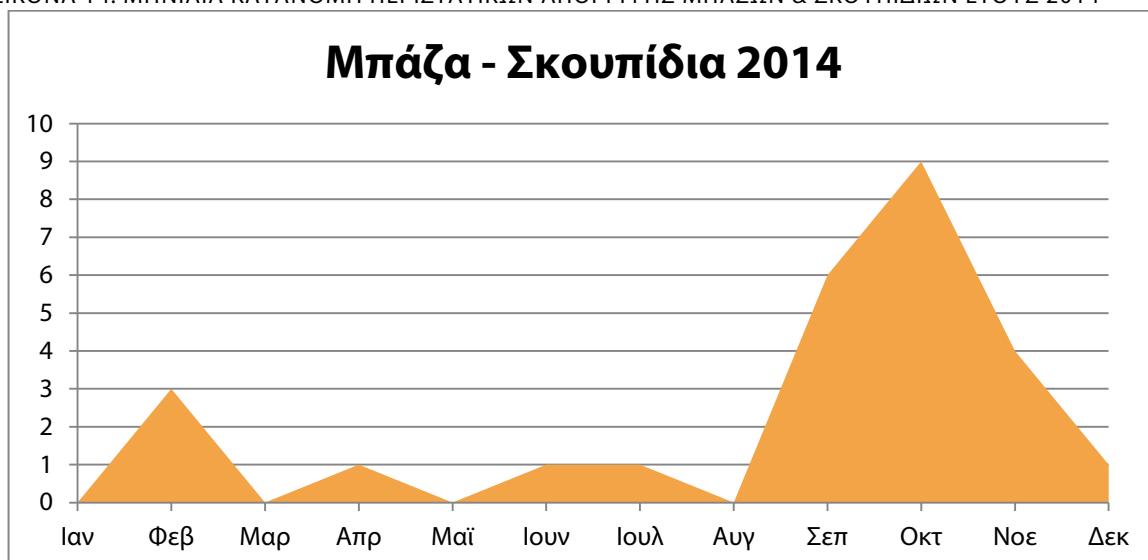
Έντονη παρουσία της συγκεκριμένης παράνομης δραστηριότητας ήταν και είναι, στις περιοχές των ρεμάτων κυρίως του Τάνου, Βρασιάτη, Έλος Κάτω Βερβένων αλλά και Δαφνώνα. Αρκετά από τα αγροτεμάχια που βρίσκονται παραπλεύρως των ρεμάτων, είναι ιδιόκτητα και είναι ένας από τους λόγους που συνεχίζονται οι επεμβάσεις σε αυτές τις περιοχές

ΕΙΚΟΝΑ 13. ΑΠΟΨΗ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΕΤΟΥΣ 2014

Σε συνέχεια του εντοπισμού και της καταγραφής των θέσεων ανεξέλεγκτης απόθεσης απορριμμάτων, ενημερώθηκαν οι αρμόδιες υπηρεσίες, όπως οι Δήμοι, η Περιφέρεια Πελοποννήσου, το ΥΠΕΚΑ και η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων, τόσο εγγράφως όσο και προφορικά.

ΕΙΚΟΝΑ 14. ΜΗΝΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΜΠΑΖΩΝ & ΣΚΟΥΠΙΔΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 2014

Οι κατανομές των καταγεγραμμένων παράνομων δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια του έτους 2014, φαίνεται στο παραπάνω γράφημα. Διαπιστώνεται έντονη μείωση για το 2014 σχεδόν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους μέχρι και το φθινόπωρο λόγω της εντατικοποίησης των περιπολιών του Φορέα Διαχείρισης.

Λαθραλιεία

Η καθημερινή επόπτευση της απόλυτου προστασίας περιοχής του Υγροτόπου Μουστού, όπου και απαγορεύεται κάθε είδους δραστηριότητα, είχε το επιθυμητό αποτέλεσμα, και κατά τη διάρκεια του 2014 μειώθηκαν οι καταγεγραμμένες παραβάσεις λαθραλιείας.

Το γεγονός ότι δεν υπάρχει επαρκής σήμανση, που να δηλώνει την απαγόρευση της εν λόγω δραστηριότητας, δεν διευκόλυνε τη δουλειά των φυλάκων, οι οποίοι ενημέρωναν αρχικά τους παραβάτες και στη συνέχεια τους απομάκρυναν από το σημείο. Έγιναν συνολικά 2 συστάσεις στην περιοχή του Μουστού.

Λοιπές παράνομες δραστηριότητες

Αμμοληψίες: η συγκεκριμένη δραστηριότητα διενεργείται κυρίως στην περιοχή του υγροτόπου Μουστού και στα ρέματα του Τάνου και Βρασιάτη. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2014 εντοπίστηκε μόλις μια περίπτωση αμμοληψίας.

Απορρίψεις υγρών αποβλήτων: αφορά κυρίως υγρά απόβλητα ελαιοτριβείων, στα ρέματα Τάνου και Βρασιάτη, από ελαιοτριβεία της περιοχής κατά τους μήνες συγκομιδής ελαιοκάρπων. Υπάρχουν σταθερά σημεία απόρριψης των εν λόγω λυμάτων και ο Φορέας κατήγγειλε το γεγονός με επιστολές προς τις αρμόδιες υπηρεσίες. Η απόθεση των αποβλήτων στις συγκεκριμένες περιοχές γίνεται εδώ και χρόνια.

ΕΙΚΟΝΑ 15. ΑΜΜΟΛΗΨΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΡΕΜΑ ΤΑΝΟΥ ΚΑΙ ΥΛΟΤΟΜΙΕΣ ΣΤΟ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

Λαθροθηρία: Τα επτά καταφύγια Άγριας Ζωής που υπάρχουν στην περιοχή του Φ.Δ. κάνουν ιδιαίτερα δύσκολο το έργο των φυλάκων αλλά μέχρι και σήμερα δεν έχει εμφανιστεί κάποιο ιδιαίτερο κρούσμα λαθροθηρίας. Η διαχείριση των Καταφυγίων Άγριας Ζωής στα όρια της Προστατευόμενης Περιοχής Πάρνωνα – Μουστού πραγματοποιείται σύμφωνα με όσα ορίζονται από τις Διατάξεις του Δασικού Κώδικα όπως ισχύει και είναι κύρια αρμοδιότητα της θηροφυλακής. Οι συνεχείς περιπολίες της θηροφυλακής, του Φορέα Διαχείρισης και των κυνηγητικών συλλόγων βοήθησε αρκετά στη πρόληψη και καταστολή της λαθροθηρίας.

Ένα μειονέκτημα του Φορέα Διαχείρισης, πέραν της ελλιπέστατης νομοθεσίας περί αρμοδιοτήτων, είναι το ωράριο εργασίας, καθώς δεν είναι δυνατόν να εκτελούνται περιπολίες κατά τις νυχτερινές και πρώτες πρωινές ώρες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην έχουν καταγραφεί κρούσματα λαθροθηρίας, ενώ είναι γνωστό ότι υπάρχουν, κυρίως τις νυχτερινές ώρες.

Υλοτομίες: Ειδικότερα στην περιοχή του ορεινού και δασικού όγκου της προστατευόμενης περιοχής έχουν εντοπισθεί ορισμένα περιστατικά παράνομων υλοτομιών. Συγκεκριμένα εντοπίστηκε ένα περιστατικό, για το οποίο ειδοποιήθηκε πρωτίστως το αρμόδιο Δασαρχείο.

Λοιπές αρμοδιότητες και δραστηριότητες περιόδου 2014

Καταγραφή άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας

Κατά τη διάρκεια των περιπολιών τους οι φύλακες καταγράφουν στα ειδικά Δελτία Παρακολούθησης τα είδη ορνιθοπανίδας και άγριας πανίδας που εντοπίζουν. Η χρήση οδηγών για ερπετά/ πτηνά/ θηλαστικά, κιαλιών, φωτογραφικών μηχανών και αυτόματων καμερών ήταν τα κύρια μέσα για να κάνουν αναγνώριση στο πεδίο, ενώ με τη χρήση φορητού GPS κατάφεραν να καταγράφουν το ακριβές σημείο και την περιοχή που βρίσκονταν.

Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν θα χρησιμοποιηθούν στην καταγραφή και χαρτογράφηση της ζωογεωγραφίας των ειδών της προστατευόμενης περιοχής.

ΕΙΚΟΝΑ 16. ΚΡΥΠΤΟΣΙΚΝΙΑΣ (*ARDEOLA RALLOIDES*) ΚΑΙ ΒΟΥΒΟΚΥΚΝΟΣ (*GYGNUS OLOR*)

ΕΙΚΟΝΑ 17. ΣΤΙΚΤΗ ΝΕΡΟΧΕΛΩΝΑ (*EMYS ORBICULARIS*) ΚΑΙ ΚΟΡΜΟΡΑΝΟΣ (*PHALACROCORAX CARBO*)

Έγιναν πολλαπλές καταγραφές, και στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται τα νεκρά είδη που βρέθηκαν καθώς και ένα ενδεικτικό δείγμα των σπάνιων ειδών πανίδας και ορνιθοπανίδας που καταγράφονται καθημερινά.

ΕΙΚΟΝΑ 18. ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΦΙΔΑΕΤΟΥ (*CIRCAETUS GALLICUS*) ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΧΕΛΩΝΑΣ (*CARETTA CARETTA*)

Επιπλέον, έχουν διασωθεί τραυματισμένα άγρια ζώα και έχουν αποσταλεί σε οργανώσεις περίθαλψης άγριων ζώων (ANIMA, κ.λπ), ενδεικτικά: ένας μπούφος, ένας πορφυροτσικνιάς, ένας πελαργός, ένα θαλασσοπούλι-Μύχος, ένας φίδαετός, μια γερακίνα, μια θαλάσσια χελώνα και ένα μικρό τσακάλι.

Συντήρηση υποδομών - Τεχνική Υποστήριξη ΦΔ

Η συντήρηση κτηριακών υποδομών, του παραπάνω εξοπλισμού του Φορέα Διαχείρισης καθώς και η συντήρηση των μονοπατιών στην προστατευόμενη περιοχή, των παρατηρητηρίων κλπ. είναι μια από τις αρμοδιότητες των φυλάκων καθώς επίσης και η υποστήριξη, εξυπηρέτηση και ο έλεγχος της κίνησης των επισκεπτών μέσα στα όρια της προστατευόμενης περιοχής και η ενημέρωσή τους για τα υπάρχοντα μέτρα προστασίας της περιοχής.

Κατά τη διάρκεια του 2014, συντηρήθηκαν εκ νέου οι εγκαταστάσεις που βρίσκονται εντός του Υγροτόπου Μουστού, καθώς και της περιοχής του δρυπώδους άρκευθου στη μονή Μαλεβής. Έγιναν πολλοί καθαρισμοί απορριμμάτων και στερεών υλικών κυρίως στις περιοχές απολύτου προστασίας, όπως στη λιμνοθάλασσα του Μουστού, στη παραλία Πόρτες πλησιών του υγροτόπου Μουστού, στα ρέματα Τάνου και Βρασιάτη, καθώς και στις περιοχές του ορεινού όγκου του Πάρνωνα.

Ενημέρωση – Ευαισθητοποίηση

Οι φύλακες λειτουργούν τα Κέντρα Ενημέρωσης του Φορέα στο Άστρος, Άγιο Πέτρο και Καστάνιτσα, σε έκτακτες περιπτώσεις κατά την απουσία των ξεναγών και συμβάλουν άμεσα σε όλες τις δράσεις – εκδηλώσεις Ενημέρωσης-Ευαισθητοποίησης. Παίζουν ενεργό ρόλο στις δράσεις που στοχεύουν στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού, οι φύλακες συμμετείχαν σε πολλές ξεναγήσεις ομάδων και σχολείων στην προστατευόμενη περιοχή, ενώ βοήθησαν σημαντικά στην επιτυχημένη ολοκλήρωση διαφόρων εκδηλώσεων του Φορέα Διαχείρισης (Πανευρωπαϊκή Γιορτή πουλιών, Γιορτή Καστάνου, κ.λπ.). Ιδιαίτερη σημασία για το Φορέα αποτέλεσε η συμμετοχή στην διοργάνωση του αγώνα υπεραπόστασης 70 χλμ. το «ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ» με αφετηρία και τερματισμό στον Αγ. Πέτρο Αρκαδίας, καλύπτοντας μια κυκλική απόσταση 70 χλμ.

Προστασία και Διαχείριση

Οι φύλακες συμμετέχουν ενεργά στις δράσεις προστασίας και διαχείρισης για την υποστήριξη/υλοποίηση εργασιών διαχείρισης, για την αναγνώριση ειδών πανίδας και χλωρίδας, για

την ορθή υποστήριξη των επιστολών που αποστέλλονται σχετικά με τις καταγγελίες παράνομων δραστηριοτήτων και για τη διευκόλυνση της κίνησης του υπόλοιπου προσωπικού.

Τα δύο τμήματα (της Προστασίας και της Φύλαξης) λειτουργούν επικουρικά ο ένας στην λειτουργία του άλλου όσον αφορά τις καταγγελίες των παράνομων δραστηριοτήτων, και στην τεκμηρίωση των επιστολών που αφορούν επιχωματώσεις και απορρίψεις στερεών υλικών και απορριμμάτων, μέσω των αυτοψιών που διενεργούνται από τους φύλακες.

Στο πλαίσιο αυτό υλοποιήθηκαν οι παρακάτω εργασίες:

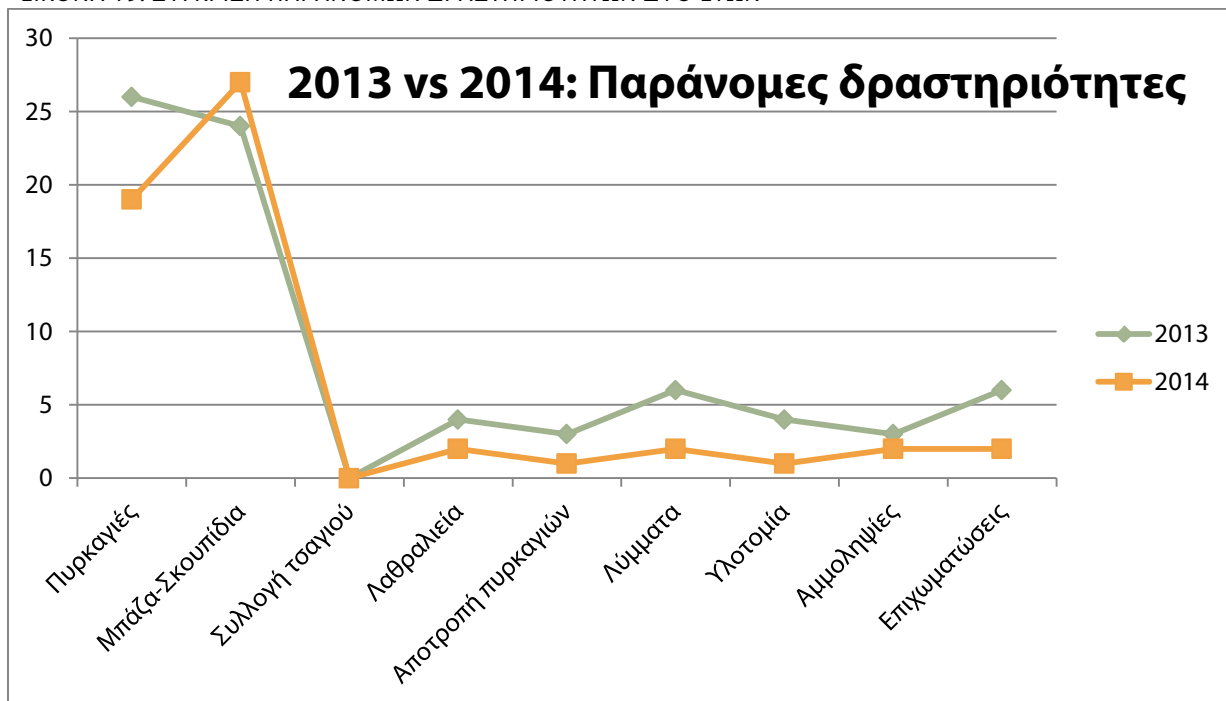
- ▷ Υπόδειξη στο κλιμάκιο Έλεγχου Ποιότητας της Περιφέρειας Πελοποννήσου των παράνομων δραστηριοτήτων εντός της περιοχής προστασίας του Φ.Δ.
- ▷ Καταγραφή και αποτύπωση της καταστροφής της χλωρίδας και της πανίδας από την πυρκαγιά του Αυγούστου 2014 στον υγρότοπο Μουστού.
- ▷ Καθαρισμό της Λιμνοθάλασσας του Μουστού και των όχθων της από απορρίμματα.
- ▷ Εργασίες πεδίου και μετακίνηση προσωπικού του Φορέα για καταγραφή των ειδών πανίδας και τυχόν τραυματισμένων ζώων.
- ▷ Τοποθετήσεις φωτογραφικών μηχανών για την παρακολούθηση και καταγραφή των ζώων της περιοχής.
- ▷ Καθαρισμό μονοπατιών και δρόμων για την ασφαλή προσπέλαση τους.
- ▷ Μεταφορά τραυματισμένων ζώων και διακομιδή τους σε οργανώσεις περίθαλψης άγριων ζώων.

Συμπεράσματα Περιόδου 2014

Κάνοντας χρήση της γνώσης που αποκτήθηκε στο πεδίο και στο αντικείμενο της φύλαξης πρέπει να απαντηθεί πρώτα το ερώτημα αν η φύλαξη πέτυχε ή όχι τους στόχους της. Η γενική άποψη που απορρέει από τα αποτελέσματα του Τμήματος είναι πως η φύλαξη κρίνεται επιτυχής και αυτό το αποδεικνύουν τα νούμερα που καταγράφηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου και τα οποία είχαν φθίνουσα πορεία όσον αφορά το 2014 σε σύγκριση με το 2013 στην πλειοψηφία των παράνομων ενεργειών.

Παρόλο που οι φύλακες περιορίζονταν στην επίβλεψη και την εποπτεία της περιοχής χωρίς να μπορούν να κάνουν ουσιαστικό έλεγχο όταν εντόπιζαν οποιαδήποτε παράβαση, η παρουσία τους και μόνο στο πεδίο με τις περιπολίες που πραγματοποιούσαν έπαιξε ανασταλτικό ρόλο. Όμως δεν παύει η ανεπάρκεια στην δυνατότητα ανακριτικών αρμοδιοτήτων, να είναι κάτι που αποδεδειγμένα θα απέφερε πολλά περισσότερα αποτελέσματα.

ΕΙΚΟΝΑ 19. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΥΟ ΕΤΩΝ

Τα περισσότερα περιστατικά παρατηρήθηκαν πλησίον κατοικημένων τοποθεσιών και των περιοχών με τη μεγαλύτερη τουριστική δραστηριότητα.

Στο επίπεδο των συνεργασιών ο Φορέας Διαχείρισης κατάφερε να εμπλέξει όσο το δυνατόν περισσότερους ενεργούς φορείς και να συνεργάζεται στενά όχι μόνο με τα θεσμοθετημένα όργανα του Νόμου αλλά και με υγιείς κοινωνικές ομάδες (κτηνοτρόφους, παραγωγούς, συνεταιρισμούς κ.α.) των οποίων η συνεργασία είναι πολλές φορές ουσιαστική και ωφέλιμη. Την περίοδο που διανύσαμε ήταν καίρια η συνεργασία με την Πυροσβεστική Υπηρεσία, λόγω των αυξημένων πυρκαγιών στην περιοχή, αλλά και με τα κατά τόπους Δασαρχεία με αποτέλεσμα την αναστολή πολλών παράνομων δραστηριοτήτων.

ΕΙΚΟΝΑ 20. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΑ ΟΧΗΜΑ

Το Σχέδιο Επόπτευσης - Φύλαξης, περιόδου 06/2013 - 12/2015 (εγκρίθηκε με την υ.α. 53/2013 απόφαση του Δ.Σ.) εκπονήθηκε από το Φορέα Διαχείρισης και σύμφωνα με αυτό πραγματοποιήθηκε η φύλαξη από το προσωπικό για το παρόν χρονικό διάστημα. Το Σχέδιο Φύλαξης συνοδεύεται από ένα εκτενέστατο τεύχος χαρτών, οι οποίοι είναι βασικοί άξονες για την υλοποίηση του. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι ο τομέας του προσωπικού παρουσιάζει πρόβλημα σε σχέση με τον αριθμό των φυλάκων δεδομένου ότι τα όρια χωρικής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης εξαπλώνονται σε δύο Νομούς (Αρκαδίας, Λακωνίας) καταλαμβάνοντας έκταση περί τα 1.147.000 στρέμματα. Είναι φανερό ότι με μόνο πέντε φύλακες είναι ανέφικτη η καθημερινή κάλυψη τόσο μεγάλων χιλιομετρικών αποστάσεων και η ταυτόχρονη επίβλεψη όλων των περιοχών προστασίας. Η διασπορά των φυλάκων και των οχημάτων τους σε τρεις περιοχές βοήθησε το έργο τους σε μεγάλο βαθμό αλλά και πάλι είναι αδύνατον να γίνεται εποπτεία σε βάρδιες καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας για να υπάρχει πλήρης έλεγχος των παράνομων δραστηριοτήτων στο πεδίο. Επίσης, με την υποβάθμιση που έχουν υποστεί μερικοί από τους ήδη υπάρχοντες φορείς (Πυροσβεστική Υπηρεσία, Δασαρχείο), λόγω περικοπών των απαραίτητων κονδυλίων, οι φύλακες μαζί με τους Ομοσπονδιακούς θηροφύλακες, μένουν να είναι οι μόνοι που ελέγχουν τις περιοχές προστασίας καθημερινά και εφόσον οι βάρδιες απαρτίζονται από ένα μόνο άτομο (εκτός ειδικών περιπτώσεων) γίνεται κατανοητό ότι επιτελείται ένα αρκετά δύσκολο έργο και με μεγάλο προσωπικό ρίσκο για όσα έχουν επιτευχθεί.

Προτάσεις Περιόδου 2014

Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω, θέτονται προτάσεις οι οποίες θα πρέπει να εφαρμοστούν κατά τη νέα περίοδο του έτους 2015, για να δώσουν στην προστατευόμενη περιοχή μία φύλαξη που ως μοναδικό αποτέλεσμα θα έχει την αποτροπή και καταστολή των παράνομων ενεργειών.

Επιμόρφωση-Εκπαίδευση

Η συνεχή επιμόρφωση - εκπαίδευση των φυλάκων, με σεμινάρια από διάφορους ενεργούς φορείς και όργανα, σε θέματα που αφορούν τον τομέα τους θα σπλίσει το προσωπικό με ακόμα περισσότερα προσόντα ώστε να είναι ακόμη πιο αποτελεσματική η προστασία.

Σχέδιο Φύλαξης

Επιδίωξη του Φορέα Διαχείρισης, είναι η ανανέωση του σχεδίου φύλαξης, καθώς λήγει η περίοδος εφαρμογής του εγκεκριμένου τον Δεκέμβριου του 2015, ανάλογα με την αύξηση ή μείωση των παράνομων δραστηριοτήτων ή την εμφάνιση κάποιων νέων που μπορεί να προκύψουν, έτσι ώστε να είναι άριστη και αποτελεσματική η φύλαξη της Προστατευόμενης Περιοχής.

Συνεργασίες

Στο θέμα των συνεργασιών είναι αναγκαίο να γίνονται περιπολίες με μικτά κλιμάκια, με τα θεσμοθετημένα όργανα του Νόμου, έτσι ώστε να μπορεί να πραγματοποιείται πλήρης έλεγχος και άμεση καταστολή των παράνομων δραστηριοτήτων και όχι απλή καταγραφή αυτών.

Κεφάλαιο 7

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΠΕ3

Χαρτογράφηση του συνόλου της Προστατευόμενης Περιοχής

Εντός της περιόδου 2011-2014 υλοποιήθηκε η χαρτογράφηση της Προστατευόμενης Περιοχής. Συγκεκριμένα η δράση αφορά την δημιουργία βάσης δεδομένων για το σύνολο της Προστατευόμενης Περιοχής, που θα περιέχει:

- Τα γεωγραφικά όρια της χωρικής αρμοδιότητας του ΦΔ και των Περιοχών Προστασίας (Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης και Περιοχές Προστασίας της Φύσης).
- Ισοϋψείς καμπύλες (ισοδιάσταση 20m) (Υπολείπεται η χαρτογράφηση 2 Φ/Χ ΓΥΣ κλίμακας 1:50.000).
- Υδρογραφικό Δίκτυο.
- Οδικό Δίκτυο.
- Οικισμοί.
- Γεωλογικό υπόβαθρο.
- Τριγωνομετρικά σημεία.
- Λεκάνες απορροής.
- Αεροφωτογραφίες για το σύνολο της Προστατευόμενης Περιοχής [Χορήγηση άδειας χρήσης αεροφωτογραφιών της ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε., σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Α.Π.ΠΡ 1439/23.02 & ΠΡ 1537/23.02, ΡΔ: 1218282/1219228 Άδεια χρήσης για τον ΦΔ (ΑΔΑ: Β4ΓΚ46Ψ84Η-Ο0Ψ)].
- Ψηφιακό μοντέλο εδάφους (DEM) για την περιοχή αρμοδιότητάς σε μορφότυπο ERDAS Imagine (img) [Χορήγηση DEM από τη ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε., σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Α.Π. ΔΨΣΥΠΠ 1541/18.11.2014, ΡΔ: 1434426 Άδεια χρήσης για τον ΦΔ (ΑΔΑ: 6ΤΔΗ46Ψ84Η-ΓΡΟ)].
- κ.α.

Η ανάπτυξη και συντήρηση της βάσης δεδομένων θα χρησιμοποιηθεί και αξιοποιηθεί για την εύρυθμη λειτουργία του ΦΔ, τους τοπικούς φορείς αλλά και τους αρμόδιους κεντρικούς φορείς.

Ο ΦΔ εντός του 2011 προμηθεύτηκε εξειδικευμένα προγράμματα (Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών – GIS) και συσκευές (δύο (2) ArcPad), η χρήση των οποίων είναι αναγκαία για την χαρτογράφηση της Προστατευόμενης Περιοχής και την υλοποίηση της εν λόγω δράσης.

Η χαρτογράφηση και οριοθέτηση των ζωνών προστασίας της Προστατευόμενης Περιοχής αναμένεται να συμβάλλει θετικά:

- Στην αποτελεσματικότερη παρακολούθηση και εποπτεία της προστατευόμενης περιοχής.
- Στην ανάπτυξη και διάχυση των αποτελεσμάτων του έργου της παρακολούθησης (monitoring) ειδών.
- Στην έγκαιρή και έγκυρη ενημέρωση των πολιτών και των συναρμόδιων υπηρεσιών, διότι θα υπάρχει άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες για την προστατευόμενη περιοχή σχετικά με επιτρεπόμενες δραστηριότητες και όρους άσκησής τους, ώστε άμεσα να επιλύονται τυχόν ερωτήματα.

Με την χωρική βάση δεδομένων που δημιουργήθηκε δίνεται η δυνατότητα:

- Για την προάσπιση και ορθολογική διαχείριση της δημόσιας περιουσίας, σημαντικό μέρος της οποίας είναι τα δάση και οι δασικές εκτάσεις, καθώς και η αξιόπιστη οριοθέτηση τους για την αποτροπή από πάσης φύσεως φαινομένων καταπάτησης, παράνομων εκχερσώσεων και βίαιης αλλαγής της χρήσης τους.
- Για την διερεύνηση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος και την προβολή των εμπράγματων δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου εντός των προστατευόμενων περιοχών, αξιοποιώντας το υπόβαθρο της ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε. ως αναπτυξιακό εργαλείο άσκησης πολιτικής γης.
- Για την επίλυση χρόνιων προβλημάτων κάλυψης γης των εκτάσεων της Π.Π.
- Για τον καθορισμό των στόχων κατά τον σχεδιασμό της περιβαλλοντικής προστασίας των Π.Π. αλλά και των επενδύσεων των παραγωγικών κλάδων των τοπικών κοινωνιών.
- Για τον συνδυασμό γεωχωρικών δεδομένων, την αυτοματοποίηση της διαδικασίας ανάλυσης και διαχείρισης των δεδομένων και αναπαράσταση των αποτελεσμάτων με την βοήθεια χαρτών και διαγραμμάτων μέσω της χρήσης Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (G.I.S.).

Η ψηφιακή χαρτογραφική αναπαράσταση είναι το κατάλληλο εποπτικό περιβάλλον που επιτρέπει στους χρήστες του, ελέγχους νομιμότητας ή μη δραστηριοτήτων και έργων εντός των περιοχών προστασίας, για την ορθολογική προστασία και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και την διευκόλυνση της στρατηγικής λήψης αποφάσεων με την οποία θα βελτιωθεί η εφαρμογή πολιτικών προστασίας στο μέλλον.

Η βάση δεδομένων αποτελεί ένα δυναμικό εργαλείο το οποίο είναι υπό συνεχή επικαιροποίηση και εμπλουτισμό δεδομένων. Με την έναρξη της εκπόνησης των έργων Εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης και των τύπων οικοτόπων, αναμένεται να δημιουργηθεί μια ολοκληρωμένη χωρική βάση δεδομένων.

Διεκπεραίωση – σύνταξη εγγράφων

Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης, το προσωπικό του διεκπεραίωσε έγγραφα που σχετίζονται με τα ακόλουθα:

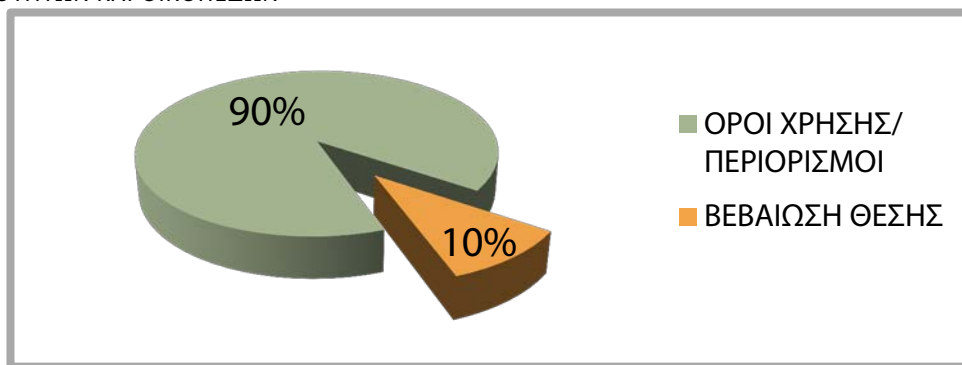
- Επικουρία των αρμοδίων διοικητικών αρχών στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών όρων που ισχύουν ή επιβάλλονται αντιστοίχως για έργα ή δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στις περιοχές ευθύνης τους.
- Σύνταξη αναφορών προς αρμόδιες υπηρεσίες για την αναστολή ή ματαίωση επιβαρυντικών για την προστατευόμενη περιοχή δραστηριοτήτων, έργων και την απομάκρυνση οχλουσών δραστηριοτήτων.
- Διενέργεια αυτοψιών σε εγκαταστάσεις ή δραστηριότητες, ιδίως όταν πιθανολογείται ότι η λειτουργία τους υποβαθμίζει το περιβάλλον, η σύνταξη σχετικών εκθέσεων, που κοινοποιούνται στις αρμόδιες κατά περίπτωση αρχές και η εισήγηση των επιβλητέων κυρώσεων ή άλλων μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος, σύμφωνα με το άρθρο 30 του ν. 1650/1986.

Συγκεκριμένα, μέσα στο 2014 συντάχθηκαν έγγραφα που αφορούσαν την περιοχή ευθύνης του Φορέα (Περιοχές Απόλυτης Προστασίας, Περιοχές Προστασίας της Φύσης και λοιπές περιοχές Φορέα). Τα έγγραφα απευθύνονταν κυρίως σε υπηρεσίες και φορείς, όπως η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος & Ιονίου (Γενική Δ/ση Χωροταξικής & Περιβαλλοντικής Πολιτικής – Δ/ση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού Πελοποννήσου - Δασαρχείο Σπάρτης - Δασαρχείο Κυνουρίας), η Περιφέρεια Πελοποννήσου (Δ/ση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού - Δ/ση Τεχνικών Έργων/Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας - Δήμος Βόρειας Κυνουρίας- Δήμος Νότιας Κυνουρίας), το Υ.Π.Ε.Κ.Α. (Γενική Δ/ση Περιβάλλοντος – ΕΥΠΕ Τμήμα Β', Γενική Δ/ση Περιβάλλοντος – Δ/ση Περιφερειακού Σχεδιασμού, Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, ΕΠΠΕΡΑΑ), Αναπτυξιακή Εταιρεία Πάρνωνα και πολίτες.

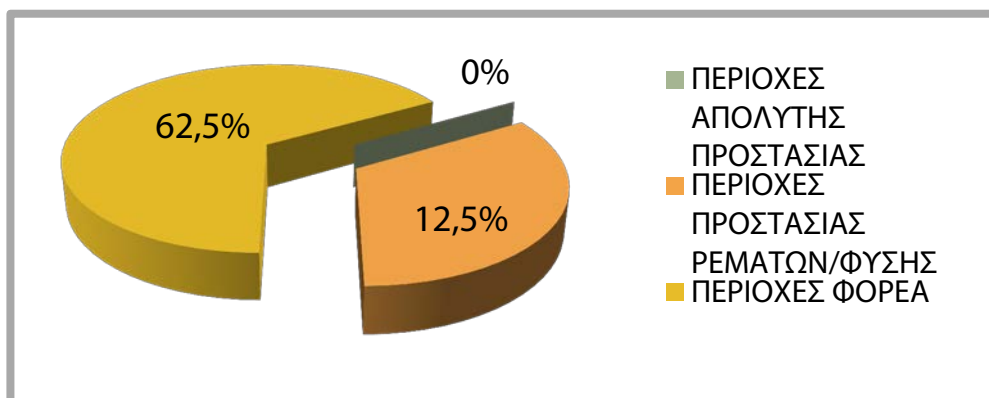
Δεδομένης της υποχρέωσης συμμόρφωσης με τους περιορισμούς και όρους που θέτει η ΚΥΑ 33999/6.09.2010 και τροποποιήσεις αυτής, ένας αριθμός εγγράφων που αφορούσαν στην διευκρίνιση της ένταξης μια δραστηριότητας εντός ή εκτός των ορίων ευθύνης του Φορέα, αποδείχθηκε ότι ήταν εκτός των ορίων αυτών. Συγκεκριμένα συντάχθηκαν τα ακόλουθα:

- Ενημέρωση χρήσεων γης-περιορισμών και χωροθέτηση δραστηριοτήτων και οικοπέδων: 10 έγγραφα (Εικ. 21).
- Έγγραφα άδειας για ερευνητική εργασία σε περιοχές ευθύνης του Φ.Δ. και γενικότερες συνεργασίες: 8 έγγραφα.
- Έγγραφα αυτοψιών του προσωπικού του Τμήματος: 9 έγγραφα, με τα περισσότερα να βρίσκονται εκτός Περιοχών Προστασίας και να αφορούν παράνομες δραστηριότητες (Εικ. 22 και 23).
- Έγγραφα για χορήγηση στοιχείων του Φ.Δ.: 8 έγγραφα.
- Έγγραφες καταγγελίες προς αρμόδιες υπηρεσίες: 13 έγγραφα, τα περισσότερα σχετικά με παραβάσεις σε Περιοχές Απολύτου Προστασίας (Εικ. 24).
- Έγγραφα καθορισμού περιβαλλοντικών όρων δραστηριοτήτων σε περιοχές ευθύνης του Φ.Δ.: 8 έγγραφα με την πλειονότητα να αφορούν σε δίκτυα ύδρευσης (Εικ. 25).

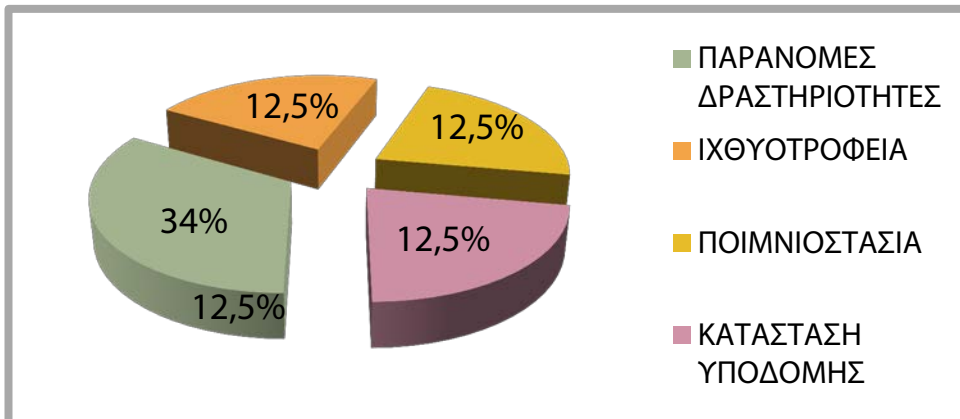
ΕΙΚΟΝΑ 21. ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ % ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ-ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ

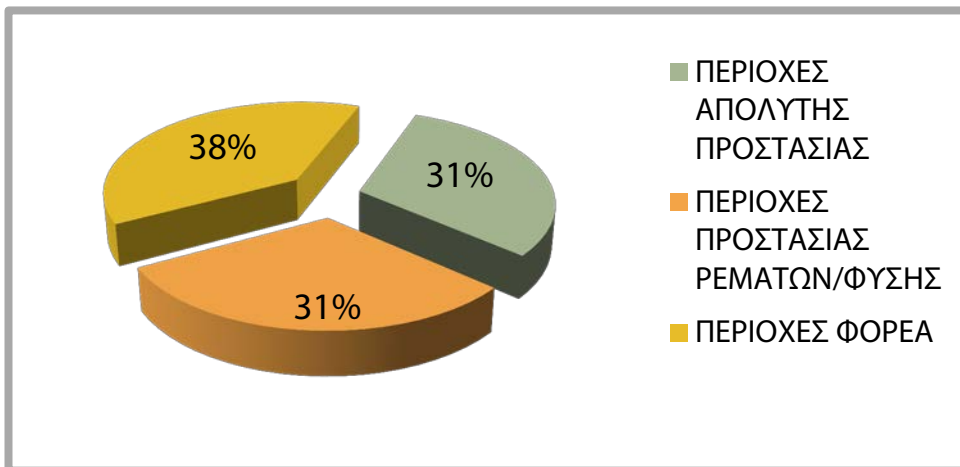
ΕΙΚΟΝΑ 22. ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ % ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΑΥΤΟΨΙΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ

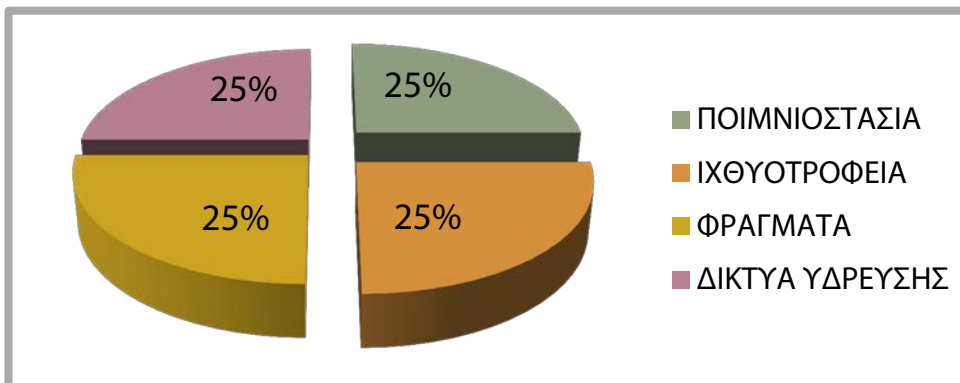
ΕΙΚΟΝΑ 23. ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ % ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΑΥΤΟΨΙΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

ΕΙΚΟΝΑ 24. ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ % ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ

ΕΙΚΟΝΑ 25. ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ % ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ Φ.Δ. ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

Κεφάλαιο 8

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Οι εργασίες -δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Γραφείου Διοικητικών Υπηρεσιών. Το Γραφείο στελεχώνεται από δύο άτομα και υποστηρίζεται και από τους άλλους εργαζόμενους του Φορέα Διαχείρισης:

- Αγγελική Δημητρακοπούλου, ΠΕ Περιβαλλοντολόγος, Υπεύθυνη Γραφείου
- Αγγελική Δήμα, ΠΕ Οικονομολόγος/Λογίστρια

Αρμοδιότητες γραφείου διοικητικών υπηρεσιών

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 21393/2006

Στις αρμοδιότητες του γραφείου διοικητικών υπηρεσιών των Φορέων Διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 8 του «Κανονισμού λειτουργίας υπηρεσιών και του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού» [Υ.Α. υπ' αριθ. 21393 (ΦΕΚ747/Β/21-6-2006)] περιλαμβάνονται συνοπτικά λειτουργίες:

- Διοικητικής υποστήριξης των Οργάνων διοίκησης του Φορέα
- Διοικητικής υποστήριξης των υπηρεσιών του Φορέα

Ειδικότερα οι αρμοδιότητες του Γραφείου είναι οι ακόλουθες:

Διοικητική υποστήριξη των Οργάνων διοίκησης του Φορέα

- Η παροχή κάθε φύσης γραμματειακής υποστήριξης για τις ανάγκες του Δ.Σ. και του Προέδρου του Δ.Σ.
- Η συγκέντρωση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Φορέα των κάθε φύσης κειμένων ή γενικά του πληροφοριακού υλικού, που προορίζονται για τα μέλη των Οργάνων διοίκησης του Φορέα.
- Η οργανωτική προετοιμασία των συνεδριάσεων του Δ.Σ.
- Η τήρηση των πρακτικών των αποφάσεων του Δ.Σ. με ιδιαίτερη μέριμνα για την οριστική διατύπωση των αποφάσεων του Δ.Σ. με τη συνεργασία του Συντονιστή έργου ΕΠΠΕΡΑΑ και του Γρ. Νομικής υποστήριξης.
- Η τήρηση αρχείων πρακτικών, εισηγήσεων και αποφάσεων των Οργάνων διοίκησης.
- Η μέριμνα για την αναπαραγωγή, διανομή ή αποστολή των αποφάσεων ή εισηγήσεων των Οργάνων διοίκησης στους κατάλληλους αποδέκτες, σύμφωνα με τις οδηγίες του Διευθυντή.
- Διοικητική υποστήριξη των υπηρεσιών του Φορέα.
- Η τήρηση πρωτοκόλλου όλων των εισερχομένων/εξερχόμενων εγγράφων.
- Η συνεργασία με τον Συντονιστή έργου ΕΠΠΕΡΑΑ για τον χαρακτηρισμό/κωδικοποίηση και τη διανομή των προηγούμενων εγγράφων, εντός ή εκτός του Φορέα. Η διεκπεραίωση της διανομής αυτής.
- Τήρηση γενικού αρχείου εγγράφων του φορέα.
- Η τήρηση αρχείου αποδεκτών.
- Η διεκπεραίωση διοικητικών εργασιών για τις ανάγκες των υπηρεσιών (δακτυλογράφηση, αναπαραγωγή κειμένων, τευχοποίηση διαφόρων εντύπων, σφράγισμα φακέλων, επιμέλεια και αποστολή διαφόρων εντύπων, αποστολή fax κ.λπ.)

- Ο χειρισμός Τηλεφωνικού Κέντρου, FAX και άλλων μέσων επικοινωνίας.
- Υποδοχή, πληροφόρηση επισκεπτών στα γραφεία του Φορέα.
- Δακτυλογράφηση/Εισαγωγή στοιχείων σε Η/Υ.
- Εξωτερικές εργασίες κλητήρα και μεταφορά υλικών, εξοπλισμού και προσώπων με τα οχήματα του Φορέα σε συνεργασία με το Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης.
- Η μέριμνα σχετικά με την ασφάλεια και την καθαριότητα των κτιριακών εγκαταστάσεων του Φορέα.

Αναγκαιότητα – σημαντικότητα διοικητικών υπηρεσιών υποστήριξης

Απώτερος στόχος του γραφείου διοικητικών υπηρεσιών του φορέα διαχείρισης είναι η υποβοήθηση της επιτάχυνσης της υλοποίησης του έργου ΕΠΠΕΡΑΑ, η ενίσχυση της ποιότητας της διαχείρισης και της παρακολούθησης της υλοποίησης, προκειμένου να εξασφαλιστεί η βέλτιστη αξιοποίηση των κοινοτικών και εθνικών πόρων.

Εργασίες γραφείου διοικητικών υπηρεσιών

Κατά το έτος 2013 το προσωπικό του γραφείου διοικητικών υπηρεσιών, παρείχε καθημερινή διοικητική υποστήριξη τόσο στα όργανα διοίκησης, όσο και στα διάφορα τμήματα και γραφεία του φορέα διαχείρισης.

Αναφορικά στη διοικητική υποστήριξη των οργάνων διοίκησης του φορέα:

- Παρασχέθηκαν κάθε φύσης γραμματειακής υποστήριξης υπηρεσίες για τις ανάγκες του Δ.Σ., του Προέδρου του Δ.Σ. και του Συντονιστή του έργου ΕΠΠΕΡΑΑ.
- Συγκεντρώνονταν και αποστέλλονταν τα κάθε φύσης κείμενα που αφορούσαν τα μέλη Δ.Σ. του φορέα.
- Προετοιμάστηκαν οργανωτικά εννιά (9) συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι εργασίες που περιελάμβανε η προετοιμασία του κάθε Διοικητικού Συμβουλίου περιγράφονται αναλυτικά ακολούθως: α) απεστάλησαν προσκλήσεις με ηλεκτρονικά και έντυπα μέσα, β) πραγματοποιήθηκε τηλεφωνική επικοινωνία με τα μέλη του ΔΣ με στόχο την εξασφάλιση της απαρτίας του αριθμού των συμμετεχόντων, γ) διαμορφώθηκαν οι εισηγήσεις σε ενιαίο κείμενο μορφής pdf, το οποίο στη συνέχεια στάλθηκε στα μέλη ΔΣ για την ενημέρωσή τους για τα θέματα που θα συζητούνταν κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης.
- Τηρήθηκαν τα πρακτικά των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου, τα οποία περιελάμβαναν εκατόν εβδομήντα (170) αποφάσεις. Επίσης, μετά την κάθε συνεδρίαση του σώματος ΔΣ ενημερωνόταν ο κατάλογος αποφάσεων ΔΣ, ένας συνοπτικός πίνακας που χρησιμεύει στην γρήγορη αναζήτηση των αποφάσεων του σώματος ΔΣ από την έναρξη λειτουργίας του φορέα μέχρι σήμερα.
- Τηρήθηκαν τα αρχεία πρακτικών, εισηγήσεων και αποφάσεων εννιά (9) συνεδριάσεων του σώματος Δ.Σ. σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.
- Αναρτήθηκαν στο site του φορέα (www.fdparnonas.gr) οι αποφάσεις του σώματος ΔΣ, μετά από ειδική διαμόρφωση των πρακτικών.
- Εξασφαλίστηκε η άμεση αναπαραγωγή, διανομή ή αποστολή των αποφάσεων ή εισηγήσεων στους κατάλληλους αποδέκτες, σύμφωνα με τις οδηγίες του Συντονιστή του έργου ΕΠΠΕΡΑΑ.

Αναφορικά στη διοικητική υποστήριξη των υπηρεσιών του Φορέα.

- Ενημερωνόταν το πρωτόκολλο του φορέα καθημερινά με όλα τα εισερχόμενα και εξερχόμενα έγγραφα.
- Σε συνεργασία με τον Συντονιστή του έργου ΕΠΠΕΡΑΑ, γινόταν ο χαρακτηρισμός /κωδικοποίηση των εισερχόμενων εγγράφων και ακολουθούσε η διανομή τους, εντός ή εκτός του Φορέα.

- Ενημερωνόταν καθημερινά το γενικό αρχείο εγγράφων του φορέα.
- Πραγματοποιήθηκαν κάθε φύσης διοικητικές εργασίες, όποτε αυτό κρίθηκε απαραίτητο για την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών του φορέα (δακτυλογράφηση, αναπαραγωγή κειμένων, τευχοποίηση διαφόρων εντύπων, σφράγισμα φακέλων, επιμέλεια και αποστολή διαφόρων εντύπων, αποστολή fax κ.λπ.)
- Διαχειριζόταν καθημερινά το τηλεφωνικό κέντρο, το fax και το email του φορέα διαχείρισης: info@fdparnonas.gr.
- Υποδεχόταν και πληροφορούσε επισκέπτες στα γραφεία του Φορέα.
- Εξωτερικές εργασίες κλητήρα και μεταφορά υλικών, εξοπλισμού και προσώπων.
- Φρόντισε για την ασφάλεια και την καθαριότητα των κτιριακών εγκαταστάσεων του φορέα.

Κεφάλαιο 9

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Οι εργασίες -δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Γραφείου Οικονομικών Υπηρεσιών. Το Γραφείο στελεχώνεται από ένα άτομο και υποστηρίζεται και από άλλους εργαζόμενους του Φορέα Διαχείρισης και από τον Ανάδοχο (εξωτερικό συνεργάτη) παροχής Λογιστικών Υπηρεσιών:

- Αγγελική Δήμα, ΠΕ Οικονομολόγος / Λογίστρια, Υπεύθυνη Γραφείου

Αρμοδιότητες γραφείου οικονομικών υπηρεσιών

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 21393/2006

Στις αρμοδιότητες του Γραφείου Οικονομικών Υπηρεσιών των Φορέων Διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 7 του «Κανονισμού λειτουργίας υπηρεσιών και του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» [Υ.Α. υπ' αριθ. 21393 (ΦΕΚ747/Β/21-6-2006)] περιλαμβάνονται συνοπτικά οι λειτουργίες:

- Οικονομικής διοίκησης
- Λογιστηρίου
- Διαχείρισης προμηθειών
- Ταμειακής διαχείρισης
- Μισθοδοσίας και διαχείρισης θεμάτων προσωπικού

Ειδικότερα:

1. Οικονομική διοίκηση

- Η μέριμνα για τη τήρηση όλων των διαδικασιών που προβλέπονται στο Κανονισμό οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης του Φορέα.
- Η σύνταξη του προϋπολογισμού και του απολογισμού
- Η παρακολούθηση της υλοποίησης των εγκεκριμένων προϋπολογισμών, ο εντοπισμός αποκλίσεων και η εισήγηση για διορθωτικές παρεμβάσεις.
- Η διαμόρφωση και παρακολούθηση του ταμειακού προγράμματος του Φορέα.
- Η μέριμνα για την κανονική είσπραξη των εσόδων του Φορέα και την έγκαιρη κατάθεσή τους.
- Η διαχείριση / αξιοποίηση των χρηματικών διαθεσίμων του Φορέα.
- Η διατύπωση προτάσεων για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των υπηρεσιών.
- Η κατάρτιση σχεδίων χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων του Φορέα σε συνεργασία με το Τμ. Πληροφόρησης, Δημοσιότητας και Εκπαίδευσης.
- Η μελέτη των οικονομικών καταστάσεων, η εξαγωγή συμπερασμάτων για την οικονομική πορεία και η διατύπωση προτάσεων για τη βελτίωση της οικονομικής βιωσιμότητας του Φορέα.

2. Λογιστήριο

- Η παροχή κάθε είδους στοιχείων για τη διαμόρφωση των οικονομικών προγραμμάτων του Φορέα.

- Τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των οικονομικών πράξεων του Φορέα (Λογαριασμοί λογιστικού σχεδίου, βιβλία, καταστάσεις κ.λπ.) σύμφωνα με το υφιστάμενο λογιστικό σχέδιο.
- Η τήρηση των διαδικασιών ετοιμασίας των παραστατικών για τη διενέργεια εισπράξεων και πληρωμών μετά από έλεγχο των σχετικών δικαιολογητικών.
- Η παροχή στοιχείων για την κοστολόγηση των έργων και των υπηρεσιών του Φορέα.
- Η τήρηση υποχρεώσεων της ασφαλιστικής και φορολογικής νομοθεσίας.
- Η εκκαθάριση και εντολή πληρωμής κάθε δαπάνης του Φορέα, η έκδοση των σχετικών ενταλμάτων πληρωμών στο όνομα των δικαιούχων, η καταχώρηση αυτών στα αντίστοιχα λογιστικά βιβλία και ο έλεγχος της νομιμότητας της κάθε δαπάνης.
- Η παρακολούθηση των τραπεζικών και άλλων δανείων.
- Η τήρηση αρχείου με όλα τα παραστατικά έγγραφα και αποδεικτικά δαπανών.
- Η σύνταξη του ισολογισμού, των αποτελεσμάτων της χρήσης και όλων των απαιτούμενων οικονομικών εκθέσεων.

3. Προμήθειες

- Η τήρηση των διαδικασιών για την προμήθεια αναλωσίμων ή παγίων υλικών (Συγκέντρωση παραγγελιών από τις υπηρεσίες, έρευνα αγοράς, διενέργεια διαγωνισμών, ετοιμασία συμβάσεων κ.λπ.) που προβλέπονται στο κανονισμό προμηθειών του Φορέα.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών από τρίτους και της προμήθειας υλικών.
- Η τήρηση των διαδικασιών παραλαβής, αποθήκευσης και χορήγησης αναλωσίμων ή παγίων υλικών.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση των παγίων, καθώς και των κάθε φύσης αποθεμάτων υλικών του Φορέα.
- Τήρηση αρχείων προμηθειών, προμηθευτών και εξωτερικών συνεργατών του Φορέα.

4. Ταμείο

- Η διενέργεια όλων των εισπράξεων και πληρωμών που βασίζονται σε νόμιμα δικαιολογητικά.
- Η τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των ταμειακών πράξεων (Εκδίδει τα αποδεικτικά παραλαβής, συγκεντρώνει και καταχωρεί στα σχετικά λογιστικά βιβλία τις εισπράξεις εσόδων καθώς και των πληρωθέντων χρηματικών ενταλμάτων).
- Η εκτέλεση όλων των οικονομικών δοσοληψιών που σχετίζονται με Τράπεζες.
- Η απόδοση των κρατήσεων που γίνονται υπέρ τρίτων μέσα στις νόμιμες προθεσμίες.

5. Μισθοδοσία και διαχείριση θεμάτων προσωπικού

- Η τήρηση των διαδικασιών μισθοδοσίας προσωπικού. (Σύνταξη των μισθοδοτικών καταστάσεων του προσωπικού, εκκαθάριση μισθών και ημερομισθίων, παρακράτηση των εισφορών των ασφαλιστικών ταμείων του προσωπικού και μέριμνα για τις σχέσεις με τα ασφαλιστικά ταμεία).
- Η τήρηση του μητρώου του προσωπικού του Φορέα με συνεχή ενημέρωση των υπηρεσιακών μεταβολών του.
- Η τήρηση των διαδικασιών που σχετίζονται με τις κάθε φύσης διοικητικές υποθέσεις του προσωπικού (προσλήψεις, στοιχεία ατομικής και οικογενειακής κατάστασης, εξέλιξη, αμοιβές, άδειες, απουσίες, βεβαιώσεις, πειθαρχικά κ.λπ.) σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο παρόντα Κανονισμό και την εργατική νομοθεσία.
- Η παρακολούθηση και τήρηση των νόμων και των γενικών ρυθμίσεων της πολιτείας σε θέματα προσωπικού και εργασιακών σχέσεων.

Εργασίες γραφείου οικονομικών υπηρεσιών

Κατά το έτος 2014 εκτελέστηκαν από το Γραφείο Οικονομικών Υπηρεσιών, οι παρακάτω οικονομοτεχνικές εργασίες για τους σκοπούς του προγράμματος του ΕΠΠΕΡΑΑ και στο πλαίσιο λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης, συνεπικουρούμενο από τον ανάδοχο που έχει αναλάβει την παροχή υπηρεσιών Λογιστικής Υποστήριξης του (με βάση τη σύμβαση με ημερομηνία 15/11/2011, εγκεκριμένη με την υπ' αριθ. 31/2011 απόφαση του ΔΣ) και από το Συντονιστή του Προγράμματος ΕΠΠΕΡΑΑ.

Αναφορικά στην Οικονομική διοίκηση, τη διαχείριση του Λογιστηρίου και τη διαχείριση του Ταμείου του Φορέα Διαχείρισης:

- Προετοιμασία και σύνταξη Μηνιαίου Δελτίου Δήλωσης Δαπανών (ΔΔΔ), Αποστολή σε ΕΠΠΕΡΑΑ (ταχυδρομικά και ηλεκτρονικά), αποστολή ΔΔΔ ηλεκτρονικά σε ΟΠΣ.
- Ενέργειες για την εκταμίευση χρημάτων από το ΕΠΠΕΡΑΑ (σύνταξη αιτήματος – και των λοιπών απαραίτητων αρχείων - και έγκρισή του από το ΔΣ, αποστολή του στο ΕΠΠΕΡΑΑ και έπειτα από την έγκριση της Κατανομής, αποστολή στον Υπόλογο των απαραίτητων εγγράφων για την εκταμίευση του ποσού). Οι παραπάνω εργασίες, μέχρι το τελευταίο στάδιο της εκταμίευσης του ποσού, εκτελούνται σταδιακά σε χρονικό ορίζοντα 2-3 μηνών.
- Επικοινωνία με τη Διαχειριστική Αρχή του ΕΠΠΕΡΑΑ & με τμήματα του ΥΠΕΚΑ, του Υπ. Οικονομικών & του Υπ. Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας για ενημέρωση και για επίλυση διαφόρων θεμάτων.
- Η μέριμνα για τη τήρηση όλων των διαδικασιών που προβλέπονται στο Κανονισμό οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης του Φορέα.
- Σύνταξη και αποστολή (ηλεκτρονικά και μη) στατιστικών πινάκων σε ΕΛΛΣΤΑΤ (τριμηνιαία και ετήσια), ΥΠΕΚΑ (μηνιαία οικονομικά στοιχεία για τη Δ39 & το Βιβλίο Μητρώου Δεσμεύσεων), σε Υπ. Οικ., Δ/ση ΔΕΚΟ (μέσω ΟΠΣ για το έτος 2012, τριμηνιαία οικονομικά στοιχεία απολογισμού & αποτελεσμάτων χρήσης, μηνιαία στοιχεία Προσλήψεων-Αποχωρήσεων προσωπικού), σε Υπ. Οικ., ΓΛΚ, Δ/ση 22 Μισθολογίου (τριμηνιαία οικονομικά στοιχεία Μισθοδοσίας, Ισοζύγια των λογαριασμών του Λογιστικού Σχεδίου '60' & '61' και αντίγραφα Μισθοδοτικών Καταστάσεων).
- Αποστολή στοιχείων για το προσωπικό και για οικονομικά, μισθοδοτικά, νομικά και λοιπά ζητήματα σε ΥΠΕΚΑ (διάφορα τμήματα), σε Υπ. Διοικητικής Μεταρρύθμισης, σε Υπ. Οικονομικών (Δ/ση ΔΕΚΟ).
- Αποστολή στοιχείων σε ΥΠΕΚΑ (Δ/ση Δημοσ. Αναφορών & ΠΥ, Τμ. Παρακ. Εποπτ. Φορέων) για την κατάρτιση Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος Δημοσιονομικής Πολιτικής 2015-2018.
- Αποστολή στοιχείων για το Προσωπικό και για Οικονομικά – Νομικά ζητήματα σε ΥΠΕΚΑ (Γεν. Δ/ση Διοικήσεως, Δ/ση Νομοθετικού Έργου, Τμήμα Εποπτείας Νομικών Προσώπων).
- Αποστολή επιστολής σε ΥΠΕΚΑ (Δ/ση Δημοσ. Αναφορών & ΠΥ, Τμ. Παρακ. Εποπτ. Φορέων) σχετικά με την Κατάρτιση Προϋπολογισμού Εσόδων.
- Αποστολή Επιχειρησιακού και Στρατηγικού Σχεδίου του ΦΔ για την περίοδο 2015 - 2018, στο Υπ. Οικονομικών (Δ/ση ΔΕΚΟ) και στο ΥΠΕΚΑ.
- Τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των οικονομικών πράξεων του Φορέα (Λογαριασμοί λογιστικού σχεδίου, βιβλία, καταστάσεις κ.λπ.) σύμφωνα με το υφιστάμενο λογιστικό σχέδιο.
- Η διαχείριση / αξιοποίηση των χρηματικών διαθεσίμων του Φορέα.
- Η τήρηση των διαδικασιών ετοιμασίας των παραστατικών για τη διενέργεια εισπράξεων και πληρωμών μετά από έλεγχο των σχετικών δικαιολογητικών.
- Η διενέργεια όλων των εισπράξεων και πληρωμών που βασίζονται σε νόμιμα δικαιολογητικά.
- Η τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των ταμειακών πράξεων (Εκδίδει τα αποδεικτικά παραλαβής, συγκεντρώνει και καταχωρεί στα σχετικά λογιστικά βιβλία τις εισπράξεις εσόδων καθώς και των πληρωθέντων χρηματικών ενταλμάτων).

- Η απόδοση των κρατήσεων που γίνονται υπέρ τρίτων και των ασφαλιστικών εισφορών μέσα στις νόμιμες προθεσμίες.
- Η εκτέλεση όλων των οικονομικών δοσοληψιών που σχετίζονται με Τράπεζες.
- Η τήρηση υποχρεώσεων της ασφαλιστικής και φορολογικής νομοθεσίας.
- Εξέταση διαφόρων σταλμένων εγγράφων από υπηρεσίες υπουργείων, Νόμων & Εγκυκλίων.
- Η εκκαθάριση και εντολή πληρωμής κάθε δαπάνης του Φορέα, η έκδοση των σχετικών ενταλμάτων πληρωμών στο όνομα των δικαιούχων, η καταχώρηση αυτών στα αντίστοιχα λογιστικά βιβλία και ο έλεγχος της νομιμότητας της κάθε δαπάνης.
- Τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων.
- Καταχώρηση στο Βιβλίο Εγκρίσεων και Εντολών Πληρωμής.
- Προετοιμασία των εγγράφων για την Ανάρτηση της Απόφασης Ανάλιψης δαπανών του ΦΔ στην ΔΙΑΥΓΕΙΑ.
- Ενημέρωση αρχείων λογιστικού περιεχομένου.
- Αρχαιοθέτηση και οργάνωση των φακέλων του έργου, σύμφωνα με τις υποδείξεις της Διαχειριστικής Αρχής και έπειτα από παρακολούθηση σεμιναρίου, που διεξάχθηκε από το ΕΠΠΕΡΑΑ.
- Σύνταξη βεβαιώσεων & αποστολή τους προς μισθωτούς, προμηθευτές και αναδόχους του ΦΔ.
- Η παρακολούθηση των τραπεζικών λογαριασμών και η υποβολή δικαιολογητικών στην ΕΤΕ για την ανανέωση της γνωμάτευσης για τη νομιμοποίηση των εκπροσώπων.
- Η τήρηση αρχείου με όλα τα παραστατικά έγγραφα και αποδεικτικά δαπανών.
- Η σύνταξη του ισολογισμού, των αποτελεσμάτων της χρήσης και όλων των απαιτούμενων οικονομικών εκθέσεων του 2013.
- Σύνταξη Προϋπολογισμού 2015 και αποστολή του στο ΟΠΣ-ΔΕΚΟ του Υπ. Οικ., Δ/ση ΔΕΚΟ.
- Η παρακολούθηση της υλοποίησης του εγκεκριμένου προϋπολογισμού 2014 και σύνταξη Πιθανής Εκτέλεσης του Προϋπολογισμού του 2014 και αποστολή του στο ΟΠΣ-ΔΕΚΟ του Υπ. Οικ., Δ/ση ΔΕΚΟ.
- Σύνταξη δηλώσεων & καταστάσεων και υποβολή τους στη ΔΟΥ Τρίπολης και στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (ΓΓΠΣ) του Υπ. Οικονομικών, μηνιαία .
- Συναντήσεις και συνεργασία με τα λοιπά τμήματα του Φορέα Διαχείρισης για ενημέρωση και για ενέργειες για την υλοποίηση των έργων και των προγραμμάτων του.
- Επικοινωνία και συνεργασία με άλλους Φορείς Διαχείρισης για ενημέρωση και για επίλυση διαφόρων θεμάτων.
- Επικοινωνία και συνεργασία με τη Νομικό, τον Ορκωτό Λογιστή & το Λογιστή για ενημέρωση και για επίλυση διαφόρων θεμάτων.

Αναφορικά στη διαχείριση των Προμηθειών του Φορέα Διαχείρισης:

- Τήρηση αρχείων προμηθειών, προμηθευτών και εξωτερικών συνεργατών του Φορέα, και συγκεκριμένα ενημέρωση Πινάκων Αναδόχων και Προμηθευτών βάση των εντύπων της Διαχειριστικής Επάρκειας.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών από τρίτους και της προμήθειας υλικών.
- Ειδικότερα, παρακολούθηση της εκτέλεσης των υπηρεσιών των αναδόχων, στα οποία είναι υπεύθυνο το προσωπικό των Οικονομικών Υπηρεσιών.
- Η τήρηση των διαδικασιών για την προμήθεια αναλωσίμων ή παγίων υλικών, που προβλέπονται στο κανονισμό προμηθειών του Φορέα.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση των παγίων, καθώς και των κάθε φύσης αποθεμάτων υλικών του Φορέα.

Αναφορικά στη Μισθοδοσία και τη διαχείριση θεμάτων προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης:

- Η τήρηση των διαδικασιών μισθοδοσίας προσωπικού. (Σύνταξη των μισθοδοτικών καταστάσεων του προσωπικού, εκκαθάριση μισθών και ημερομισθίων, παρακράτηση των εισφορών των ασφαλιστικών ταμείων του προσωπικού και μέριμνα για τις σχέσεις με τα ασφαλιστικά ταμεία, μηνιαία υποβολή Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης στο ηλεκτρονικό σύστημα του ΙΚΑ).
- Η τήρηση του μητρώου του προσωπικού του Φορέα με συνεχή ενημέρωση των υπηρεσιακών μεταβολών του.
- Η τήρηση των διαδικασιών που σχετίζονται με τις κάθε φύσης διοικητικές υποθέσεις του προσωπικού (προσλήψεις, στοιχεία ατομικής και οικογενειακής κατάστασης, εξέλιξη, αμοιβές, βεβαιώσεις κ.λπ.) σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο παρόντα Κανονισμό και την εργατική νομοθεσία.
- Σύνταξη της Συγκεντρωτικής Ετήσιας Κατάστασης Προσωπικού για το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας και ηλεκτρονική μηνιαία υποβολή του Προγράμματος Φυλάκων και Ξεναγών του Φορέα Διαχείρισης.
- Η παρακολούθηση και τήρηση των νόμων και των γενικών ρυθμίσεων της πολιτείας σε θέματα προσωπικού και εργασιακών σχέσεων.

Κεφάλαιο 10

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Ο Φ.Δ. αντιμετωπίζει τα ακόλουθα προβλήματα με σειρά σπουδαιότητας (κάποια από τα οποία έχουν καταγραφεί και στις εκθέσεις αναφοράς παρελθόντων ετών, αλλά δεν επιλύθηκαν):

1. Μερική διατάραξη του συστήματος πληρωμών

Αναφορικά στις διαδικασίες εκταμιεύσεων και πληρωμών για το έτος 2014 διεξήχθησαν ομαλά, εκτός από την περίοδο αναμονής έγκρισης του Προϋπολογισμού έτους 2014 (Ιανουάριος έως Μάιος 2014). Η έγκριση πραγματοποιήθηκε στα μέσα του Μαΐου του 2014. Βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας και μέχρις εγκρίσεώς του Προϋπολογισμού του έτους επιτρέπεται η πληρωμή μόνο ανελαστικών δαπανών (μισθοδοσίες, λειτουργικές δαπάνες). Ως εκ τούτου οι πληρωμές των αναδόχων έργων, μελετών υπηρεσιών και προμηθειών του ΦΔ είχαν «παγώσει» με αποτέλεσμα την εύλογη δυσφορία και δικαιολογημένη απειλή εκ μέρους τους για δικαστικές προσφυγές, ένεκα της μη καταβολής των οφειλομένων τους, τη δημιουργία εντυπώσεων στις τοπικές κοινωνίες ότι ο Φορέας Διαχείρισης είναι ασυνεπής ως προς τις οικονομικές του υποχρεώσεις, γεγονός που υποβαθμίζει τις με τόσο κόπο εδραιωμένες σχέσεις τους με τον Φορέα.

2. Η αργή αποδοχή του ΦΔ από την τοπική κοινωνία

Η αργή αποδοχή του ΦΔ και των περιορισμών και όρων που συνεπάγεται η Προστατευόμενη Περιοχή από τον τοπικό πληθυσμό που ζει και δραστηριοποιείται εντός αυτής, και συχνά η αδιαφορία για την ανάγκη προστασίας και διατήρησης, είναι ένα από τα χρόνια προβλήματα του ΦΔ. Έχει επιτευχθεί η αναγνωρισιμότητα και μια ανερχόμενη αποδοχή, παρόλα αυτά είναι αναγκαία η συνεχής προσέγγιση όλων των εμπλεκόμενων στην προστατευόμενη περιοχή.

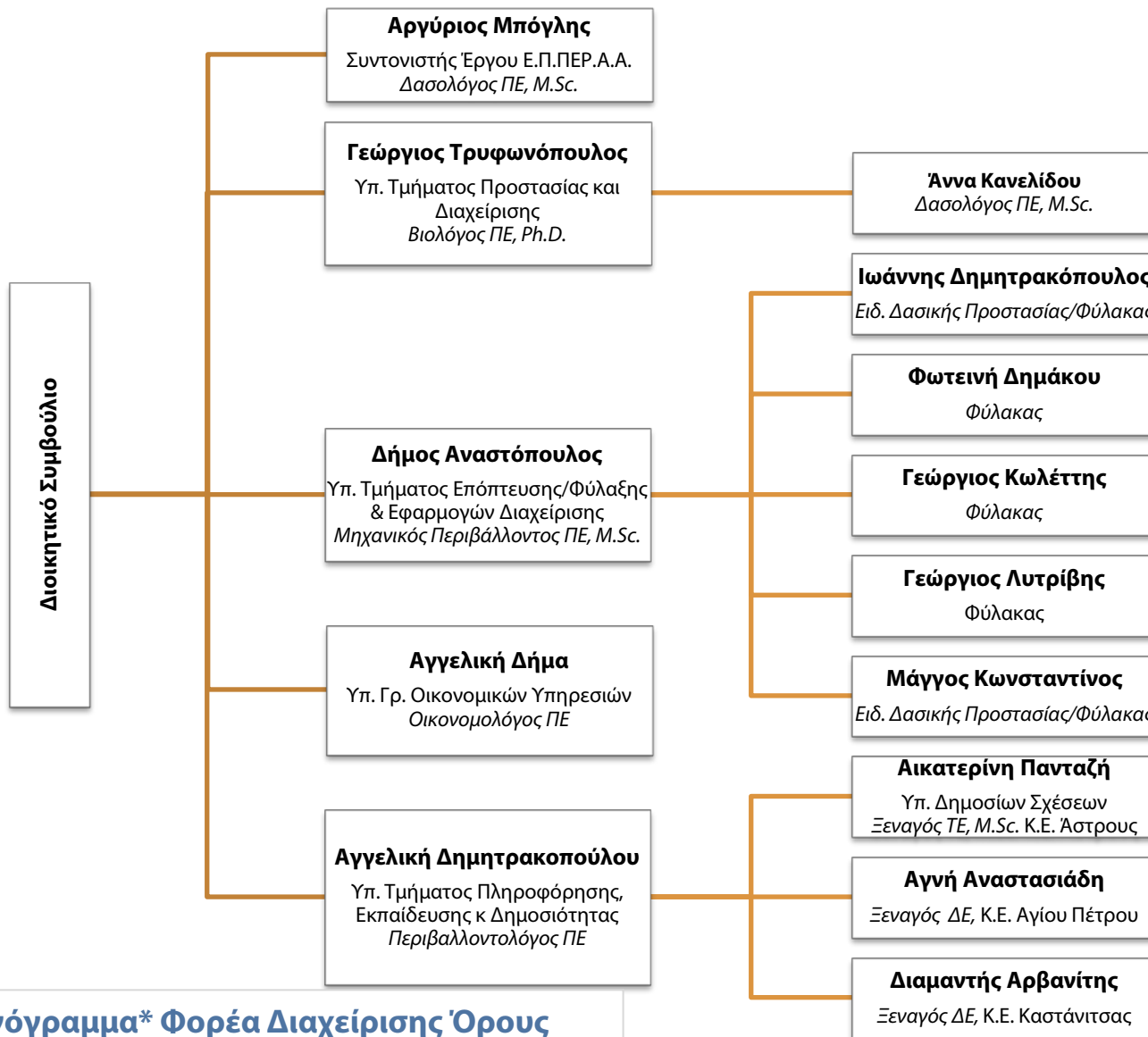
3. Η αντιμετώπιση του έργου του Φ.Δ. αυστηρά ως project

Η αντιμετώπιση του προσωπικού του Φορέα από την ΕΥΔ/ Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. ως «παροδική κατάσταση», θέτοντας εμπόδια και απαγορεύσεις σε αιτήματα επιμόρφωσης, κατάρτισης, παρακολούθησης ημερίδων αμέσου ενδιαφέροντος κ.α. είναι από τα βασικότερα προβλήματα που καλείται να λύσει η διοίκηση του ΦΔ. Η επιμόρφωση και κατάρτιση δεν σταματά με την απόκτηση κανενός πτυχίου, καθώς τα επιστημονικά πεδία των φυσικών επιστημών συνεχώς εξελίσσονται. Παραδείγματος χάριν, ο κλάδος της χαρτογράφησης εξελίσσεται με ραγδαίους ρυθμούς ακολουθώντας και τις εξελίξεις των ηλεκτρονικών υπολογισμών (λογισμικό και τεχνικός εξοπλισμός). Ακόμη, ο κλάδος της παρακολούθησης και διαχείρισης οικοσυστημάτων και ειδών συνεχώς εμπλουτίζει τη γνώση των βιολόγων και περιβαλλοντολόγων, κυρίως από μελέτες που πραγματοποιούνται στο εξωτερικό, με στόχο την ορθότερη διαχείριση των Προστατευόμενων Περιοχών. Επίσης, ένας ΦΔ του οποίου το προσωπικό δεν μετέχει σε ημερίδες, συνέδρια, σεμινάρια κ.λπ. και επομένως δεν διευρύνει τις γνώσεις του, τις γνωριμίες του και την επαφή του με την πανελλήνια ή και διεθνή Κοινότητα Διατήρησης (Conservation Community) γρήγορα θα τείνει προς τη στασιμότητα, την απομόνωση και τον μαρασμό.

4. Ανεπάρκεια προσωπικού φύλαξης - εποπτείας

Ο αριθμός του προσωπικού παρουσιάζει πρόβλημα σε σχέση με τον αριθμό των φυλάκων δεδομένου ότι τα όρια χωρικής αρμοδιότητας του ΦΔ εξαπλώνονται σε δύο Νομούς (Αρκαδίας, Λακωνίας) καταλαμβάνοντας έκταση περί τα 1.147.000 στρέμματα. Είναι φανερό ότι με μόνο πέντε

φύλακες είναι ανέφικτη η καθημερινή κάλυψη τόσο μεγάλων χιλιομετρικών αποστάσεων και η ταυτόχρονη επίτευξη όλων των περιοχών προστασίας. Η διασπορά των φυλάκων και των οχημάτων τους σε τρεις περιοχές βοήθησε το έργο τους σε μεγάλο βαθμό αλλά και πάλι είναι αδύνατον να γίνεται εποπτεία σε βάρδιες καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας για να υπάρχει πλήρης έλεγχος των παράνομων δραστηριοτήτων στο πεδίο. Επίσης, με την υποβάθμιση που έχουν υποστεί μερικοί από τους ήδη υπάρχοντες φορείς (Πυροσβεστική Υπηρεσία, Δασαρχείο), λόγω περικοπών των απαραίτητων κονδυλίων, οι φύλακες μαζί με τους Ομοσπονδιακούς θηροφύλακες, είναι πλέον οι μόνοι που ελέγχουν τις περιοχές προστασίας καθημερινά και εφόσον οι βάρδιες απαρτίζονται από ένα μόνο άτομο (εκτός ειδικών περιπτώσεων) γίνεται κατανοητό ότι επιτελείται ένα αρκετά δύσκολο έργο και με μεγάλο προσωπικό ρίσκο για όσα έχουν επιτευχθεί, π.χ. κατά την προσπάθεια πυρόσβεσης.

**Οργανόγραμμα* Φορέα Διαχείρισης Όρους
Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού**

*(όπως 12/2014)

Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού

Άστρος Αρκαδίας, ΤΚ 22001
Τηλ. 27550 22021 Fax. 27550 22806
Email: info@fdparnonas.gr, WEB: www.fdparnonas.gr

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013»
«Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού»

Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΤΠΑ

ΕΠΠΕΡΑΑ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη

«Κάνουμε τις πράξεις, ζούμε το αποτέλεσμα»

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης